

ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ

ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Με απόφαση της ελληνικής κυβέρνησης τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου και του Λυκείου τυπώνονται από τον Οργανισμό Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων και διανέμονται δωρεάν.

ανθολόγιο για τα παιδιά του δημοτικού

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ανθολόγιο

για τα παιδιά του δημοτικού

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ - ΑΘΗΝΑ

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΕΠΟΠΤΕΣ : ΜΙΧ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ*
ΓΙΩΡΓΟΣ Π. ΣΑΒΒΙΔΗΣ

ΜΕΛΗ : ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΒΟΥΓΙΟΥΚΑΣ
ΑΛΕΞΗΣ ΔΗΜΑΡΑΣ
ΚΑΛΗ ΔΟΞΙΑΔΗ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΛΙΝΑ ΚΑΣΔΑΓΛΗ
ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΟΥΣΤΑΚΑ

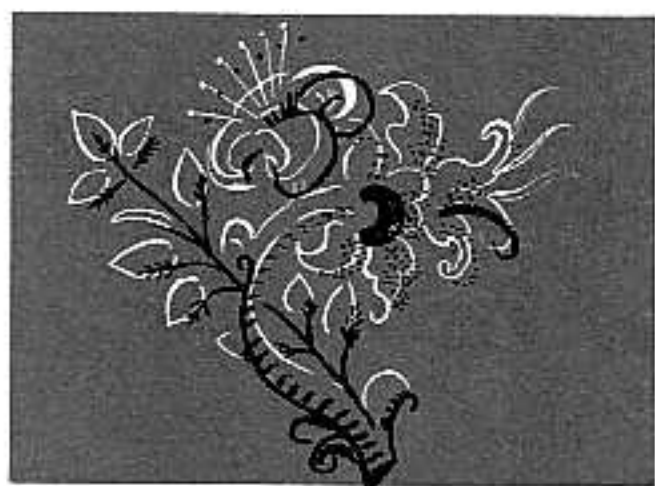
* Από την έναρξη του Ανθολογίου ως το Νοέμβριο 1974

Στη μνήμη του Ζαχαρία Παπαντωνίου

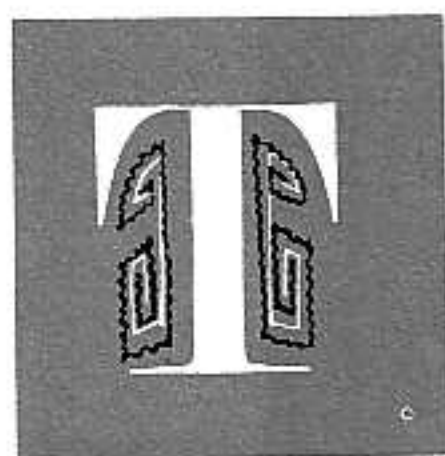
(1877-1940)

Για σένα που πήρες αυτό το βιβλίο

ΩΡΑ πια έχεις μάθει να διαβάζεις και ξέρεις πόσα όμορφα πράγματα μπορεί να σου χαρίσει ένα βιβλίο. Μπορεί να σε κάνει να γελάσεις, να διασκεδάσεις, ίσως και να νιώ-

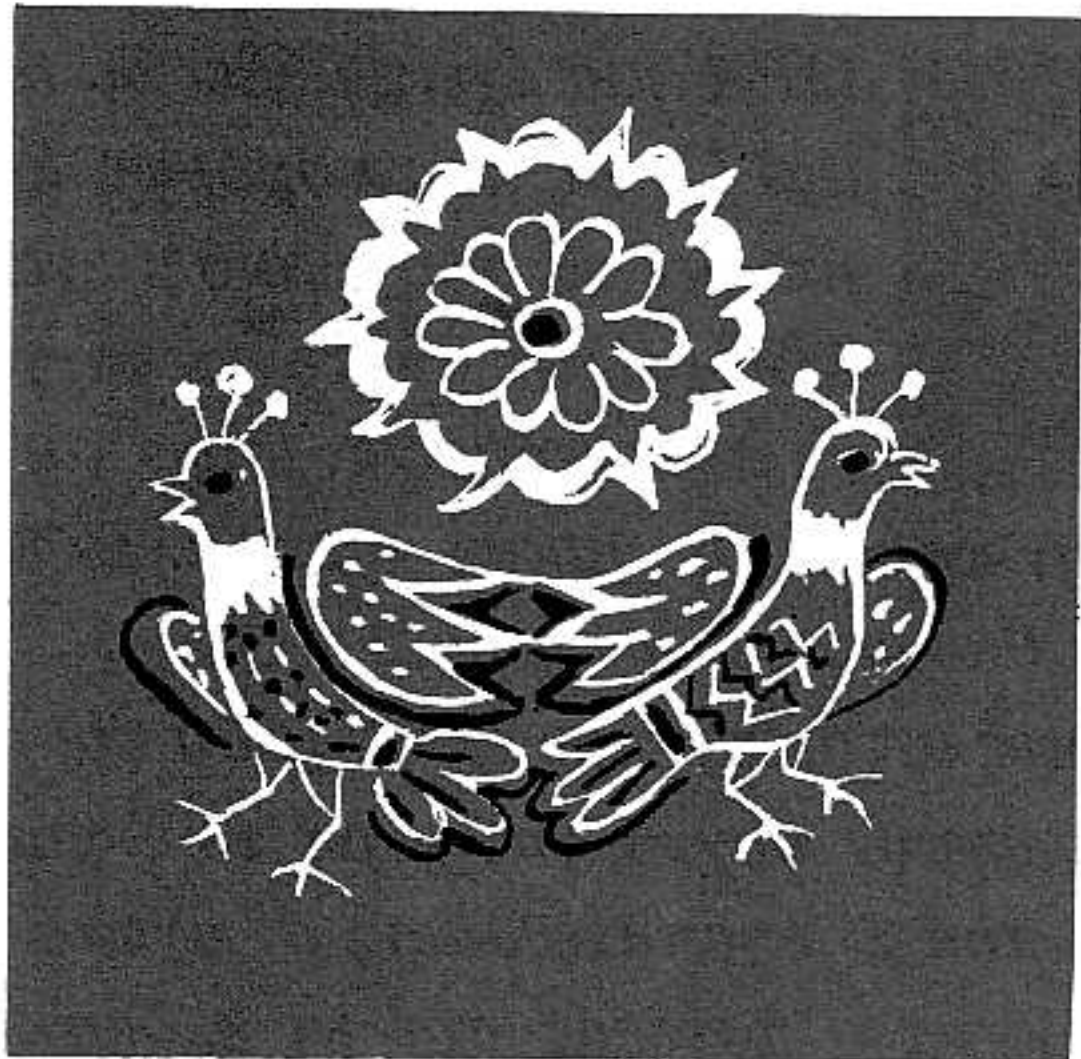
σεις στην καρδιά μια μικρή λύπη, αλλά και η λύπη αυτή θα μοιάζει με χαρά.

Τέτοιες ιστορίες, που έχουν μέσα και χαρά και λύπη, γράφουν συχνά για χάρη των παιδιών οι μεγάλοι που τ' αγαπάνε όπως σ' αγαπά εσένα η μαμά σου κι ο πατέρας σου κι η δασκάλα. Σε

μερικούς μάλιστα αρέσει να τις γράφουν τραγουδιστά, και τότε γίνονται τα ποιήματα.

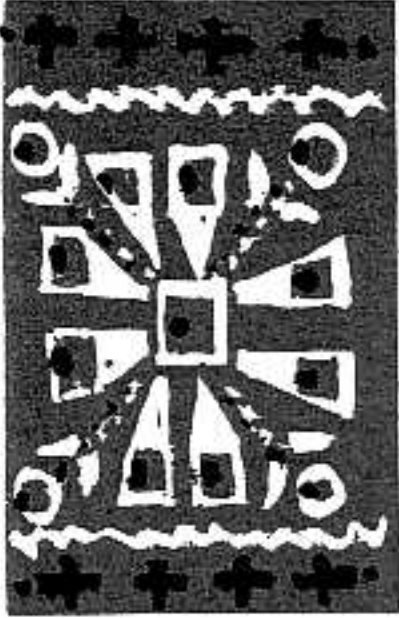
Διαλέξαμε κι εμείς τις πιο ωραίες ιστορίες και τα πιο ωραία ποιήματα που βρήκαμε, και φτιάξαμε για σένα αυτό το βιβλίο. Ακριβώς όπως διαλέγεις κι εσύ λουλούδια στον κήπο και φτιάχνεις μια ανθοδέσμη. Γι' αυτό το βιβλίο μας το είπαμε *Ανθολόγιο*.

Εσύ θα το διαβάσεις στο σχολείο και στο σπίτι, κι αν σου αρέσει, θα θέλεις να το διαβάζεις δυνατά και στους άλλους. Έτσι θα είναι διπλή η ευχαρίστηση.

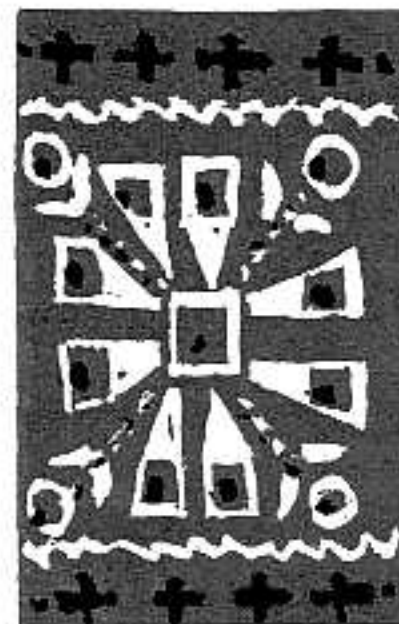
Προσευχή

Πέφτω, κάνω το σταυρό μου
κι άγγελο έχω στο πλευρό μου.
Δούλος του Θεού λογιούμαι
και κανένα δε φοβούμαι.

(Δημοτικό)

Φεγγαράκι μου λαμπρό!

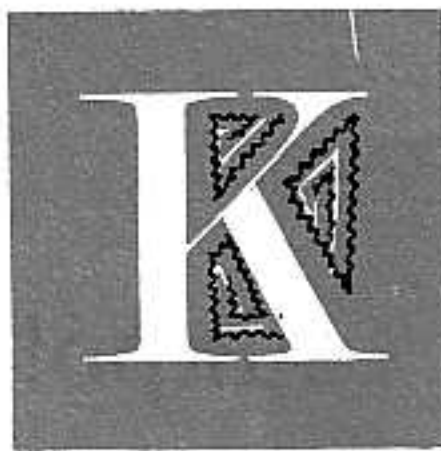

Φεγγαράκι μου λαμπρό,
φέγγε μου να περπατώ,
να πηγαίνω στο σκολειό
να μαθαίνω γράμματα,
γράμματα σπουδάματα,
του Θεού τα πράματα.

(Δημοτικό)

Κικιρίκου! να η αυγή!

ΚΙΚΙΡΙΚΟΥ! να η αυγή! λάλησε ο μαύρος κόκορας με την κατάνμαυρη ουρά. Κικιρίκου, σηκωθείτε όλοι! λαλούσε την αυγή, ψηλά από τον τοίχο της αυλής. Κικιρίκου, ήρθε η Ρήνα! κικιρίκου, σήκω, Ρήνα, φέρε μας φαγί!

Κα κα κα, κακαρίζει και η κότα η μαυριδερή. Σήκω, Ρήνα! φωνάζει και αυτή. Σήμερα θα κάμω το πιο καλό αυγό. Για σένα, Ρήνα, φύλαγα το πιο μεγάλο αυγό. Έλα φέρε μας φαγί!

Πι πι πι, φώναξαν και οι πάπιες μέσα από το

αυλάκι. Πι πι πι, φώναξαν και αυτές. Έλα,
Ρήνα, βάλε μας καθαρό νερό.

— Κικιρίκου, να η αυγή! σήκω, Ρήνα!

(Από το *Αλφαβητάρι με τον ήλιο*)

Ο γερο-Βαγγέλης ο τσαγκάρης

ΑΠΠΟΥΛΗ! είπε ο πατέρας να
μου μπαλώσεις τα παπούτσια,
φώναξε ο Ρήγας, και χαιρέτησε
το γερο-τσαγκάρη, το Βαγγέλη.

Ο Βαγγέλης όμως δεν ακούει.

Κοντά σ' ένα χαμηλό πάγκο δουλεύει ακόμη.

Ο γερο-τσαγκάρης πότε ράβει και πότε
καρφώνει. Ράβει και τεντώνει τους αγκώνες,
σα να μαλώνει. Καρφώνει, και σ' όλο το
τσαγκάρικο ακούεται: Τακ τακ! τοκ τοκ!

— Ε, κυρ Βαγγέλη! δεν ακούς; Χάλασαν πάλι

τα παπούτσια μου! φώναξε πιο δυνατά ο Ρήγας.

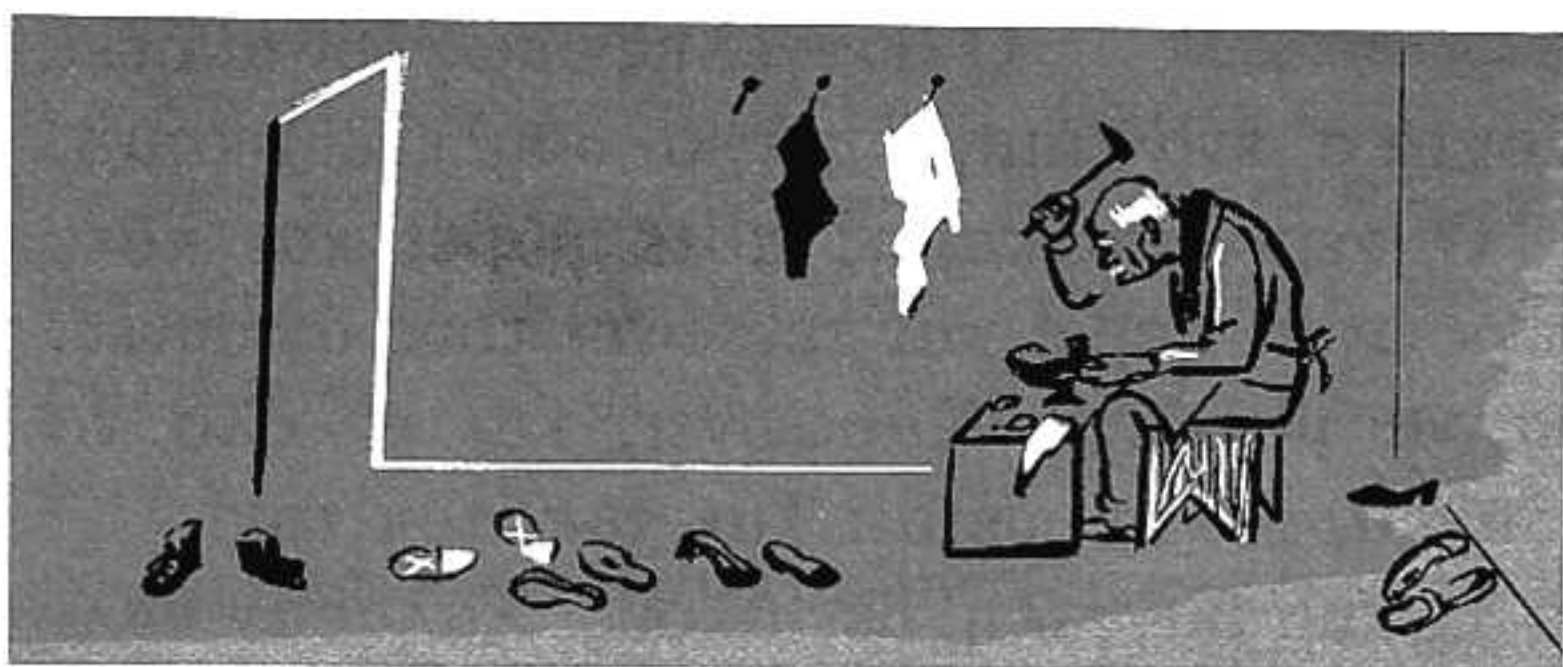
— Εσύ είσαι, Ρήγα; και δε σε κατάλαβα! Χάλασαν πάλι τα παπούτσια; Εγώ την Τετάρτη τα έραψα. Τι είναι αυτά; είπε ο γερο-Βαγγέλης, ο τσαγκάρης.

— Παίζω τον κουτσό, κυρ Βαγγέλη, με τον Τζανή, τον εγγονό σου! του απαντά ο Ρήγας.

Χαμογέλασε ο γερο-τσαγκάρης. Χάιδεψε το Ρήγα και του είπε:

— Παιδιά μου, γειά να 'χετε, και να παίζετε πάντα τον κουτσό. Εδώ είναι ο γερο-Βαγγέλης ο τσαγκάρης.

(Από το *Αλφαβητάρι με τον ήλιο*)

Καλύτερα βρεμένος παρά φορτωμένος

ΨΑΡΗΣ, ο γάιδαρος του γερο-Κανέλη, πρόβαλε στο δρόμο. Τι να γυρεύει; Θέλει να ιδεί, θα 'χει δουλειά σήμερα ή όχι;

Βρέχει, βρέχει δυνατά. Ο Ψα-ρής στέκεται και κοιτάζει.

Τα κεραμίδια τρέχουν σα βρύσες. Τα νερά κυλούν στο μικρό δρόμο σαν ποτάμι. Οι διαβάτες τρέχουν γρήγορα να χωθούν στα σπίτια τους.

Τι καλά, ούτε φόρτωμα ούτε μαγκούρα έχει σήμερα. Ίσως ούτε και αύριο, λέει ο γάιδαρος

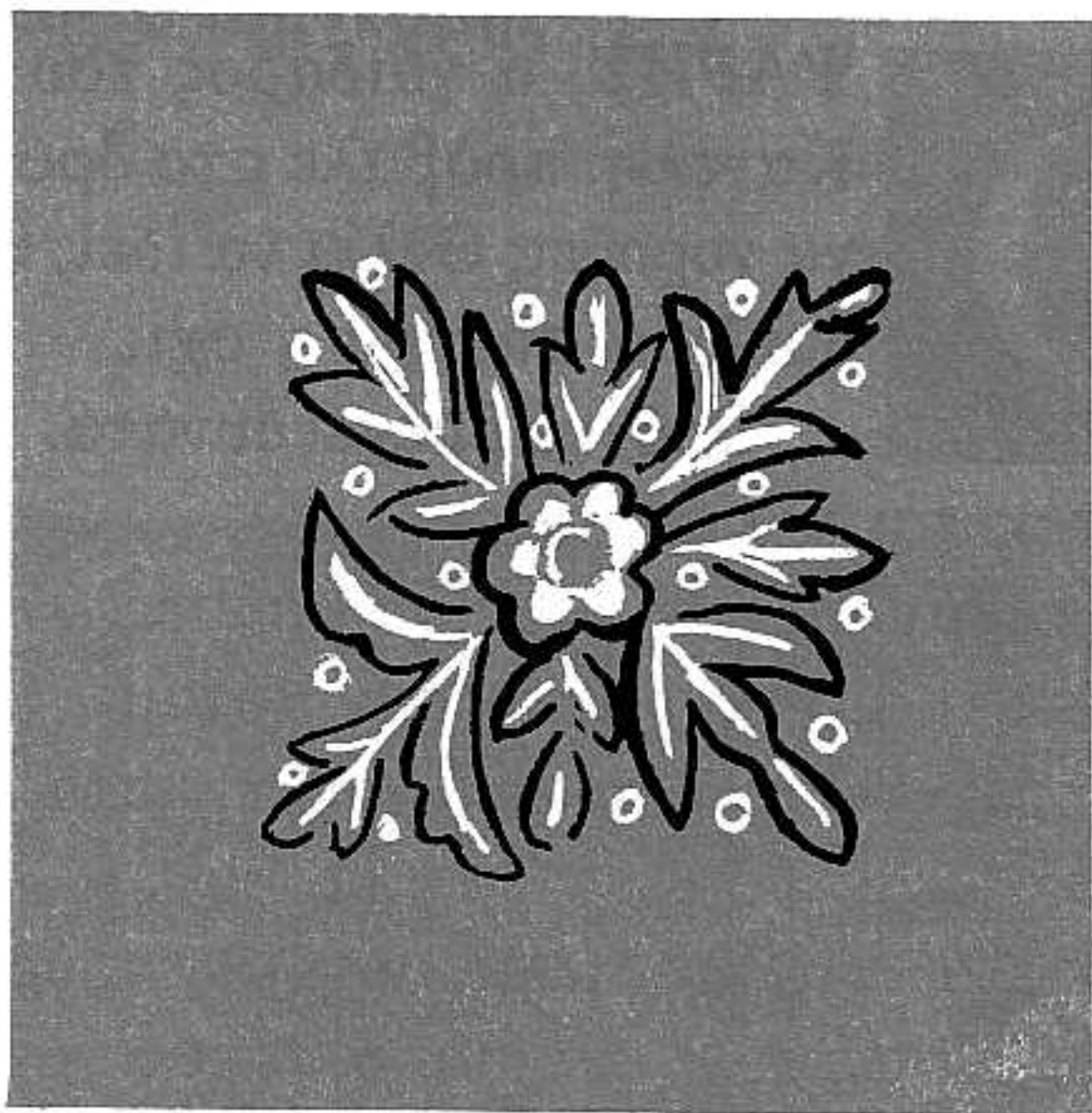
κι από τη χαρά του κρεμά τ' αυτιά του πιο κάτω.

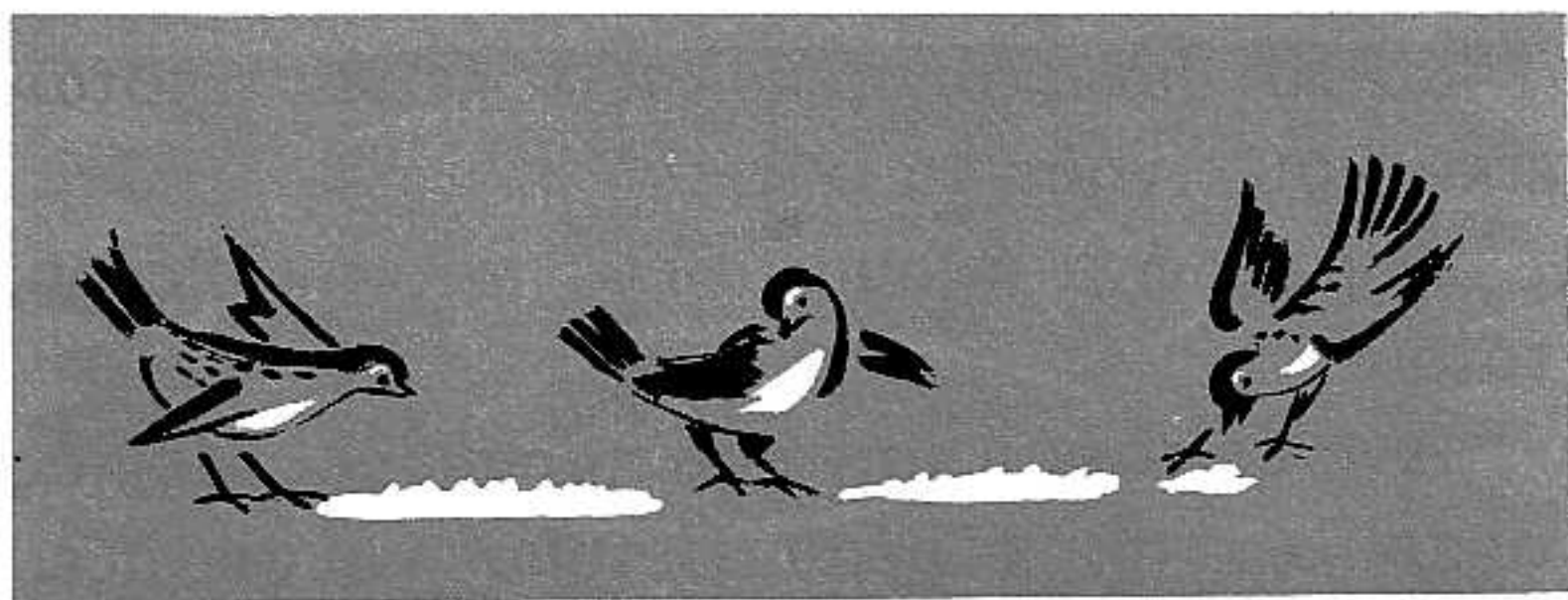
Βιαστικά περνούσε από κει μια κότα. Είδε το γάιδαρο να βρέχεται, και του είπε:

— Βρέχεσαι, καημένε! Φύγε, έμπα μέσα! Θα χαλάσεις τη φορεσιά σου.

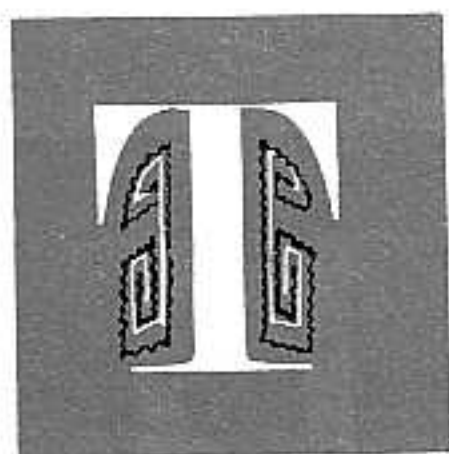
— Καλύτερα βρεμένος παρά φορτωμένος, απαντά ο Ψαρής. Και συλλογίζεται το βαρύ φόρτωμα και τη μαγκούρα του γερο-Κανέλη.

(Από το *Αλφαβητάρι με τον ήλιο*)

Το πουλάκι

ΙΚ, ΤΙΚ, ένα μικρό πουλάκι χτύπησε στο τζάμι. Έξω έριχνε χιόνι πολύ. Μέσα όλοι κάθονταν γύρω στο τζάκι. Μα κανένας δεν άκουσε το χτύπημα. Ο πατέρας τους διάβαζε μια ιστορία, κι όλοι πρόσεχαν τα λόγια του.

Ύστερα από λίγο, ξαναχτυπά το πουλάκι: τικ, τικ! «Τσίου, τσίου» φώναξε δυνατά, σα να έλεγε:

– Ανοίξετε, παιδιά! Δε θα γλιτώσω. Με πάγωσε το χιόνι!

Η Ρήνα άκουσε το χτύπημα. Αμέσως σηκώθηκε, και πήγε στο παράθυρο. Δεν είδε τίποτα.

« Ίσως δεν άκουσα καλά. Δεν είναι τίποτα»
είπε, και κίνησε να φύγει

Μα έξαφνα άκουσε πάλι: τικ, τικ! τσίου,
τσίου!

Άνοιξε τότε η Ρήνα το παράθυρο. Μεμιάς
το πουλάκι μπήκε μέσα. Πετούσε και φώναζε:
— Τσίου, τσίου. Τι καλά παιδιά! τι καλό
τζάκι!

Το πουλάκι

Τικ, τικ! Ανοίχτε μου, παιδιά!

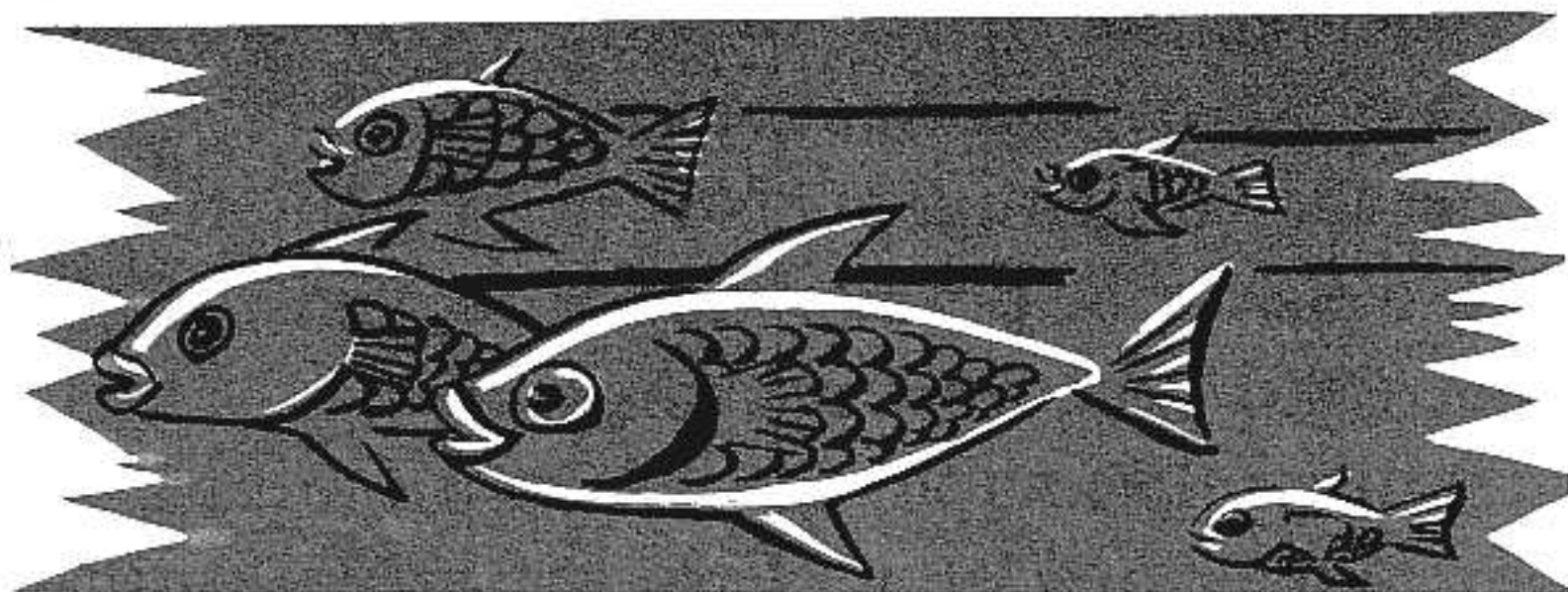
Εγώ δεν έχω πια φωλιά,
τη σκέπασε το χιόνι.

Έξω, μαυρίλα, παγωνιά.

Και στη ζεστή σας τη γωνιά
καλή φωτιά φουντώνει...

Ανοίχτε μου, καλά παιδιά!

(Από το *Αλφαβητάρι με τον ήλιο*)

Μπροστά στη θάλασσα

ΕΡΑΣΕ κι η Αποκριά. Ήρθε η Καθαρή Δευτέρα. Σήμερα όλοι γιορτάζουν. Άντρες και γυναίκες, αγόρια και κορίτσια, όλοι κατέβηκαν στο γιαλό.

Ωραία που είναι! Θα μείνουν όλη την ημέρα έξω, μπροστά στη θάλασσα.

Πόσα παιδιά παίζουν στην ακρογιαλιά! Ρίχνουν στη θάλασσα βαρκούλες και καραβάκια με άσπρα, κάτασπρα πανιά. Δέτε τα, πώς γλιστρούν απάνω στο νερό!

Ξαπλωμένος ο Βελής βλέπει τα παιγνίδια, και περιμένει να στρωθεί το τραπέζι. «Σήμερα θα φάω μόνο τρυφερά κόκαλα. Τα σκληρά θα

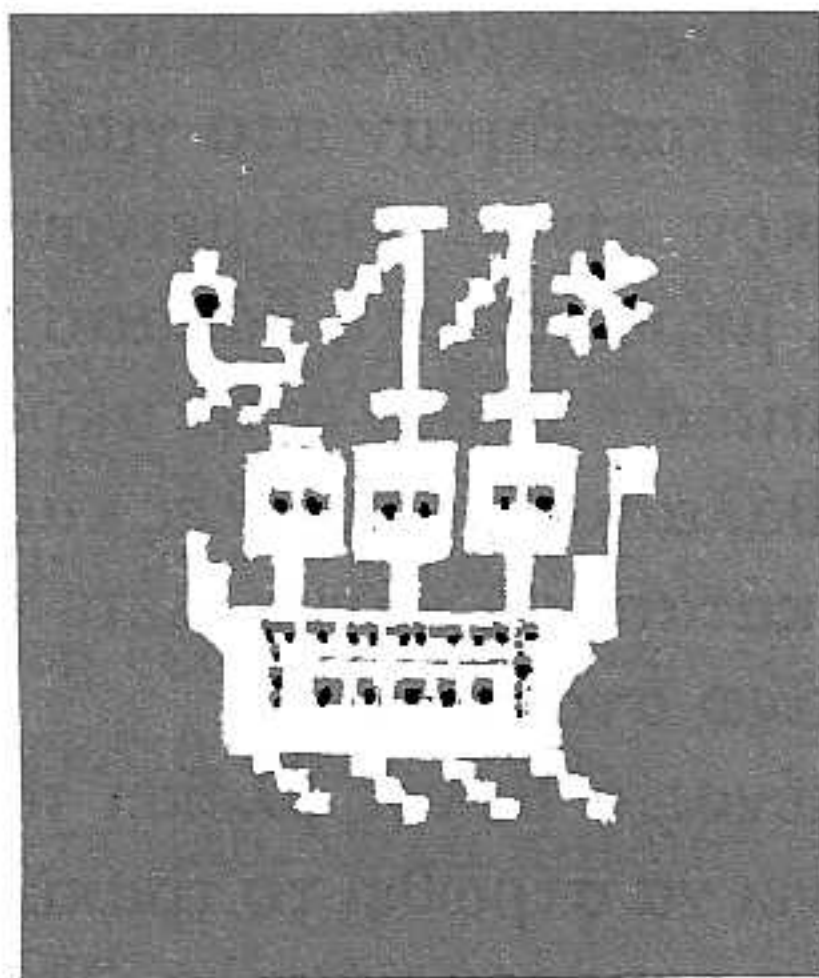
τ' αφήσω για τη Χιόνα, την ψιψίνα.» Έτσι λέει ο Βελής, και περιμένει.

Έρθε το μεσημέρι. Να, τώρα όλοι τρώνε. Μα ο Βελής δε βρίσκει κόκαλο κανένα. Ζητά εδώ, ζητά εκεί, πουθενά κόκαλο!

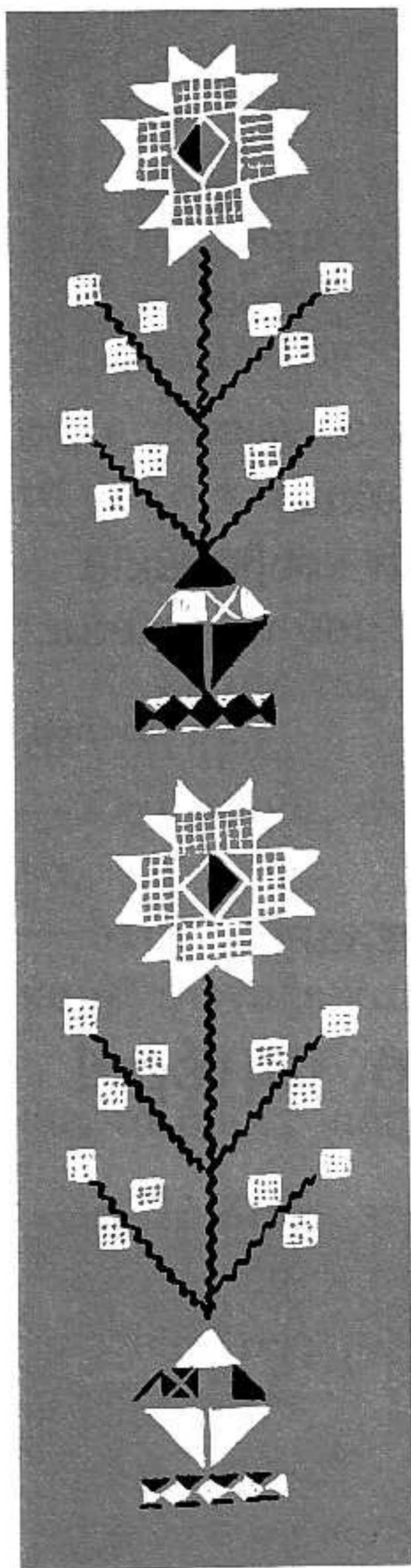
«Ίσως βρω παραπέρα. Ας είναι και σκληρό. Δεν πειράζει.» Έτσι συλλογίζεται ο Βελής, και πάει σ' άλλα τραπέζια. Ζήτησε παντού, μα πουθενά δε βρήκε κόκαλο κανένα.

Ο Βελής θύμωσε τότε. Γύρισε στο σπίτι νηστικός κι άρχισε να γκρινιάζει με την ψιψίνα.

(Από το *Αλφαβητάρι με τον ήλιο*)

Τραγουδάκια για το μωρό

1.

Το παιδί μας τούτο δα
πότ' εγίνη τόσο δα
και φωνάζει και γελά
και χορεύει και πηδά
και τον κόσμο τον χαλά.

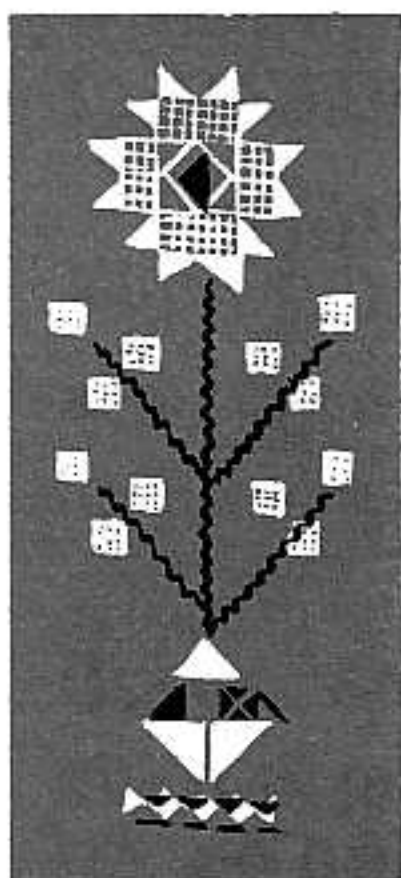
2.

Να το δείρω θέλω γω
με της μύγας το φτερό.
Να το δείρω θέλω πάλι
με της μύγας το ποδάρι.

3.

Πάει πάει το μυρμηγκάκι
για ψωμί και για τυράκι
στου μωρού το λαιμουδάκι.

Γατ, γατ, γατ!

4.

Έλα, έλα να σου πω
τι μου είπε ο λαγός.
Είπε μου να σ' αγαπώ
και να μην το μαρτυρώ

5.

Τίλι τίλι, τιλιλάκια
και κλωστές και κουβαράκια
στης κορούλας μου τ' αυτάκια.

(Δημοτικά)

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ ΑΝΔΡΕΑΔΗ

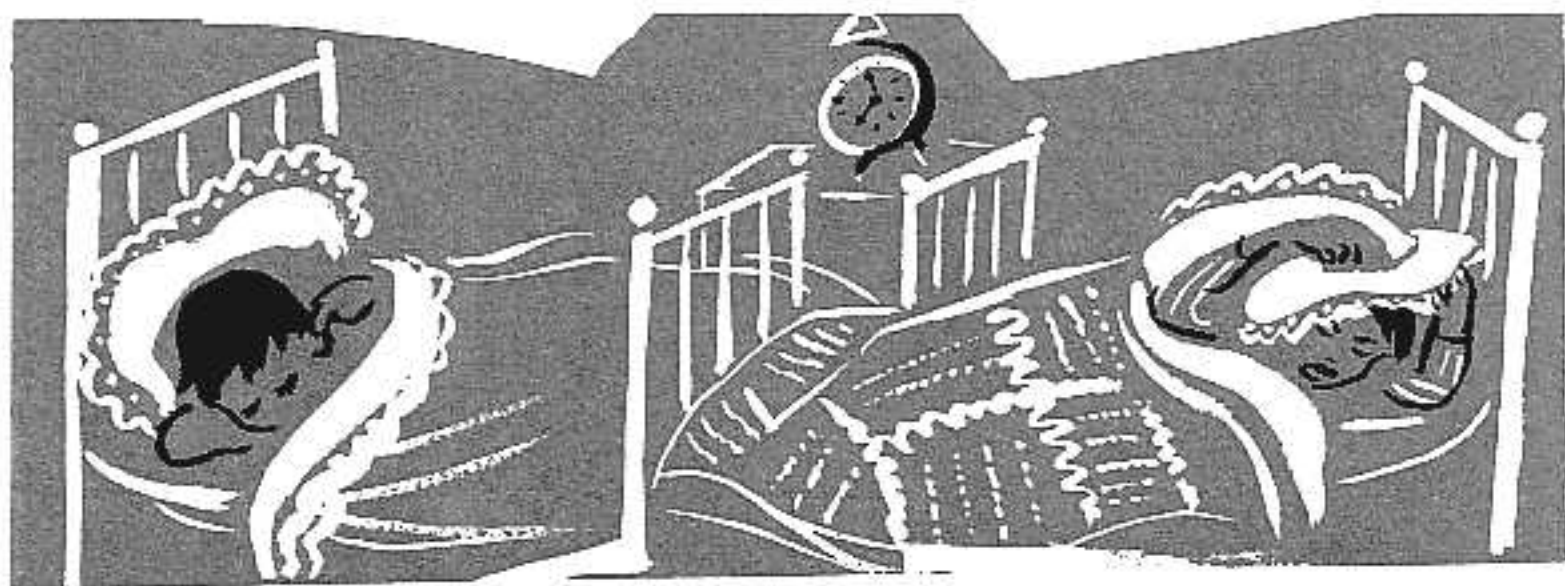
Μην το κάνεις αυτό, μητέρα!

ΦΕΞΕ· σηκωθήτε παιδιά! φώ-
ναξε μια ημέρα η κυρα-Θύμιω.
— Λίγο ακόμη, μητέρα, έλεγε η
Λίνα.

— Άσε μας λίγο ακόμη, μητέ-
ρα, σε παρακαλούμε. Δεν ξημέρωσε καλά α-

κόμη, ξεφώνιζε και ο Λόλος, και γύρισε από το άλλο πλευρό.

Θύμωσε η κυρα-Θύμιω τότε:

— Πάλι τα ίδια θα 'χουμε και σήμερα; φώναξε.

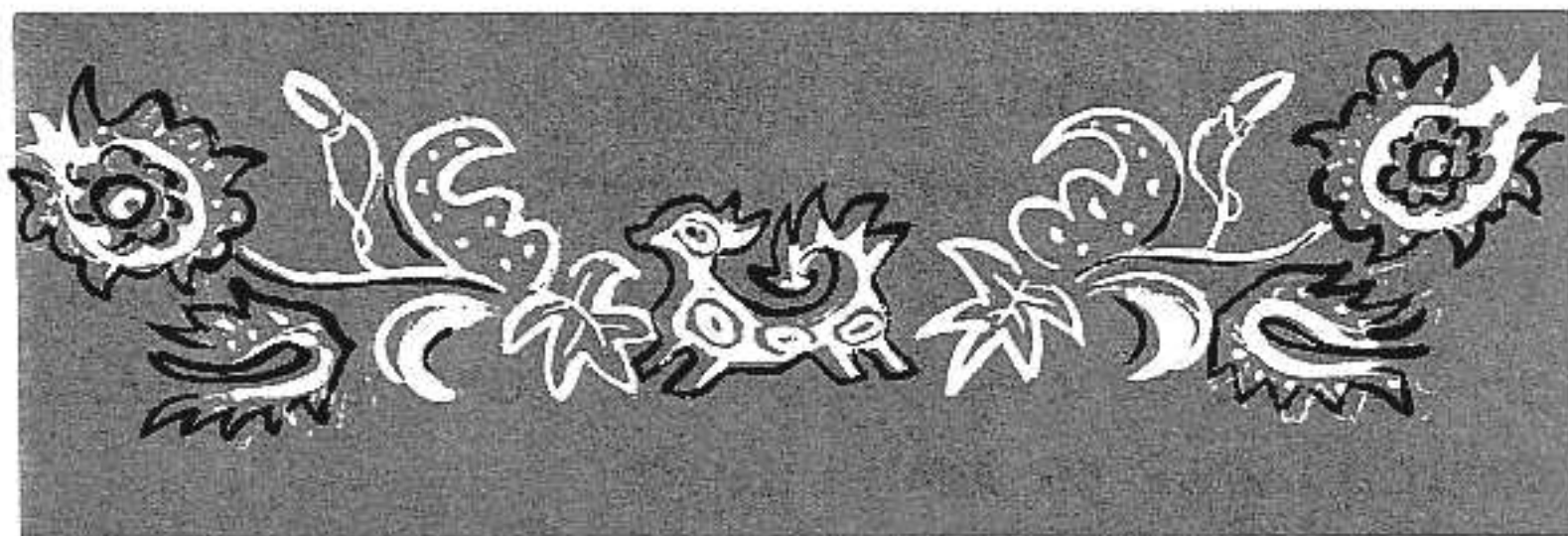
Κι έκαμε πως πηγαίνει τάχα γρήγορα κατά το νιπτήρα.

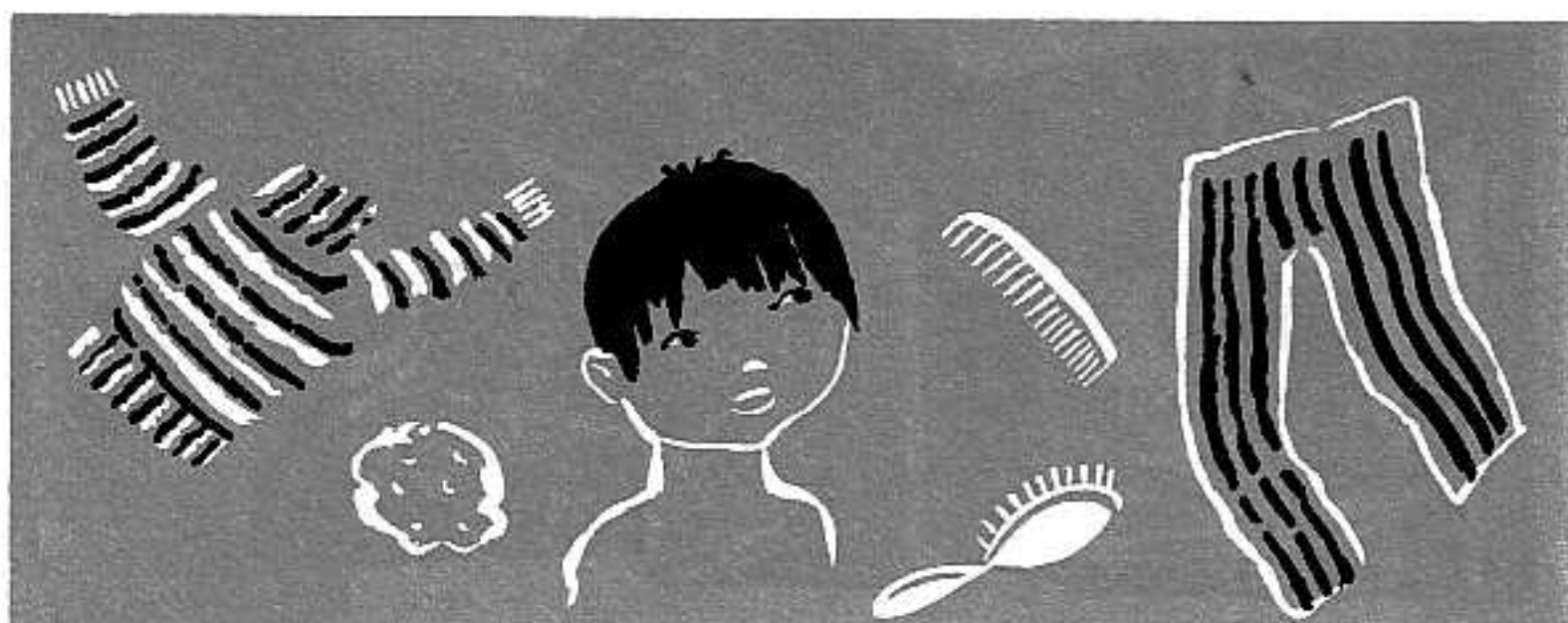
— Όχι, μαμά, σηκώθηκα! είπε αμέσως η Λίνα.

— Μην το κάνεις αυτό, μητέρα! Να! σηκωθήκαμε! φώναξε και ο Λόλος.

Και στη στιγμή πετάχτηκαν από το κρεβάτι και τα δύο τ' αδέρφια...

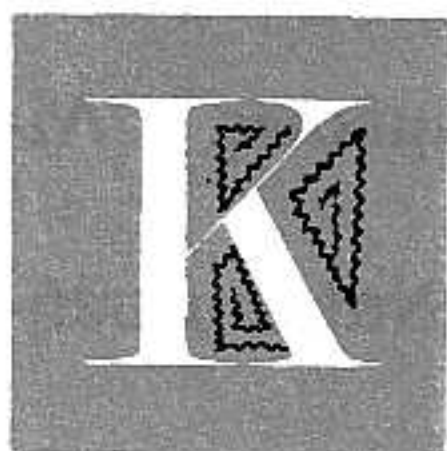
(Από το *Αλφαβητάριο το Νέο*)

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

Το πρωινό ντύσιμο

ΑΤΣΕ, χρυσό μου, φρόνιμα, να σε πλύνω! είπε η μαμά.
— Παιδί μου, πρέπει να σταθείς ήσυχο, έκανε το νερό.
— Αν δεν τριφτείς καλά με το σαπούνι, δε θα βγουν οι μουντζούρες! είπε ο τρίφτης.
— Το ένα αυτί το σκουπίσαμε, τώρα η σειρά του άλλου! έκανε το προσόψι.
— Λίγο βούρτσισμα ακόμη και θα είμαστε χτενισμένοι! είπαν η βούρτσα και το χτένι.
— Πρώτα το ένα χεράκι κι ύστερα το άλλο! συμβούλεψε το πουκάμισο.

— Όσο πάνε, τα γαμπάκια μας παχαίνουν!
αναστέναξαν οι κάλτσες.

— Ό,τι αξίζει όλο το ντύσιμο, αξίζουν τα πα-
πούτσια! καμάρωσαν τα μαύρα γυαλιστερά
μποτάκια.

— Τώρα, φόρεσέ με δίχως να ξεχτενιστείς!
είπε το κόκκινο πουλοβεράκι.

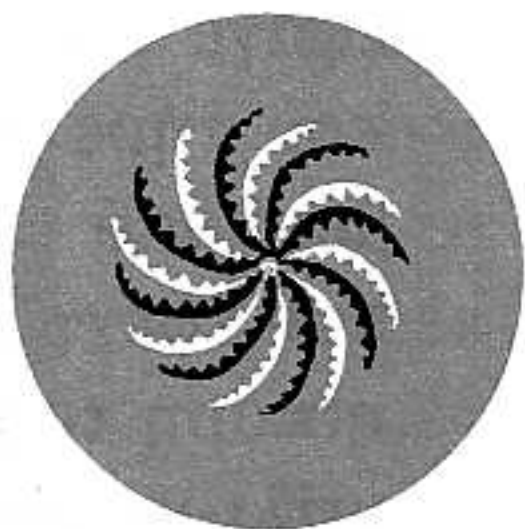
— Και τελευταίο εγώ! έκανε το μακρύ βελου-
δένιο παντελόνι.

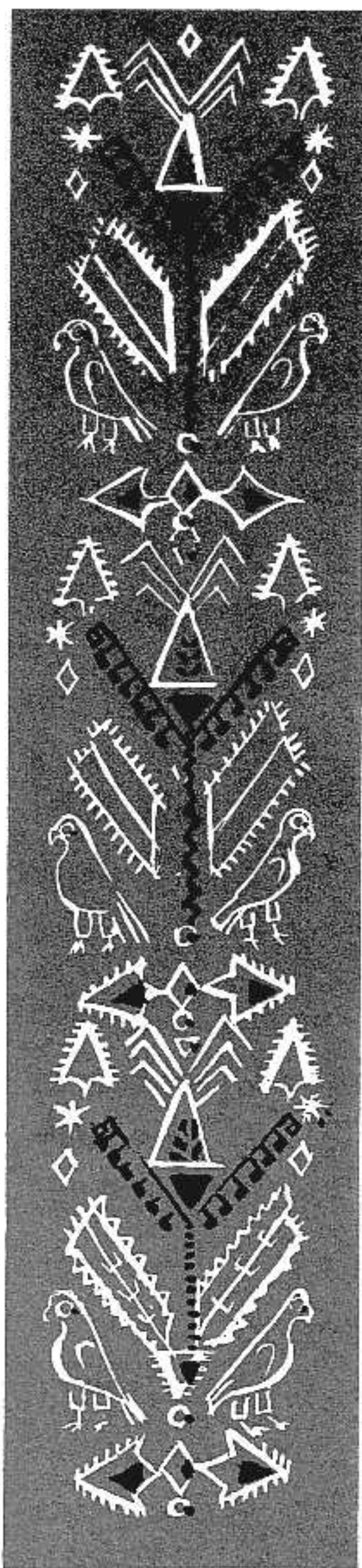
— Τώρα δε μένει παρά να σου σκουπίσω τη
μυτούλα! πρόσθεσε το κάτασπρο μαντιλάκι.

— Έτοιμοι! έτοιμοι! φώναξαν όλα μαζί.

— Τίποτε δεν είναι έτοιμο, αν δε φιλήσω εγώ
το παιδάκι μου! είπε η μανούλα και έδωσε ένα
ζεστό ζεστό φιλί στο μαγουλάκι.

(Από το βιβλίο *Στης Μамάς την αγκαλιά*)

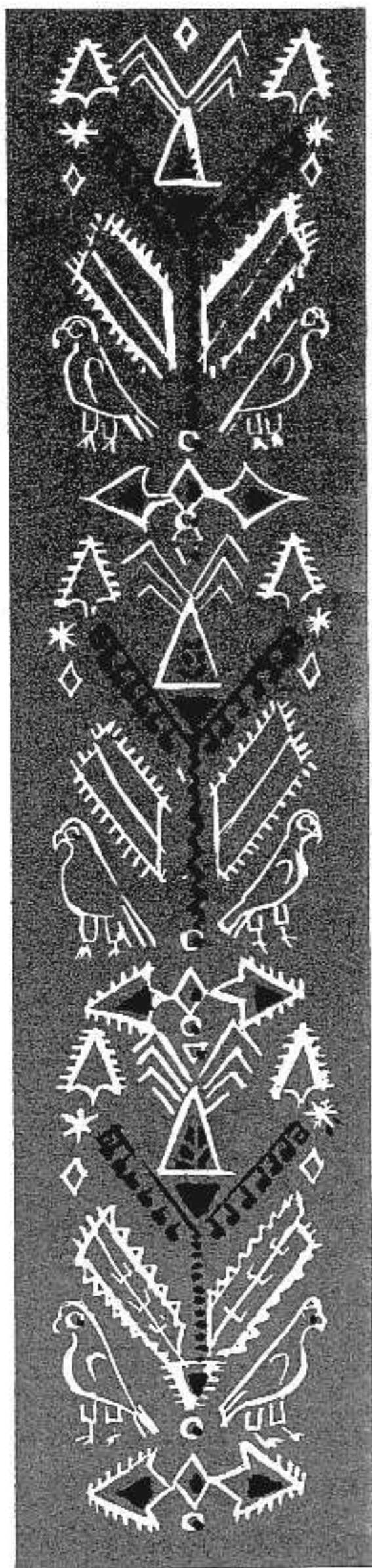

Ντίλι-ντίλι-ντίλι...

Ντίλι-ντίλι-ντίλι,
ντίλι το καντήλι
που έφεγγε και κένταγε
η κόρη το μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

Έρθε ο ποντικός,
πήρε το φιτίλι
μέσ' από το καντήλι
που έφεγγε και κένταγε
η κόρη το μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

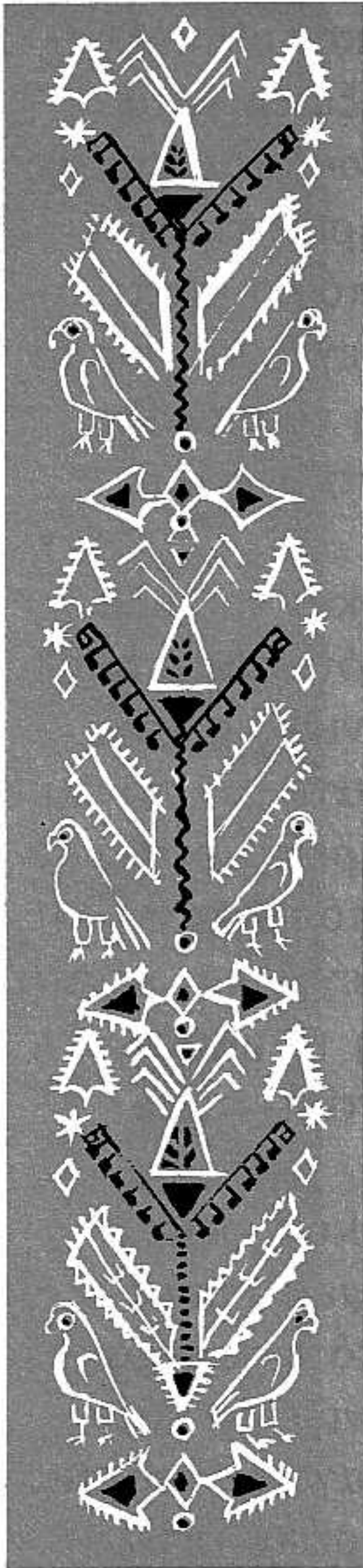
Έρθε και η γάτα,
έφαγε τον ποντικό
που πήρε το φιτίλι
μέσ' από το καντήλι
που έφεγγε και κένταγε
η κόρη το μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

Έρθε και ο σκύλος
κι έπνιξε τη γάτα
που έφαγε τον ποντικό
που πήρε το φιτίλι
μέσ' από το καντήλι
που έφεγγε και κένταγε
η κόρη το μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

Έρθε και το ξύλο
και σκότωσε το σκύλο
που έπνιξε τη γάτα
που έφαγε τον ποντικό
που πήρε το φιτίλι
μέσ' από το καντήλι
που έφεγγε και κένταγε
η κόρη το μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

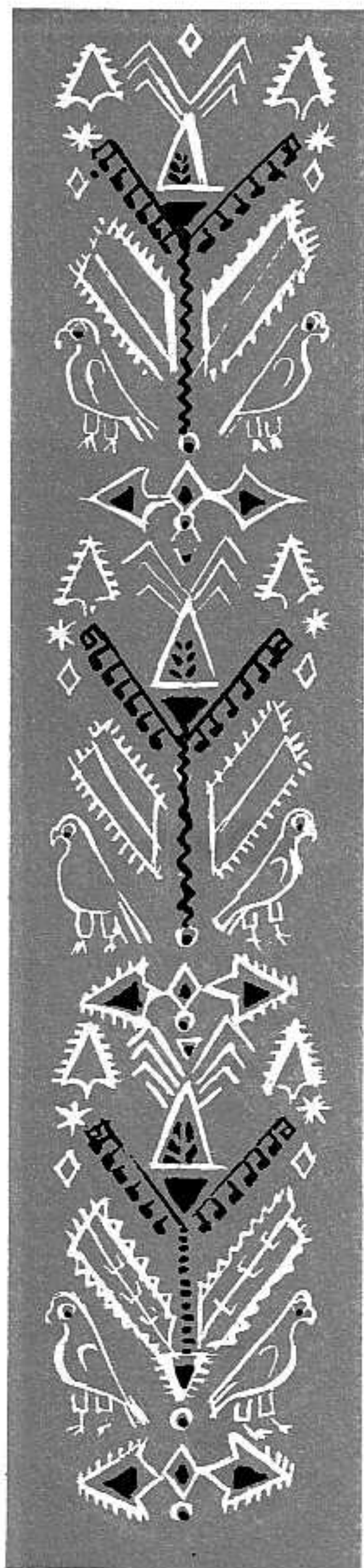
Έρθε κι η φωτιά
κι έκαψε το ξύλο
που σκότωσε το σκύλο
που έπνιξε τη γάτα
που έφαγε τον ποντικό
που πήρε το φιτίλι

μέσ' από το καντήλι
που έφεγγε και κένταγε
η κόρη το μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

Έρθε και το ποτάμι
κι έσβησε τη φωτιά
που έκαψε το ξύλο
που σκότωσε το σκύλο
που έπνιξε τη γάτα
που έφαγε τον ποντικό
που πήρε το φινίλι
μέσ' από το καντήλι
που έφεγγε και κένταγε
η κόρη το μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

Έρθε και το βόδι,
ρούφηξε το ποτάμι
που 'σβησε τη φωτιά
που έκαψε το ξύλο
που σκότωσε το σκύλο
που έπνιξε τη γάτα
που έφαγε τον ποντικό
που πήρε το φινίλι

μέσ' από το καντήλι
που έφεγγε και κένταγε
η κόρη το μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

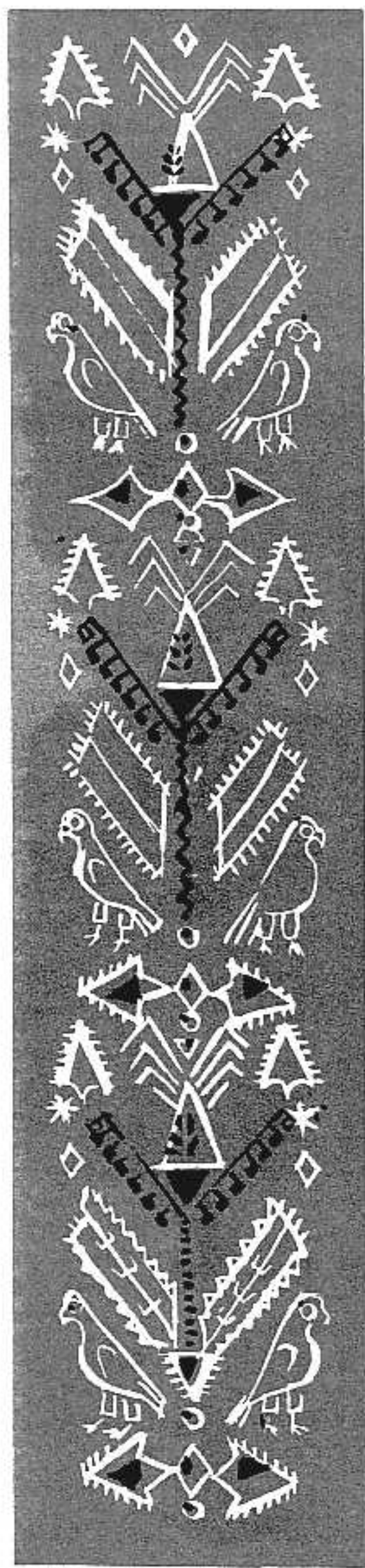
Έρθε και ο λύκος
κι έφαγε το βόδι
που ρούφηξε το ποτάμι
που 'σβησε τη φωτιά
που έκαψε το ξύλο
που σκότωσε το σκύλο
που έπνιξε τη γάτα
που έφαγε τον ποντικό
που πήρε το φιτίλι
μέσ' από το καντήλι
που έφεγγε και κένταγε
η κόρη το μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

Να τος και ο κυνηγός
και σκότωσε το λύκο
που έφαγε το βόδι
που ρούφηξε το ποτάμι
που 'σβησε τη φωτιά
που έκαψε το ξύλο

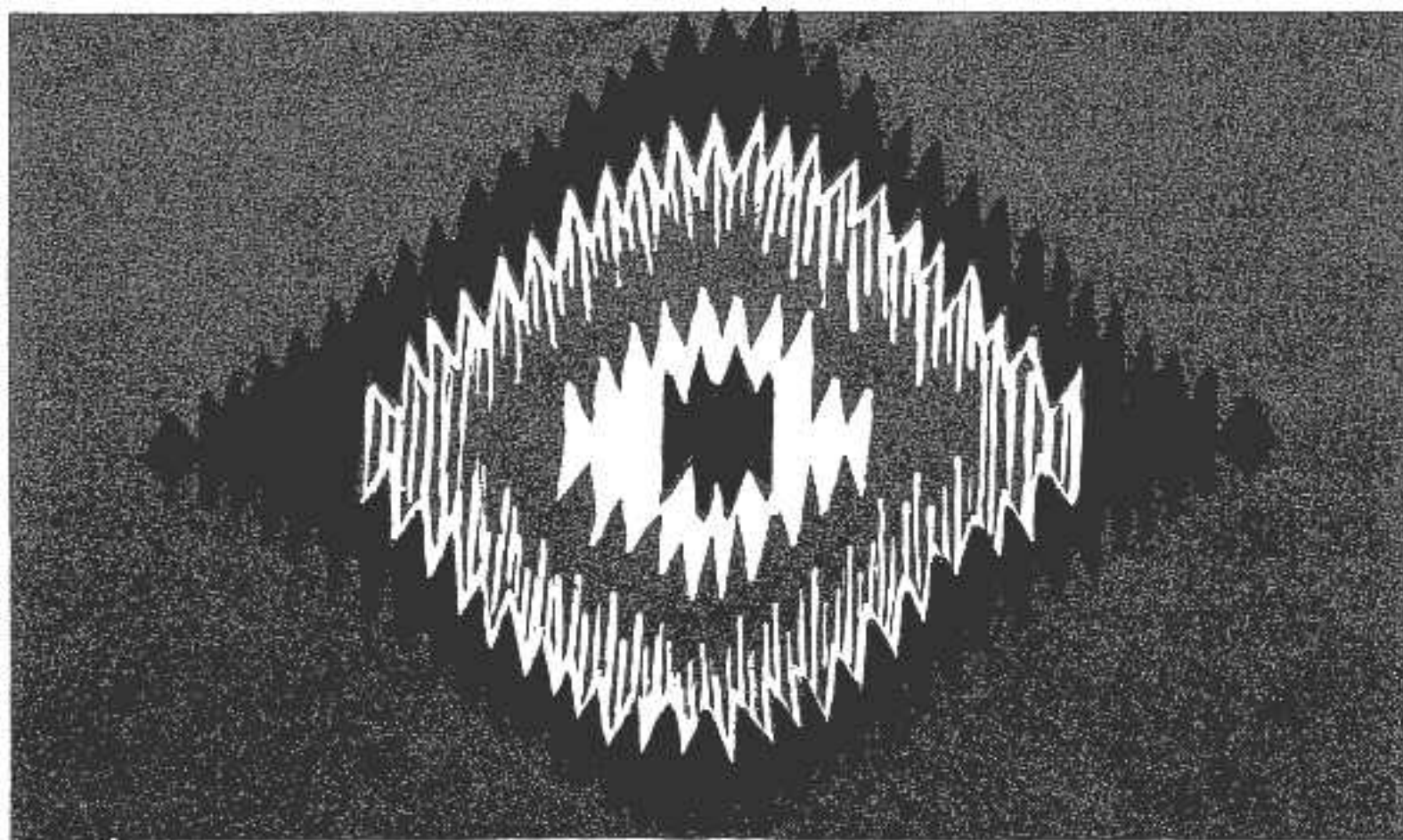
που σκότωσε το σκύλο
που έπνιξε τη γάτα
που έφαγε τον ποντικό
που πήρε το φιτίλι
μέσ' από το καντήλι
που έφεγγε και κένταγε
η κόρη το μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

Ντίλι-ντίλι-ντίλι,
ντίλι το καντήλι
που έφεγγε και κένταγε
η κόρη το μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

(Δημοτικό)

ΕΠ. Γ. ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Τι όνειρο είδε η Δαφνούλα για τον ήλιο

ΙΔΑ στον ύπνο μου πως άνοιξα
το παράθυρο να καλημερίσω
τον ήλιο, κι έξω ήταν κατασκό-
τεινα.

Τόσο ήταν το σκοτάδι που
δεν μπορούσα ούτε τις κάλτσες μου να βρω.
— Πού είναι ο ήλιος μου; ρωτούσα λυπημένη.
Πού είναι ο ήλιος ο χρυσός μου, με τις λα-

μπρές ακτίνες του; ρώτησα κι εσένα, Γιώργο μου, κι εσύ μου είπες:

— Δεν ξέρω, να σε χαρώ, άφησέ με ακόμη λίγο να κοιμηθώ.

Έβαλα τότε τα παπούτσια μου και το φόρεμά μου με τα γυαλιστερά κουμπιά, και βγήκα να βρω τον ήλιο.

Στην εξώπορτα βρήκα τη βροχή.

— Καλημέρα, βροχούλα μου, είπα· μην είδες τον ήλιο;

— Βρρρ, πλιτς, πλατς! ήταν η μόνη απάντηση.

— Α, έτσι μου είσαι, κυρα-Πλίτσι-πλάτσα; είπα και άνοιξα την ομπρέλα μου.

Λίγο παρακάτω απάντησα τον άνεμο.

— Δε μου λες, σε παρακαλώ, εσύ που έρχεσαι από τόσο μακριά, δεν ξέρεις που είναι σήμερα ο χρυσός ο ήλιος;

— Βββούου, βάο, βάο! έκανε ο άνεμος.

— Αυτό δεν είναι απάντηση· πες μου, σε παρακαλώ, του είπα πάλι.

— Βββούου, βάο, βάο! εξακολουθούσε να βουίζει ο άνεμος.

— Από πρόστυχο να περιμένω απάντηση; είπα, και πήγα παραπέρα.

Από πάνω μου ψηλά, κάτι μεγάλα κατάρμαυρα σύννεφα έπαιζαν κυνηγητό.

— Καλά μου συννεφάκια, τα ρώτησα, μην είδατε τον όμορφο τον ήλιο; Κάθεστε στη γειτονιά του, και θα ξέρετε· πολύ σας παρακαλώ, πέστε μου πού να τον βρω; Να μου το πείτε, και σας χαρίζω την κούκλα μου την Τριανταφυλλιά με τα ολόξανθα μαλλιά.

— Δεν έχουμε καιρό, δεν έχουμε καιρό, μου φώναξαν από ψηλά, και με κοίταξαν τόσο άγρια, που έτρεξα να χωθώ στο δάσος.

Ήταν εκεί μια τριανταφυλλιά με πολλά μπουμπούκια.

— Τριανταφυλλίτσα μου, να σε χαρώ, εσύ που είσαι καλή σαν τον ήλιο, δε μου λες που κάθετα σήμερα τόσην ώρα ο ήλιος;

— Θρο! θρο! κάνει η τριανταφυλλιά. Αχ, διψούσα πολύ, τα φύλλα μου ήταν κατασκονισμένα, τα μπουμπούκια μου κόντευαν να μαραθούν.

— Μα ο ήλιος; είπα κλαίγοντας εγώ.

— Ω, διψούσα τόσο πολύ, έλεγε η τριανταφυλλιά· μα ήρθαν οι δροσερές σταλαματιές, με πότισαν, μου έπλυναν τα φύλλα μου, δυνάμωσαν τα μπουμπούκια μου, κι έτσι σηκώθηκαν

πάλι τα κεφαλάκια τους. Σαν έρθει ο ήλιος, θα φιλήσει ένα ένα τα μπουμπούκια μου, και θα ανοίξουν τα φύλλα τους να σκορπίσουν γύρω τη μυρουδιά.

— Ξέρεις πότε θα 'ρθει; ρώτησα πάλι την τριανταφυλλιά.

Αυτή όμως όλο κι έκανε «θρο! θρο!» χωρίς να μου δίνει άλλη απόκριση.

Τράβηξα λυπημένη το δρόμο μου. Πόσο σκοτεινά ήταν εκεί μέσα στο δάσος! Θα έβαζα τις φωνές, αν δεν άκουγα να κελαηδεί ένα πολύ όμορφο πουλί.

— Τι θα μου χαρίσεις, Δαφνούλα, μου είπε, αν φωνάξω εγώ τον ήλιο, και βγει να τον δεις;

— Ω, ένα φιλάκι, ένα γλυκό φιλάκι, είπα.

Και πήρα στα χέρια μου το πουλάκι, και το φίλησα.

Πέταξε τότε το πουλάκι κι ανέβηκε στην κορυφή του ψηλότερου δέντρου, και άρχισε να κελαηδεί. Τι ωραία που κελαηδούσε!

Πρώτα σιγά σιγά, ύστερα πιο δυνατά, και στο τέλος τόσο δυνατά, που όλα γύρω τα λουλούδια σήκωσαν απάνω τα κεφαλάκια τους, και όλα τα ζώα στο δάσος έτρεξαν ν' ακούσουν το τραγούδι του.

Σε λίγο άρχισα να χοροπηδώ κι εγώ, γιατί πίσω από τα σύννεφα πρόβαλε ολόλαμπρος ο ήλιος μου. Τα σύννεφα έτρεξαν όσο μπορούσαν, να κρυφτούν. Ο άνεμος κάθισε ήσυχος σαν αρνάκι στα πόδια του ήλιου. Η βροχή κρύφτηκε μέσα στη γη. Από τη μια κορφή του βουνού ως την άλλη απλώθηκε ένα ωραιότατο ουράνιο τόξο.

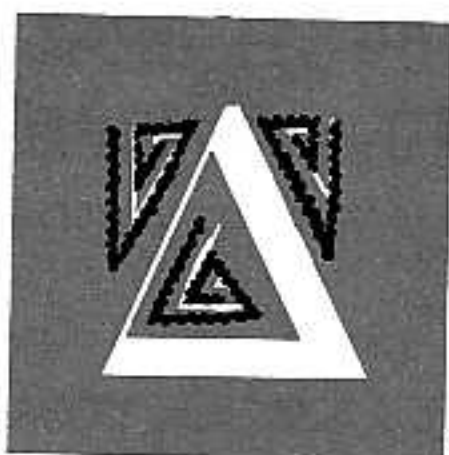
— Καλώς μου τον, τον ήλιο μου, καλώς τον! φώναξα και του έστελνα φιλιά.

Και τη στιγμή εκείνη... ξύπνησα.

(Από το *Αλφαβητάριο*)

Δύο κατσίκες σ' ένα γεφύρι

ΥΟ κατσίκες ανταμώθηκαν μια φορά επάνω σ' ένα στενό γεφύρι.

Η μια είπε:

— Κάμε τόπο να περάσω εγώ!

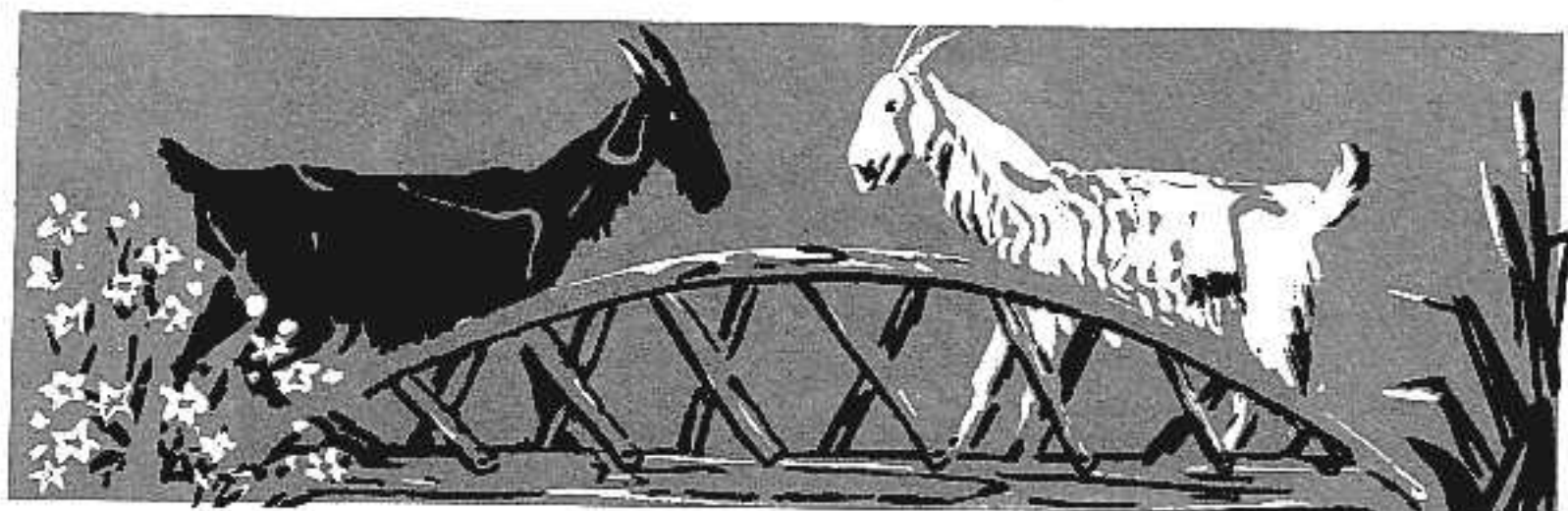
— Εσύ να πας πίσω και ν' αφήσεις να περάσω εγώ πρώτα! αποκρίθηκε η άλλη θυμωμένη.

— Πώς είπες; φώναξε η πρώτη. Εγώ να κάμω τόπο να περάσεις εσύ; Είσαι στα σωστά σου;

— Έτσι; φώναξε τότε η άλλη. Δοκίμασε λοιπόν να περάσεις!

Το μάλωμα βάσταξε αρκετή ώρα με πολύ πείσμα.

Τέλος χύθηκαν η μια επάνω στην άλλη με μεγάλη ορμή. Χτυπούσαν τα κέρατά τους

άγρια και θυμωμένα. Αλλά το γεφύρι ήταν στενό και γκρεμίστηκαν κι οι δυο τους.

Κάτω ήταν ποτάμι με βαθιά νερά. Οι δυο κατσίκες θα πνίγονταν χωρίς άλλο. Για καλή τους όμως τύχη, τις είδε ο βοσκός, έτρεξε, και με πολλά βάσανα κατόρθωσε να τις γλιτώσει.

(Από το βιβλίο *Ιστορίες*, Αναγνωστικό Β' Δημοτικού)

ΑΡ. Π. ΚΟΥΡΤΙΔΗ

Πώς ένα άλογο κι ένας σπουργίτης βοηθούν ο ένας τον άλλο

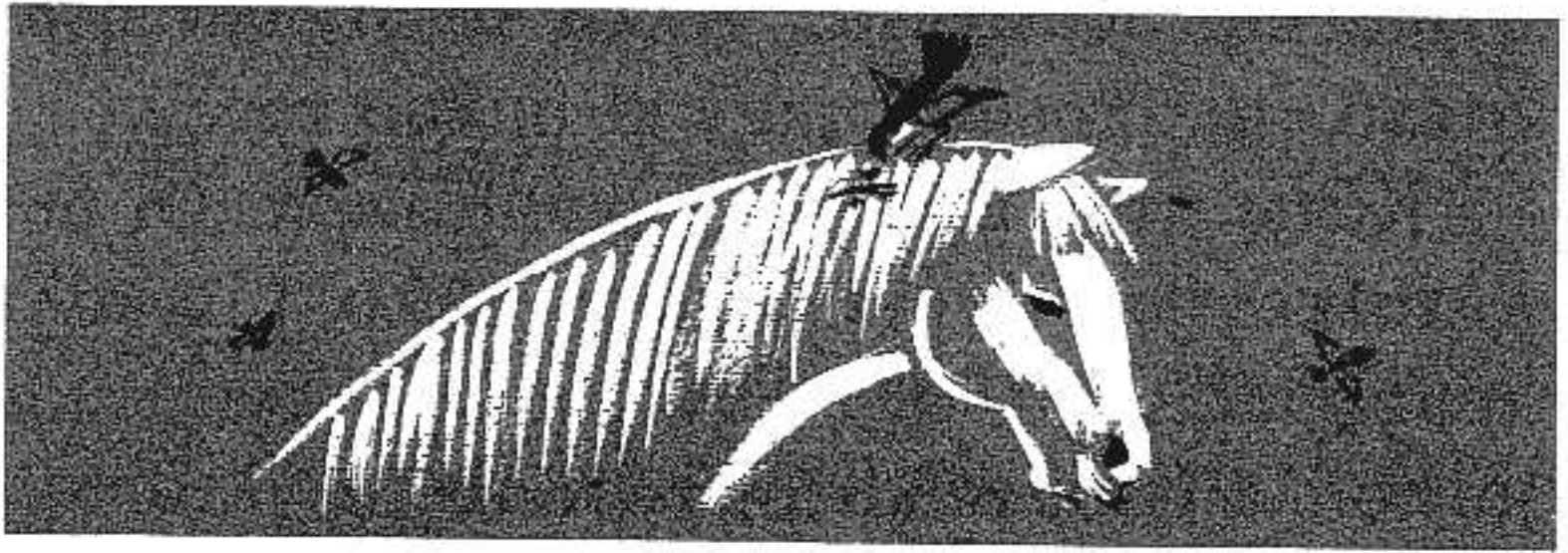

ΤΑΝ χειμώνας, χιόνα σκέπαζαν τα βουνά και τους κάμπους· κάτασπρες ήταν οι στέγες των σπιτιών.

Τα σπουργίτια δεν έβρισκαν τροφή και πεινούσαν.

Ένα σπουργίτι πέταξε στο στάβλο ενός αλόγου.

— Μου δίνεις την άδεια να φάω κι εγώ λίγους

σπόρους; του λέει. Όλα γύρω τα σκέπασαν τα χιόνια. Δε βρίσκω να φάω και πεινώ, το άμοιρο. Αν έβρισκα, δε θα ζητιάνευα.

Το άλογο αποκρίθηκε με καλοσύνη:
— Έλα κοντά με θάρρος και φάε όσο θέλεις. Είναι εδώ αρκετό κριθάρι και για μένα και για σένα.

Το σπουργίτι πλησίασε, κι έτσι έτρωγαν μαζί, σαν αγαπημένοι φίλοι. Αφού χόρτασε, το σπουργίτι είπε:

— Σ' ευχαριστώ, σ' ευχαριστώ πολύ. Μου έκαμες μεγάλη χάρη και δε θα τη λησμονήσω.

Κι ενώ πετούσε, έλεγε με το νου του:
— Η χάρη θέλει αντίχαρη. Μα τι μπορώ να κάμω, εγώ ο μικρός, στο μεγάλο και δυνατό άλογο;

Πέρασε ο χειμώνας, ήρθε η άνοιξη, κι

ύστερα το καλοκαίρι. Πολύ μεγάλη ήταν η ζέστη.

Πλήθος μύγες ήταν στο στάβλο και πείραζαν το άλογο και δεν το άφηναν να ησυχάσει.

Τότε είπε ο σπουργίτης:

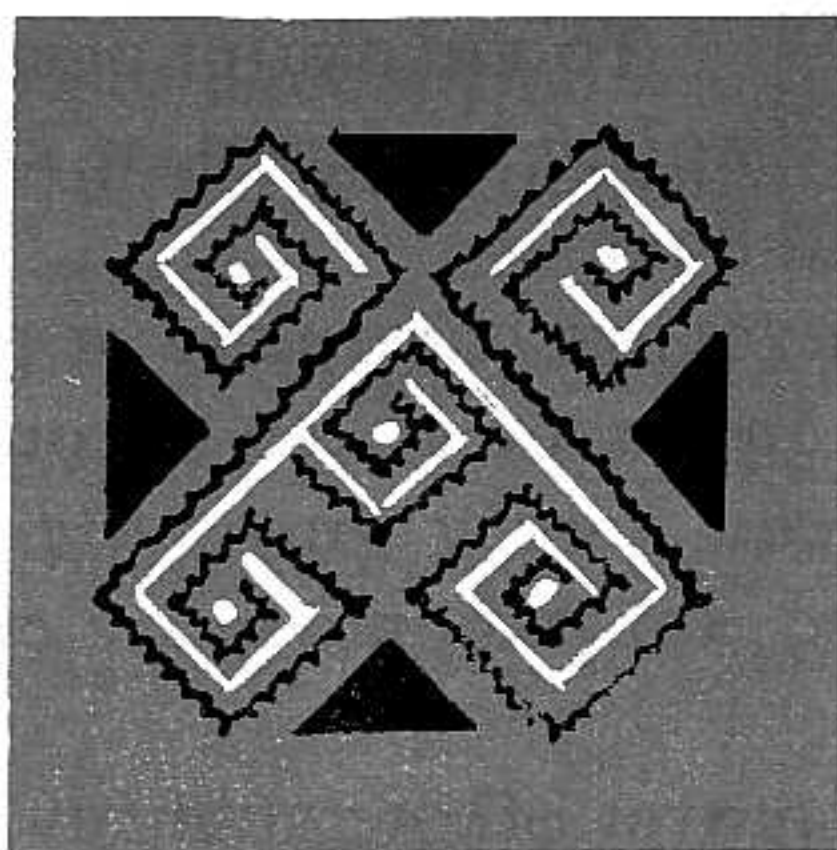
— Να ώρα, να κάμω κι εγώ κάτι στο καλό άλογο.

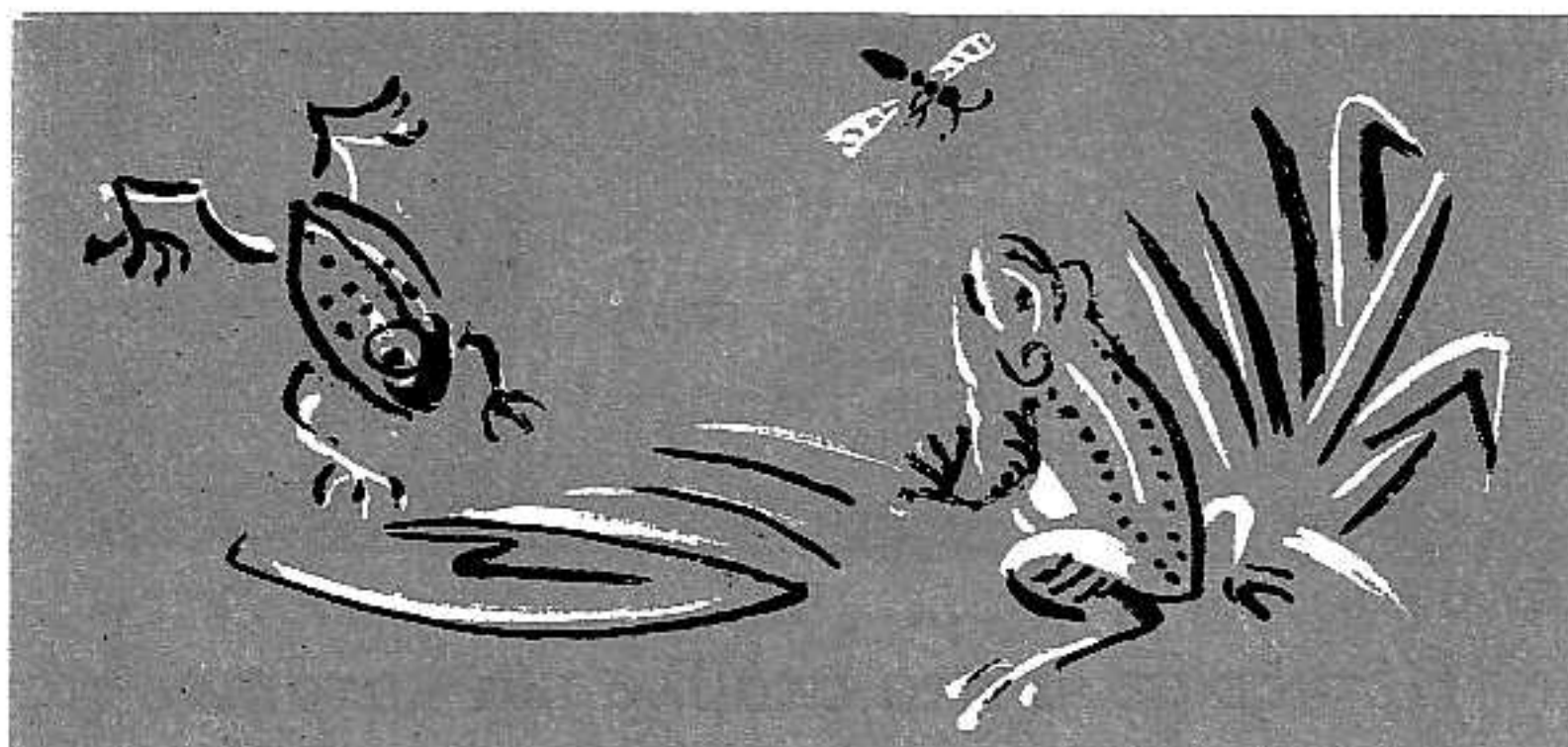
Πέταξε μέσα στο στάβλο και κατάπινε τις μύγες.

Έτσι χόρταινε, μα και λευτέρωνε το φίλο του από τη μεγάλη ενόχληση. Το άλογο χλιμίντριζε από ευχαρίστηση, σα να έλεγε στο σπουργίτη:

— Σ' ευχαριστώ, αγαπητό μου σπουργιτάκι.

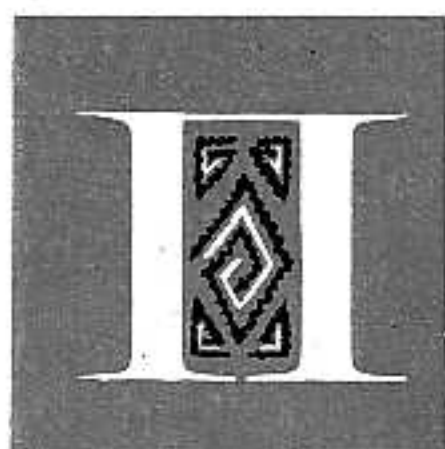
(Από το βιβλίο *Ιστορίες*, Αναγνωστικό Β' Δημοτικού)

ΑΡ. Π. ΚΟΥΡΤΙΔΗ

Ο γνωστικός βάτραχος

ΠΟΛΛΟΙ βάτραχοι ζούσαν μέσα σε μια λίμνη.

Το καλοκαίρι όμως, από την πολλή τη ζέστη, η λίμνη ξεράθηκε.

Οι βάτραχοι αναγκάστηκαν να φύγουν από κει και να ζητήσουν αλλού κατοικία. Αποχαιρετίστηκαν λοιπόν, συγγενείς και φίλοι και γείτονες, και σκορπίστηκαν σε διάφορα μέρη.

Δυο αχώριστοι φίλοι τράβηξαν σ' ένα με-

γάλο λιβάδι. Εκεί ελπίζανε να βρουν μέρος καλό για να ζήσουν.

Στο δρόμο που πήγαιναν, απάντησαν ένα βαθύ πηγάδι.

— Να ωραίο μέρος για να μείνουμε, είπε ο ένας. Είναι όπως το θέλουμε. Νερό ήσυχο και πολύ, που δε θα στερέψει ποτέ. Κανείς δε θα 'ρθει να μας πειράξει· εδώ θα ζήσουμε ευτυχισμένοι. Έλα να κατέβουμε, μη χάνουμε καιρό.

Και ήταν έτοιμος να πηδήσει στο πηγάδι.

Ο άλλος τον κράτησε βιαστικά από το πόδι και του λέει:

— Στάσου, αδερφέ, τι κάνεις; Μ' ένα πήδημα, αλήθεια, μπορούμε να κατέβουμε κάτω· πριν όμως το κάμουμε αυτό το πήδημα, πρέπει να συλλογιστούμε: πώς θ' ανέβουμε, αν τύχει και ξεραθεί αυτό το βαθύ πηγάδι;

Ο πρώτος βάτραχος στάθηκε, συλλογίστηκε λίγο και είπε:

— Σωστά μιλάς, αδερφέ. Εγώ μίλησα σαν ασυλλόγιστος κι εσύ σα γνωστικός.

Και τράβηξαν το δρόμο τους.

Ό,τι κάνεις κι ό,τι πεις, τα στερνά να στοχαστείς.

(Από το βιβλίο *Ιστορίες*, Αναγνωστικό Β' Δημοτικού)

ΜΙΧ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Μαργαρίτα

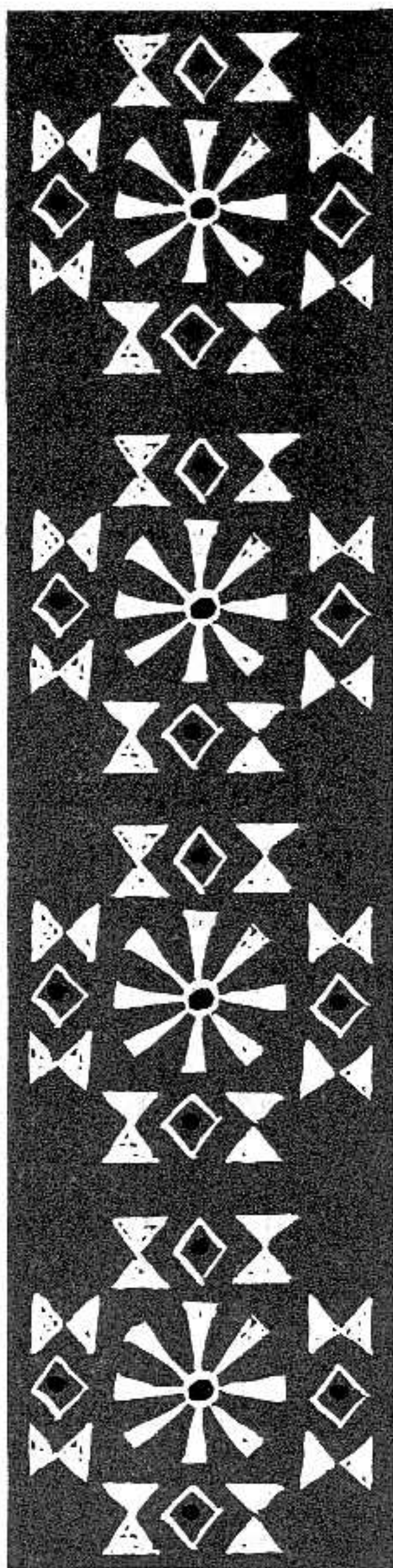
Η μικρούλα η μικρή
Μαργαρίτα
να διαβάσει δε μπορεί
άλφα βήτα.

Στα ματάκια της κυλά
ένα δάκρυ,
το βιβλίο της πετά
σε μian άκρη.

Το ποδάρι της χτυπά
και φωνάζει,
την κοιτάζουν τα παιδιά,
κάνουν χάζι.

Να διαβάσει δε μπορεί
άλφα βήτα,
αχ! τι άταχτο παιδί,
Μαργαρίτα!

(Από το βιβλίο *Αρμονία*)

Η πεταλούδα

Μια μικρή πεταλούδα
χορεύει τρελά,

τρα-λα-λά
τρα-λα-λά.

Πότε τρέχει εδώ κάτω
και πότε ψηλά,

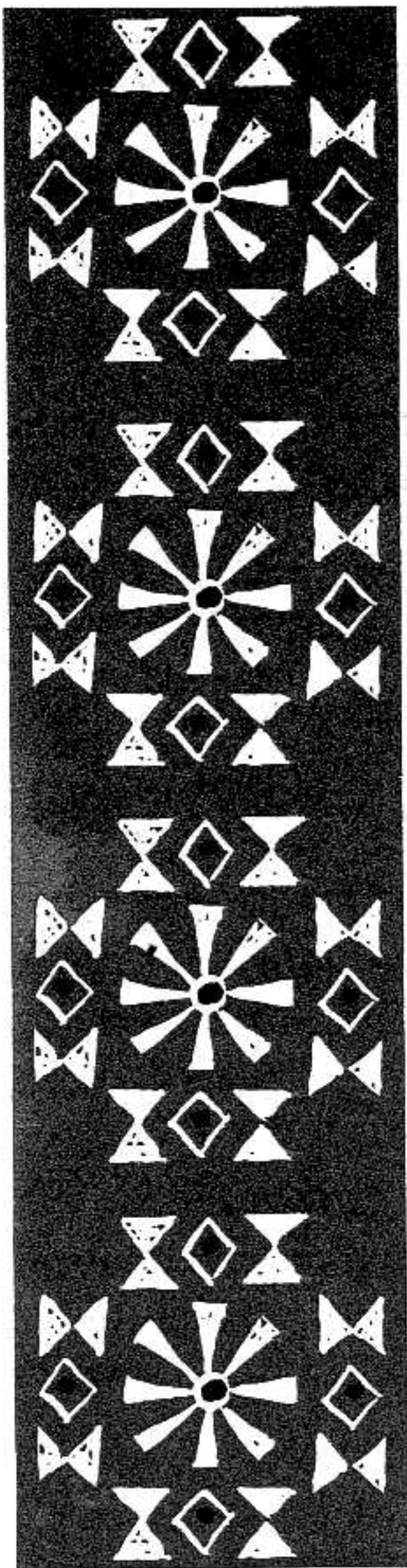
τρα-λα-λά
τρα-λα-λά.

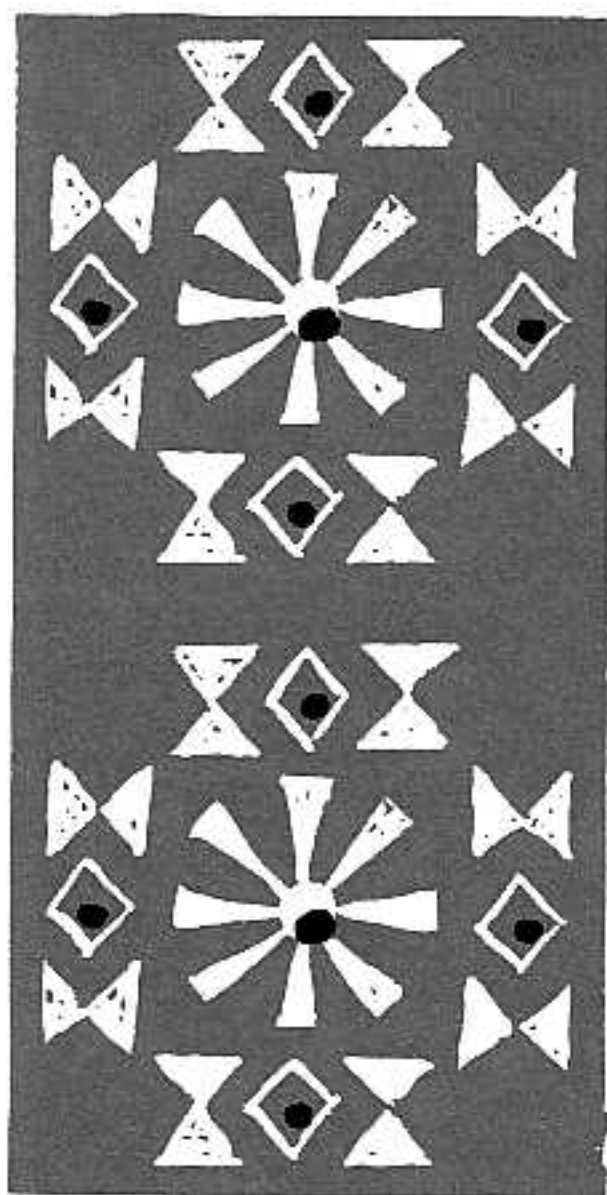
Το παιδάκι τη βλέπει
και την κυνηγά,

τρα-λα-λά
τρα-λα-λά.

— Τώρα θα σε πιάσω,
της λέει, τι χαρά!

τρα-λα-λά
τρα-λα-λά.

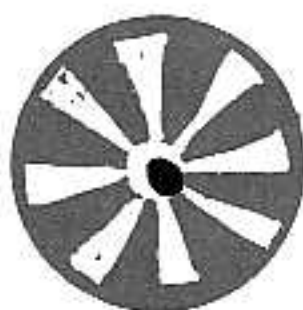
- Δε μπορείς να με πιάσεις,
γιατί έχω φτερά,

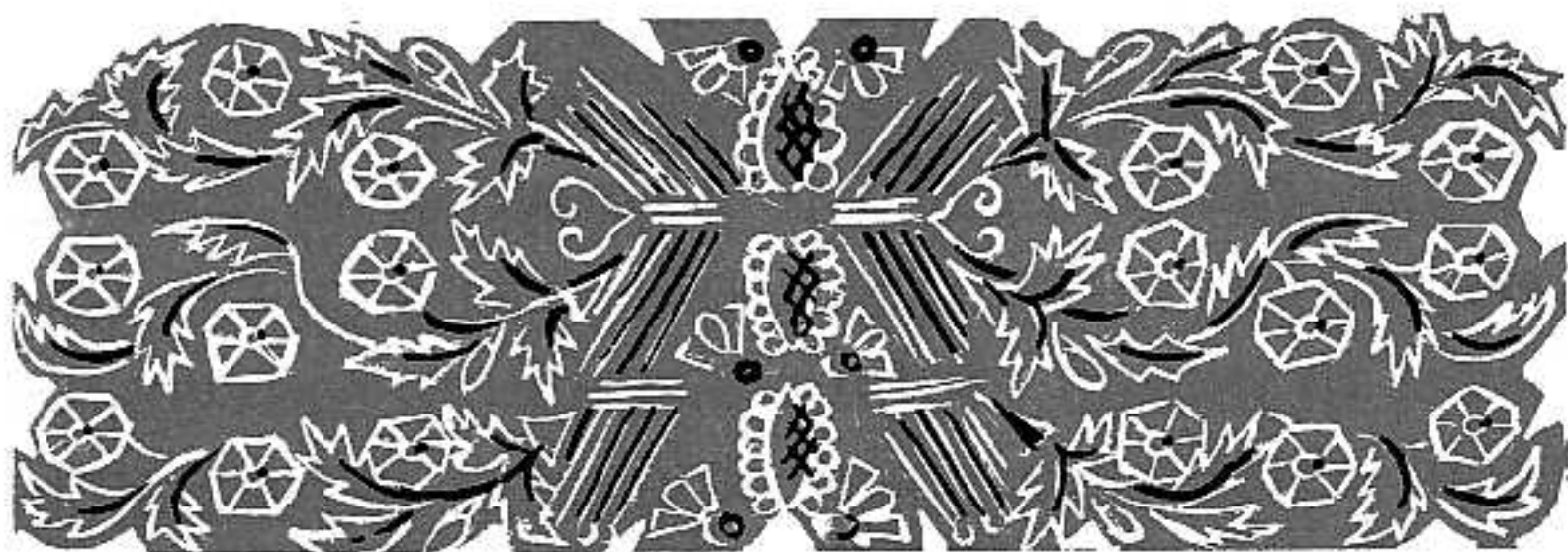
τρα-λα-λά
τρα-λα-λά.

Η μικρή πεταλούδα
χορεύει τρελά,

τρα-λα-λά
τρα-λα-λά.

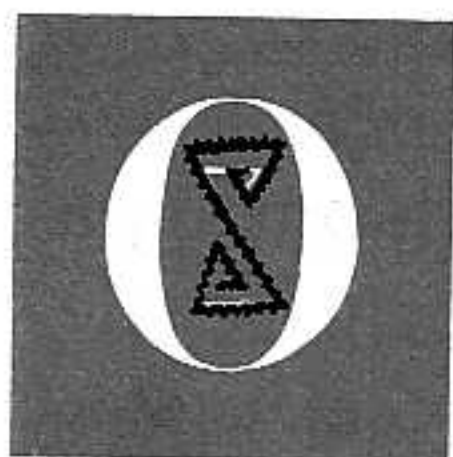
(Από το βιβλίο *Παιδικά τραγούδια*)

ΕΛΕΝΗ ΘΕΟΧΑΡΗ-ΠΕΡΡΑΚΗ

Το γλυκό

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΜΥΤΟΥΣΗΣ αγαπά πολύ τα δυο του ανεψούδια: τον Κλούβιο και τη Σουβλίτσα. Πρέπει όμως να 'χει μεγάλη υπομονή και με τους δυο. Η Σουβλίτσα είναι άτακτη, ακατάστατη και σκανταλιάρα — ένα μικρό ζιζάνιο.

Ο Κλούβιος είναι λίγο τεμπέλης. Του αρέσει να ξαπλώνεται στα μαξιλάρια και στους καναπέδες, όπως τα γατάκια. Είναι και λίγο φοβητσιάρης. Μπουμ! να του κάνει η Σουβλίτσα, ξαφνιάζεται. Φοβάται το σκοτάδι, τα ποντίκια, τις βροντές.

Η Σουβλίτσα δε φοβάται τίποτα. Κι έτσι μπορεί να τον πειράζει με όλ' αυτά. Όταν είναι οι δυο τους στο σπίτι, ο Μπαρμπα-Μυτούσης στήνει πάντοτε αυτή. Μόλις καθίσει και φορέσει τα γυαλιά του για να διαβάσει την εφημερίδα, κάτι θα γίνει, ένας κρότος, κάποια φασαρία. Πρέπει να σηκωθεί και να τρέξει να δει τι συμβαίνει... Να! όπως τώρα. Τι θόρυβος είν' αυτός; Από ποια μεριά έρχεται; Απ' την κουζίνα; Ίσως να 'ναι η γάτα... Όχι! Τώρα νιαούριζε στην αυλή. Ο Μπαρμπα-Μυτούσης είναι ανήσυχος. Περίεργο! Θα 'λεγε κανείς πως έπεσε το μισό σπίτι... Η πόρτα της κουζίνας κλειστή. Προσπάθησε να την ανοίξει.

— Σουβλίτσα... φωνάζει. Ξεκλείδωσε γρήγορα την πόρτα της κουζίνας.

— Μπαρμπούλη μου, δεν είναι κλειδωμένη. Στάσου... έπεσε το σκαμνί στην πόρτα, γι' αυτό δεν ανοίγει. Μπλέχτηκα πάλι.

Μα πώς να μην μπλεχτεί; Τίποτε όρθιο δεν είχε μείνει στην κουζίνα.

Ο Μπαρμπα-Μυτούσης μισάνοιξε την πόρτα και κοίταζε.

Η Σουβλίτσα έτριβε μια το γόνατό της και μια τον άγκωνά της.

Ο Κλούβιος, κρυμμένος κάτω απ' το τραπέζι. Γύρω του, όλα κάτω. Ο τρίφτης, η σχάρα, το τρυπητό, η κουτάλα. Ο Μπαρμπα-Μυτούσης ξύνει το κεφάλι του. (Έτσι κάνει πάντα όταν τα πράγματα δεν πάνε καλά.)

— Σουβλίτσα, λέει. Τι είναι εδώ μέσα;

— Μπαρμπούλη, κουζίνα ήτανε. Μη μου θυμώνεις, θα ξαναγίνει πάλι.

— Εκεί κάτω απ' το τραπέζι κάποιος κουνιέται. Μήπως είναι η γάτα;

— Εγώ είμαι, Μπαρμπούλη, ο... ο... Κλούβιος...

— Σήκω επάνω, έβγα από την κρυψώνα τέλος πάντων. Σουβλίτσα! αυτό το σπασμένο βάζο με το γλυκό, τι είναι;

Η Σουβλίτσα κομπιάζει. Κατεβάζει το κεφαλάκι της. Μια κοιτάζει το βάζο, μια τον Μπαρμπα-Μυτούση, μια τον Κλούβιο.

— Μπαρμπούλη μου.. Αυτό... το βάζο, αυτό το βάζο... μα γι' αυτό το βάζο έγινε όλη η ιστορία.

Άρχισε η Σουβλίτσα να τα μπερδεύει.

— Είναι ένας μήνας τώρα που μας το 'στειλε απ' το χωριό η θεία Βγενή. Το είχα ξεχασμένο. Ξαφνικά, το θυμήθηκα. Ήτανε πολύ καλά

κρυμμένο στο πάνω ράφι μέσα στο γουδί. Όλο αυτόν τον καιρό δεν κάναμε και καμιά σκορδαλιά, βλέπεις...

Ξερόβηξε ο Μπαρμπούλης, αλλά η Σουβλίτσα δε σταμάτησε.

— Ανέβηκα στο τραπέζι, που λες, να το πάρω. Τεντώθηκα να το φτάσω. Όλα πηγαίνανε καλά ως εκεί. Τη στιγμή που έπιανα το γουδί, άκουσα φτέρνισμα... Έκανα πίσω να δω ποιος είναι... και πάρ' την κάτω τη Σουβλίτσα μαζί με το βάζο και ό,τι άλλο ήταν στο ράφι.

— Καλά να πάθει... φώναξε ξαφνικά ο Κλούβιος. Καλά να πάθει... γιατί θα το 'τρωγε όλο μονάχη της.

— Και τι κατάλαβες; Μήπως έφαγες εσύ τώρα; του λέει η Σουβλίτσα.

Ο Μπαρμπα-Μυτούσης χτυπάει ανυπόμονα το πόδι του... Δεν είναι καθόλου ευχαριστημένος.

— Σουβλίτσα, εμένα να κοιτάς κι όχι τον Κλούβιο, τώρα που σου μιλώ. Δε μου λες, γιατί το έκρυψες;

— Να σου πω, Μπαρμπούλη. Να! όταν έχουμε γλυκό, το τρώνε οι ξένοι... Έρχεται ο κυρ Χρίστος. Λες: «Φέρτε του κυρ Χρίστου μια

κουταλιά γλυκό με το νερό...». Πάει μια κουταλιά. Έρχεται η κυρα-Φρόσω της λες: «Μη φύγεις, Φρόσω μου, πριν φας ένα γλυκό...» Πάει δεύτερη κουταλιά... Έρχεται ο Γιαννάκης της λες: «Δώστε στο παιδί μια μεγάλη κουταλιά γλυκό». Μια... δυο... τρεις... αδειάζει το βάζο με το γλυκό...

Όσο τα έλεγε αυτά, είχε φουντώσει η Σουβλίτσα, τα μαγουλάκια της κοκκίνισαν, αλλά δεν έπαψε να μιλά.

— Γλυκό από εδώ, γλυκό από κει, εμείς μόνο το βάζο βλέπουμε.

Ο Μπαρμπούλης έγινε σκεπτικός. Μήπως είχε κάποιο δίκιο η Σουβλίτσα; Ναι... αλλά... αλλά γιατί να κρύψει το γλυκό. Ύστερα μπορούσε να χτυπούσε σαν έπεφτε. Κούνησε το κεφάλι, κοίταξε και τους δυο και είπε:

— Σουβλίτσα...

Κι εκείνη, παραπονεμένα:

— Ναι, Μπαρμπούλη, δεν ήτανε βλέπεις τυχερό να φάω πάλι γλυκό.

(Από το βιβλίο *Σκανδαλιές της Σουβλίτσας*)

Πυροσβεστική

Πυροσβεστική περνά,
ντιγκ, νταγκ, ντιγκ, νταγκ, κουδούνα,
— φωτιά!...

— φωτιά!...

— φωτιά!...

Πυροσβέστες βιαστικοί,
μην αργείτε, τρέξτε εκεί,
— φωτιά!...

— φωτιά!...

— φωτιά!...

Το σπιτάκι μην καεί,
να του σώστε τη ζωή,
— φωτιά!...

— φωτιά!...

— φωτιά!...

(Από το βιβλίο *Ζωγραφιές και τραγούδια*)

Μαστόροι

Δείτε εδώ τους μαστόρους, παιδιά,
πώς δουλεύουν με καρδιά.

Ένας δω, άλλος κει,
το σπίτι χτίζουν βιαστικοί.

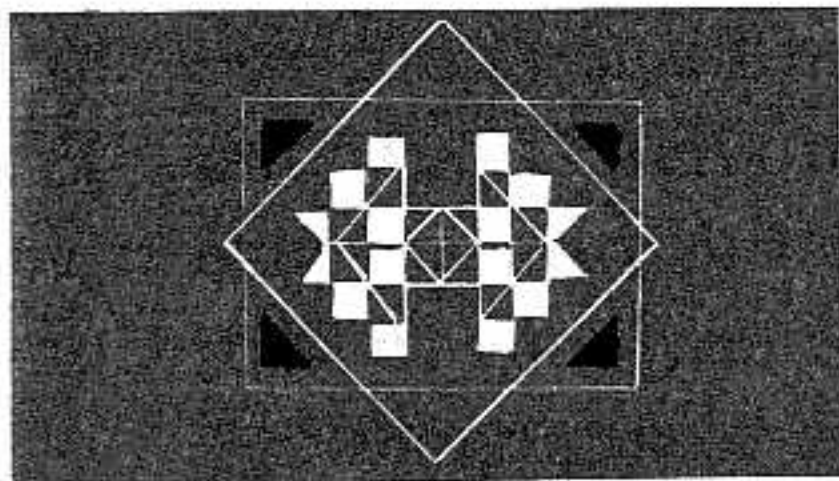
Τούβλα κόκκινα, δεσ, κουβαλούν
και με λάσπη τα κολλούν.

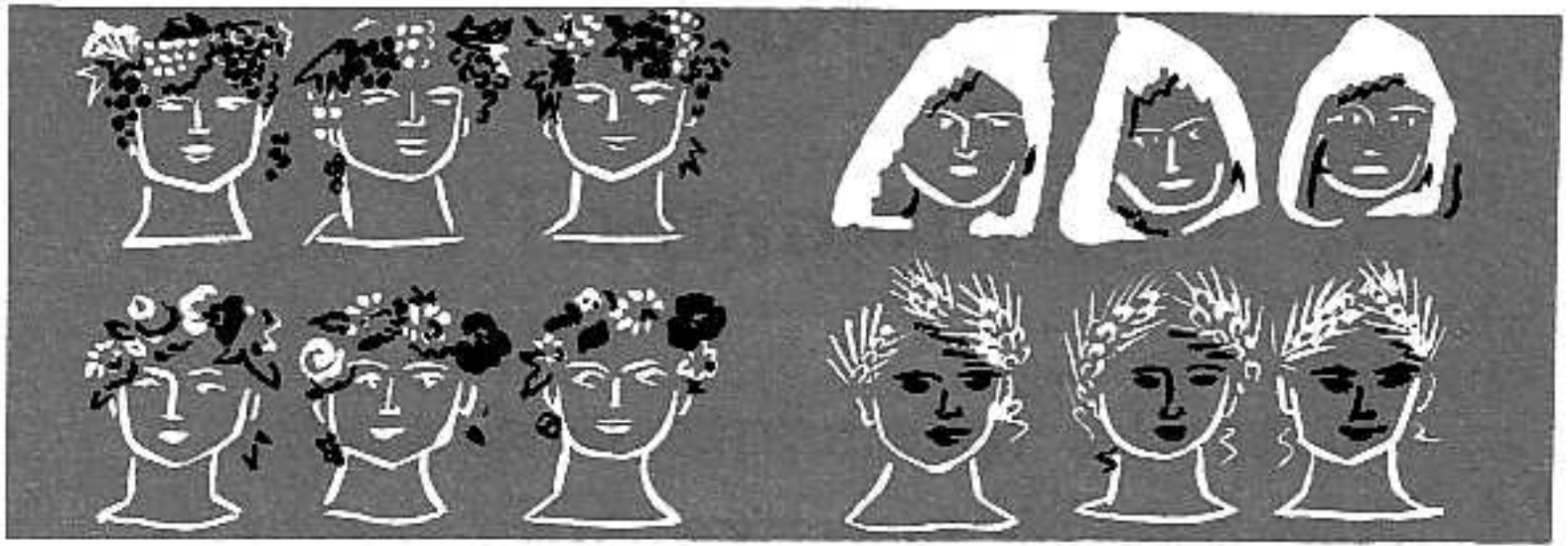
Ένας δω, άλλος κει,
το σπίτι χτίζουν βιαστικοί.

Κοίτα πόσες ψηλές σκαλωσιές,
άκου πόσες χτυπησιές.

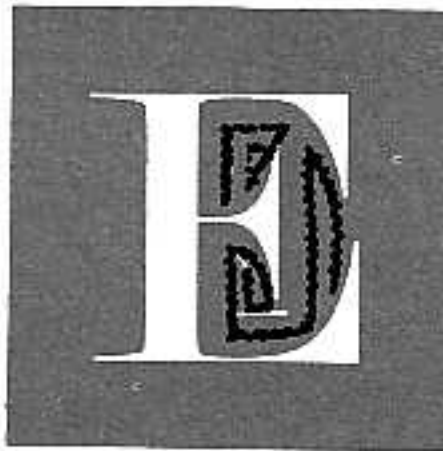
Ένας δω, άλλος κει,
το σπίτι χτίζουν βιαστικοί.

(Από το βιβλίο *Ζωγραφιές και τραγούδια*)

Η γιαγιά άρχισε το παραμύθι

ΠΙΝΑΙ ώρα πολλή που η Ρήνα, ο Ρήγας και η Βάσω περιμένουν ν' ακούσουν την καμπάνα της εκκλησίας. Κοντεύουν μεσάνυχτα, κι εκείνη δε χτυπά ακόμη. Κι αυτοί έχουν ετοιμαστεί σε όλα.

Λούστηκαν, πλύθηκαν και συγυρίστηκαν. Φόρεσαν και τα καινούρια ρούχα και τα καινούρια τα παπούτσια. Ετοίμασαν και τα φαναράκια και τα κεριά τους· γιατί θα πάνε απόψε στην Ανάσταση με όλους τους δικούς τους.

Μα ο μπαρμπα-Χαράλαμπος ο εκκλησάκης, ακόμη δεν άρχισε να χτυπά την καμπάνα. Και τα παιδιά αρχίζουν να νυστάζουν. Τότε η γιαγιά άρχισε το παραμύθι:

Μια φορά και έναν καιρό ήταν μια γριά πολύ φτωχή. Δεν είχε η κακομοίρα κανένα στον κόσμο, μήτε άντρα μήτε συγγενή. Όλοι της είχαν πεθάνει.

Καθόταν μονάχη σ' ένα παλιό καλυβάκι. Χρήματα δεν είχε για ν' αγοράσει ψωμί και φαγί, και ζούσε με χόρτα.

Κάθε μέρα έπαιρνε το σακούλι της, πήγαινε ως το βουνό και μάζευε χόρτα. Μάζευε και ξύλα. Τα έφερνε στο καλύβι· έβραζε τα χόρτα και τα έτρωγε. Έτσι ζούσε η κακομοίρα εκείνη η γριά...

Μονάχα μια γειτονοπούλα της, ένα κορίτσι, φρόντιζε για τη δυστυχισμένη τη γριά. Όταν έψηναν φρέσκο ψωμί στο σπίτι τους, έφερνε στη γριά μια φέτα μεγάλη, ζεστή ζεστή.

Μια μέρα μαρτιάτικη, η γριά πήγε να μαζέψει χόρτα. Πήρε το σακουλάκι της, έφτασε σιγά σιγά στο βουνό, και άρχισε να μαζεύει χόρτα: ραδίκια, μολόχες και άλλα τέτοια.

Να σου όμως και συννεφιάζει, και σε λίγο αρχίζει να βρέχει. Τι να κάμει τότε η καημένη η γριά! Να γυρίσει πίσω στο καλύβι της, δεν πρόφταινε. Να σταθεί εκεί, θα βρεχόταν.

Κοιτάζει να βρει κανένα μέρος να τρυπώσει. Πηγαίνει λίγο παραπέρα, και βλέπει μακριά μια σπηλιά. Τρέχει με το μισογεμάτο σακουλάκι της στον ώμο. Φτάνει και τρυπώνει μέσα στη σπηλιά.

Αλλά μόλις μπήκε, ξαφνιάστηκε. Στην πιο βαθιά άκρη της σπηλιάς βλέπει ένα γέρο ασπρομάλλη και ασπρογένη. Και γύρω απ' αυτόν το γέρο, δώδεκα μεγάλα και όμορφα παλικάρια.

Τα παιδιά αυτά κάθονταν από τρία τρία μαζί· είχαν και τα χέρια τους περασμένα το ένα στο λαιμό του άλλου.

Τα πρώτα τρία παιδιά φορούσαν στα κεφάλια τους στεφάνια, καμωμένα από λογής λογής λουλούδια: από τριαντάφυλλα, από βιολέτες, από παπαρούνες και άλλα.

Τα παρακάτω τρία ήταν στεφανωμένα με στάχυα. Τα άλλα τρία κρατούσαν με το ένα τους χέρι σταφύλια, κυδώνια και μήλα.

Μονάχα τα τρία τελευταία παιδιά δε φορούσαν τίποτα στο κεφάλι και τίποτα δεν κρατούσαν στα χέρια. Ήταν όμως και αυτά αγκαλιασμένα και τυλιγμένα με άσπρες χοντρές γούνες.

Ήταν ο γερο-Χρόνος με τα δώδεκα παιδιά του, τους δώδεκα μήνες. Μα η γριά εκείνη, μήτε τον πατέρα μήτε κανένα από τα παιδιά του γνώρισε. Τους χαιρέτησε μονάχα και τους παρακάλεσε να την αφήσουν να καθίσει μέσα στη σπηλιά τους, ώσπου να σταματήσει η βροχή.

— Μείνε, καλή κυρούλα, όσο θέλεις στη σπηλιά μας, είπε ο γέρος, ο πατέρας των παιδιών. Αυτός ο τρελο-Μάρτης, βλέπεις, ήταν ανάγκη να μας χαλάσει την όμορφη μέρα και να βρέξει. — Τι λες, γέροντά μου, αντιμίλησε αμέσως η γριά. Ξεχνάς τι λέει ο κόσμος για τις βροχές του Μάρτη;

Αν ρίξει ο Μάρτης δυο νερά
κι ο Απρίλης άλλο ένα,
χαρά σ' εκείνον το ζευγά,
που έχει φυτεμένα.

Βέβαια το ξεχνάς αυτό, γι' αυτό κατηγορείς το Μάρτη, τον καλό το μήνα.

— Και πώς να μην κατηγορήσει κανείς το Μάρτη; πετάχτηκε και είπε ένα από τα τρία παιδιά, τα στεφανωμένα με λουλούδια. Είναι άλλος μήνας χειρότερος απ' αυτόν; Μια μέρα

ζέστη, την άλλη κρύο. Και τι κρύο; Χειρότερα και από το χειμώνα. Ύστερα βροχές, λάσπες, αέρας, συνάχια, αρρώστιες! Να, τέτοιος είναι ο Μάρτης. Γδέρνει τον κόσμο. Γι' αυτό τον λένε και Γδάρτη.

— Μη λες, παιδί μου, τέτοια λόγια για το Μάρτη. Αυτός είναι από τους καλύτερους μήνες του χρόνου. Αυτός μας φέρνει την άνοιξη. Αυτός κάνει και μπουμπουκιάζουν τα δέντρα και ανοίγουν τα λουλούδια. Αυτός λέει του ήλιου και ζεσταίνει πιο πολύ, και λιώνουν τα χιόνια και μας έρχονται πάλι τα πουλιά από τα ξένα μέρη. Και πόσα άλλα καλά δε μας φέρνει ο Μάρτης, ο καλός ο μήνας!

Το παλικάρι ευχαριστήθηκε από τα καλά λόγια της γριάς και δε μίλησε πια. Γιατί ήταν αυτός ο ίδιος ο Μάρτης.

— Καλά, ο Μάρτης είναι καλός μήνας, κυρούλα. Για τον Απρίλη όμως τι μπορείς να πεις; Είναι από τους χειρότερους μήνες του χρόνου, είπε το παλικάρι που καθόταν παραπάνω.

— Μπα! παιδάκι μου, τι κάθεται και λες τέτοια λόγια για τον Απρίλη; αποκρίθηκε η γριά. Και είναι άλλος κανένας μήνας τόσο

όμορφος σαν τον Απρίλη; Ποιος έχει πιο πολλά τριαντάφυλλα και πιο καλές μυρωδιές από αυτόν; Ποιος έχει ωραιότερα κελαδήματα από τον Απρίλη; Και τι μέρες που μας κάνει! Χαρά Θεού! Μήτε ζέστη μήτε κρύο. Και κοντά στα άλλα τα καλά, μας φέρνει και τη Λαμπρή με τα κόκκινα αυγά. Πως τα ξεχνάς όλα αυτά, παιδί μου; Και πως κατηγορείς τον Απρίλη, τον πιο καλό μήνα του χρόνου;

Ευχαριστήθηκε πολύ από αυτά τα λόγια της γριάς ο Απρίλης και σώπασε.

Έτσι, σαν το Μάρτη και σαν τον Απρίλη, θέλησαν να δοκιμάσουν τη γριά, ένας ένας, και όλοι οι άλλοι μήνες.

Ο καθένας της έλεγε πως είναι κακός ο τάδε μήνας. Τότε άρχιζε η γριά να επαινεί αυτόν το μήνα και να βρίσκει χίλια δυο χαρίσματά του.

Κανένα δεν άφησε απαίνευτο. Ακόμη και για τους χειμωνιάτικους μήνες, το Δεκέμβρη, το Γενάρη και το Φλεβάρη, είπε η γριά καλά λόγια. Βρήκε και σ' αυτούς χαρίσματα πολλά.

Οι μήνες όλοι ευχαριστήθηκαν γι' αυτό. Αλλά πιο πολύ ευχαριστήθηκε ο πατέρας τους, ο γερο-Χρόνος.

Τότε έκαμε νόημα εκείνος στα παιδιά του.

Και αμέσως εκείνα σηκώνονται, παίρνουν το σακούλι της γριάς και της λένε:

— Άφησέ μας, καλή κυρούλα, να σου απογεμίσουμε εμείς το σακούλι! Είσαι γερόντισσα και κουράστηκες.

Σε λίγο γύρισαν με γεμάτο το σακούλι και είπαν:

— Πάρε το σακούλι σου, καλή κυρούλα, και πήγαινε στο καλό. Μα κοίταξε καλά, να μην το ανοίξεις στο δρόμο· μονάχα όταν φτάσεις στο σπίτι σου.

Ευχαρίστησε τα παιδιά η γριά. Ευχήθηκε στον πατέρα τους να τα χαίρεται, χαιρέτησε και ύστερα ξεκίνησε για το καλύβι.

Στο δρόμο της φαινόταν το σακούλι πολύ βαρύ. Μόλις μπορούσε να το βαστά στον ώμο της. Δεν έλεγε όμως τίποτε. Σιγά σιγά έφτασε στο καλύβι της και άνοιξε το σακουλάκι. Τι να δει! Αντίς για χόρτα, βλέπει φλουριά, κίτρινα κίτρινα και γυαλιστερά. Θάμπωσαν τα μάτια της γριάς από τη γυαλάδα εκείνη...

«Νταν, νταν» ακούονται έξαφνα οι καμπάνες· και το παραθύθι έμεινε στη μέση.

(Από το *Αλφαβητάρι με τον ήλιο*. Μέρος Β΄)

Γλωσσοδέτες

΄Ασπρη πέτρα ξέξασπρη
κι απ' τον ήλιο ξεξασπρότερη.

Καλημέρα, καμηλάρη,
καμηλάρη, καλημέρα.

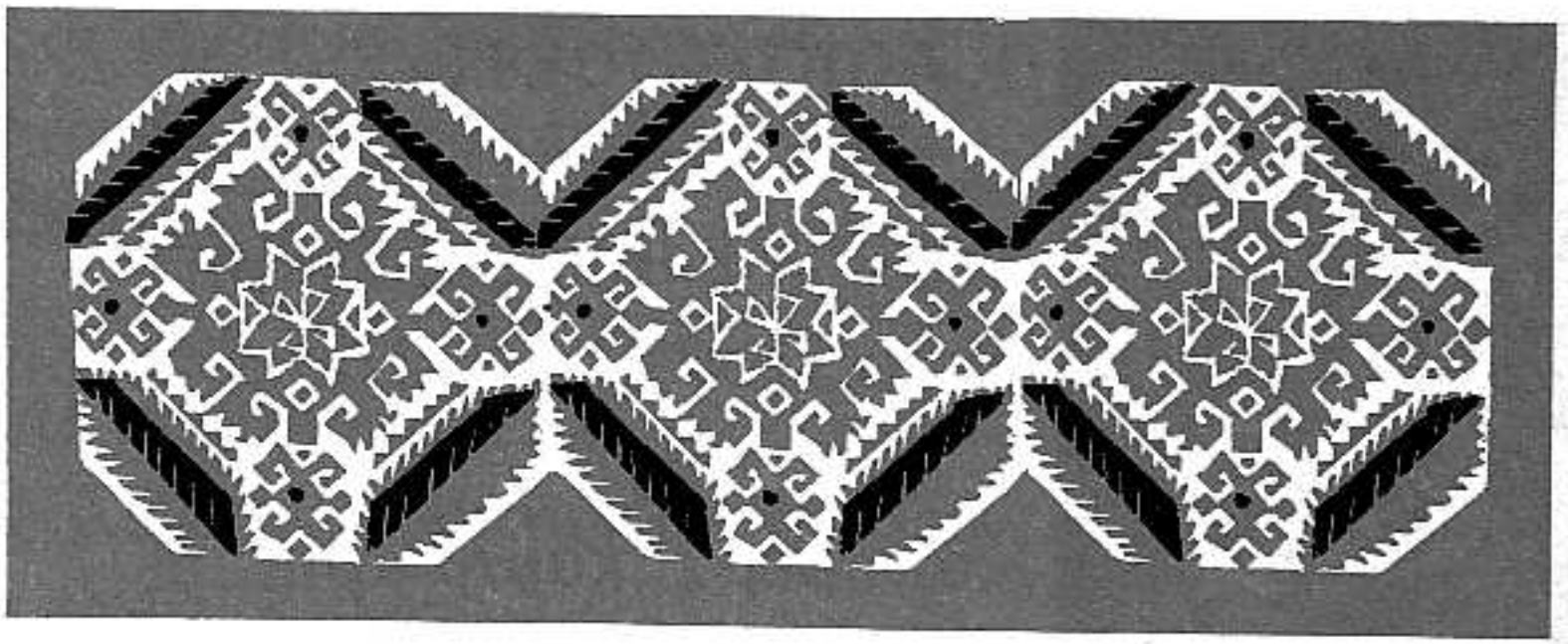
Κούπα καπακωτή,
κούπα καπακωμένη,
κούπα ξεκαπάκωτη,
κούπα ξεκαπακωμένη.

- Εκκλησιά μολυβωτή,
μολυβοκοντυλοπελεκητή,
ποιος σε μολυβοκοντυλοπελέκησε;
- Ο γιος του μολυβοκοντυλοπελεκητή.

Πέφτη* έκοψα το πεύκο,
Πέφτη πέφτει ο πεύκος κάτω.

(Δημοτικά)

*Πέφτη: Πέμπτη

ΓΑΛΑΤΕΙΑ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ

Το άσχημο βασιλόπουλο

ΙΑ φορά κι έναν καιρό ήταν ένας βασιλιάς και μια βασίλισσα, που δεν είχαν παιδιά. Όλα τ' αγαθά τα είχαν και μόνο παιδιά δεν είχαν.

Η πίκρα τους γι' αυτό ήταν μεγάλη. Έλεγαν:

— Τι θα γίνει ο θρόνος μας σαν πεθάνουμε; Ποιος θα κυβερνήσει το λαό μας; ποιος θα μας γεροκομήσει; Κανείς!

Και ήταν πάντα θλιμμένοι και απαρηγόρητοι.

Επειδή όμως ήταν αγαπημένο αντρόγυνο,

προσπαθούσαν να κρύβει ο ένας από τον άλλο τον καημό του.

Όταν η βασίλισσα έβλεπε θλιμμένο τον άντρα της, του έλεγε:

— Έχουν και τα παιδιά τα βάσανά τους, βασίλεια μου πολυχρονεμένε. Όποιος δεν έχει, τον παιδεύει ένας καημός, μα όποιος έχει, τον παιδεύουν πολλοί. Λίγο το 'χεις να έχουμε ένα παιδί, και όλο να μας κρατά ο φόβος μη μας αρρωστήσει και το χάσουμε;

Και σα να λες ο βασιλιάς παρηγοριόταν.

Από μέσα της όμως αναστέναζε η βασίλισσα και συλλογιζόταν: « Άμα λείπει το παιδί από το σπίτι, όλα λείπουν. Το παιδί είναι το στολίδι του σπιτιού. Είναι ό,τι είναι το αηδόνι την άνοιξη, ό,τι είναι το λουλούδι στον κάμπο.

Αν σωπάσει το αηδόνι και δεν ανθίσει το λουλούδι, τι θα είναι; Μια ερημιά θ' απλωθεί στη γη. Έτσι είναι και το σπίτι δίχως το γέλιο του παιδιού».

Και πάλι, σαν έβλεπε ο βασιλιάς τη βασίλισσα κλαμένη και καταλάβαινε την αφορμή, της έλεγε:

— Αχ, βασίλισσά μου, καλά είναι τα παιδιά, μα να βγουν καλά και άξια· μα αν βγουν κακά

και στραβοκέφαλα;

Και περνούσαν τα χρόνια.

Είχαν γεράσει πια οι βασιλιάδες, μα ο καημός τους δε γιατρευόταν. Αχ, να είχαμε ένα παιδί! Αχ, να είχαμε ένα παιδί! ήταν ο αναστεναγμός τους μέρα νύχτα.

Ώσπου, από τα πολλά τα παρακάλια, τους άκουσε κάποτε η Μοίρα τους και κίνησε να τους βρει.

Ήταν μια γριούλα καμπουριασμένη, με άσπρα μαλλιά, που ακουμπούσε στο ραβδάκι της και πήγαινε σιγά σιγά.

— Σας ακούω, τους είπε, χρόνια να παραπονιέστε, και είπα να σας κάμω τη χάρη. Έπειτα από ένα χρόνο θα έχετε ένα γιο.

Να το ακούσει αυτό το αντρόγυνο, πήγε να τρελαθεί από τη χαρά του.

— Θα σας δώσω ένα γιο, εξακολούθησε η Μοίρα, μα απομένει να μου πείτε ποια χαρίσματα θέλετε να έχει. Ό,τι μου ζητήσετε, θα γίνει.

— Να είναι χίλια τα χρόνια του, και πάλι να μη λιγοστεύουν! είπε η βασίλισσα.

— Αυτό δε γίνεται, αποκρίθηκε η Μοίρα, μα όσο για πολύχρονος, θα είναι.

— Να γίνει παλικάρι! ζήτησε ο βασιλιάς. Να μη φοβάται τον κίνδυνο και ν' αγαπά τη χώρα και το λαό του.

— Θα γίνει! έκαμε η Μοίρα.

— Να είναι καλός! παρακάλεσε η βασίλισσα.

Η καρδιά του να είναι ανοιχτή σε όλους τους πόνους και τα βάσανα. Ν' αγαπά τους ταπεινούς και τους δυστυχισμένους.

— Όλα όσα ζητήσατε θα του δοθούν. Τώρα εγώ πάω, θέλετε άλλο τίποτα;

— Καλή μας Μοίρα, όχι, δε ζητούμε τίποτ' άλλο. Σαν είναι ο γιος μας πολύχρονος και γενναίος, άξιος και δοξασμένος, και ακόμη έχει πονετική καρδιά, τι άλλο θέλει;

— Καλά, είπε η Μοίρα κι έφυγε.

Μα δεν ήταν καλά καλά βγαλμένη από το παλάτι, και η βασίλισσα σηκώθηκε βιαστική κι έστειλε τρεχάτο έναν υπηρέτη να γυρίσει τη Μοίρα πίσω.

— Βασιλιά μου! κάναμε ένα μεγάλο λάθος. Όλα τα ζητήσαμε για το γιο μας, και ένα, μπορεί το πιο καλύτερο, το ξεχάσαμε.

— Τι ξεχάσαμε; ρώτησε ο βασιλιάς ανήσυχος.

— Ξεχάσαμε να ζητήσουμε να γίνει πεντά-

μορφο το βασιλόπουλο, σαν όλα τα βασιλόπουλα.

Εκείνη τη στιγμή έμπαινε η Μοίρα σιγά σιγά, ακουμπώντας στο ραβδάκι της.

— Καλή μας Μοίρα, έλεος! Ξεχάσαμε να δώσεις και την ομορφιά στο βασιλόπουλο, είπε η βασίλισσα.

— Βασιλιά και βασίλισσα, αποκρίθηκε η Μοίρα, αυτό που ζητάτε δε γίνεται. Ό,τι έγινε, έγινε. Το ριζικό του κλείστηκε πια και δεν αλλάζει.

Η βασίλισσα στα λόγια τούτα έβαλε τα κλάματα και ο βασιλιάς, μόλο που δεν έδινε και πολλή σημασία στην ομορφιά του κορμιού, ήταν και αυτός καταστενοχωρημένος.

— Ακούστε, είπε η Μοίρα. Να προσθέσω, δεν μπορώ πια τίποτα. Μπορώ όμως ένα χάρισμα, όποιο μου πείτε, να το αλλάξω με την ομορφιά.

Η βασίλισσα ώσπου ν' ακούσει πάλι τούτη την καλοσύνη της Μοίρας, έπεσε στα γόνατά της και την ευχαριστούσε.

— Καλή μου Μοίρα! Καλή μας Μοίρα, έλεγε.

— Μα κάνετε γρήγορα, ξαναείπε η Μοίρα: ό,τι γίνει, να γίνει, γιατί με περιμένουν και

αλλού. Ν' αλλάξω τα πολλά χρόνια που του έδωσα με την ομορφιά; Να γίνει πεντάμορφο μα λιγόχρονο;

Η βασίλισσα ανατρίχιασε, και ο βασιλιάς το ίδιο.

— Ο Θεός φυλάξει! φώναξαν και οι δυο μαζί.

— Ν' αλλάξω την παλικάριά του με την ομορφιά;

— Όχι, ποτέ! φώναξε ο βασιλιάς. Να γίνει φοβητσιάρης; Και τότε, τι τη θέλει την ομορφιά;

Και συμφώνησε η βασίλισσα μαζί του.

— Ν' αλλάξω τότε την καλοσύνη του με την ομορφιά· να είναι όμορφος, μα σκληρόκαρδος και άπονος.

— Όχι! όχι! χίλιες φορές όχι, έκαμε η βασίλισσα και έβαλε τα κλάματα.

Και ο βασιλιάς έσκυψε το κεφάλι θλιμμένος.

Τότε η Μοίρα, άμα είδε πόσος ήταν ο πόνος τους, τους ψυχοπόνεσε και τους μίλησε έτσι:

— Τούτο μπορώ να κάμω μόνο: Το παιδί σας μια φορά θα γίνει άσχημο. Μα η ασχήμια του θα είναι μαγεμένη. Όποιος το αγαπήσει το βασιλόπουλο, θα το βλέπει πεντάμορφο. Θα το βλέπει να έχει τον ήλιο πρόσωπο και το φεγ-

γάρι στήθος. Όποιος το αγαπήσει, έτσι θα το βλέπει.

— Και γίνεται αυτό; ρώτησε το βασιλικό αντρόγυνο.

— Γίνεται. Δέχεστε;

— Δεχόμαστε, καλή μας Μοίρα, και προσκυνούμε τα πόδια σου.

Κι έσκυψαν ίσαμε τη γη. Όταν σηκώθηκαν, δεν είδαν πια τη Μοίρα, είχε χαθεί από μπρος τους.

Κι αλήθεια, κιόλας έπειτα από ένα χρόνο γεννήθηκε ένα παιδί πολύ άσχημο.

Αλλά ούτε ο βασιλιάς ούτε η βασίλισσα δεν το έβλεπαν πως ήταν άσχημο, γιατί ήταν παιδί τους και το αγαπούσαν. Έλεγε λοιπόν η βασίλισσα σκυμμένη απάνω από την κούνια του παιδιού:

— Είδες, βασιλέα μου πολυχρονεμένε, η Μοίρα μας χωράτεψε. Για να μας τρομάξει, μας είπε πως το παιδί μας θα γινόταν άσχημο.

— Αυτό βλέπω κι εγώ, απαντούσε ο βασιλιάς, και γελούσαν για το χωρατό της καλής Μοίρας.

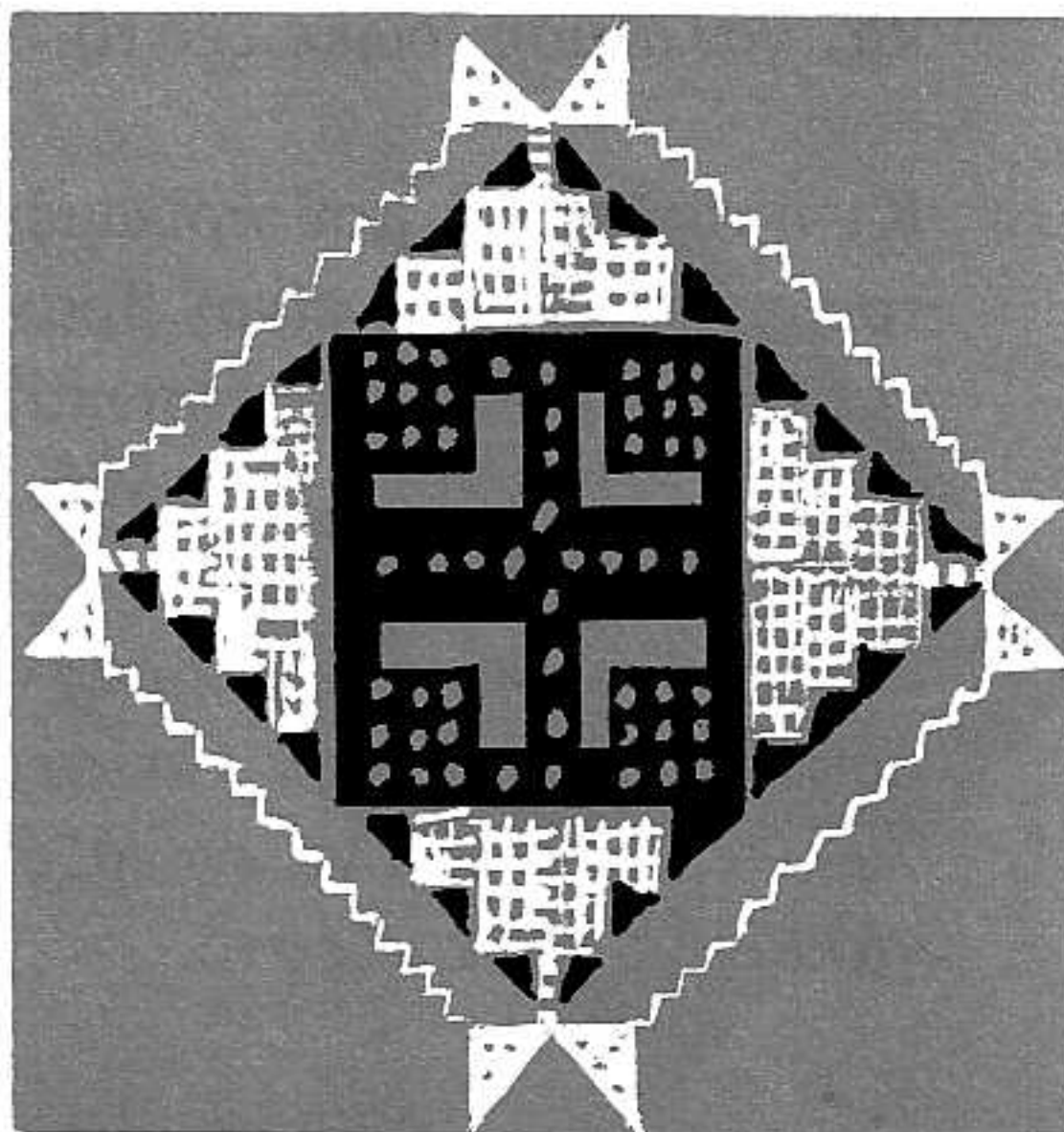
Και το παιδί μεγάλωνε· και όσο μεγάλωνε, η ασχήμια του γινόταν πιο φανερή.

Αλλά κανείς δεν την έβλεπε. Γιατί όλος ο κόσμος το αγαπούσε το βασιλόπουλο. Και αυτό, γιατί το βασιλόπουλο ήταν καλό. Αγαπούσε όλο τον κόσμο, και όλο έκανε καλοσύνες.

Κανένας πια δεν πρόσεχε στην ασχήμια του. Και όχι μόνον αυτό, παρά το έβρισκαν και όμορφο. Τόσο που η φήμη του δεν άργησε να φτάσει στα πέρατα. Και η φήμη έλεγε πως είχε τον ήλιο πρόσωπο και το φεγγάρι στήθος.

Όλοι το αγαπούσαν το βασιλόπουλο.

(Από το Αναγνωστικό *Οι τρεις φίλοι*)

Η σάλπιγγα

- Γιατί, Τοτό, γιατί δεν πίνεις το γάλα σου σαν πάντα εσύ, μόνο σαν σπάταλος το χύνεις στη σάλπιγγά σου τη χρυσή;
- Γιατί σαν βράχνιασα μια μέρα και το λαιμό μου είχα κλειστό, έτρεξ' αμέσως η μητέρα και γάλα μου 'δωκε ζεστό.

Κι η σάλπιγγά μου κρυωμένη, τρεις μέρες τώρα είναι βραχνή, και τη φυσώ, κι αυτή σωπαίνει, σαν να 'χει χάσει τη φωνή.

Κι αφού κρυώνει και βραχνιάζει με το λαιμό της τον κλειστό, για να την κάνω να φωνάζει, γάλα της έδωκα ζεστό.

(Από το βιβλίο *Τα πρώτα βήματα*)

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΖΑΣ

Καντηλάκι

Το μικρό μου το χεράκι
άναψε το καντηλάκι·
πιάνω να γδυθώ.

Φέγγε, καντηλάκι, τώρα,
να με βλέπει η Παναγίτσα,
για να κοιμηθώ.

(Από το βιβλίο *Μικρές φωνές*)

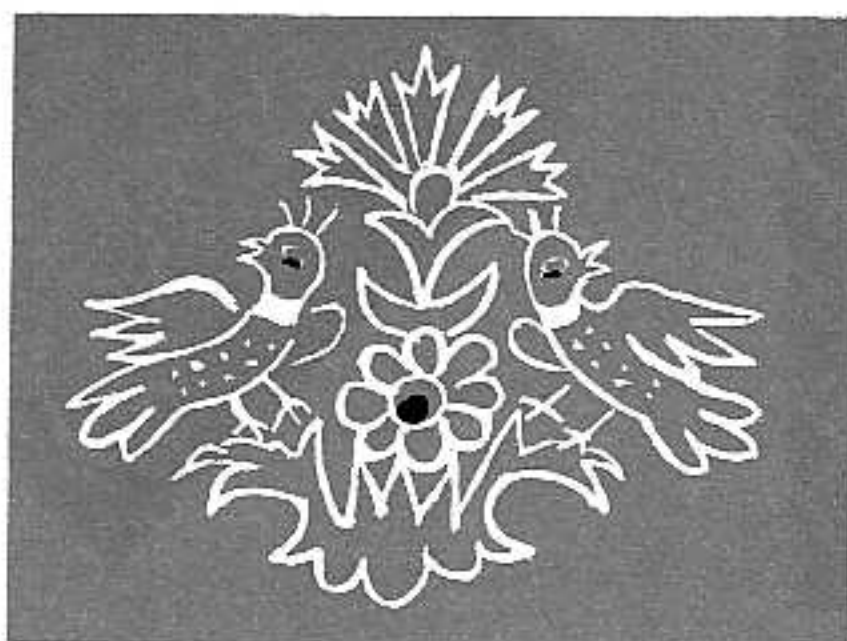

Τρεις κοτούλες

Τρεις κοτούλες στην αυλή!
Πρώτη πάει η παρδαλή,
είν' η μαύρη μεσιανή
κι η άσπρη πίσω ακολουθεί.
Περπατούν καμαρωτές
κι όλοι λέν: «Ποιες ειν' αυτές!»

Βγαίνει η πρώτη απ' τη φωλιά
με τα δέκα της πουλιά.
Έχει η μαύρη κάνει αυγό
κι η άσπρη λέει: «Θα ιδείτ' εγώ!»
Σπουργιτάκι από ψηλά
τις κοιτάζει και γελά.

(Από το βιβλίο *Χαρούμενες φωνές*)

Μου 'λεγε η μάνα μου

1.

Μες στην κούπα τη χρυσή
πίνει το μωρό κρασί.

Το τάγιζεν η μάνα του
ψωμί με την κανέλα,
να μεγαλώσει γρήγορα
να γίνει μια κοπέλα.

Το τάγιζεν η μάνα του
ψωμί με το μπαχάρι,
να μεγαλώσει γλήγορα
να γίνει παλικάρι.

2.

Το παιδάκι μου το ρούσο*
θα τ'αλλάξω, θα το λούσω,
θα το πλύνω, θα τ'ασπρίσω,
θα το μοσκοσαπουνίσω·
θα το στείλω στο σκολειό,
να μάθει πένα κι αργαλειό.
Θα το στείλω στη δασκάλα
να είν' καλύτερο από τ'άλλα,

*ρούσο: κοκκινομάλλικο

να το δείρει η δασκάλα,
με κλωνάκι μαντζουράνα.

3.

Το παιδί μου το μικρό
μοναχό κυλάει τ' αυγό,
και κανείς δεν το βοηθά,
μόνο η πέρδικα κι ο αίτός
και της Παναγιάς ο Γιος.

(Δημοτικά)

ΓΙΩΡΓΗΣ ΚΡΟΚΟΣ

Ο κουλουράς

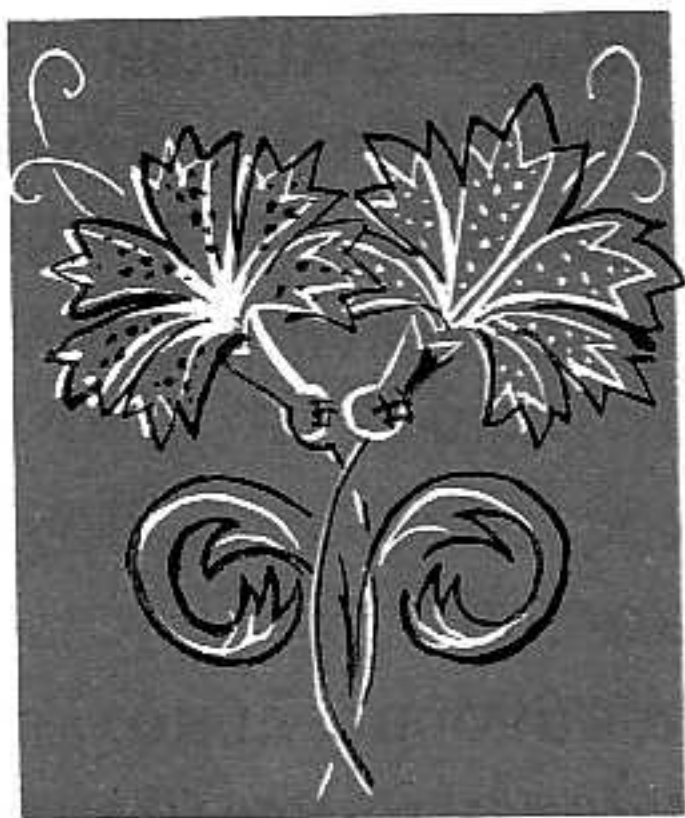
Τι χαρά μου, τι χαρά,
σαν ακούω τον κουλουρά!
Τον αφρό με το σησάμι
κουλουράκια τα 'χει κάμει.
Κι η γλυκιά τους μυρωδιά
φτάνει ως μέσα στην καρδιά.

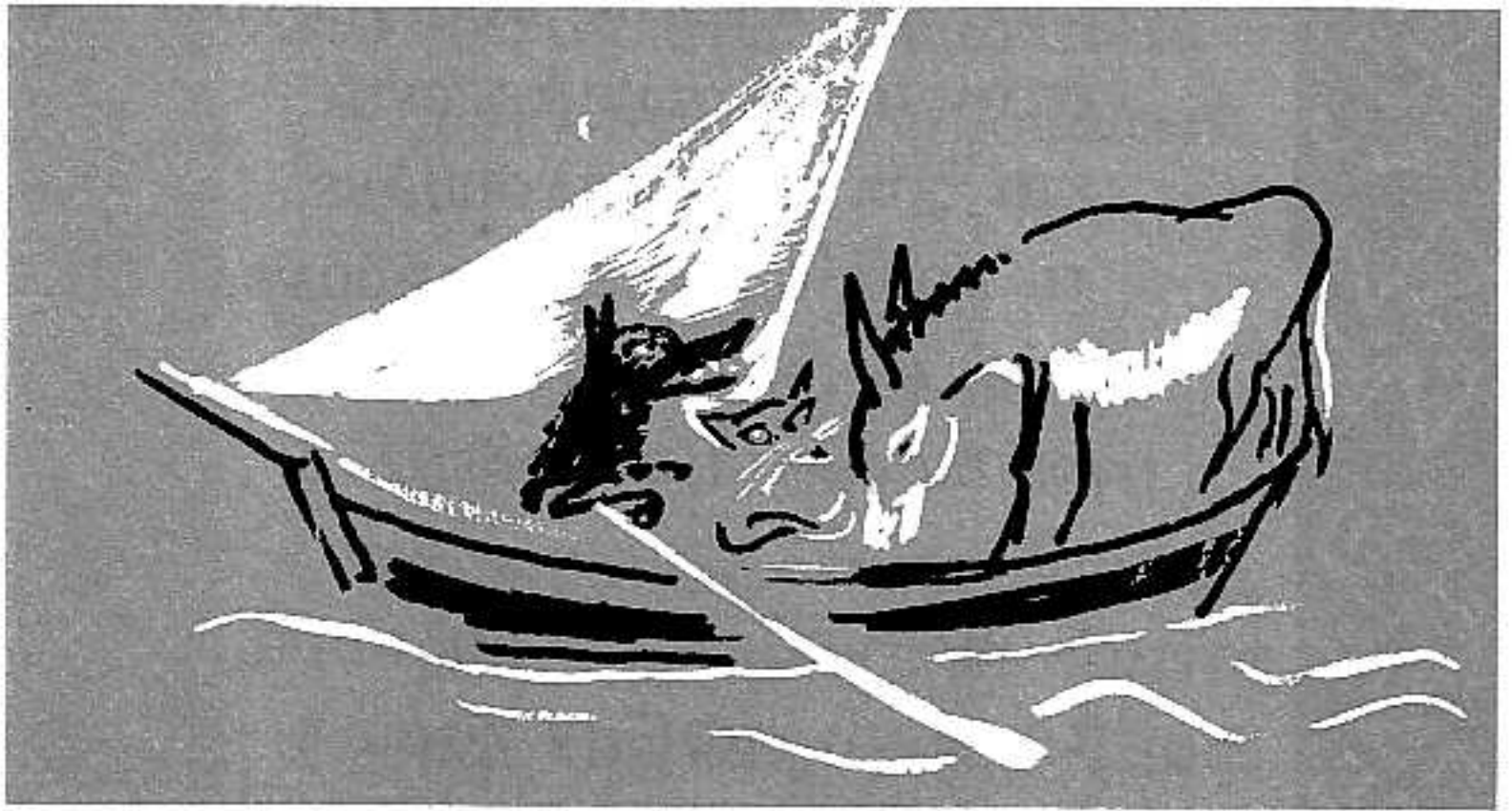

Σαν την κλώσα, που γυρνά
στην αυλή γωνιά γωνιά
και ξοπίσω ακολουθάνε
τα πουλιά της και πηδάνε,
πάει κι εκείνος έτσι δα
με παιδάκια συνοδειά.

— Κουλουρά, κυρ κουλουρά,
τόση αν χάριζαν χαρά
τα κουλούρια όλου του κόσμου,
θα 'λεγα: «Δασκάλα, δώσ' μου
όσα θες μηδενικά
μυρωδάτα και γλυκά».

(Από το βιβλίο *Παιδικά χαμόγελα*)

Λύκος, αλεπού και γάδαρος

HΤΑΝΕ μια φορά ένας γάδαρος παχύς και θρεμμένος και βόσκαε στο λιβάδι. Τον βλέπει μια αλεπού, τον ορέχτηκε. Πάει στο λύκο:

— Έλα να δεις, λύκο, ένα γάδαρο. Άμα πράμα για φαγί!

Πάει ο λύκος, τον βλέπει, αρχίσανε να τρέχουνε τα σάλια του.

— Ξέρεις τι να κάνουμε, λύκο; λέει η αλεπού.

— Τι; εσένα κόφτει το κεφάλι σου.

— Ν' αγοράσουμε μια βάρκα και να τη φορτώσουμε ελιές, να πάρουμε και το γάδαρο μαζί για ναύτη και, άμα βγούμε στο πέλαγος, να τον φάμε. 'Αιντε συ, σύρε να πάρεις μια βάρκα, κι εγώ πά' να συμφωνήσω με το γάδαρο.

Πάει ο λύκος, αγοράζει μια βάρκα (παραμύθ' αυτό για!), τη φορτώνει ελιές. Πάει κι η αλεπού, παίρνει το γάδαρο, κατεβαίνουνε στο γιαλό, μπαίνουνε μέσα στη βάρκα.

'Αμα ήρθανε καταπέλαγα, λέει η αλεπού:

— Καλά! εμείς τώρα ταξιδεύουμε, αμ' ποιος ξέρει αν θα πάμε ζωντανοί. Για καλό και για κακό, ελάτε να ξεμολογηθούμε.

Γίνεται ο λύκος πνεματικός,* ξεμολογά την αλεπού πρώτα.

— Τι αμαρτίες έκαμες, κυρα-αλεπού;

— Έκλεψα κάμποσες όρνιθες κι έφαγα κάτι άλλα αγριμέλια*, λαγοί, μαγοί, κουνέλια· να, τέτοια πράματα έπνιξα κι έφαγα.

— Δεν κάνεις δουλειά σου, κυρα-αλεπού, σκουλήκια τση γης έφαγες. Έλα τώρα, ξεμολογά με κι εσύ.

*πνεματικός: παπάς που ξεμολογά

*αγριμέλια: αγρίμια, άγρια ζώα

μαγοί: δεν είναι λέξη αλλά παρήχηση του λαγοί

- Λέγε, τι αμαρτίες έκαμες;
- Έφαγα κάμποσα πρόβατα, κάμποσα κατσίκια, κάμποσα γελάδια.
- Α, μικρά πράματα, σκουλήκια τση γης.
- Ύστερα λέει ο λύκος στο γάδαρο:
- Έλα κι εσύ, κυρ γάδαρε, να μας πεις τι αμαρτίες έχεις;
- Εγώ, λέει ο γάδαρος, μια φορά, όντας φορτωμένος μαρούλια, γύρισα κι έκοψα ένα φύλλο, γιατί τα λιμπίστηκα*, και το 'φαγα
- Α! κυρ γάδαρε, είπανε κι οι δυο μαζί:

Έφαγες το μαρουλόφυλλο χωρίς λάδι, χωρίς ξίδι και πώς δεν επνιγήκαμεν σε τούτο το ταξίδι!

Η αμαρτία σου είναι μεγάλη και πρέπει να σε φάμε.

— Βρε αμάν.

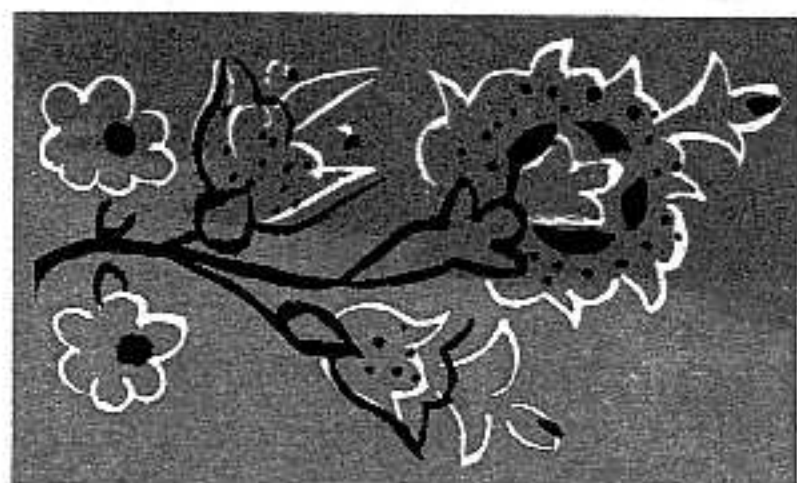
— Όχι, πρέπει να σε φάμε.

— Καλά, λέει ο γάδαρος, μόν' ο πατέρας μου, όταν πέθανε, μου έδωκε μια γραφή και την έχω εδώ, στου ποδαριού μου το πέταλο. Έλα, κυρ λύκε, διάβασέ την, για να ιδώ τι μου γράφει, κι ύστερα φάγε με.

* λιμπίστηκα: λαχτάρησα

Σηκώνει το πισινό του το ποδάρι, πάει ο
λύκος να διαβάσει, του πατεί μια κλοτσιά στα
μούτρα, πάρ' τον μες στη θάλασσα. Η αλεπού,
βλέποντας αυτά, πηδά κι αυτή μες στη θά-
λασσα για να γλιτώσει, πνίγονται κι οι δυο,
κι έτσι απόμεινε η βάρκα με τις ελιές στο
γάδαρο...

(Λαϊκό παραμύθι)

Τα βγάζουμε;

Ανέβηκα στην πιπεριά
να κόψω ένα πιπέρι
κι η πιπεριά τσακίστηκε
και μου 'κοψε το χέρι.

Δώσ' μου το μαντιλάκι σου
το χρυσοκεντημένο
να δέσω το χεράκι μου
που το 'χω ματωμένο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

Η αλεπού καλόγρια

Σαν δεν είχε τι να φάει
μια αλεπού πονηρεμένη
αποφάσισε να πάει
και καλόγρια να γένει.

Τρεις κοκόροι που δεν έχουν
στο κεφάλι λίγη γνώση
την πιστεύουνε και τρέχουν
την ευχή της να τους δώσει.

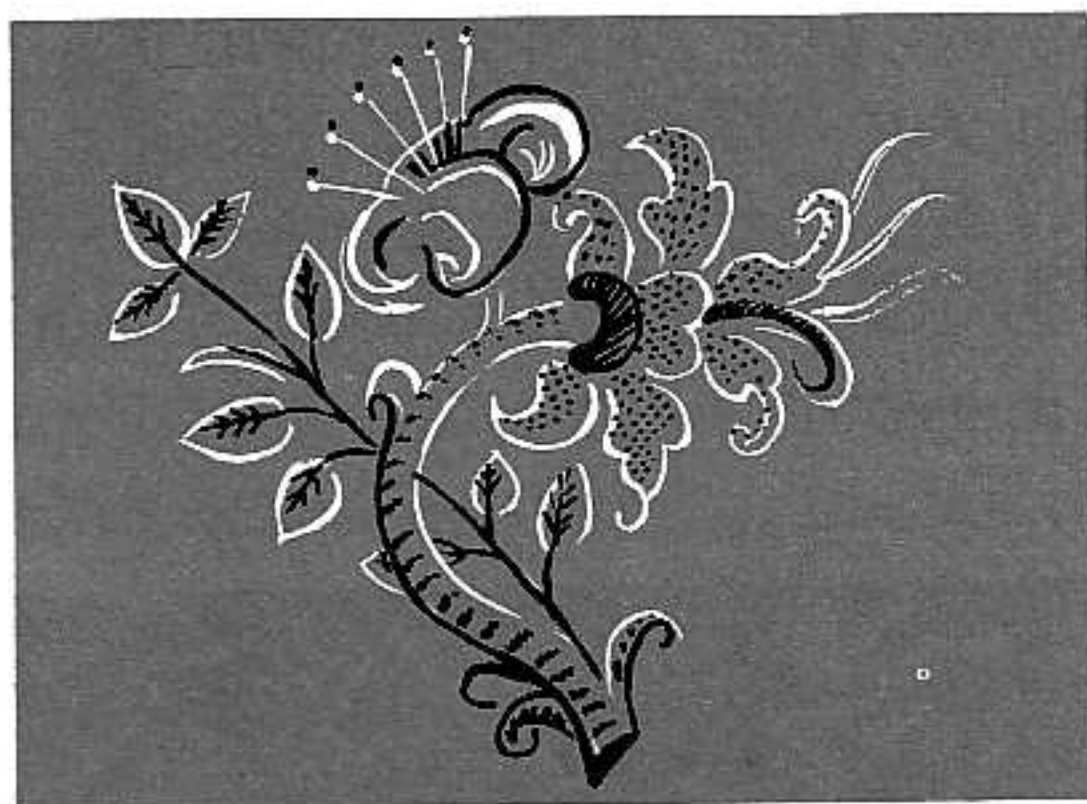
Μπαίνουν μέσα στο κελί της·
τους ξομολογά εκείνη
και κουνεί την κεφαλή της
και συγχώρεση τους δίνει.

Και χωρίς να χάσει ώρα
καθώς ήταν πεινασμένη
τους αρπάζει —κι είναι τώρα
και οι τρεις συχωρεμένοι*.

Και η αλεπού τους κλαίει,
τους μοιρολογά και λέει:
Έτσι την παθαίνουν όσοι
έχουνε κοκόρου γνώση!

(Από το βιβλίο *Παραμύθια*)

* συχωρεμένοι: πεθαμένοι

Μαντέματα

1.

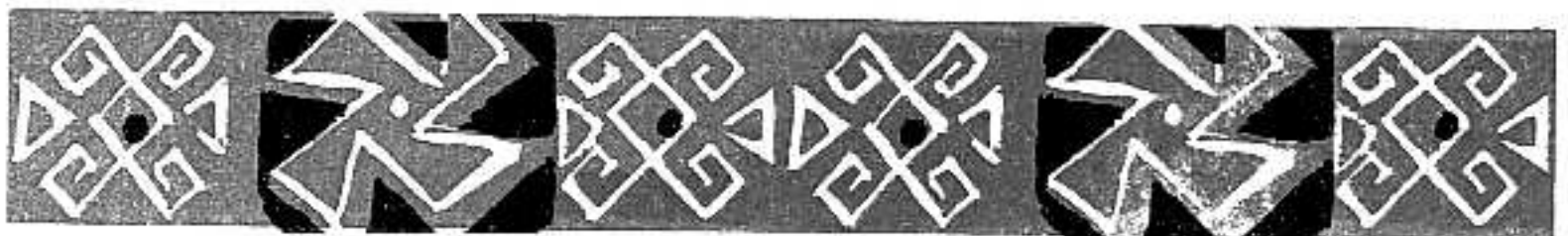
Αποπάνω τηγανάκι,
αποκάτω μπαμπακάκι
κι αποπίσω ψαλιδάκι.
Τι είναι;

2.

Ποιο είναι έναπραμάκι,
μικρό μικρό και μαύρο,
που και το βασιλιά σηκώνει;

(Δημοτικά)

Θα βρείτε τις απαντήσεις στα «Μαντέματα», στο τέλος του βιβλίου.

ΜΑΡΙΑ ΚΟΥΒΑΛΙΑ-ΓΟΥΜΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

Ένα τσαμπί σταφύλι

ΓΙΑ φορά κι έναν καιρό, στα πολύ παλιά χρόνια, υπήρχε ένα μικρό χωριό που το λέγανε Αγαθοχώρι. Στο Αγαθοχώρι όλοι οι άνθρωποι ήταν καλοί κι αγαπούσαν πολύ ο ένας τον άλλο.

Είχε απ' όλα τα καλά το Αγαθοχώρι, εκτός από αμπέλια και κληματαριές. Σταφύλι δεν είχαν δει ποτέ στα μάτια τους οι Αγαθοχωρίτες, και κρασάκι, που γίνεται απ' τα σταφύλια, δεν είχανε ποτέ τους πιεί.

Μια μέρα, ένας γέρος, που πήγε με το γαϊδουράκι του σ' ένα άλλο χωριό, έφερε γυρίζοντας μια μικρή ρίζα κληματαριά και τη φύτεψε στην αυλή του.

Η κληματαριά μεγάλωσε, κι όταν ήρθε ο Αύγουστος, είχε κιόλας έτοιμο το πρώτο τσαμπί σταφύλι. Το 'κοψε γεμάτος χαρά ο καλός Αγαθοχωρίτης, το 'πλυνε στη βρυσούλα του, αλλά πριν το φάει, σκέφτηκε: «Δεν είναι κρίμα να το φάω μοναχός μου, ενώ μπορώ να καλέσω και το γείτονά μου να το φάμε μαζί;» Μια και δυο πλησίασε το φράχτη και φώναξε: — Γείτονα, έλα να φάμε μαζί το σταφύλι μου.

Έρθε ο γείτονας χαρούμενος, μαζί με τη γυναίκα του, αλλά πριν αρχίσουν να το τρώνε, είπε η καλή γυναίκα:

— Τι κρίμα να το φάμε μόνοι μας, αφού μπορούμε να καλέσουμε και τους άλλους μας γείτονες, που έχουν και μικρό παιδί.

Έρθαν λοιπόν κι οι γείτονες οι άλλοι με το παιδί. Εκείνοι με τη σειρά τους σκέφτηκαν τους δικούς τους γείτονες, που 'χαν μάλιστα τρία παιδιά, ήρθαν κι εκείνοι με τα τρία παιδιά.

Εκείνα κάλεσαν άλλους, οι άλλοι άλλους, και έτσι σιγά σιγά η αυλή του καλού Αγαθοχω-

ρίτη γέμισε ανθρώπους και παιδιά.

Όταν άρχισε η μοιρασιά, ήταν τόσοι πολλοί άνθρωποι μαζεμένοι, όσες κι οι ρώγες του σταφυλιού. Έτσι θα 'παιρνε ο καθένας από μια ρώγα μονάχα.

Μόλις όμως έκοψε ο γέρος την πρώτη, για να τη δώσει στον καλό του γείτονα, αμέσως η ρώγα μεταμορφώθηκε σε ολόκληρο τσαμπί. Έκοψε τη δεύτερη, κι αυτή το ίδιο. Χαρές που κάνανε οι Αγαθοχωρίτες! Και η τρίτη και η τέταρτη έγιναν κι αυτές με τη σειρά τους μεγάλα ωραία τσαμπιά.

Ξετρελαμένοι από χαρά οι χωρικοί έπαιρναν ο καθένας το τσαμπί του κι έφευγαν ευχαριστημένοι. Όταν και η τελευταία ρώγα που κράτησε ο γέρος για τον εαυτό του έγινε κι αυτή, με τη σειρά της, μεγάλο κι όμορφο τσαμπί, ο γέρος σκέφτηκε: «Καλύτερα να μην το φάω, να το κάνω κρασάκι».

Το έστιψε λοιπόν καλά καλά, έβγαλε ζουμί όσο χωράει ένα ποτήρι, το 'βαλε ύστερα σ' ένα μικρό μικρό βαρελάκι, και περίμενε. Όταν πέρασαν οι μέρες και το κρασί ήταν έτοιμο, φώναξε πάλι το γείτονά του να το πιούνε μαζί.

Εκείνος θυμήθηκε το δικό του γείτονα και

τον κάλεσε, αυτός κάλεσε έναν άλλο, ο άλλος άλλον, και σιγά σιγά μαζεύτηκαν πάλι όλοι οι Αγαθοχωρίτες στην αυλή του καλού γέρου, για να δοκιμάσουν το κρασάκι του. Όμως έγινε και πάλι το ίδιο παράξενο πράγμα, που είχε γίνει με τις ρώγες του σταφυλιού.

Το βαρελάκι δεν άδειαζε, όσο κι αν έπιναν. Έπιναν, έπιναν, κι αυτό ήταν πάντα γεμάτο. Ήταν η ευλογία του Θεού, είχε πει ο καλός γέροντας. Κι ήθελε μ' αυτό ο Θεός να τους δείξει, ότι όποιος μοιράζεται μ' άλλους τα καλά που έχει, αυτά δε λιγοστεύουν, αλλά όλο και πιο πολλά γίνονται.

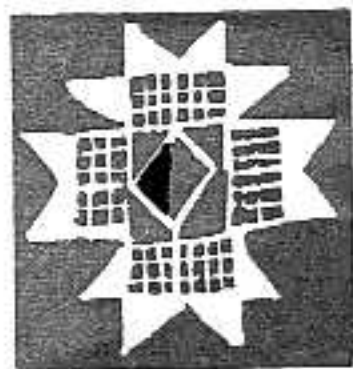
Από τότε το βαρελάκι με το γλυκό κρασί στο Αγαθοχώρι είναι πάντα γεμάτο. Όποιος θέλει, πάει, πίνει, και είναι τόσο γλυκό, όσο κανένα κρασί σ' όλο τον κόσμο.

Φίλι φίλι καριοφύλι
σαν οι άνθρωποί 'ναι φίλοι
στην καρδιά τους και στα χείλη
έχουν γλύκα από σταφύλι.

Είναι πάντα ευτυχισμένοι
γελαστοί κι ευλογημένοι.

Φίλι φίλι καριοφύλι
σαν οι άνθρωποί 'ναι φίλοι.

(Από το βιβλίο *Πες μου κάτι, Μανούλα*)

ΒΑΣΙΛΗΣ ΡΩΤΑΣ

Ξύπνημα

Έλα, ροδαυγή,
ξύπνα το παιδί,
ξύπνα το μωρό,
να μου το χαρώ,
ξύπνα το λουλούδι,
το ξεπεταρούδι,
που μοσκοβολάει
και χοροπηδάει
και γελάει και κλαίει
και λογάκια λέει
και θα βγει στην πόλη
να το χαίρονται όλοι.

(Από το βιβλίο *Αυγούλα*)

ΒΑΣΙΛΗΣ ΡΩΤΑΣ

Γέλια και κλάματα

Όταν το Λενιώ μας κλαίει
σάμπως πυρκαγιά μας καίει
και τραντάζεται το σπίτι
σαν να γίνεται σεισμός.

Όταν το Λενιώ γελάει
και το σπίτι τραγουδάει
και το πεύκο στην αυλή μας
καμαρώνει φουντωτό

και λαλάει κι ο κόκορής μας
χλιμιντρίζει κι ο ψαρής μας
λέει η γάτα μας η Μήτση:
«Το καλό μας το κορίτσι!»

(Από το βιβλίο *Αυγούζα*)

ΒΑΣΙΛΗΣ ΡΩΤΑΣ

Το πιο μεγάλο

Από κάτω απ' το ραδίκι
κάθονται δυο πιτσιρίκοι
και ρώταν ο ένας τον άλλο
ποιο 'ναι απ' όλα πιο μεγάλο.

Τους ακούει ένα σκαθάρι
και τους λέει «το κουκουνάρι!»
τους ακούει ένα τριζόνι
και τους λέει «το πεπόνι!»
τους ακούει κι ένα τσιμπούρι
και τους λέει «το γαϊδούρι!»

Γέλασαν οι πιτσιρίκοι
γέλασε και το ραδίκι
κι ένας με μεγάλο στόμα
βάτραχος γελάει ακόμα.

(Από το βιβλίο *Αυγούλα*)

ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

Η Σουσουράδα

ΙΑ μέρα, μια σουσουράδα, που είχε πουλάκια στη φωλιά, κατέβηκε στην αυλή της γριάς Βάβως, για να βρει κανένα ψίχουλο ή σκουληκάκι να τους πάει.

Εκεί όμως που έψαχνε, δεν είδε τη γριά, που σιγά σιγά την πλησίασε από πίσω και την τσάκωσε από την ουρά. Η σουσουράδα, τρομαγμένη, έκαμε τότε να πετάξει. Αλλά η γριά την κρατούσε τόσο σφιχτά, ώστε η ουρά ξεριζώθηκε κι έμεινε στα χέρια της. Η καημένη η σουσουράδα, χωρίς ουρά, δεν μπορούσε πια να πετάξει ψηλά και να γυρίσει στη φωλιά της. Έτρεχε λοιπόν χάμω στην αυλή,

πίσω απ' τη γριά, και με κλάματα την παρακαλούσε:

— Δώσ' μου, γριά Βάβω, την ουρά μου, να πάω στα παιδιά μου!

— Σου δίνω την ουρά σου, να πας στα παιδιά σου, της αποκρίθηκε η γριά. Πήγαινε όμως πρώτα στη βρύση, εδώ απέξω, να μου φέρεις νερό.

Τρέχει στη βρύση η σουσουράδα και βρίσκει εκεί μια κοπέλα, που γέμιζε τη στάμνα της.

— Δώσ' μου, κοπέλα, νερό, την παρακαλεί, κι εγώ νερό της Βάβως, κι η Βάβω την ουρά μου, να πάω στα παιδιά μου!

— Σου δίνω νερό, της αποκρίθηκε η κοπέλα. Πήγαινε όμως πρώτα, ώσπου να γεμίσει η στάμνα μου, να μου φέρεις τυρί από το διπλανό μπακάλη.

Τρέχει στο διπλανό μπακάλη η σουσουράδα και τον παρακαλεί:

— Δώσ' μου, μπακάλη, τυρί, κι εγώ τυρί της κοπέλας, κι η κοπέλα σε μένα νερό, κι εγώ νερό της Βάβως, κι η Βάβω την ουρά μου, να πάααω στα παιδιά μου!

— Σου δίνω τυρί, της αποκρίθηκε ο μπακάλης.

μα πήγαινε πρώτα στον αντικρινό φούρναρη, να μου φέρεις ψωμί.

Τρέχει στον αντικρινό φούρναρη η σουσουράδα και τον παρακαλεί:

— Δώσ' μου, φούρναρη, ψωμί, κι εγώ ψωμί του μπακάλη, κι ο μπακάλης σε μένα τυρί, κι εγώ τυρί της κοπέλας, κι η κοπέλα σε μένα νερό, κι εγώ νερό της Βάβως, κι η Βάβω την ουρά μου, να πάαααω στα παιδιά μου!

— Ψωμί σου δίνω, της αποκρίθηκε ο φούρναρης: πήγαινε όμως πρώτα στην παρακάτω ταβέρνα, να μου φέρεις κρασί.

Τρέχει η σουσουράδα στην παρακάτω ταβέρνα και παρακαλεί:

— Δώσ' μου, ταβερνιάρη, κρασί, κι εγώ κρασί του φούρναρη, κι ο φούρναρης σε μένα ψωμί, κι εγώ ψωμί του μπακάλη, κι ο μπακάλης σε μένα τυρί, κι εγώ τυρί της κοπέλας, κι η κοπέλα σε μένα νερό, κι εγώ νερό της Βάβως, κι η Βάβω την ουρά μου, να πάααααω στα παιδιά μου!

— Κρασί σου δίνω, της λέει ο ταβερνιάρης: αν ήθελες όμως κι εσύ, να μου 'κανες τη χάρη, να πας στο γαλατά, να μου φέρεις λίγο γάλα;...

— Αχ, στενάζει η σουσουράδα, ο γαλατάς εί-

ναι μακριά κι εγώ κουράστηκα. Δεν είμαι συνηθισμένη να περπατώ στους δρόμους. Και τα παιδιά μου τα 'χω τόσην ώρα μονάχα και πεινασμένα... Αχ, καλέ μου ταβερνιάρη, δώσ' μου το κρασί, κι ο Θεός να σου το δώσει απ' αλλού!

Τη λυπήθηκε ο ταβερνιάρης, που ήταν ο πιο καλός άνθρωπος της γειτονιάς, και της έδωσε το κρασί. Η σουσουράδα το πήγε στο φούρναρη, που της έδωσε ψωμί. Ύστερα πήγε το ψωμί στον μπακάλη, που της έδωσε τυρί. Ύστερα πήγε το τυρί στην κοπέλα, που της έδωσε νερό. Και τέλος πάντων, πήγε το νερό στη γριά Βάβω, που της έδωσε την ουρά της. Και έτσι η καημένη η σουσουράδα μπόρεσε πάλι να πετάξει ψηλά και να γυρίσει στη φωλιά της, όπου την περίμεναν τα πουλάκια της.

(Από το περιοδικό *Η Διάπλασις των Παίδων*)

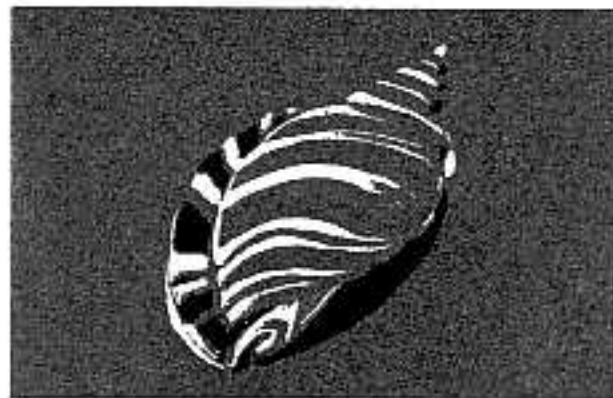
Τα καβούρια κάνουν γάμο

Κάτω στο γιαλό, στην άμμο,
τα καβούρια κάνουν γάμο
και καλέσανε κι εμένα,
και δεν ήθελα να πάω.

Κι άκουσα το ντίγκι-ντίγκα
κι έκαμα καρδιά και πήγα,
κι ήβρα το λαγό κι επήδα.

Ο ψύλλος έπαιζε βιολί
και η χελώνα ντέφι,
και πέρασε ένας ποντικός
κι είπε: χαρά στο κέφι!

(Δημοτικό)

Μαντέματα

1.

Τριγύρω γύρω θάλασσα,
στη μέση μια φωτίτσα.

Τι είναι;

2.

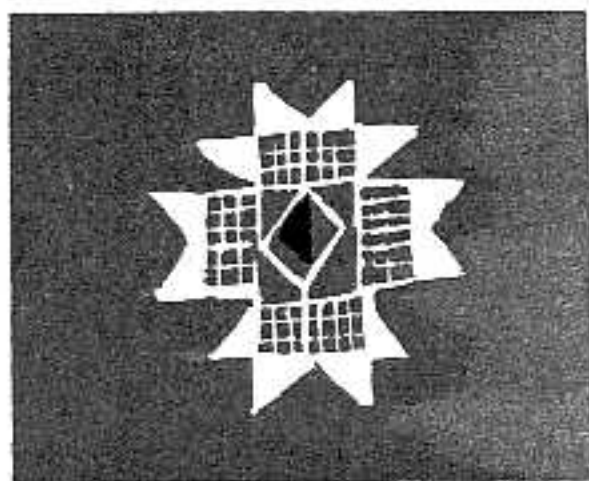
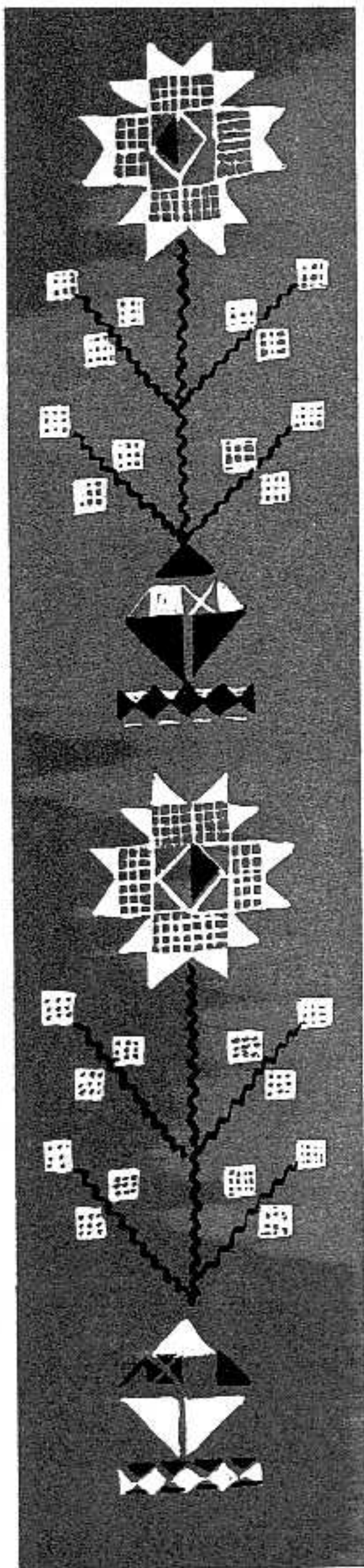
Βασιλιάς δεν είναι,
κορόνα φοράει
ρολόι δεν έχει,
τις ώρες μετράει.

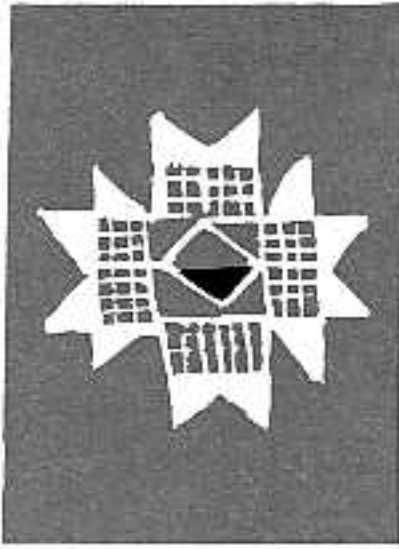
Τι είναι;

3.

Ανεβαίνει, κατεβαίνει
και χωρίς να τρώει παχαίνει,
μοναχά στριφογυρίζει
κι η κοιλίτσα της γεμίζει.

Τι είναι;

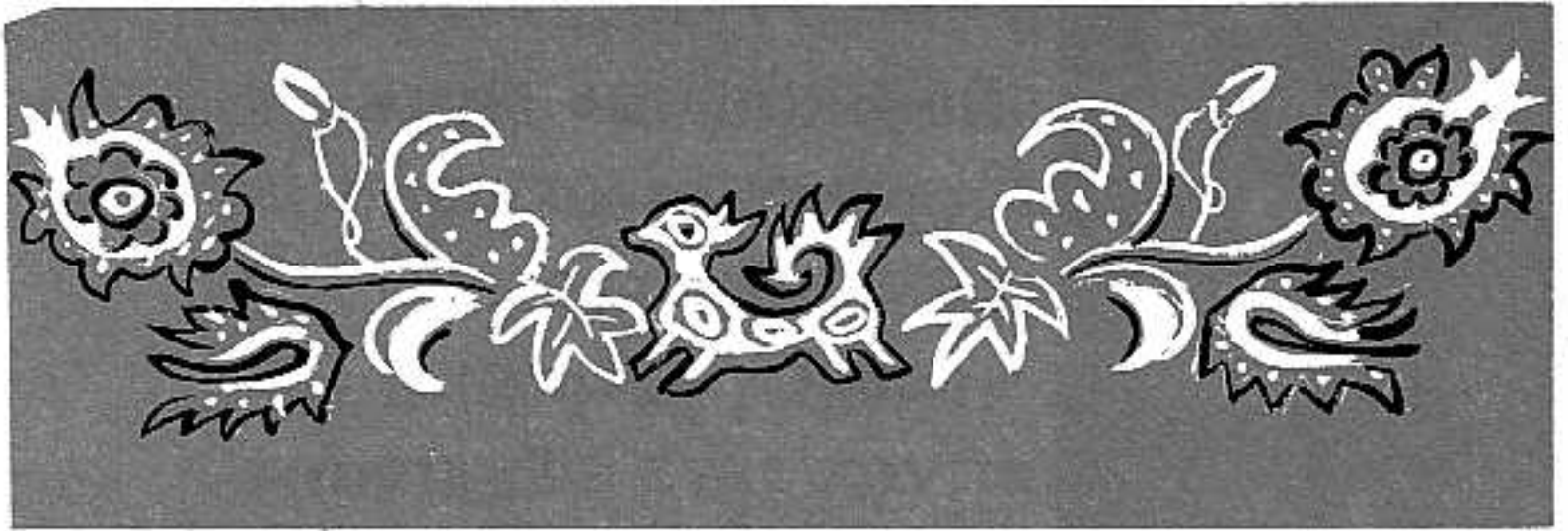

4.

Απάνω κόφτει, κάτω κόφτει,
στη μέση κόρη λέει και λέει...
Τι είναι;

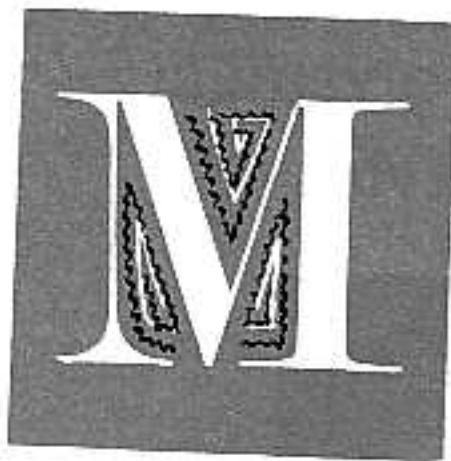
(Δημοτικά)

Θα βρείτε τις απαντήσεις στα «Μαντέματα», στο τέλος του βιβλίου.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΓΑΡΣΟΥΛΗ

Τ' αρνίτσι-μπίτσι

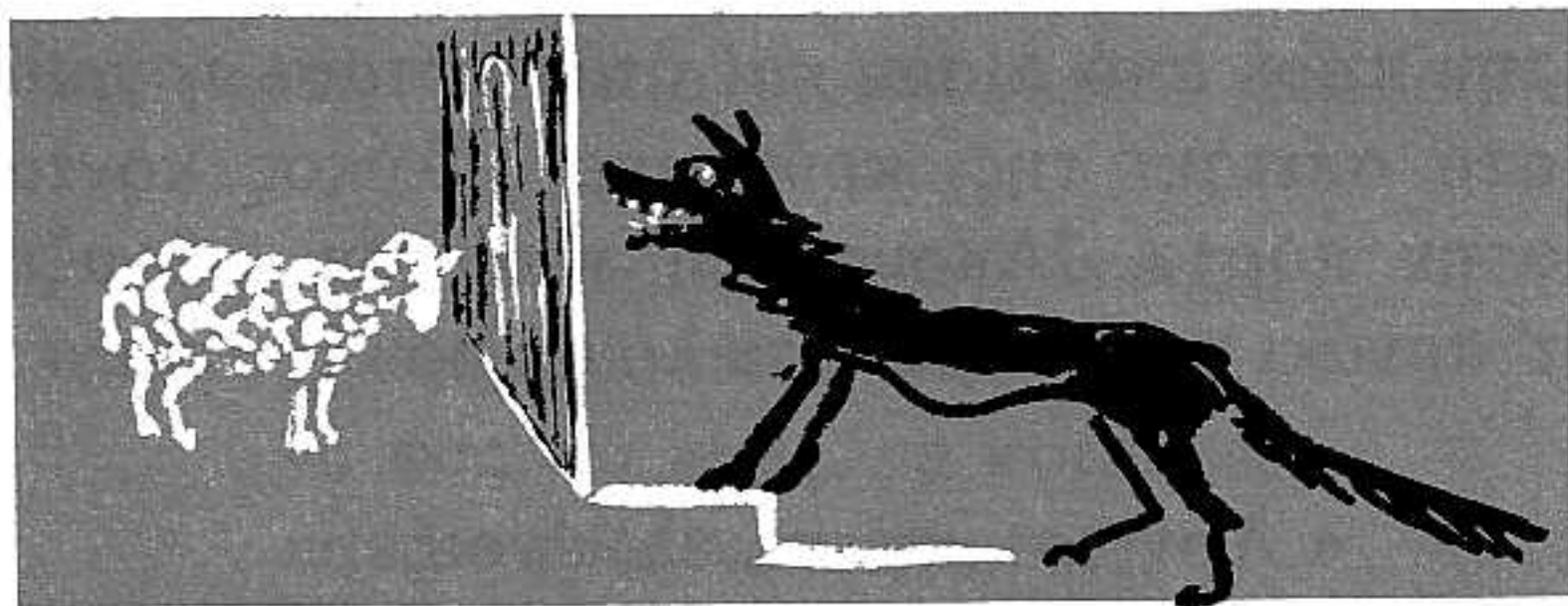

ΙΑ φορά κι έναν καιρό ήταν μια γριά και δεν είχε παιδιά. Είχε λοιπόν ένα αρνάκι και το είχε σαν παιδάκι της.

Το τάλιζε, το πότιζε, το έλουζε κάθε μέρα, και το έστελνε στο σχολείο να μάθει γράμματα.

Πήγαινε κάθε μέρα η γριά στο βουνό και

μάζευε χορταράκι για νά φάει τ' αρνάκι της.
Σαν έφτανε έξω από το σπίτι της, έλεγε:

« Αρνίτσι-μπίτσι, έλ' άνοιξε,
χλωρή βοσκίτσα σου 'φερα,
να φας, νά πιείς, να κοιμηθείς,
και το πρωί να σηκωθείς,
να πάρεις το καλάθι σου,
να πας στο σχολειό σου!»

Της άνοιγε τ' αρνάκι κι έμπαινε η γριά
μέσα.

Έμαθε ο κυρ Νικόλας ο λύκος πως είχε η
γριά ένα αρνίτσι-μπίτσι και το λιμπίστηκε* να
το φάει. Μια μέρα λοιπόν, όταν την είδε που
βγήκε να μαζέψει χορταράκι, την παραμόνεψε
ώσπου να γεμίσει το καλάθι της. Ύστερα

* λιμπίστηκε: λαχτάρησε

την πήρε από πίσω, και όταν έφτασε η γριά στο σπιτάκι της, κρύφτηκε ο λύκος κοντά στην πόρτα. Άκουσε τη γριά που φώναζε τ' αρνάκι της κι έμαθε τα λόγια που του έλεγε:

« Αρνίτσι-μπίτσι, έλ' άνοιξε,
χλωρή βοσκίτσα σου 'φερα,
να φας, να πιείς, να κοιμηθείς,
και το πρωί να σηκωθείς,
να πάρεις το καλάθι σου,
να πας στο σχολειό σου!»

« Α, είπε μέσα του ο λύκος. Αυτά τα λόγια του λέει και της ανοίγει.»

Την άλλη μέρα παραμόνεψε ο λύκος τη γριά που έφευγε να μαζέψει χόρτα και προτού να φύγει, είπε στ' αρνάκι της:

— Κοίταξε, αρνάκι μου, μην ανοίξεις σε κανένα παρά σε μένα μονάχα!

— Καλά, μανούλα μου, είπε τ' αρνάκι.

«Τώρα, σκέφτηκε ο λύκος, θα του πω κι εγώ το τραγουδάκι να μ' ανοίξει το αρνίτσι-μπίτσι.»

Σε λίγο, λοιπόν, πάει και χτυπάει την πόρτα και λέει με τη χοντρή χοντρή φωνή του, κά-

νοντάς την όσο πιο γλυκιά γλυκιά μπορούσε:

« Αρνίτσι-μπίτσι, έλ' άνοιξε,
χλωρή βοσκίτσα σου 'φερα,
να φας, να πιείς, να κοιμηθείς,
και το πρωί να σηκωθείς,
να πάρεις το καλάθι σου,
να πας στο σχολειό σου!»

Το αρνάκι όμως φώναξε από μέσα:

— Δεν είσαι εσύ η μανούλα μου! Η μανουλίτσα μου έχει γλυκιά και ψιλή φωνή και η δική σου είναι τραχιά και χοντρή.

Πάει τότε ο λύκος στον τροχιστή και του λέει:

— Σε παρακαλώ, τρόχισέ μου τη γλώσσα μου να γίνει ψιλή ψιλή!

Τρόχισε ο τροχιστής τη γλώσσα του λύκου και την έκανε όσο πιο ψιλή μπορούσε. Τρέχει πάλι εκείνος στο αρνάκι και του λέει γλυκά γλυκά απέξω από την πόρτα:

« Αρνίτσι-μπίτσι, έλ' άνοιξε,
χλωρή βοσκίτσα σου 'φερα,
να φας, να πιείς, να κοιμηθείς,

και το πρωί να σηκωθείς
να πάρεις το καλάθι σου,
να πας στο σχολειό σου!»

Τότε είπε το αρνάκι:

— Εσύ είσαι η μανουλίτσα μου!

Και του άνοιξε.

Μπαίνει ο λύκος μέσα και του δίνει μία «χλαπ!» του αρνιού, και το καταπίνει ολόκληρο!

Ύστερα πάει και χώνεται κάτω από τον καναπέ.

Έρχεται σε λίγο η γριά και φωνάζει:

— Αρνίτσι-μπίτσι!

Μα πού τ' αρνίτσι-μπίτσι, που βρισκόταν μέσα στην κοιλιά του λύκου!

Πάει η γριά στη γειτόνισσα και της λέει:

— Γειτόνισσα, μήπως είδες τ' αρνίτσι-μπίτσι μου;

— Όχι, δεν το είδα! λέει η γειτόνισσα.

— Δώσε μου σε παρακαλώ το τσεκουράκι σου, ν' ανοίξω την πόρτα μου, γιατί είναι κλειδωμένη.

Της δίνει η γειτόνισσα το τσεκούρι, ανοίγει η γριά την πόρτα και μπαίνει μέσα. Κοιτά-

ζει από δω, κοιτάζει από κει, πουθενά το αρνάκι της. Άρχισε τότε να κλαίει και να λέει: — Πού είσαι, αρνάκι μου, που είσαι, παιδάκι μου, να φας το χλωρό χορταράκι που σου έφερα!

Στο τέλος πήρε τη ρόκα της και κάθισε στον καναπέ της κι έγνεθε κι έκλαιγε.

Ο λύκος λοιπόν αναδευόταν κάτω από τον καναπέ και καμιά φορά τον πήρε είδηση η γρια. «Τ' είναι τούτο;» λέει. Σκύβει και βλέπει το λύκο κάτω από τον καναπέ.

— Α, εσύ είσαι, κυρ Νικόλα; του λέει. Τι κάθεται από κει κάτω και δε βγαίνεις να φάμε και να πιούμε και να παίξουμε το σάκου-σάκου;

Βγήκε λοιπόν ο λύκος, φάγανε, ήπιανε, και ύστερα πήρε η γριά ένα μεγάλο σακούλι και μπήκε μέσα και του λέει του λύκου:

— Πάρε τούτο το σκοινί και δέσε το σακούλι και πάρε και τούτη τη βέργα να με χτυπάς μαλακά μαλακά. Αυτό είναι το σάκου-σάκου!

Την έδεσε ο λύκος, πήρε και τη βέργα και της έδωσε πέντ' έξι.

— Φτάνει, γριά;

— Φτάνει!

Βγήκε η γριά, λέει στο λύκο:

— Η σειρά σου τώρα, κυρ Νικόλα!

Έβαλε λοιπόν το λύκο μέσα στο σακί, δέ-
νει το σακί και τον αρχίζει, πού σε πονεί και
πού σε σφάζει!

— Ωχ, γριά, το κεφάλι μου! φώναζε ο λύκος.

— Θα τρωσ τ' αρνίτσι-μπίτσι μου;

— Ωχ, γριά, η πλατίτσα μου!

— Θα τρωσ τ' αρνίτσι-μπίτσι μου;

— Ωχ, γριά, τα πλευρά μου!

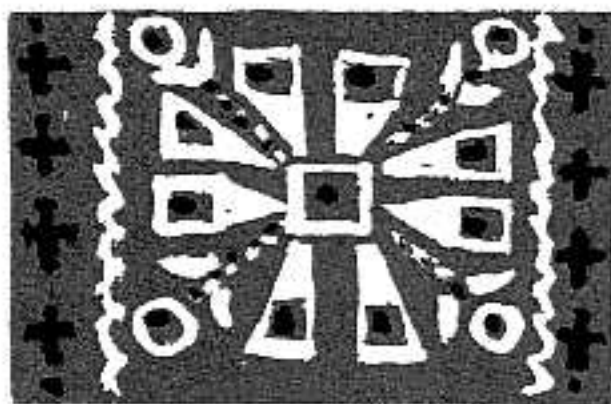
— Θα τρωσ τ' αρνίτσι-μπίτσι μου;

— Ωχ, γριά, η κοιλίτσα μου!

Με το χτύπημα όμως που έδωσε η γριά
στην κοιλιά του λύκου, πετάγεται τ' αρνίτσι-
μπίτσι έξω!

Του δίνει τότε άλλη μια η γριά του λύκου
και τον σκοτώνει ολότελα, και πάει στο παζάρι
και παίρνει ένα κάρο και δυο στρατιώτες και
τον πήγαν στο ποτάμι και τον έκαναν μπλουμ!

(Από το βιβλίο *Τα παραμύθια που αγαπώ*)

Η Αννιώ

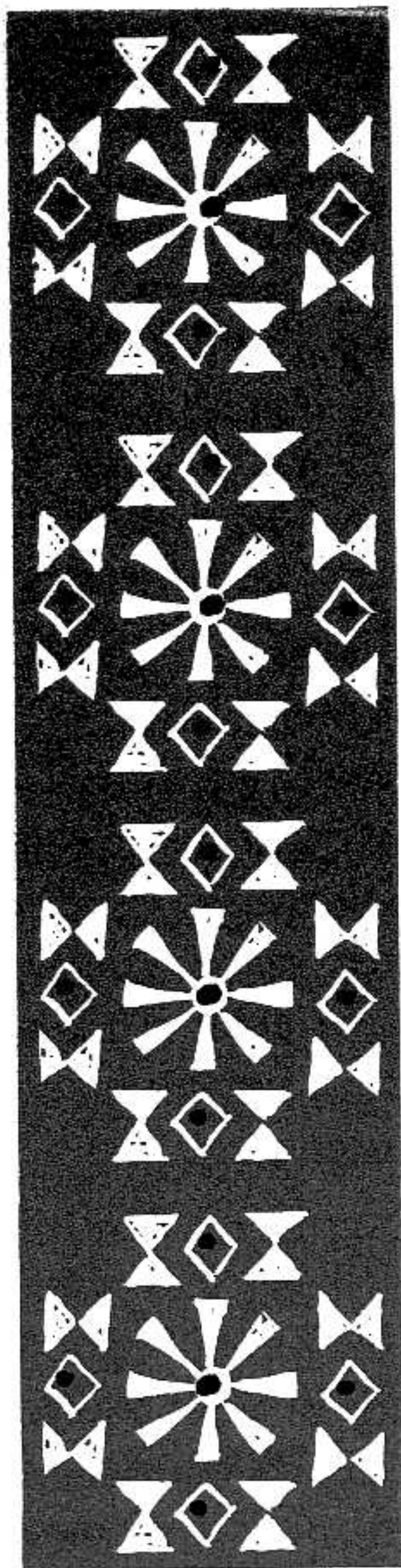
Νεροκουβαλήτρα
η μικρούλα Αννιώ,
νεροκουβαλήτρα
κι είναι τριώ χρονώ!

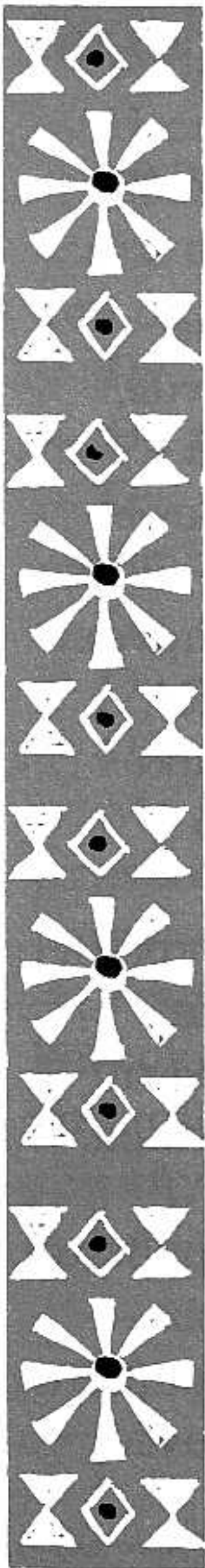
Με το μικρό σταμνάκι
στη βρυσούλα πά',
πέφτει το σταμνάκι
καταγής και σπα.

Και δεν είναι η πρώτη
τούτη δω η φορά,
αχ! δεν είν' η πρώτη,
γι' αυτό κλαίει πικρά.

Κλαίει, μαλλιοτραβιέται,
λέει: «τι θα γινώ!»
Κλαίει, μαλλιοτραβιέται
κι είναι τριώ χρονώ!

(Από την *Ανθολογία* Ρ. Η. Αποστολίδη)

Γ. ΚΟΤΖΙΟΥΛΑΣ

Μπαλόνια

Τι μπαλόνια φουσκωτά
που ο μικρούλης μας κρατά.
Τα 'χει με κλωστή δεμένα,
μα ξεφεύγει και κανένα.

Του γλιστρούν εδώ κι εκεί
σαν αρνάκια στη βοσκή.
Τρέχει πίσω τους με βιάση
κι ο βοσκός να τα προφτάσει.

Τ' αγεράκι που φυσά
να, του πήρε τα μισά.
Φύγαν όλα τους και πάνε·
τα 'χασες, μικρέ τσοπάνε!

Ξαναμμένος για καλά,
να σταθούν τα προσκαλά.
Μπουμ! ακούεται στον αέρα.
'Εσκασ' ένα απ' τη φοβέρα.

(*Απαντα*)

Κ. Α. ΣΦΑΕΛΟΥ

Σπιτόγατος

Ο Κοκκινότριχας, ένας γάτος που μεγάλωσε στα κεραμίδια, ψάχνει και βρίσκει μια οικογένεια που τον παίρνει για δικό της. Οι άνθρωποι του σπιτιού τον αγαπούν, η ζωή όμως μαζί τους έχει και τις δυσκολίες της...

Μη νομίζετε όμως πως είναι πάντα εύκολο να ζει ένας γάτος με τους ανθρώπους. Πρώτα πρώτα μου άλλαξαν όνομα. Μόλο που τους είπα καθαρά δυο τρεις φορές πως λέγομαι Κοκκινότριχας, εκείνοι δε το κατάλαβαν κι άρχισαν να με φωνάζουν Τόμμου. Έξυπνος καθώς είμαι, δεν άργησα να το μάθω. Η δυσκολία όμως βρισκόταν αλλού. Μέσα στα σπίτια υπάρχουν χίλια δυο παράξενα πράγματα που ωστόσο τα συνηθίζει ένας γάτος, μεγαλωμένος στα κεραμίδια, μπορεί πολλά να πάθει. Οι άνθρωποι πάλι δεν καταλαβαίνουν πως μερικά πράγματα είναι απαραίτητα για μας.

Θυμάμαι την πρώτη μέρα που ξύπνησα στο σπίτι των ανθρώπων. Σαν ευσυνείδητος γάτος, που πάντα είναι έτοιμος για κυνήγι ή για μάχη, για σκαρφάλωμα ή για φαΐ, εφάρμοσα τη συμβουλή που από μικρός άκουα από τη μάνα μου: «Ένας γάτος πρέπει να 'χει πάντα νύχια καλοακονισμένα». Θέλησα λοιπόν να τροχίσω τα νύχια μου. Κοίταξα γύρω μου κι είδα πως το πάτωμα δεν ήταν κατάλληλο γι' αυτή τη δουλειά. Κι επειδή δεν υπήρχε εκεί κανένα δέντρο για να ακονίσω στον κορμό του τα νύχια μου, πλησίασα ένα έπιπλο που στηρίζεται σε τέσσερα κούτσουρα, τραπέζι το λένε. Άρχισα λοιπόν ευσυνείδητα το τρόχισμα, όταν ξάφνου ακούω πίσω μου μια αγριοφωνάρα:

— Μη! μη! μη!

Γύρισα και κοίταξα την κυρά, που, καθώς φώναζε, χτυπούσε και τα χέρια της.

— Εμένα μου λες; τη ρώτησα ευγενικά.

— Μη! Τόμμου! Θα σε δείρω.

«Τι ανόητη που είναι!» συλλογίστηκα. «Νόμισε πως με τα νύχια μου μπορώ να κόψω τα πόδια του τραπεζιού... Δεν πειράζει όμως... Γιατί να την κακοκαρδίσω;»

Έφυγα λοιπόν από εκεί, πήδησα σ' έναν πλατύ καναπέ, κι εκεί συνέχισα τη δουλειά μου.

Όταν, ακούω πάλι την ίδια αγριοφωνάρα: — Μη, Τόμμυ! μη! μη! Μη γρατσουνάς τον καλό καναπέ.

— Πού θες, λοιπόν, να ακονίσω τα νύχια μου; της απάντησα. Δείξε μου εσύ έναν τόπο — γιατί βέβαια γάτος μ' ατρόχιστα νύχια δεν αξίζει.

Εκείνη όμως, πού να με καταλάβει!... Όχι μοναχά δεν έπαψε να μου φωνάζει «μη», αλλά μου πέταξε την παντόφλα της. Κι αν δεν ήμουν σβέλτος και γοργός, θα την έτρωγα κατακέφαλα.

Την αγριοκοίταξα για να ντραπεί για την κακή συμπεριφορά της, και θυμωμένος πήγα και κάθισα κοντά στο παράθυρο.

Έξω έβρεχε πάλι. Δεν ήταν καιρός για περίπατο, κι έτσι δεν της έδειξα φανερά τη δυσαρέσκειά μου. Μα μόλις η κυρά θα έφευγε, εγώ θα συνέχιζα τη δουλειά μου. Αυτό δα μας έλειψε, να μείνω με ακόνιστα νύχια. Αφού δεν καταλάβαινε μονάχη της πόσο απαραίτητο είναι για ένα γάτο να 'χει νύχια κοφτερά, εγώ θα

τρόχιζα τα δικά μου κρυφά της —κι ας φώναζε εκείνη όσο ήθελε «μη».

Αχ! αυτό το «μη». Οι άνθρωποι το 'χουν δέκα φορές την ώρα στο στόμα τους. Είναι η αγαπημένη τους λέξη.

— ΜΗΝ ανέβεις εδώ!

— ΜΗΝ κάτσεις εκεί!

— ΜΗ φας αυτό!

— ΜΗΝ αγγίσεις το άλλο!

Αν τα κεραμίδια είναι η όμορφη «κόκκινη χώρα», τα σπίτια των ανθρώπων είναι η χώρα του «μη» —λες και πρέπει να τους ζητάς για καθετί τη γνώμη!

Τι πειράζει όμως;... Δε θα βρέχει κάθε μέρα. Και αφού οι άνθρωποι δεν έχουν αρκετή κατανόηση για μας, ποιος ο λόγος να καθόμαστε ολημερίς μαζί τους; Όταν ο καιρός είναι καλός, θα τριγυρίζω κι εγώ καθημερινά τις περισσότερες ώρες και θα πηγαίνω σπίτι μόνο για φαΐ και ύπνο! Ορίστε ποια θα είναι η τιμωρία τους!

Πέρασαν λίγες μέρες ακόμα, όταν ένα πρωινό μπήκα για πρώτη φορά στο δωμάτιο όπου πήγαιναν να κοιμηθούν. Ως τότε δεν είχα ξαναπατήσει εκεί. Πήδησα στο κρεβάτι και, κα-

θώς ήταν μαλακό κι αφράτο, άρχισα να κυλιέμαι ευχαριστημένος και χουρχουρίζοντας. Μα η κυρία μ' έδιωξε παρευθύς. Για να μην την κακοκαρδίσω, κατέβηκα αμέσως κάτω.

Μα ενώ έφευγα, τι βλέπω; ένας άλλος γάτος, ολόιδιος με μένα, προχωρούσε στην ίδια κατεύθυνση. Γύρισα το κεφάλι προς εκείνον. Γύρισε κι αυτός το δικό του προς εμένα.

— Νιάου! Τι θες εδώ; τον ρώτησα.

Ανοιγόκλεισε κι εκείνος το στόμα χωρίς ν' ακουστεί φωνή, λες και με κορόιδευε. Νευριασμένος, άρχισα να κουνώ την ουρά μου. Άρχισε να την κουνά κι εκείνος. Έκανα ένα βήμα προς το μέρος του. Έκανε κι εκείνος ένα βήμα προς εμένα. Ό,τι κίνηση έκανα εγώ, την έκανε κι αυτός.

— Από που μπήκες; τον ρώτησα αυστηρά, ξέροντας πως πόρτες και παράθυρα ήταν κλειστά, γιατί έκανε κρύο.

Ο άλλος γάτος ανοιγόκλεισε πάλι το στόμα του ακριβώς όπως εγώ, αλλά χωρίς ν' ακουστεί πάλι φωνή. Σίγουρα με κορόιδευε. Και δε φτάνει αυτό. Έχει γούστο να ήθελε να μου πάρει τη θέση, και ν' αναγκαστώ πάλι να τριγυρίζω πεινασμένος.

Τον λοξοκοίταξα απειλητικά.

— Νιάααρρρ! έκανα θυμωμένος, το σπίτι αυτό είναι δικό μου και φεύγα το γρηγορότερο από δω.

Η τρίχα μου είχε σηκωθεί απ' το θυμό, μα κι η δική του το ίδιο. Με λοξοκοίταξε με τη σειρά του και πάλι μιμήθηκε με το στόμα τη μιλιά μου.

Ε! δεν κρατήθηκα πια. Γοργός σαν αστραπή, του κατάφερα μια με όλα τα νύχια βγαλμένα έξω. Έκανε κι εκείνος το ίδιο. Μα δε με πέτυχε. Κι εγώ όμως αστόχησα. Αντί να πετύχω εκείνον που με κορόιδευε, το πόδι μου συνάντησε ένα γυαλί. Αποτραβήχτηκα ξαφνιασμένος, μα κι ο άλλος δεν ξαφνιάστηκε λιγότερο. Τότε κατάλαβα πως σίγουρα θα βρισκόταν σε άλλο δωμάτιο και μας εχώριζε ένα γυαλί αναμεσά μας. Βγήκα έξω βιαστικός και είδα πως κι εκείνος έκανε το ίδιο. Μα ούτε στο διάδρομο ούτε πουθενά αλλού είδα τον αντίζηλό μου. Τι έγινε; Πού πήγε; Δεν ξέρω. Μα οι άνθρωποι που παρακολουθούσαν τον καβγά μας, φαίνεται πως διασκέδαζαν πολύ, κι άρχισαν πάλι να με φωνάζουν στο ίδιο δωμάτιο. Πήγα, μη ξέροντας τι με ήθελαν. Μα ταυτό-

χρονα με μένα, να και φάνηκε να 'ρχεται εκείνος ο κοκκινόξανθος γάτος.

«Λες να τον φωνάζουν κι αυτόν Τόμμου» συλλογίστηκα.

Γύρισα, τον κοίταξα, κι εκείνος πάλι έκανε το ίδιο. Ε! αρκετήν ώρα με κορόιδευε. Έπρεπε να του μάθω τι αξίζουν τα νύχια μου. Ρίχτηκα επάνω του, κι εκείνος έκανε το ίδιο.

Μα αντί ν' αγκαλιαστούμε και να κυλιστούμε κάτω παλεύοντας, τα πόδια μου σκόνταψαν πάλι στο γυαλί. Απόρησα. Μα κι ο άλλος δε φαινόταν ν' απορεί λιγότερο από μένα. Νευριασμένος γύρισα κοντά στη θερμάστρα κουνώντας νευρικά την ουρά μου. Τι τον ήθελαν αυτόν τον κοκκινότριχα πίσω από το γυαλί; Και γιατί οι άνθρωποι γελούσαν, όταν μας έβλεπαν να τσακωνόμαστε;

Η έννοια δε μ' άφηνε να ησυχάσω. Κάτι κρυβότανε σ' αυτή την ιστορία. Μήπως κρατούσαν τον άλλο γάτο και διώχναν εμένα; Μήπως θέλαν να δουν ποιος είναι πιο δυνατός; Δεν ξαναπάτησα στο δωμάτιο εκείνο, κι όταν την άλλη μέρα πρόβαλε ο ήλιος, βγήκα για περίπατο να ξεσκάσω λιγάκι.

— Ε! φιλαράκο μου, άκουσα σε λίγο τη φωνή

του Μαυρούκου*. Συλλογισμένο σε βλέπω. Δεν κατάφερες ακόμα να πετύχεις μερικούς κουτούς, να πας στο σπίτι τους να καλοτρῶς; — Πῶς! πῶς! του απάντησα, βρήκα σπίτι... μα... μα δεν ξέρω τι θα γίνει. Θαρρώ πως έχουν και δεύτερο γάτο και μας βάζουν να μαλώνουμε για να γελούνε.

— Γιατί μαλώνετε;

— Να... αυτός ο άλλος με μιμείται στο καθετί. Ό,τι κάνω εγώ, κάνει κι εκείνος. Κι όταν ανοίγω το στόμα μου, το ανοίγει κι αυτός χωρίς ν' ακούεται μιλιά.

— Παράξενο, νιαούρισε ο φίλος μου, ξύνοντας τ'αυτί του. Πού τον έχουν αυτόν που σε κορόιδευε;

— Πίσω από ένα τζάμι.

— Α! α! κάτι υποπτεύομαι! φώναξε ο φίλος μου και κυλίστηκε παιχνιδιάρικα στη χλόη της αυλής, για να μη δω πως κρυφογελούσε. Τι χρώμα έχει αυτός ο άλλος;

— Ίδιος κι απαράλλαχτος μ' εμένα. Δεν παραλλάζει ούτε μια τρίχα.

Ο Μαυρούκος γέλασε φανερά.

— Αμ' τότε δεν υπάρχει άλλος γάτος στο σπίτι.

* Γάτος, φίλος του Κοκκινότριχα.

— Πώς δεν υπάρχει, αφού τον είδα! Σ' ορκίζομαι στα νύχια μου, αν δε μας εχώριζε το γυαλί, θα είχα μαδήσει την κόκκινη γούνα του.

— Τίνος; του εαυτού σου;

— Του γάτου που με κοροϊδεύει.

— Μα σου είπα, Κοκκινότριχα. Άλλος γάτος δεν υπάρχει στο σπίτι. Τη ζωγραφιά σου μόνο βλέπεις και ξαφνιάζεσαι.

— Τη ζωγραφιά μου; Αφού πηγαίνει, έρχεται, κουνά την ουρά του, γιατί λες πώς δεν είναι ζωντανός;

— Αμ' όταν πίνεις νερό, δεν έτυχε καμιά φορά ν' αντικρίσεις μέσα σ' αυτό το μουτράκι σου;

— Ναι... συμβαίνει πότε πότε, παραδέχτηκα.

— Ε! το ίδιο γίνεται και με το γυαλί αυτό. Έχουν πολλά τέτοια οι άνθρωποι στα σπίτια τους. Φαίνεται πως τους αρέσει πολύ να βλέπουν την εικόνα του εαυτού τους.

— Μα πώς γίνεται; ξανάπα εγώ με απορία.

— Δεν ξέρω πώς γίνεται. Μα ξέρω καλά —μου το 'λεγε κι η μάνα μου που γέρασε κοντά στους ανθρώπους— πως αυτό γίνεται. Μη χολοσκάς λοιπόν άδικα, μικρέ.

Ανακουφίστηκα, γιατί, μα την αλήθεια, πολύ με στενοχώρησε αυτή η ιστορία. Έτσι

βεβαιώθηκα πως δε θα 'ρχόταν άλλος γάτος να μ' εκθρονίσει από το βασίλειό μου.

Κι αφού ξένοιασα απ' αυτή τη σκοτούρα, ξαναπήγα στο δωμάτιο εκείνο. Ήταν απαραίτητο, καθώς εννοείτε, να εξερευνήσω ολόκληρο το σπιτικό για να ξέρω τι βρισκόταν εκεί. Ενώ λοιπόν κοίταζα παντού προσεκτικά, είδα στη μέση τουωματίου ένα κρεβάτι πολύ μεγαλύτερο από του φίλου μου*. Πήδησα επάνω του για να το εξετάσω καλύτερα κι ευφράνθηκαν τα πόδια μου από την αφρατοσύνη. Χουρχουρίζοντας άρχισα να κυλιέμαι επάνω του, κι όταν πια βαρέθηκα, διάλεξα μιαν όμορφη ζεστή γωνιά και κουλουριάστηκα ευχαριστημένος.

«Τι καλά που βρήκα σπίτι με τόσο όμορφα πράγματα!» συλλογίστηκα.

Ήμουν έτοιμος να πάρω έναν υπνάκο, όταν, πάνω στην ώρα, η κυρία του σπιτιού μπήκε στο δωμάτιο. Με είδε ξαπλωμένον στο κρεβάτι και κοντοστάθηκε, λες κι έβλεπε κάτι παράξενο. — Τόμμυ, τι κάνεις εκεί; μου φώναξε.

— Το βλέπεις; κοιμάμαι, της αποκρίθηκα νυσταγμένος.

* Ο φίλος του Κοκκινότριχα είναι το αγόρι του σπιτιού.

— Τόμμυ, ξαναφώναξε δυνατότερα. Τι δουλειά έχεις εκεί;

Παραξενεύτηκα.

Δουλειά; Αστειευόταν; Τι δουλειά με είδε να κάνω, αφού ήμουν όμορφα όμορφα κουλουριασμένος; Και γιατί με ρωτούσε με τέτοιο αγριωπό τρόπο;

— Δεν κάνω καμιά δουλειά απάντησα κι έχωσα το κεφάλι ανάμεσα στα πόδια μου, για να της δείξω πόσο ήσυχος ήμουν.

— Το κρεβάτι είναι δικό μου! ξανάπε εκείνη και ζύγωσε ένα βήμα.

— Συγχαρητήρια! Είναι θαυμάσιο! πολύ μ' αρέσει.

— Άκουσε, Τόμμυ, ξανάπε εκείνη με τον ίδιο αγριωπό τρόπο, το κρεβάτι είναι δικό μου κι όχι δικό σου! Άκούς;

Α! Τώρα κατάλαβα!... Φοβήθηκε, η ανόητη, μην της το πάρω, λες κι ήταν δυνατόν να σηκώσω στα νύχια μου ολόκληρο έπιπλο.

— Ε! καλά! τι μου το λες; Μήπως εγώ είπα το αντίθετο; μουρμούρισα και της γύρισα τη ράχη, για να της δείξω πως δεν είχα όρεξη για συζήτηση.

Μα εκείνη το χαβά της.

— Το 'χω για να ξαπλώνω εγώ! ξανάπε πλησιάζοντάς με.

Έριξα γύρω μου μια ματιά και είδα πως το κρεβάτι θα μπορούσε να χωρέσει, εκτός από την αφεντιά της, όχι μονάχα εμένα, αλλά κι άλλους τέσσερις γάτους ακόμα.

— Νιρ νιρ νιρ, της είπα ευγενικά. Δε μ' ενοχλείς, αν ξαπλώσεις. Έχει θέση και για τους δυο μας. Έλα... Δε σ' εμποδίζω.

Και για να της δείξω τα καλά μου αισθήματα, τραβήχτηκα στην άκρη, κάνοντας της ακόμα περισσότερο τόπο.

Μην πείτε πως τάχα δεν της φέρθηκα με λεπτότητα! Μα εκείνη τι νομίζετε πως έκανε; Ζύγωσε περισσότερο, η μπαμπέσα, και ξαφνικά, χωρίς να με ειδοποιήσει με το συνηθισμένο «μη», σήκωσε το χέρι της και μου 'δωσε μια, που ακόμα τη θυμάμαι.

Τινάχτηκα ευθύς.

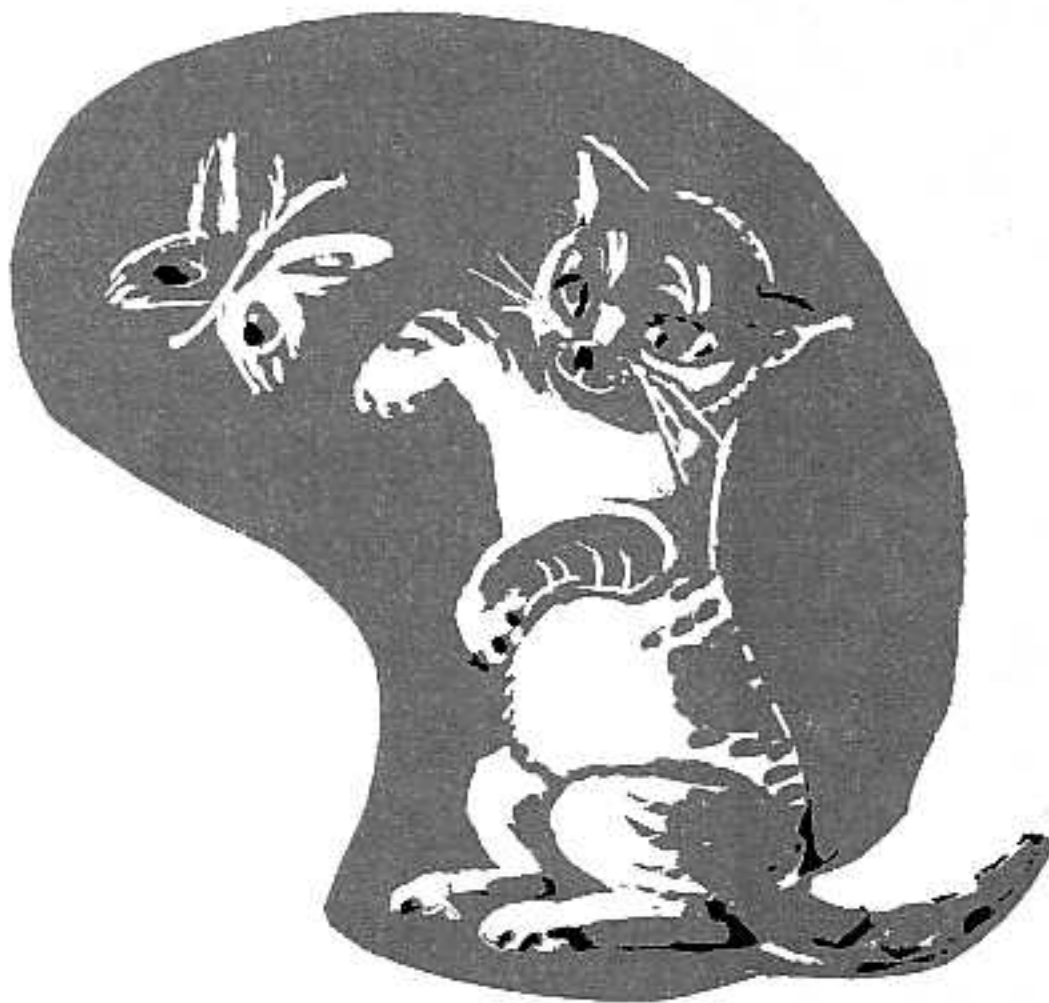
— Ορίστε τρόπος! της εφώναξα αγανακτισμένος.

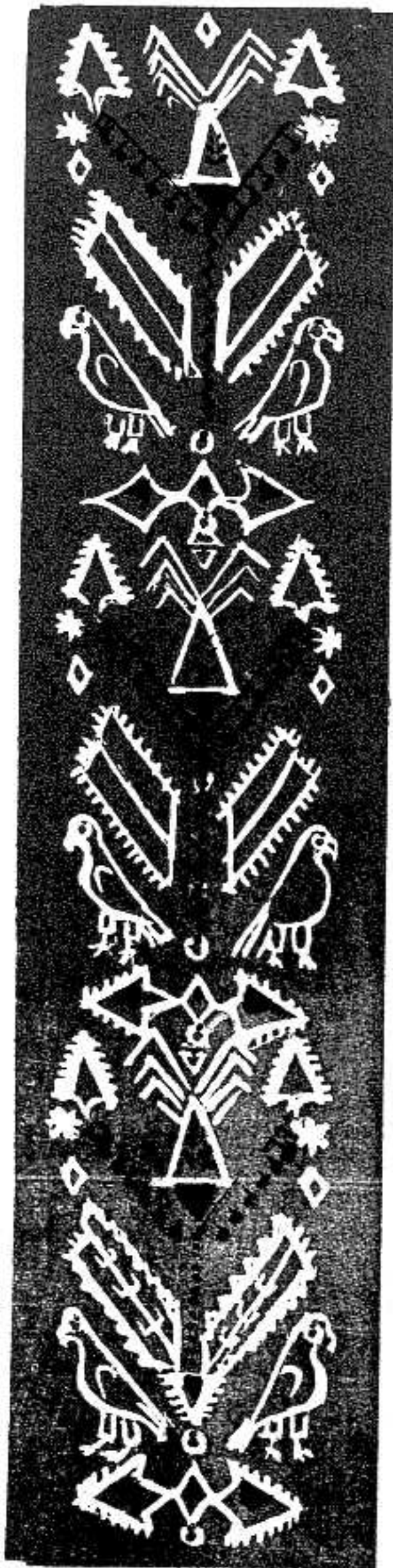
Και για να την τιμωρήσω, της έδωσα κι εγώ φεύγοντας μια νυχιά περιποιημένη. Έτσι θα 'μαθε, ελπίζω, πως δε δέρνουν αναίτια τις γάτες.

Σκέφτηκα σοβαρά αν θα 'πρεπε να φύγω από το σπίτι, έπειτα από αυτό. Μα προτίμησα να τους συχωρέσω.

«Δεν ξέρουν ακόμα πως 'πρέπει να μου φέρονται, σκέφθηκα. Σιγά σιγά θα μάθουν. Φτάνει να μην τους παραδώσω θάρρος, για να μου δείχνουν σεβασμό!»

(Από το βιβλίο *Τα Απομνημονεύματα ενός γάτου*)

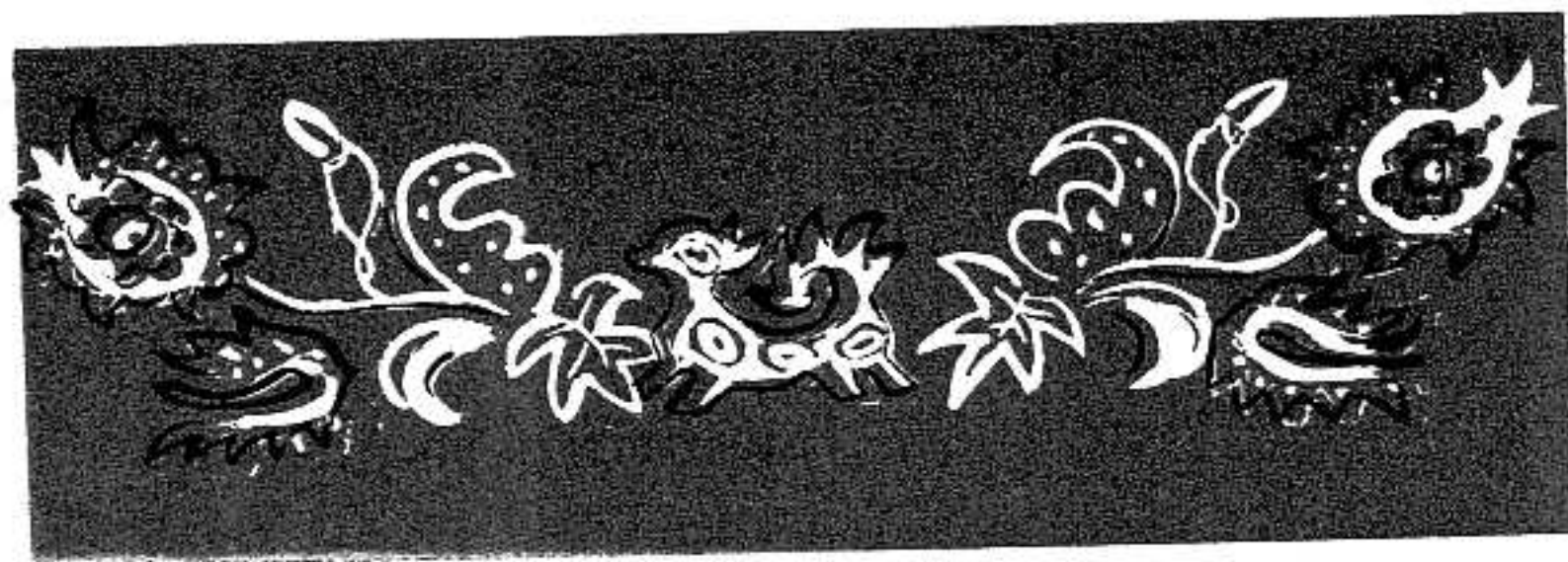
ΛΙΝΑ ΚΑΣΔΑΓΛΗ

Το τραγούδι της Ψιψίνας

Καλημέρα, Ψιψίνα,
Μ' αρέσεις πολύ.
Έχεις μαύρα μουστάκια
Και γούνα απαλή.
Όταν ψάρι μυρίζεις
Που ψήνει η κυρά,
Τριγυρνάς, νιαουρίζεις,
Μ' ορθή την ουρά.

Καληνύχτα, Ψιψίνα.
Σιμά στη φωτιά
Με τις σπίθες αστράφτει
Η χρυσή σου ματιά.
Τα ποντίκια κρυφτήκαν,
Ο αέρας περνά.
Κουλουριάσου, Ψιψίνα,
Κοιμήσου ξανά.

(Από το περιοδικό *Η Οδηγός*, 1952)

ΡΕΝΑ ΚΑΡΘΑΙΟΥ

Οι καλύτεροί μου φίλοι

Πάπιες, κότες, γάτες, σκύλοι
είναι οι πιο καλοί μου φίλοι.

Στην εξώθυρα, στον κήπο,
με προσμένουν όταν λείπω.

Το πρωί, σαν πάω σχολείο,
μου φωνάζουν: «Φίλε, αντίο!»

Κι όταν εύκαιρο με βρούνε,
όλο ευγένεια θα μου πούνε:

«Γαβ, παπά, κοκό» και «νιάο»
δηλαδή μου λεν «πεινάω».

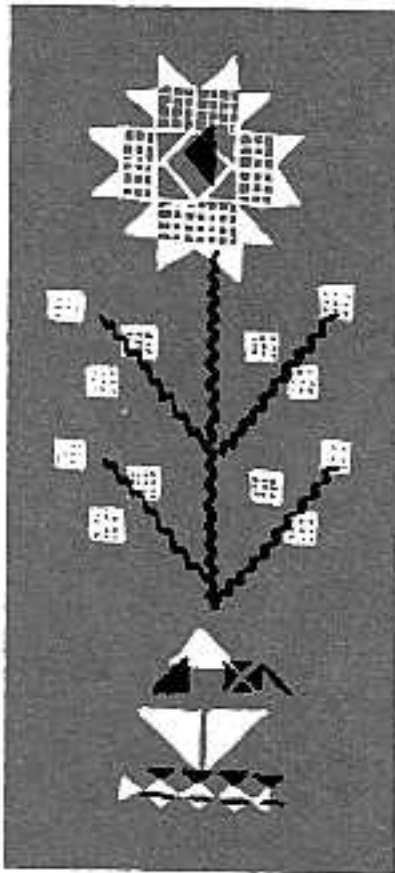

Τότε, τρέχω στο λεπτό
και μαζεύω ό,τι κι αν βρω.

Και τα πιάτα τους γεμίζω
και περίσσια τα ταΐζω.

Πάπιες, κότες, γάτες, σκύλοι
είναι οι πιο καλοί μου φίλοι.

(Από το βιβλίο *Χαρταετοί στον ουρανό*)

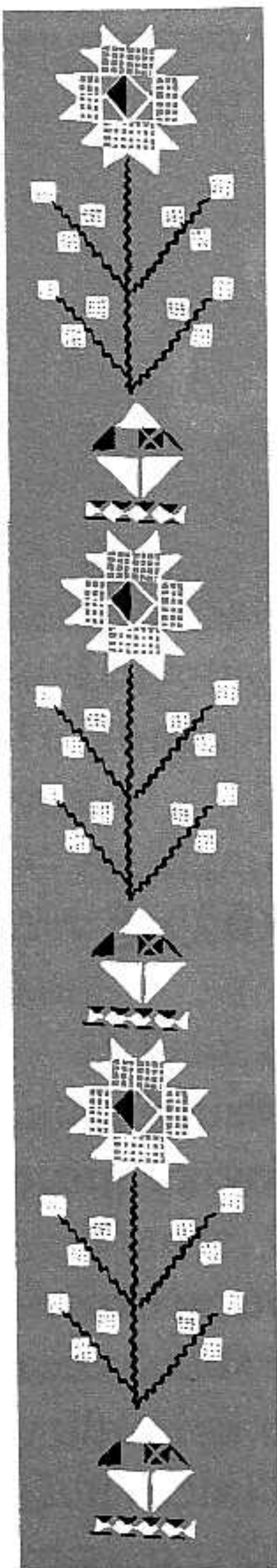

ΡΕΝΑ ΚΑΡΘΑΙΟΥ

Γύρω γύρω όλοι

Γύρω γύρω όλοι!
Χιόνια στο περβόλι.
Άσπρα γίναν τα κλαριά,
άσπρα στρώθηκαν χαλιά,
κι ο Χιονάνθρωπος απέξω
με καλεί να παίξω.

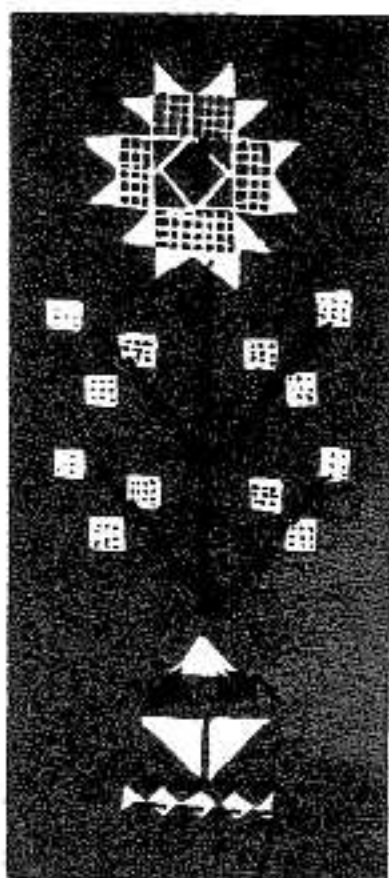

Γύρω γύρω όλοι!
Άνθη στο περβόλι.
Άνθισεν η κερασιά,
ρόδισε η ροδακινιά,
παντού χλόη και γρασίδι,
ώρα για παιχνίδι.

Γύρω γύρω όλοι!
Ζέστη στο περβόλι.
Σύκα γέμισε η συκιά,
κόκκινη η κληματαριά,
κι ένα τόσο δα πουλί
«έλα έξω» με καλεί.

Γύρω γύρω όλοι!
Μαραμένο το περβόλι.
Φύλλα σκέπασαν τη γη,
η βροχή πια δεν αργεί·
του σχολειού η καλή ποδιά
αγκαλιάζει τα παιδιά.

Γύρω γύρω όλοι!
Η ζωή περβόλι.
Άνθη, χιόνια και βροχή
κάθε χρόνο απ' την αρχή.

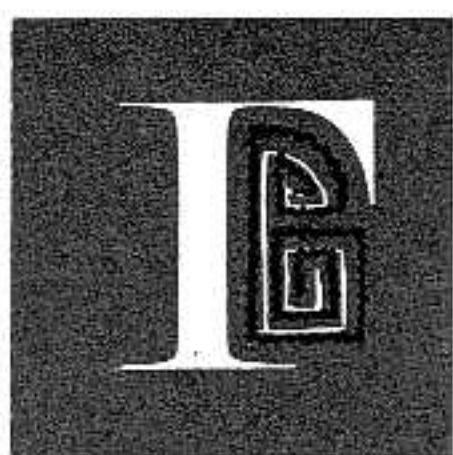

Και το ξέρουμε όλοι:
Μια δουλειά, μια σκόλη.

(Από το βιβλίο *Χαρταετοί στον ουρανό*)

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

Ο Γιαννάκης και ο Φλοξ

ΓΙΑΝΝΑΚΗ, είπε η θεία Σοφία,
μη βασανίζεις πια τον καημένο
το σκύλο!

Ο Γιαννάκης καθόταν κατα-
γής κι έπαιζε με το Φλοξ, ένα
ωραίο λυκόσκυλο που ήταν ακόμα κουτάβι.
— Μα δεν τον βασανίζω, είπε. Παίζω μαζί
του!

— Πήγαινε να του φέρεις ένα κουπάκι γάλα. Το καημένο το σκυλάκι θα είναι καταπεινασμένο!

— Ας περιμένει και λιγάκι, είπε ο Γιαννάκης. Δεν μπορώ δα να γίνω και υπηρέτης του σκύλου!

Η θεία Σοφία ξανάπιασε τη δουλειά της.
— Τι του κάνεις πάλι; ρώτησε σε λίγο, ακούγοντας τον Φλοξ να κλαίει.

— Τίποτε, θεία. Τον έξεψα στο αμαξάκι μου, που το φόρτωσα με πέτρες, και ο Φλοξ θα μου τις κουβαλήσει ως την άκρη του κήπου για να χτίσω ένα σπιτάκι.

— Ένας σκύλος, και μάλιστα ένα τόσο μικρό σκυλάκι, δεν μπορεί να σέρνει πέτρες, είπε η

θεία. Και πάλι σου λέω, μην τον βασανίζεις!
— Μα δεν τον βασανίζω! Παίζουμε, σου λέω,
και είναι πολύ ευχαριστημένος!

— Εμένα μου λες! Σένα θα σ' άρεσε να σέρ-
νεις ένα αμάξι με πέτρες;

— Τα παιδιά δεν είναι σκύλοι.

— Ήθελα να σ' έβλεπα να γίνεις σκύλος για
κάμποσον καιρό, για να ιδείς αν θα σ' άρεσε.

— Μα ούτε να παίξει κανείς να μην μπορεί!
μουρμούρισε ο Γιαννάκης.

Και κάθισε στον καναπέ, ενώ η θεία Σοφία
αντίκρυ του έραβε πάντα.

Έξαφνα του φάνηκε πως λίγο λίγο η θεία
Σοφία μίκραινε, μίκραινε, ενώ η βελόνα της
μάκραινε, μάκραινε και χόντραινε κι έμοιαζε
μ' ένα μακρουλό ραβδί. Άρχισε να 'ρχεται
προς το μέρος του και τον κοίταζε παράξενα
κι έγειρε το ραβδί της κι άγγιξε το Φλοξ.

Και ξαφνικά, τι παράξενο! Το πέτσινο κο-
λάρο του σκυλιού έγινε ένα άσπρο γιακαδάκι,
το κορμί του σκεπάστηκε μ' ένα κοστούμι
όμοιο με του Γιαννάκη, και σε μια στιγμή ο
Φλοξ μεταμορφώθηκε σε παιδί, ίδιο κι απα-
ράλλαχτο με το μικρό του κύριο.

Ο Γιαννάκης πήγε να βγάλει μια χαρούμενη

φωνή, βλέποντας τούτη τη μεταμόρφωση, μα αντί για φωνή, βγήκε από το λαρύγγι του ένα γάβγισμα!

Έσκυψε το κεφάλι του και κοιτάχτηκε.

Αλλά αντί για το γαλάζιο του μπλουζάκι και το παντελόνι του, είδε τον εαυτό του σκεπασμένον όλον με τρίχες μαύρες και σταχτιές. Τα χέρια του είχαν γίνει τριχωτά κι είχαν μακριά νύχια στις άκρες τους.

Έξαφνα βρέθηκε με τέσσερα πόδια.

Η ευχή της θείας Σοφίας είχε γίνει αληθινή. Είχε μεταμορφωθεί σε σκύλο, και ο Φλοξ είχε μεταμορφωθεί σε παιδί!

Θέλησε να δείξει πόσο στενοχωρημένος ήταν γι' αυτό το πάθημά του, μα δεν μπόρεσε να βγάλει λέξη από το στόμα του. Μόνο να γαβγίζει μπορούσε και τίποτε άλλο!

— Σώπα, του είπε τότε ο Φλοξ-παιδί, μου πήρες το κεφάλι με τα γαβγισματά σου! και τον χτύπησε μ' ένα ραβδί.

— Μη χτυπάς το σκύλο σου! είπε η φωνή της Θείας Σοφίας.

— Μπα, τι πειράζει; Τα σκυλιά δεν είναι παιδιά!

Για να γλιτώσει κι άλλο ξύλο, ο καημένος ο

Γιαννάκης-σκυλί κρύφτηκε κάτω από τον καναπέ. Σε λίγο όμως άρχισε να τον θερίζει η πείνα και βγήκε κι άρχισε να τρίβεται στα πόδια του μικρού του αφέντη, με την ελπίδα πως θα του έδινε λίγο ψωμί ή λίγο γαλατάκι. — Φύγε από δω! είπε το παιδί και τον κλότσησε δυνατά.

Και το δυστυχισμένο τετράποδο, που είχε άλλοτε δυο πόδια, έφυγε ουρλιάζοντας στον κήπο.

Ο κύριός του του έριξε μια πέτρα που το χτύπησε στο πόδι.

Ο Γιαννάκης έβαλε ακόμα μεγαλύτερες φωνές κι έτρεξε να κρυφτεί μες στα χαμόκλαδα.

— Περίμενε και θα ιδείς! Τώρα θα πάω να βρω μια κατσαρόλα και θα τη δέσω στην ουρά σου, και τότε θα ιδείς πώς θα γαβγίζεις!

Ακούγοντας τούτη τη φοβέρα, ο Γιαννάκης έτρεξε και κρύφτηκε σε μια γωνιά του κήπου για να γλιτώσει απ' το κακό αφεντικό του.

Όταν νύχτωσε, το δυστυχισμένο ζώο ξαναγύρισε στο σπίτι. Σηκώθηκε στα μπροστινά του πόδια κι από το παράθυρο είδε πως είχαν

κιόλας στρώσει το τραπέζι για το βραδινό φαγητό. Κι είχε μια πείνα...

Έβγαλε ένα δειλό γάβγισμα. Άκουσε τότε μια φωνή, που ήταν σαν της θείας Σοφίας, να λέει:

— Να ο Φλοξ, ζητάει να μπει μέσα. Άνοιξέ του!

— Ας περιμένει! Δεν μπορώ εγώ να σηκώνομαι όλην την ώρα για να κάνω τον υπηρέτη του σκυλιού μου!

Πέρασε ένα λεπτό, κι ύστερα άλλο λεπτό, έπειτα μισή ώρα, έπειτα μία, κι ο άμοιρος ο σκύλος ήταν ακόμα έξω και νηστικός.

— Μπα, τον λησμόνησα, έκανε ο Ψευτογιαννάκης ενώ πλάγιαζε στο αναπαυτικό του κρεβατάκι. Τι να γίνει, ας τα καταφέρει όπως μπορεί!

Ο καημένος ο αληθινός Γιαννάκης-σκύλος ξαναγύρισε στον κήπο, όπου ύστερα από πολλήν ώρα —γιατί η κοιλιά του ήταν άδεια— κατάφερε να κοιμηθεί.

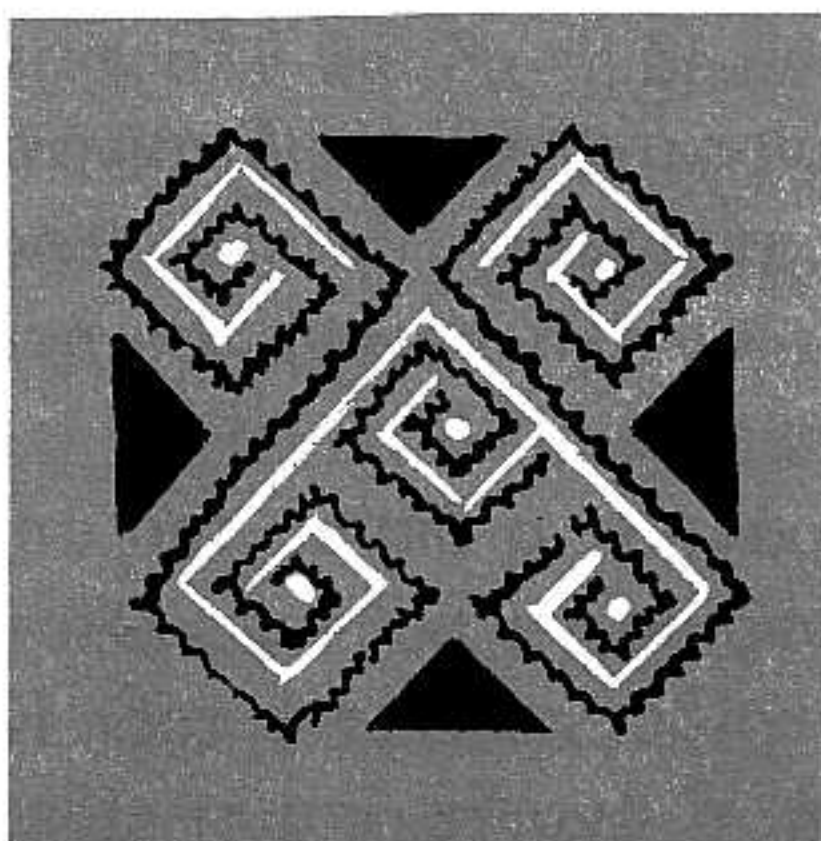
Πόσο κράτησε ο ύπνος του αυτός; Κανένας δε θα ήξερε να το πει. Όταν ξύπνησε, άρχισε να τρίβει τα μάτια του. Κι αφού τα έτριψε καλά, τ' άνοιξε, και τι είδε;

Είδε τη θεία Σοφία με το φως αναμμένο να
ράβει πάντα πλάι στη λάμπα. Είδε το Φλοξ
πλαγιασμένο στα πόδια του. Και το πιο ευχά-
ριστο: δεν είδε πια τρίχες στα χέρια του. Τα
μάγια είχαν λυθεί, δεν ήταν πια σκύλος, είχε
ξαναγίνει παιδί.

Το πρώτο που έκανε ήταν να τρέξει στην
κουζίνα, να γεμίσει ένα κουπάκι γάλα και να το
φέρει του Φλοξ. Κι από την ημέρα εκείνη, η
θεία Σοφία ποτέ πια δεν ξαναείπε στο Γιαν-
νάκη:

— Μην πειράζεις δα τον καημένο το σκύλο!

(Από το βιβλίο *Τα παραμύθια που αγαπώ*)

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΛΛΗΣ

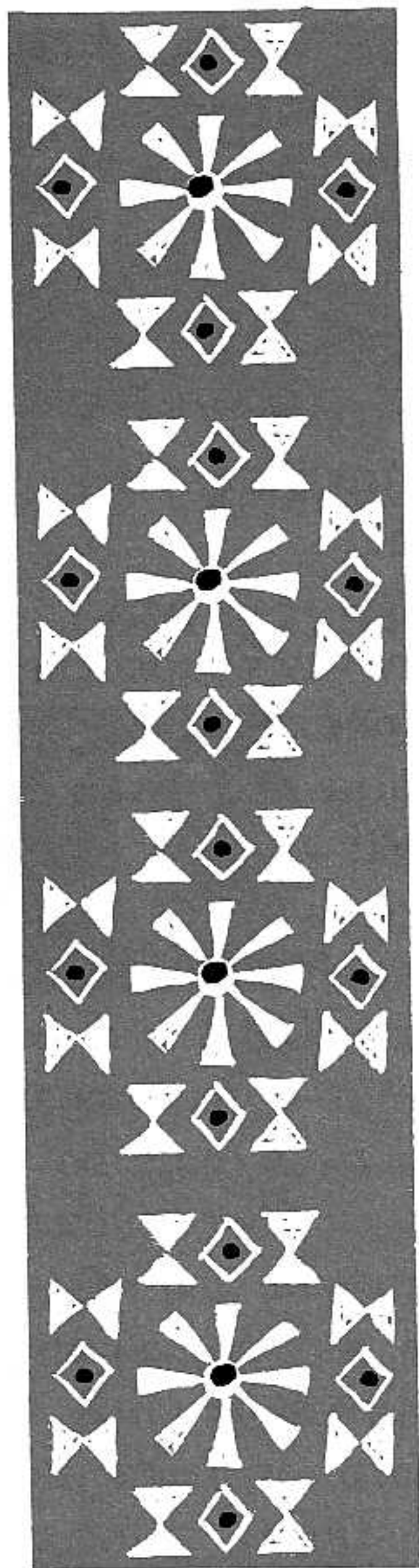
Μαλλιαρός

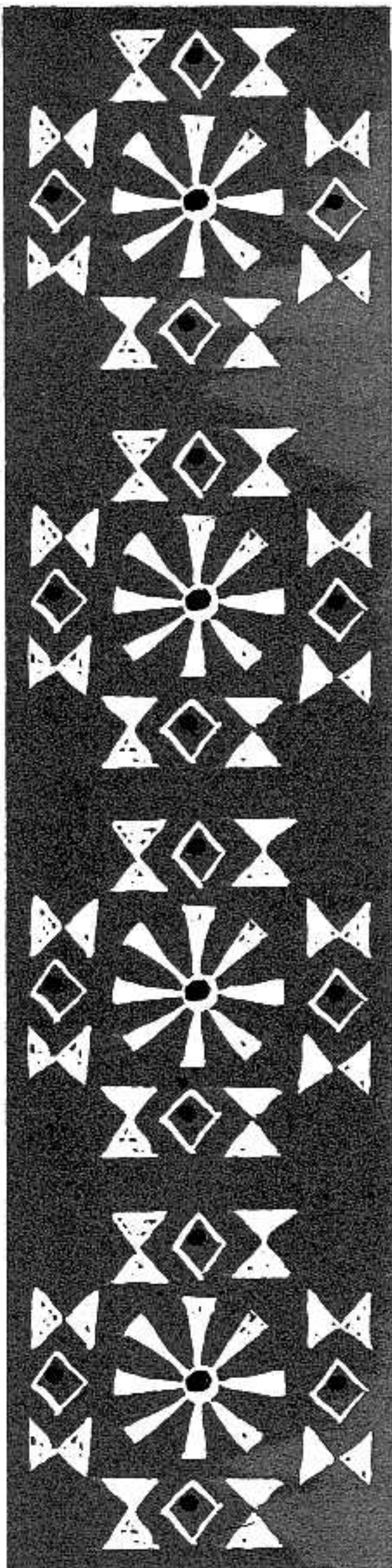
Έχουμε ένα σκύλο
μαύρο μαλλιαρό
κι αγαπάει να μπαίνει
στο νερό.

Τι φωνές, τι πήδους
κάνει σα με δει
πώς στο χέρι παίρνω
το ραβδί!

Το πετάω; Τεντώνει
για στιγμή τα αυτιά
και σα σπίθα ρίχνει
για ματιά.

Και με κρότο πέφτει
παφ! μες στο νερό,
κι αψηλά τινάζει
τον αφρό.

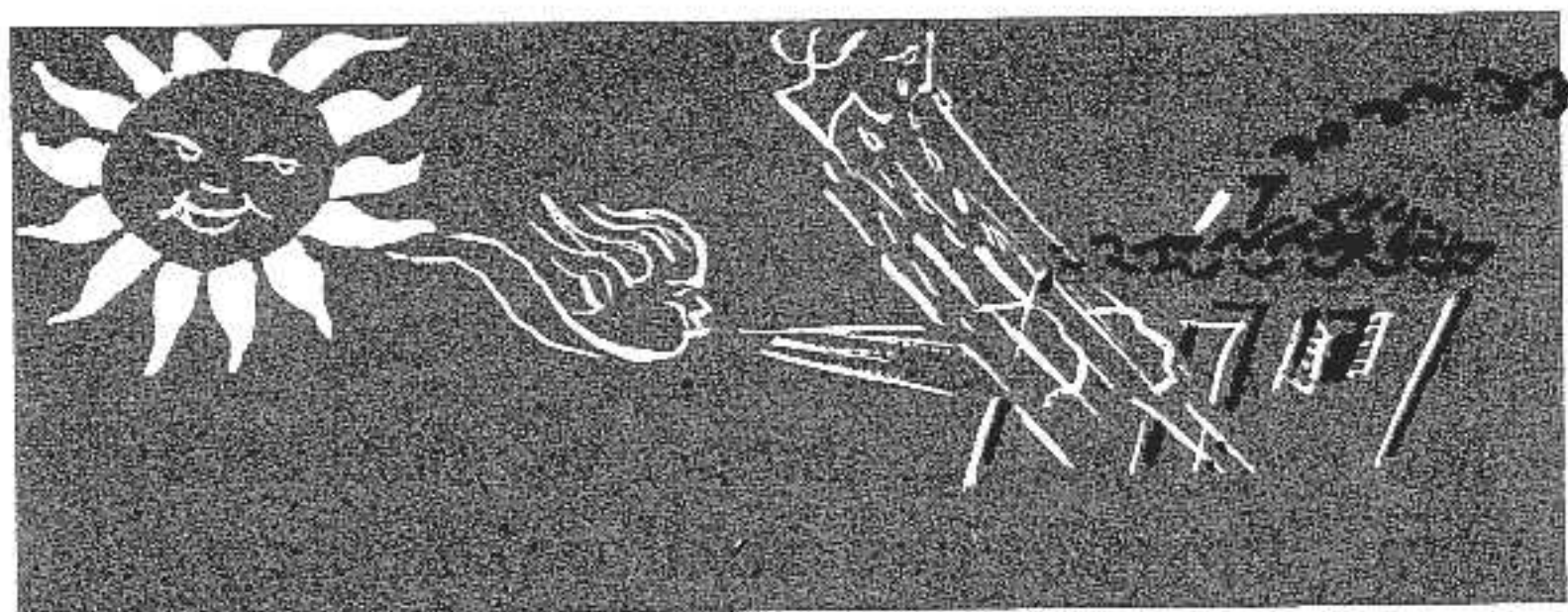

Μες στα δυο πώς λάμπει
μάτια του η χαρά
σα γυρνάει κουνώντας
την ουρά!

Το ραβδί πώς δίνει
με την κεφαλή,
για να τον χαϊδέψω,
χαμηλή!

Κι όταν ναν τ' αρπάξει
πίσω προσπαθεί,
πώς και με λασπώνει...
να χαθεί!

(Από το βιβλίο *Κούφια καρύδια*)

ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΙΟΥ

Τρία χτυπήματα στην πόρτα

ΑΚΟΥ τάκου!

— Ποιος είναι, παρακαλώ;

— Με συγχωρείτε... μπορώ να μπω; είμαι ο Βοριάς. Έρχομαι από πολύ μακριά... Πέρασα

πάνω από θάλασσες, σήκωσα κύματα βουνό, πέρασα πάνω από κάμπους και ξερίζωσα δέντρα. Είμαι πολύ κουρασμένος, να μπω λίγο να ξεκουραστώ;

— Θα μας παγώσεις... μα αφού είσαι κουρασμένος, μπες απ' όπου μπορείς.

Και μπήκε ο κρύος Βοριάς απ' τις χαραμάδες, τρύπωσε κάτω απ' την πόρτα και πάγωσε το σπίτι. Η μητέρα άναψε τη θερμάστρα και

έριξε μάλλινες κουβέρτες στα κρεβάτια των παιδιών.

— Τάκου τάκου.

— Ποιος είναι, παρακαλώ;

— Με συγχωρείτε... μπορώ να μπω; είμαι η Βροχή. Έρχομαι από πολύ ψηλά. Με κατάπιαν οι θάλασσες και τα ποτάμια, χώθηκα βαθιά μες στη γη, χτυπήθηκα πάνω στις πέτρες, ξέπλυνα όλους τους δρόμους σας και τις αυλές. Είμαι πολύ κουρασμένη... μπορώ λίγο να ξεκουραστώ;

— Θα μας κάνεις κακό, μα αφού είσαι κουρασμένη, μπες απ' όπου μπορείς.

Κι όρμησε η Βροχή απ' τις γρίλιες των παραθυριών κι απ' το σπασμένο τζάμι, έβρεξε τις κουρτίνες και τους τοίχους και μούσκεψε το πάτωμα και το χαλάκι. Η μητέρα μάζεψε μ' ένα σφουγγάρι τα νερά και φώναξε έναν άνθρωπο να περάσει καινούριο τζάμι.

— Τάκου τάκου.

— Ποιος είναι, παρακαλώ;

— Με συγχωρείτε... μπορώ να μπω; Είμαι ο Ήλιος. Έρχομαι από πολύ ψηλά. Έριξα χρυσά παπλώματα στις σκεπές, ζέστανα όλα τα νερά και τα ποτάμια, έβαλα φύλλα στα δέ-

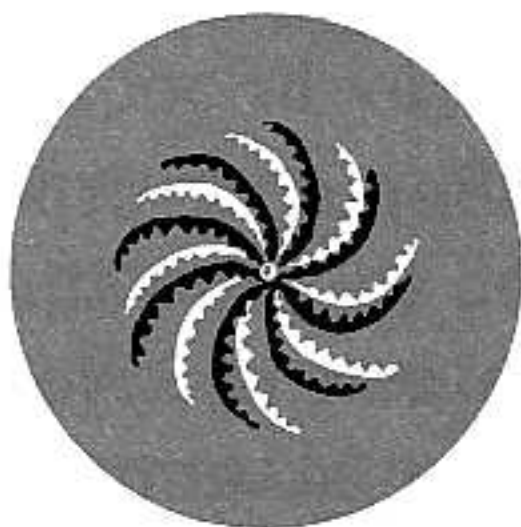
ντρα και χρυσά καπέλα στα λουλούδια, είμαι πολύ κουρασμένος. Μπορώ να μπω λίγο, να ξεκουραστώ;

— Έλα, έλα! είπαν όλοι, κι άνοιξαν πόρτες και παράθυρα.

Και μπήκε ο Ήλιος κι έδιωξε τη θερμάστρα, κάθισε πάνω στις καρέκλες και τις πολυθρόνες, κι έστρωσε χρυσά χαλάκια στα πατώματα.

Και τώρα λάμπει όλο το σπίτι, λάμπουν κι οι καρδιές.

(Από το βιβλίο *Ήλιε μου, ήλιε μου*)

Οι άνεμοι

ΝΥΧΤΑ κρατούσε ένα σακούλι κι είχε μέσα όλους τους ανέμους.

Απ' την πιο μικρούλα αύρα, ως τον πιο μεγάλο νοτιά κι ως τον πιο άγριο βοριά. Φωνάζανε εκεί μέσα, μαλώνανε, μα η Νύχτα είχε γερά δεμένο το σακούλι μ' ένα σπάγκο.

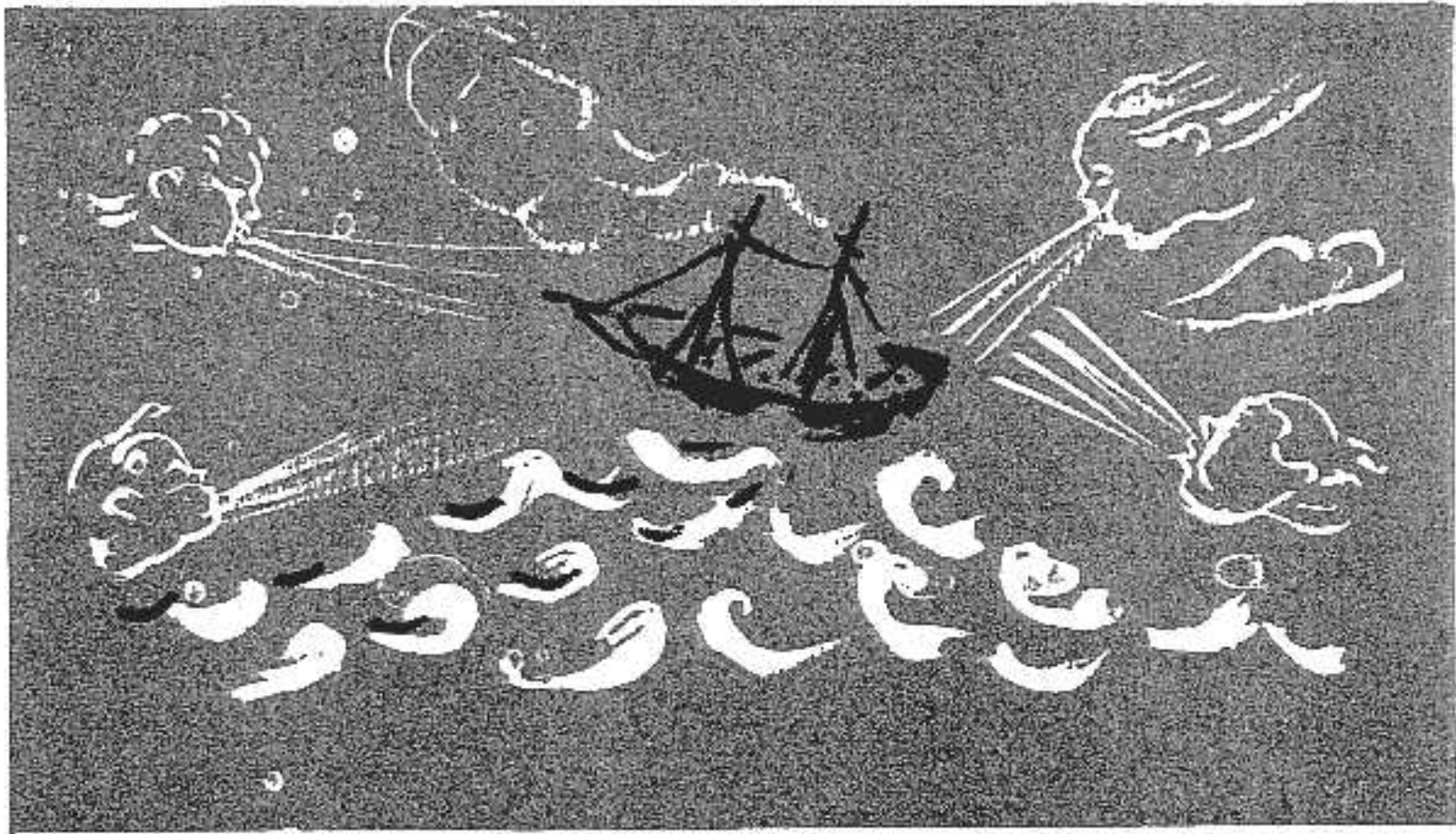
— Άσε με να βγω! είπε ο Βοριάς. Ένα караβάκι είναι στο γιαλό και βιάζεται να πάει στο κάτω λιμάνι. Άσε με να πάω να το σπρώξω...

— Να πας, είπε η Νύχτα κι άνοιξε σιγά σιγά το σακούλι.

Πετάχτηκε ο Βοριάς κι έτρεξε να σπρώξει το караβάκι προς το κάτω λιμάνι.

— Άσε με να βγω! ειπε σε λίγο ο Νοτιάς. Ένα караβάκι είναι στη θάλασσα και βιάζεται να πάει στο πάνω λιμάνι. Άσε με να πάω να το σπρώξω...

— Να πας, είπε η Νύχτα κι άνοιξε σιγά σιγά το σακούλι.

Μεμιάς τινάχτηκε ο Νοτιάς κι έτρεξε να σπρώξει το караβάκι προς το πάνω λιμάνι.

Τα караβάκια βρέθηκαν κοντά κοντά. Το ένα ανέβαινε και το άλλο κατέβαινε. Μα η θάλασσα ήταν μια κι οι άνεμοι ήταν δυο... Ο ένας φυσούσε προς τα κάτω, κι ο άλλος προς τα πάνω, στάθηκαν τα караβάκια.

— Τώρα τι γίνεται; είπε ο Βοριάς, σταμάτα να φυσάς, να κατεβάσω το караβάκι.

— Τώρα τι γίνεται; είπε ο Νοτιάς, σταμάτα να φυσάς, να ανεβάσω το караβάκι.

Μα κανένας δε σταματούσε.

— Κοίτα, κοίτα... είπαν τ' άστρα από ψηλά. Τα караβάκια σταματήσαν στο γιαλό... Κοίτα

κοίτα, είπε το φεγγάρι... Τα караβάκια σταματήσαν στο γιαλό...

Και μια και δυο, κατέβηκαν στη Νύχτα.
— Λάθος, λάθος έκανες, κυρα-Νύχτα, και τους έβγαλες μαζί και τους δυο.

— Ελάτε πίσω... φώναξε η Νύχτα. Ελάτε πίσω...

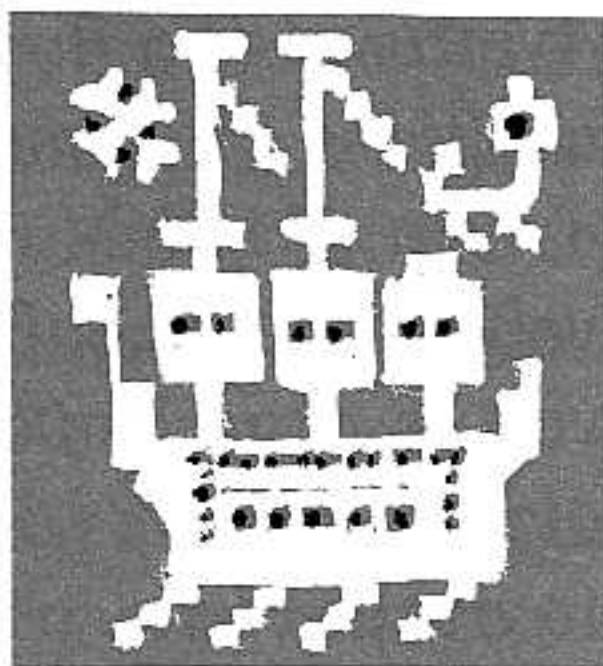
Κι όπως έτρεξαν κοντά της, τσάκωσε τον έναν και τον έβαλε στο σακούλι.

— Κάτσε μέσα, παλιόπαιδο... είπε κι έδεσε το σπάγκο τρεις φορές. Όσο να γυρίσει ο άλλος, εδώ θα κάθεται εσύ.

Κι από τότε, άμα ο ένας τρέχει και φουσά, ο άλλος είναι μέσα στο σακούλι.

Καμιά φορά το τρυπά και βγαίνει, και τότε τα караβάκια χορεύουν στο γιαλό.

(Από το βιβλίο *Ήλιε μου, ήλιε μου*)

Πουλάκι του χειμώνα

Μες στο κρύο, έξω απ' το σπίτι,
ξένο πέταξε σπουργίτι.

Φύλλο, σπόρος πουθενά,
πώς κρυώνει και πεινά!

Το παράθυρο θ' ανοίξω,
δύο σπειράκια να του ρίξω.

— Έλα μέσα δω, πουλί,
ζεστασιά θα βρεις πολλή.

Δεν ακούει, μόνο τσιμπάει
δύο σπειράκια και πετάει.

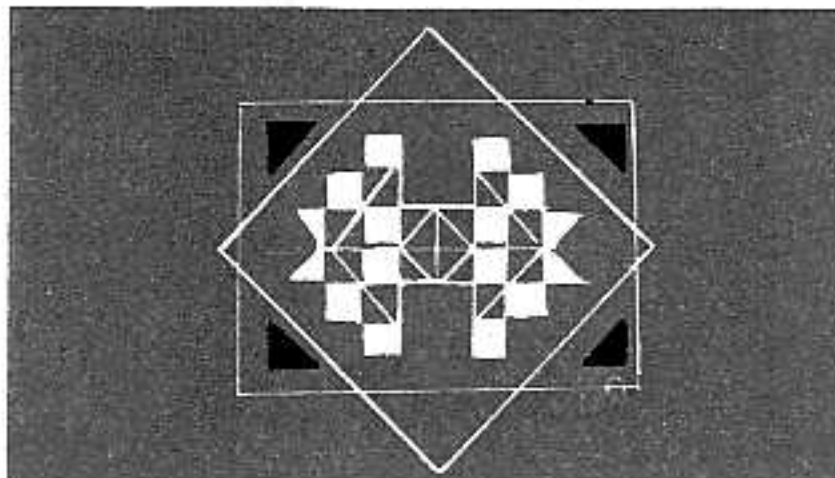
— Ταξιδιάρικο πουλί,
πέταξε, ώρα σου καλή.

(Από το βιβλίο *Αρμονία*)

Το ποταμάκι

- Από πού είσαι, ποταμάκι;
- Από κείνο το βουνό.
- Πώς τον λέγαν τον παππού σου;
- Σύννεφο στον ουρανό.
- Ποια είναι η μάνα σου; — Η μπόρα.
- Πώς κατέβηκες στη χώρα;
- Τα χωράφια να ποτίσω
και τους μύλους να γυρίσω.
- Στάσου να σε ιδούμε λίγο,
ποταμάκι μου καλό.
- Βιάζομαι πολύ να φύγω,
ν' ανταμώσω το γιαλό.

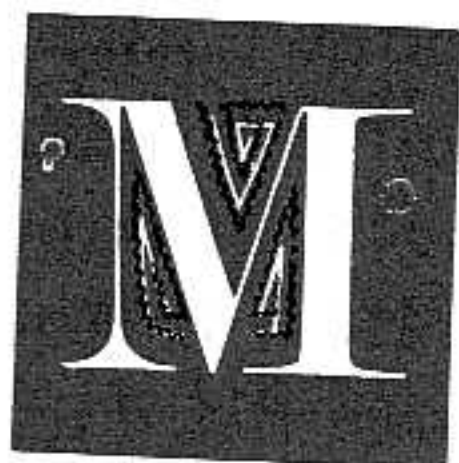
(Από το βιβλίο *Παιδικά τραγούδια*)

ΜΑΡΙΑ ΚΟΥΒΑΛΙΑ-ΓΟΥΜΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

Η μερμηγκοφωλιά

ΙΑ φορά κι έναν καιρό, μέσα σε μια μερμηγκοφωλιά, ζούσαν τρία μικρά μερμηγκόπουλα: Ο Ψιχουλάκος, ο Σιταρούλης κι ο Κριθαρής.

Ήταν τόσο μικρά ακόμη, που δεν μπορούσαν να βγουν από τη φωλιά τους. Γι' αυτό και η μητέρα τους, κάθε φορά που τα τάιζε, τους έλεγε:

— Φάτε πολύ, παιδάκια μου, να μεγαλώσετε γρήγορα, να βγείτε έξω, να δείτε τον ήλιο.

— Τι είναι ο ήλιος, μαμά; ρωτούσαν εκείνα, γεμάτα απορία.

— Είναι μια πολύ μεγάλη μπάλα, που βγάζει

από μέσα της φως και ζέστη.

— Θα μπορούμε να παίζουμε μαζί του; τη ρώταγαν πάλι με περιέργεια.

— Όχι, μωρούλια μου, όχι. Ο ήλιος είναι πολύ ψηλά. Είναι πάνω στον ουρανό.

Τα τρία μερμηγκόπουλα τρώγαν τότε γρήγορα γρήγορα το φαγητό τους, γιατί είχαν μεγάλη επιθυμία να μεγαλώσουν, να βγουν έξω και να δουν τον ήλιο. Αυτή τη μεγάλη μπάλα, που έβγαζε φως και ζέστη και ήταν πάνω στον ουρανό.

Μια μέρα, εκεί που καθόντουσαν μονάχα στη φωλίτσα τους, τους ήρθε μια σπουδαία ιδέα. Οι δικοί τους, καθώς και όλος ο μερμηγκόκοσμος, έλειπαν στη δουλειά. Ήταν η εποχή της σοδειάς. Ζεστό καλοκαιράκι, βλέπετε, και στα θερισμένα χωράφια υπήρχε πολλή τροφή για μερμήγκια. Έφευγαν όλοι πρωί πρωί με τη δροσιά και γύριζαν το βράδυ, σαν έβγαιναν στον ουρανό τ' αστέρια. Όμως εκεί, στην αρχή αρχή της μερμηγκοπολιτείας, που ήταν οι αποθήκες, ερχόντουσαν πολλές φορές και ξεφόρτωναν τα πολύτιμα φορτία τους. Ύστερα ξανάβγαιναν πάλι από τη μεγάλη τρύπα, την κεντρική είσοδο, για να ξα-

ναφορτωθούν και να ξανάρθουν σε λίγο με νέα τρόφιμα.

Κανείς δεν τεμπέλιαζε στη μερμηγκοπολιτεία. Μονάχα τα μωρά, αυτά που ήταν ακόμα πολύ αδύνατα, απαγορευόταν να βγουν κι έμεναν μόνα στις φωλιές τους.

— Ξέρετε τι σκέφτομαι! είπε εκείνο το πρωί ο Σιταρούλης στ' αδελφάκια του. Να βγούμε σήμερα έξω. Να πάμε να δούμε κι εμείς επιτέλους τον ήλιο.

— Να πάμε, να πάμε, απάντησε ο Ψιχουλάκος με προθυμία.

— Χωρίς να ρωτήσουμε κανένα! Μα θα μας μαλώσουν, όταν το μάθουν.

— Θα τους πούμε ότι τώρα πια μεγαλώσαμε.

— Αυτό τους το 'χουμε ξανάπει, αλλά δε μας πίστεψαν.

Έμειναν και τα τρία σκεφτικά. Ξαφνικά ο Κριθαρής έβαλε μια δυνατή φωνή.

— Το βρήκα. Θα κάνουμε κάτι το πολύ σπουδαίο. Κάτι που όταν το μάθουν, θα πιστέψουν ότι πραγματικά μεγαλώσαμε. Τι, δεν ξέρω ακόμα. Θα το σκεφτούμε στο δρόμο.

Τ' άλλα συμφώνησαν, και μια και δυο ξεκίνησαν ν' ανεβούν στη γη. Ήταν πολύ χαρού-

μενα. Θα γνώριζαν τον κόσμο, θα έβλεπαν επιτέλους αυτή τη μεγάλη μπάλα που βγάζει φως και ζέστη και τη λένε ήλιο, κι ακόμα θα προσπαθούσαν να κάνουν κάτι το πολύ σπουδαίο, για να πεισθούν οι γονείς τους ότι μεγάλωσαν πια.

Πρώτα πρώτα βγήκαν έξω από τη φωλίτσα τους και βρέθηκαν σ' ένα μακρύ, ανηφορικό διάδρομο. Αυτός ήταν ένας από τους δρόμους της μερμηγκοπολιτείας, που οδηγούσε στη μεγάλη έξοδο. Περπάτησαν, περπάτησαν, περπάτησαν, χωρίς να συναντήσουν ψυχή. Πού και πού διασταυρωνόντουσαν μ' άλλα στενότερα δρομάκια, που και κει βασίλευε η ίδια ερημιά και ησυχία. Όσο προχωρούσαν, όλο και φωτεινότερος γινότανε ο δρόμος.

Απ' αυτό συμπεράνανε ότι πλησίαζαν επιτέλους στην έξοδο. Μα ξαφνικά... Ω δυστυχία τους! Εκεί, έξω από τις μεγάλες αποθήκες, υπήρχε κίνηση. Δυο τρεις φορτωμένοι μέρμηγκες ξεφόρτωναν τα τρόφιμα που είχαν φέρει, ενώ οι αποθηκάριοι τους βοηθούσαν, τακτοποιώντας τα σε σειρές.

— Τώρα θα μας δουν. Δε θα μας αφήσουν να περάσουμε.

— Θα μας πούνε μωρά, όπως μας λένε όλοι.

Δεν πρόλαβε να πει κι ο Κριθαρής τη σκέψη του, και μια φωνή ακούστηκε από το μέρος της αποθήκης:

— Ε, σεις πιτσιρίκοι, για που το βάλατε; Δεν ξέρετε ότι απαγορεύεται στα μωρά να βγαίνουν έξω;

— Δεν είμαστε πια μωρά. Αν θέλετε, μπορείτε να μας δοκιμάσετε, ακούστηκε δυνατή και θαρραλέα η φωνή του Κριθαρή.

Οι αποθηκάριοι έβαλαν τα γέλια.

— Μπράβο κουράγιο τα πιτσιρίκια! Εμπρός λοιπόν, αφού το λέει η καρδούλα σας, ελάτε να σας δοκιμάσω, είπε ο γεροντότερος.

Με καρδιά που χτυπούσε δυνατά, ο Κριθαρής πλησίασε πρώτος. Ο αποθηκάριος σήκωσε τότε ένα μεγάλο σπειρί σιτάρι και του είπε:

— Αν μπορείς, μετακίνησέ το. Το σιτάρι ήταν πολλές φορές μεγαλύτερο από το μπόι του Κριθαρή. Μα ο Κριθαρής έβαλε όλη του τη δύναμη και λέγοντας από μέσα του: «Θεέ μου, εσύ που βοηθάς στις δύσκολες στιγμές όλα τα πλάσματά σου, από το μεγάλο ελέφαντα μέχρι το μικρό μερμήγκι, βοήθησε τώρα και τον

Κριθαρή σου», έδωσε μια, και μετακίνησε το ασήκωτο σιτάρι.

— Μπράβο, μικρέ, μπράβο, φώναξαν οι αποθηκάριοι. Ο άλλος, τώρα.

Ο Σιταρούλης πλησίασε. Νόμιζε πως η καρδούλα του θα έσπαγε από το πολύ χτύπημα. Α, όχι. Θα προτιμούσε να είχε μείνει στη φωλίτσα του παρά να δοκιμάσει αυτό το καρδιοχτύπι.

«Θεούλη μου, εσύ που προστατεύεις όλα τα πλάσματά σου στις δύσκολες στιγμές, από το μεγάλο ελέφαντα μέχρι το μικρό μερμήγκι, βοήθησε το Σιταρούλη σου» ψιθύρισε. Άπλωσε ύστερα τα αδύνατα χεράκια του, φορτώθηκε το μεγάλο σιτάρι, και... «μπράβο, μπράβο, πιτσιρίκο, φίνα τα κατέφερες» άκουσε τους αποθηκάρχους να λένε.

Και τώρα η σειρά του Ψιχουλάκου. Ο καημένος ο Ψιχουλάκος! Αυτός ήταν ο μικρότερος κι ο πιο αδύνατος απ' όλους. Αυτό το ήξερε. Μα δεν μπορούσε να κάνει αλλιώς. Έπρεπε να δοκιμάσει.

«Θεούλη μου, εσύ που προστατεύεις όλα τα πλάσματά σου, από το μεγάλο ελέφαντα μέχρι το μικρό μερμήγκι, βοήθησε τώρα τον Ψιχου-

λάκο σου.»

Όμως, πριν προλάβει να φορτωθεί το βαρύ φορτίο, τα δυο αδέρφια του μ' ένα πήδημα βρέθηκαν στο πλευρό του. Το σιτάρι σπρωχνόταν τώρα από τα τρία μερμηγκάκια. Ξέροντας την αδυναμία του αδελφούλη τους, σκέφτηκαν να του προσφέρουν τη βοήθειά τους. Αυτή η πράξη συγκίνησε τους αποθηκάριους, να βλέπουν και τα τρία μερμηγκάκια να σπρώχνουν μαζί ένα σιταράκι, και έβγαλαν αμέσως την απόφαση:

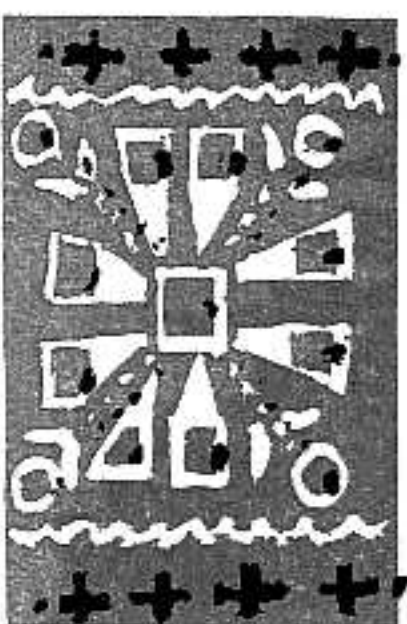
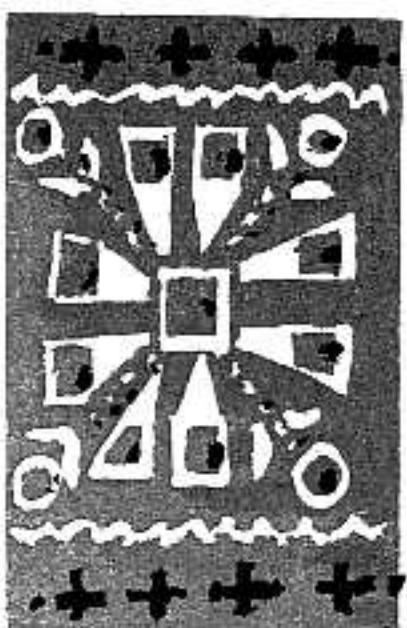
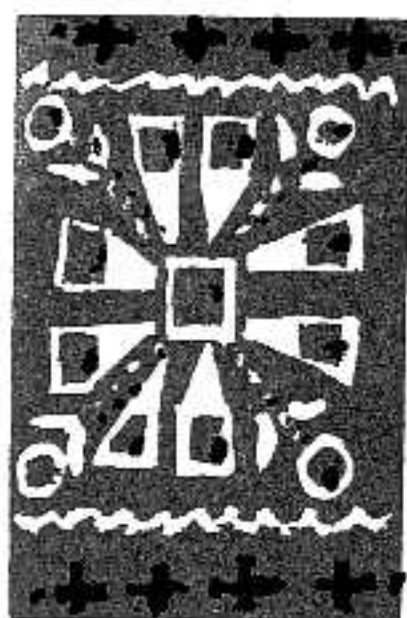
— Είσαστε ελεύθερα να περάσετε. Βέβαια και έχετε πια μεγαλώσει.

Χαρούμενα τα τρία αδέρφια έτρεξαν προς την έξοδο. Αυτό το κάτι πολύ σπουδαίο που έπρεπε να κάνουν, το είχαν κιόλας κάνει. Τώρα, δεν έμενε παρά να γνωρίσουν τον κόσμο, και να δουν επιτέλους τη μεγάλη μπάλα που έβγαζε φως και ζέστη και την έλεγαν ήλιο. Τρία κεφαλάκια κοίταζαν τώρα έξω από την τρύπα της μερμηγκοπολιτείας. Τρεις μικρές καρδούλες πλημμύριζαν από ευτυχία στο αντίκρισμα της όμορφης γης, που ήταν σκεπασμένη με ξανθά σιτάρια.

(Από το βιβλίο *Πες μου κάτι, Μανούλα*)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

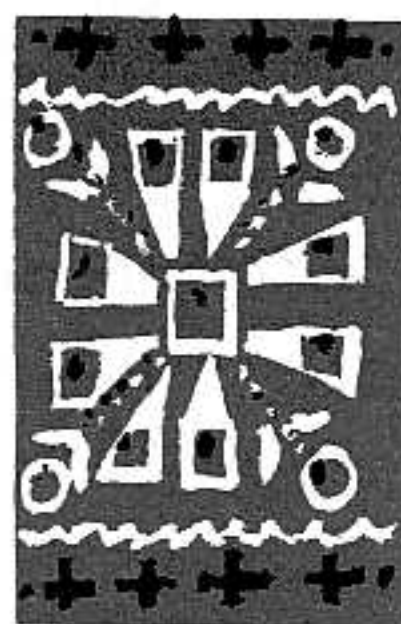
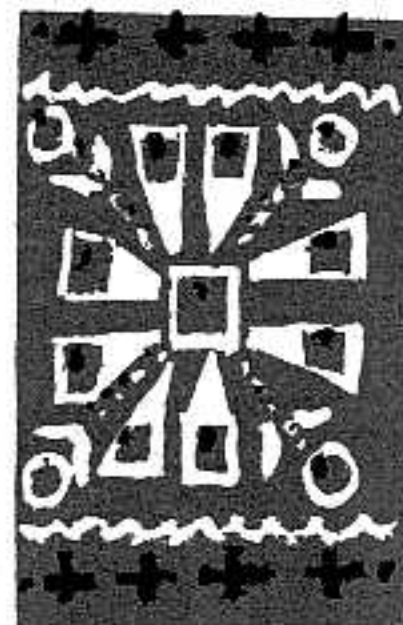
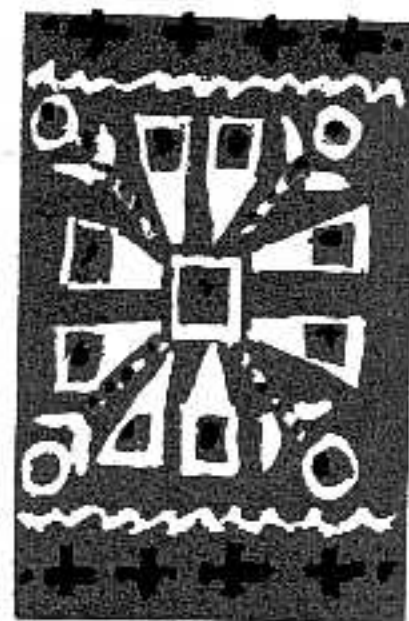
Ο Ήλιος και ο Αέρας

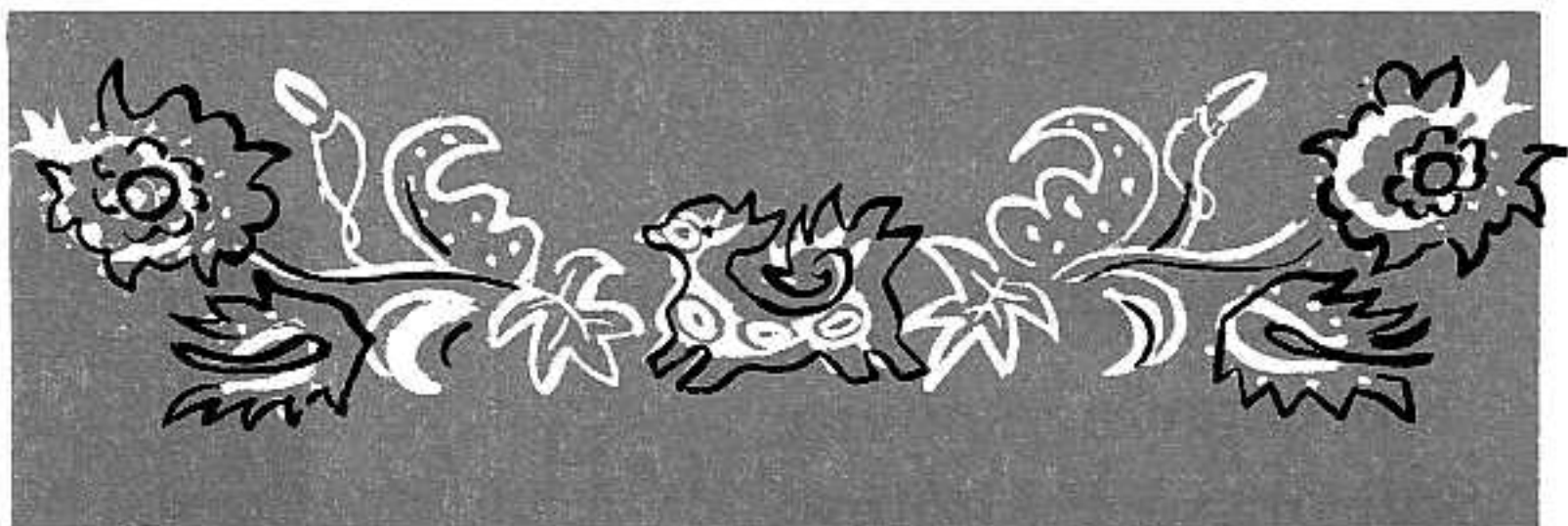

Ο Αέρας θύμωσε,
με τον Ήλιο μάλωσε.
Ο Αέρας έλεγε:
«Είμαι δυνατότερος!»
Και ο Ήλιος έλεγε:
«Σε περνώ στη δύναμη!»
Ένας γέρος άνθρωπος
με τη μαύρη κάπα του
στο χωράφι πήγαινε.
Ο Αέρας λάλησε:
«Όποιος έχει δύναμη
παίρνει από το γέροντα
τη χονδρή την κάπα του!»
Φύσησε, ξεφύσησε,
έσκασε στο φύσημα·

άδικος ο κόπος του.
Κρύωσεν ο γέροντας
και διπλά τυλίχθηκε
στη χονδρή την κάπα του.
Και ο Ήλιος λάλησε:
«Όποιος έχει δύναμη
παίρνει από το γέροντα
τη χονδρή την κάπα του!»
Έφεξεν ολόλαμπρος·
καλοσύνη σκόρπισεν,
έβγαλεν ο γέροντας
τη χονδρή την κάπα του.
Πάλι ξαναλάλησε:
«Άκουσε και μάθε το·
σε περνά στη δύναμη,
γιατί πας με το κακό
κι εγώ πάω με το καλό!»

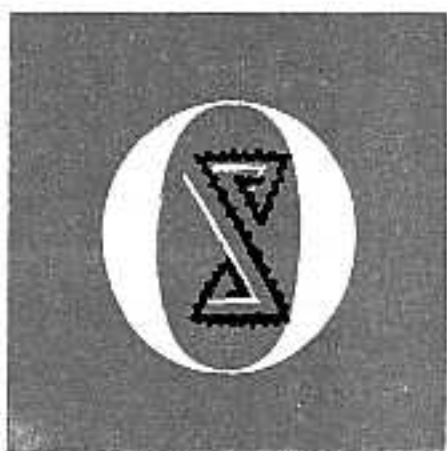
(Από το βιβλίο *Παραμύθια*)

ΦΑΝΗ ΠΑΠΑΛΟΥΚΑ

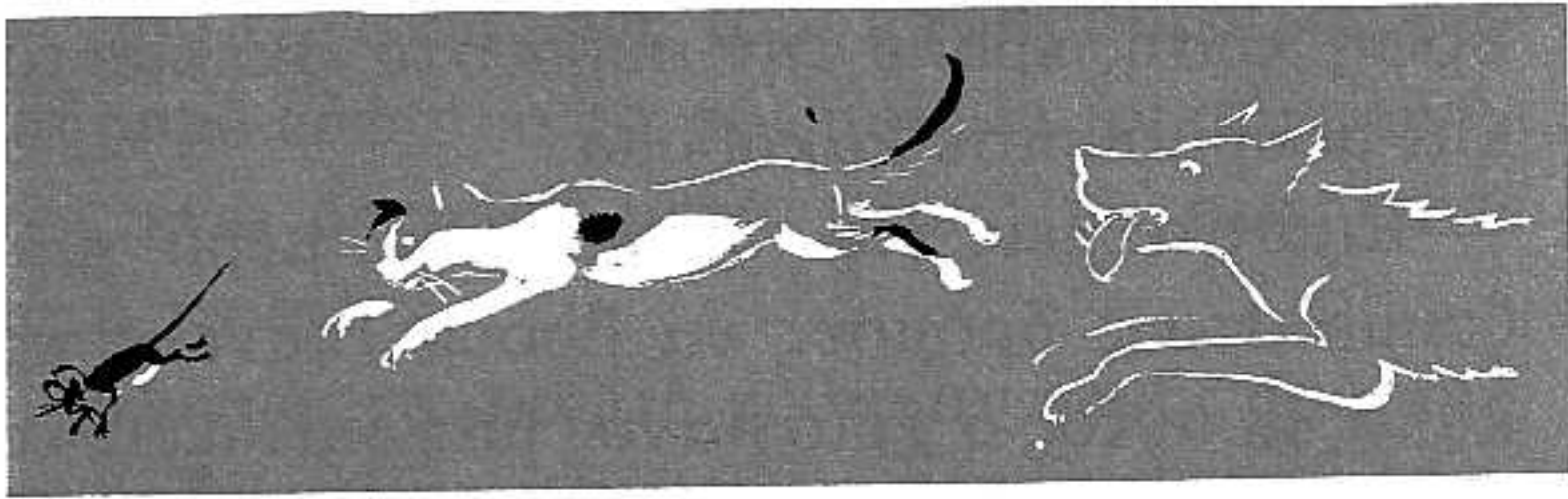
Γιατί τα σκυλιά κυνηγάνε τις γάτες και οι γάτες τους ποντικούς

ΟΙ ΣΚΥΛΟΙ με τις γάτες κι οι γάτες πάλι με τους ποντικούς ήτανε πρώτα φίλοι, όπως είναι όλα τα ζώα μεταξύ τους. Μα κάποτε τσακώθηκαν, κι από τότε κρατάει το μίσος τους από γενιά σε γενιά, κι όλοι μας σήμερα ξέρουμε πόσο εχθρεύονται οι σκύλοι τις γάτες κι οι γάτες τα ποντίκια.

Και να πώς έγιναν τα πράγματα.

Μια φορά κι έναν καιρό, πάνε χρόνια από τότε, τα σκυλιά μπλέχτηκαν δίχως να το θέλουν σε μια δίκη. Τα καημένα όμως, σαν σκυ-

λιά που ήταν, δεν ήξεραν από δίκες και τα είχανε χαμένα. Έτρεχαν από δω, έτρεχαν από κει... Με τα πολλά, κάποιος τους ορμήνεψε να πάνε σ' ένα δικηγόρο, μα κι ο δικηγόρος σε άλλες σκοτούρες τους έβαλε. Να βρούνε μάρτυρες, να βρούνε λεφτά, να υπογράψουν χαρτιά. Θεέ μου, πόσα χαρτιά!

Και σα να μην έφταναν όλα αυτά, μια μέρα ο δικηγόρος τους παρέδωσε με μεγάλη επισημότητα ένα σωρό χαρτιά και τους είπε να τα φυλάξουν με προσοχή, γιατί από αυτά τα χαρτιά εξαρτιόταν η τύχη της δίκης. Τα σκυλιά ντράπηκαν, δεν είπαν λέξη στο δικηγόρο και πήραν τα πολύτιμα χαρτιά κι έφυγαν... Μα άντε πάλι, άλλη σκοτούρα κι αυτή. Πού να κρύψουν τα χαρτιά, ποιος να τα φυλάει; Ανάστατο ολόκληρο το σκυλολόι.

Ο πιο γέρικοσ σκύλος, αυτός που όλοι σέβονταν κι όλοι λογάριαζαν πως θα βρει μια

σοφή λύση, έβαλε την ουρά στα σκέλια του και μουρμούρισε κακόθυμα:

— Είμαστε μεις για τέτοια; Όλη μέρα γυρίζουμε στους δρόμους να βρούμε κανένα κόκκαλο, κι αυτός ο χριστιανός μας διατάζει: «το νου σας στα χαρτιά», σαν να μην ξέρει από σκυλιά!

Κείνη την ώρα, να και μία γάτα. Άσπρη άσπρη και καθαρή, μ' έναν κόκκινο μεταξωτό φιόγκο στο λαιμό της και μια γαλάζια χάντρα να μην την πιάνει μάτι, καλοταϊσμένη, καλοζωισμένη, κατέβαινε από της κυράς της το σπίτι, να κάνει βόλτα στη λιακάδα. Τη βλέπουν τα καημένα τα σκυλιά σαν σωτηρία μέσα στην απελπισία τους κι ευθύς τη φωνάζουν και της λένε:

— Ε, κυρα-γάτα, δεν παίρνεις εσύ να μας φυλάξεις τούτα τα πολύτιμα χαρτιά, που 'σαι νοικοκυρά κι έχεις και σπίτι δικό σου;

Η γάτα γύρισε και κοίταξε τους σκύλους ένα γύρο, τους είδε αναστατωμένους, αναμαλλιασμένους, ταραγμένους, κατάλαβε πως αυτά τα χαρτιά θα ήταν πολύ πολύτιμα και σκέφτηκε να μην αναλάβει μόνη της τόση μεγάλη ευθύνη.

— Μμ, τι να σας πω; τους αποκρίθηκε, ας φωνάξουμε εδώ όλο το σόι μου, κι αν συμφωνήσει, εγώ δέχομαι μετά χαράς να σας κάνω αυτή τη χάρη.

Αμέσως τα σκυλιά χύθηκαν στους δρόμους να μαζέψουν τις γάτες κι ύστερα από λίγο μια μια ψιψίνα άρχισε να ξεπροβάλλει από τα στενά.

Όταν μαζεύτηκε ολόκληρο το γατόσογο, τους είπαν οι σκύλοι τι χάρη ζητούσαν. Οι γάτες σκέφτηκαν κάμποσο κι αποφάσισαν να δεχτούν να βοηθήσουν τα σκυλιά, μια κι αυτό που ήθελαν δεν ήτανε τίποτα σπουδαίο γι' αυτές, κι από την άλλη μεριά θα κέρδιζαν έτσι την παντοτινή ευγνωμοσύνη του σκυλόσογου, που μια μέρα μπορούσε να τους σταθεί χρήσιμο.

Οι σκύλοι παρέδωσαν μ' ανακούφιση τα πολύτιμα χαρτιά στις γάτες και σκόρπισαν ευθύς στους δρόμους να χώσουν τη μουσούδα τους σε κανένα σκουπιδοτενεκέ. Οι γάτες πάλι παρέλαβαν με την επισημότητα που ταιριαζε τα χαρτιά και πήδηξαν από ένα παράθυρο σ' ένα γειτονικό σπίτι. Στο πρώτο δωμάτιο βρήκαν το τραπέζι των ανθρώπων στρω-

μένο και το φαγητό στα πιάτα.

— Να μην τ' αφήσουμε εδώ τα χαρτιά, νιαούρισε μια γάτα, μπορεί να τα πάρουν οι άνθρωποι και να τα σκίσουν, πάμε πιο μέσα.

Όλες οι γάτες βρήκαν τα λόγια της σοφά και ευθύς τρύπωσαν στο δεύτερο δωμάτιο.

Ένα μικρό αγόρι καθόταν χάρω στο πάτωμα και έπαιζε μ' ένα σωρό παιχνίδια.

— Πα, πα, πα, ψιθύρισε μια άλλη γάτα, από τούτο το μικρό τίποτε δε θα γλιτώσει, πάμε, πάμε.

Αφού γύρισαν έτσι πολύ ευσυνείδητα —το σωστό πρέπει να το πούμε— όλο το σπίτι, στο τέλος συμφώνησαν πως το πιο κατάλληλο μέρος για να κρύψουν τα πολύτιμα χαρτιά ήταν το κελάρι.

— Ακούστε και μένα που είμαι του σπιτιού, είπε η γάτα με την κόκκινη κορδελίτσα, εδώ να τα κρύψουμε, η νοικοκυρά μπαίνει αραιά και πού να πάρει κάτι, κι ύστερα εδώ μέσα είναι τόσο σκοτεινά, που και να μπει, δε θα τα δει.

Πήδηξε τότε η πιο σβέλτη γάτα πάνω σ' ένα τενεκέ με λάδι κι από εκεί τοποθέτησε ωραία ωραία τα χαρτιά στο πιο ψηλό ράφι. Ύστερα έκλεισαν με προσοχή την πόρτα του κελαριού

και βγήκαν έξω. Όμως οι καημενούλες οι γάτες δεν είχαν λογαριάσει καλά:

Σ' εκείνο το κελάρι πραγματικά η νοικοκυρά του σπιτιού έμπαινε αραιά και πού, αλλά... αλλά έμενε μια ολόκληρη οικογένεια ποντικών. Μόλις έκλεισε η πόρτα και ξανάγινε στο κελάρι σκοτάδι, το πιο μικρό ποντικάκι βγήκε από την τρύπα του και πήγε να δει τι ήταν τάχα το καινούριο δέμα. Αμέσως άρχισαν τα δοντάκια του να δουλεύουν σαν πριόνι και κρουτς κρουτς σκιζόταν λίγο λίγο το χαρτί.

Τ' αδέρφια του, που άκουσαν το θόρυβο, έτρεξαν περίεργα, και σα να μην έφταναν τα ποντικάκια, να σου σε λίγο η ποντικομάνα και ο ποντικοπατέρας. Έτσι ολόκληρη η φάμιλια ρίχτηκε με κέφι στα πολύτιμα χαρτιά. Κρουτς κρουτς.

Πέρασε καιρός, και μια μέρα ο μεγάλος δικηγόρος ζήτησε από τα σκυλιά να του φέρουν τα χαρτιά. Τα σκυλιά έτρεξαν στις γάτες, κι οι γάτες ανύποπτες στο κελάρι. Μα τι ήταν αυτό που αντίκρισαν τα μάτια τους; Τα πολύτιμα χαρτιά είχαν γίνει κόσκινο. Αμέσως κατάλαβαν τι είχε συμβεί. Απελπισμένες χύθη-

καν στο δρόμο τραβώντας τα μουστάκια τους. Τις βλέπουν στη στιγμή οι σκύλοι, τις ρωτούν τι έγιναν τα χαρτιά, και μόλις μαθαίνουν την αλήθεια, ρίχνονται απάνω τους και αρχίζουν να τις κυνηγούν. Οι γάτες πάλι, σαν λυσσασμένες από το κακό τους, τρέχουν, ξετρυπώνουν τα ποντίκια και τα παίρνουν το κατόπι. Τότε έγινε μεγάλο κακό. Γέμισαν οι δρόμοι ποντίκια, γάτες, σκυλιά. Μπρος τα ποντίκια τρέχανε δώθε κείθε ζαλισμένα, πίσω τους οι γάτες με σηκωμένες τις τρίχες της γούνας τους και από πίσω τα σκυλιά. Νιαουρίσματα, γαβγίσματα, μεγάλος σαματάς. Και τρέχανε, τρέχανε, κυνηγιόνταν, ώσπου απόκαμε το ποντικολόι, το γατολόι, το σκυλολόι.

Τότε κοίταξε ο καθείς να κρυφτεί, όπως μπορεί, για να σωθεί· τα ποντίκια απ' τις γάτες κι οι γάτες από τα σκυλιά.

Έτσι, από κείνη την ημέρα γεννήθηκε η έχθρα, κι όπου πια συναντήσει σκύλος γάτα την παίρνει στο κυνηγητό, το ίδιο κι η γάτα με τον ποντικό...

(Από τό βιβλίο *Ιστορίες σαν παραμύθια*)

Ο Ποντικούλης

Στο σκοτάδι μαστορεύουν
πέντε ποντικοί.

Τι σκεπάρνια! Τι πριόνια!

Τι μαστορική!

Σε ντουλάπι νοικοκύρη

βάλθηκαν να μπουν·

κράτς! ο ένας, κριτς! ο άλλος,
κόβουν και τρυπούν.

Είναι νύχτα και στο σπίτι
το 'ριξαν βαριά.

Ετεμπέλιασεν ο γάτος

δίπλα στη φωτιά.

Μόνο η φάκα στο ντουλάπι

κάθεται ξυπνή

κι αφουγκράζεται τον κλέφτη
κι ώρες αγρυπνεί.

Με τα δόντια τους ανοίξαν
τρύπα φοβερή.

Να τους! μπαίνουν ένας ένας,

βόσκουν στο τυρί,
παξιμάδια ροκανίζουν,
στο γλυκό βουτούν,
κουβεντιάζουν, σουλατσάρουν,
σιγοπερπατούν.

Κι ο μικρός ο Ποντικούλης,
που όλο τριγυρνά,
μες στη φάκα μπαινοβγαίνει
και τήνε κουνά.

Φραπ! εκείνη τον γραπώνει
και τον έχει εκεί.

Για τους πέντε ο Ποντικούλης
μπήκε φυλακή.

(Από το βιβλίο *Παιδικά τραγούδια*)

Το ρολόι

— Γυρνάς τόσον καιρό
και ποτέ δεν κοιμάσαι,
σε κοιτώ και θαρρώ
κουρασμένο πως θα 'σαι.
Τίκι-τακ, τίκι-τακ,
σε κοιτώ και θαρρώ
κουρασμένο πως θα 'σαι.

Τόσα χρόνια πιστό
μας χτυπούσες την ώρα,
στάσου κι ένα λεπτό
για ξεκούραση τώρα.
Τίκι-τακ, τίκι-τακ,
στάσου κι ένα λεπτό
για ξεκούραση τώρα.

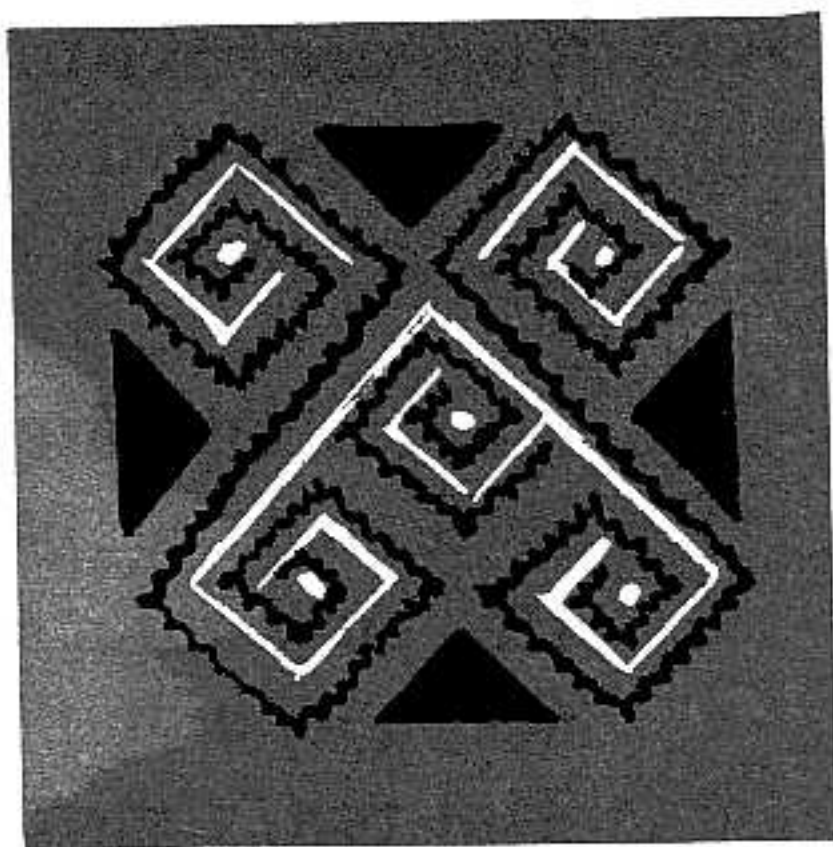
— Να σταθώ! Τότε πια,
πες μου, ποιος θα σημαίνει;
Πες μου, ποιος θα χτυπά
πως η ώρα διαβαίνει;
Τίκι-τακ, τίκι-τακ,

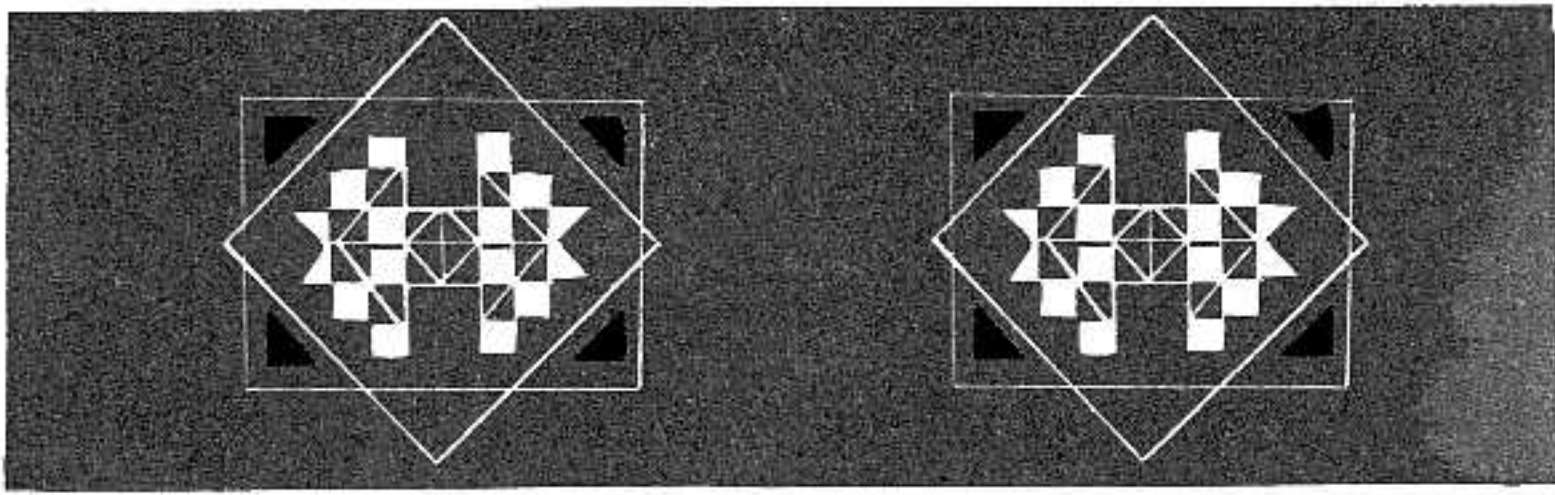

πες μου, ποιος θα χτυπά
πως η ώρα διαβαίνει;

Τη δουλειά μου αγαπώ,
και στο τοίχο εδώ πάνω
θα μετρώ, θα χτυπώ,
όσο που να πεθάνω.
Τίκι-τακ, τίκι-τακ,
θα γυρνώ, θα χτυπώ,
όσο που να πεθάνω.

(Από το βιβλίο *Αρμονία*)

ΕΛΕΝΗ ΒΑΛΑΒΑΝΗ

Το ξένο αυγό

ΠΙΝΑΙ νύχτα. Στο φεγγαρόφωτο γυάλιζε μια καλοχτισμένη ολοστρόγγυλη φωλιά, πάνω στο γερό κλαρί ενός καταπράσινου πεύκου. Όλα τα πουλιά και τα δέντρα κοιμούνται μέσα στο δάσος. Οι δύο κοκκινωποί τρυποφράχτες κοιμούνται κι αυτοί βαθιά τούτη τη νύχτα μέσα στην καινούρια φωλιά τους και δεν μπορούν ν' ακούσουν τίποτα μα τίποτα. Είχαν αποκοιμηθεί απάνω στα πέντε νεογέννητα αυγουλάκια τους.

Μόνο το φεγγάρι είδε...

Είδε τον κούκο, το μαυριδερό πουλί με τις σταχτιές γραμμές, να κρατάει στο μαύρο του

ράμφος ένα αυγό. Ένα κιτρινοπράσινο αυγό με σταχτιές βούλες.

Το φεγγάρι είδε...

Είδε τον κούκο να πηγαίνει με γρήγορο πέταγμα και να το αφήνει μέσα στη φωλιά που κοιμούνται οι δυο μικροί τρυποφράχτες.

Κι όταν βγήκε ο ήλιος την άλλη ημέρα το πρωί, οι δυο τρυποφράχτες άνοιξαν τα ματάκια τους με μεγάλη έκπληξη και ο ένας κοίταζε τον άλλο σηκώνοντας ψηλά και κουνώντας γρήγορα τις στρογγυλές ουρίτσες τους πάνω κάτω, πάνω κάτω, πάνω κάτω. Ανοιγόκλεισαν πολλές φορές τα κοντά τους ράμφη και ρωτούσαν:

— Ποιος; ποιος; ποιος;

Το καταπράσινο πεύκο άκουσε τη φασαρία και τίναξε δυνατά τις βελόνες του.

— Ο κούκος! ο κούκος! ο κούκος! φώναξε δυνατά τρεις φορές.

— Πότε; πότε; πότε; ρώτησαν πάλι και τα δυο πουλιά μαζί.

— Τη νύχτα, είπε το πεύκο. Μου το είπε το φεγγάρι...

Τότε τα δυο πουλιά κοίταξαν ακόμη μια φορά το ξένο αυγό, και αφού κοιτάχτηκαν μέσα στα μάτια, σα να συμφώνησαν, τ' αγκάλια-

σαν με τα φτερά τους και το ανακάτεψαν με τα άλλα πέντε ασπρουδερά αυγουλάκια τους.

— Ε! Τι πέντε, τι έξι, είπε η τρυποφράχτισσα· χώρο έχουμε. Θα το κλωσήσω μαζί με τα δικά μας.

— Θα γίνει παιδί μας, είπε ο τρυποφράχτης κι άνοιξε τα φτερά του με χαρά κι έφυγε να φροντίσει για φαγητό.

Τη δέκατη τρίτη ημέρα, έξι μικρά, μικρούτσικα πουλάκια βγήκαν από τα έξι αυγά.

— Ένα, δύο, τρία, τέσσερα, πέντε... τα δικά μας, μέτρησε η μαμά.

— Έξι, θέλεις να πεις! τη διόρθωσε ο μπαμπάς. Έξι δικά μας παιδάκια...

— Και το κουκάκι; και το κουκάκι; ρώτησε ανήσυχο το πεύκο και κούνησε δυνατά τις βελόνες του.

— Δικό μας και το κουκάκι, είπαν τρυφερά οι δυο τρυποφράχτες κι άρχισαν να τραγουδάνε χαρούμενα.

Σε τρεις εβδομάδες, τα έξι πουλάκια είχαν μεγαλώσει αρκετά. Οι γονείς τους έτρεχαν ολημερίς και τους έφερναν τροφή: κάμπιες, μύγες, σπόρους, χόρτα για να χορτάσουν. Όλα, όλα τα παιδιά χόρταιναν, εκτός από το

πιο μεγάλο με τα σκούρα φτερά.

— Γιατί δε χορταίνει τούτο το παιδί; ρωτούσε ο μπαμπάς ο τρυποφράχτης.

— Γιατί είναι το κουκάκι! το κουκάκι! γέλασε ο ήλιος από ψηλά.

— Γιατί είναι το κουκάκι! το κουκάκι! τίναξε και το πεύκο τις βελόνες του.

Σε έξι εβδομάδες το κουκάκι είχε τόσο πολύ μεγαλώσει που δε χωρούσε καλά καλά μέσα στη φωλιά.

Και τα πέντε άλλα μικρά τρυποφραχτάκια δεν πρόφταιναν να χορτάσουν τα καημένα. Το κουκάκι έπαιρνε πρώτο και καλύτερο το φαγητό από το στόμα των γονιών του και άφηνε τα μικρά να το κοιτάζουν μ' ανοιχτά τα ράμφη τους και νηστικά.

— Γιατί δε χορταίνουν τα μικρά; ρώτησε ο τρυποφράχτης τη γυναίκα του.

Ο ήλιος γέλασε δυνατά.

Το πεύκο γέλασε ακόμη πιο δυνατά... Και τ' άλλα πουλιά στο δάσος γέλασαν κι αυτά.

— Φταίει το κουκάκι... το κουκάκι... το κουκάκι... είπαν τότε όλα μαζί.

Και ο ήλιος και το πεύκο και τα άλλα πουλιά.

Όταν πέρασαν λίγες ημέρες ακόμα, τα πουλάκια άρχισαν να μαθαίνουν να πετάνε.

Ο μπαμπάς ο τρυποφράχτης πετούσε από δεξιά και η μαμά η τρυποφράχτισσα πετούσε από αριστερά, και στη μέση τα έξι παιδιά τους, κι άρχιζε έτσι το μάθημα της πτήσης. Όμως, μόνο το κουκάκι πέταξε αμέσως· ήταν το πιο μεγάλο.

— Κοίτα τι γρήγορα έμαθε να πετάει το κουκάκι! φώναξε ο ήλιος.

— Αλήθεια! αλήθεια! είπαν και τ' άλλα πουλάκια. Το κουκάκι έμαθε πολύ γρήγορα να πετάει.

— Ναι, αλήθεια! είπε το πεύκο και χαμήλωσε λίγο την κορφή του για να δει καλύτερα.

Είναι νύχτα. Στο φεγγαρόφωτο γυαλίζει μια καλοχτισμένη φωλιά, πάνω στο μεγάλο κλαρί του καταπράσινου πεύκου. Οι δύο κοκκινωποί τρυποφράχτες κοιμούνται βαθιά τούτη τη νύχτα, καθώς και τα πέντε από τα παιδιά τους. Μόνο το ένα, το μεγαλύτερο παιδί, το μαυριδερό, δεν κοιμάται. Πάει στην πόρτα της φωλιάς, πηδώντας στα κοντά κίτρινα ποδαράκια του, σηκώνει λίγο το κεφάλι του, κοιτάζει λίγο το φεγγάρι κι απλώνει τα φτερά του και πετάει

μέσα στη νύχτα μακριά από τη φωλιά... Κανείς δεν το είδε.

Μόνο το φεγγάρι είδε... Είδε τον κούκο, το πουλί που μεγάλωσαν οι τρυποφράχτες, να φεύγει από τη φωλιά τους.

Κι όταν βγήκε ο ήλιος την άλλη μέρα το πρωί, οι δυο τρυποφράχτες άνοιξαν τα ματάκια τους και κοιτάχτηκαν με μεγάλη έκπληξη.

Με την ίδια έκπληξη κοιτάχτηκαν και τα άλλα πέντε τρυποφραχτάκια και σήκωσαν όλα μαζί τις στρογγυλές τους ουρίτσες πάνω κάτω, πάνω κάτω, πάνω κάτω...κι ανοιγοκλείνοντας τα κοντά τους ράμφη ρωτούσαν:

— Γιατί; γιατί; γιατί;

Το πεύκο άκουσε τη φασαρία και τίναξε δυνατά τις βελόνες του:

— Γιατί είναι κούκος! γιατί είναι κούκος! Γι' αυτό έφυγε. Ο κούκος ζει μόνος...

— Ο κούκος ζει μόνος! είπε και ο ήλιος κι έστειλε τις ακτίνες του στη φωλιά των τρυποφράχτηδων.

— Ο κούκος ζει μόνος!... είπαν και τ' άλλα πουλιά.

Τότε οι δυο τρυποφράχτες πήραν τα πέντε παιδιά τους και πέταξαν όλοι μαζί για να

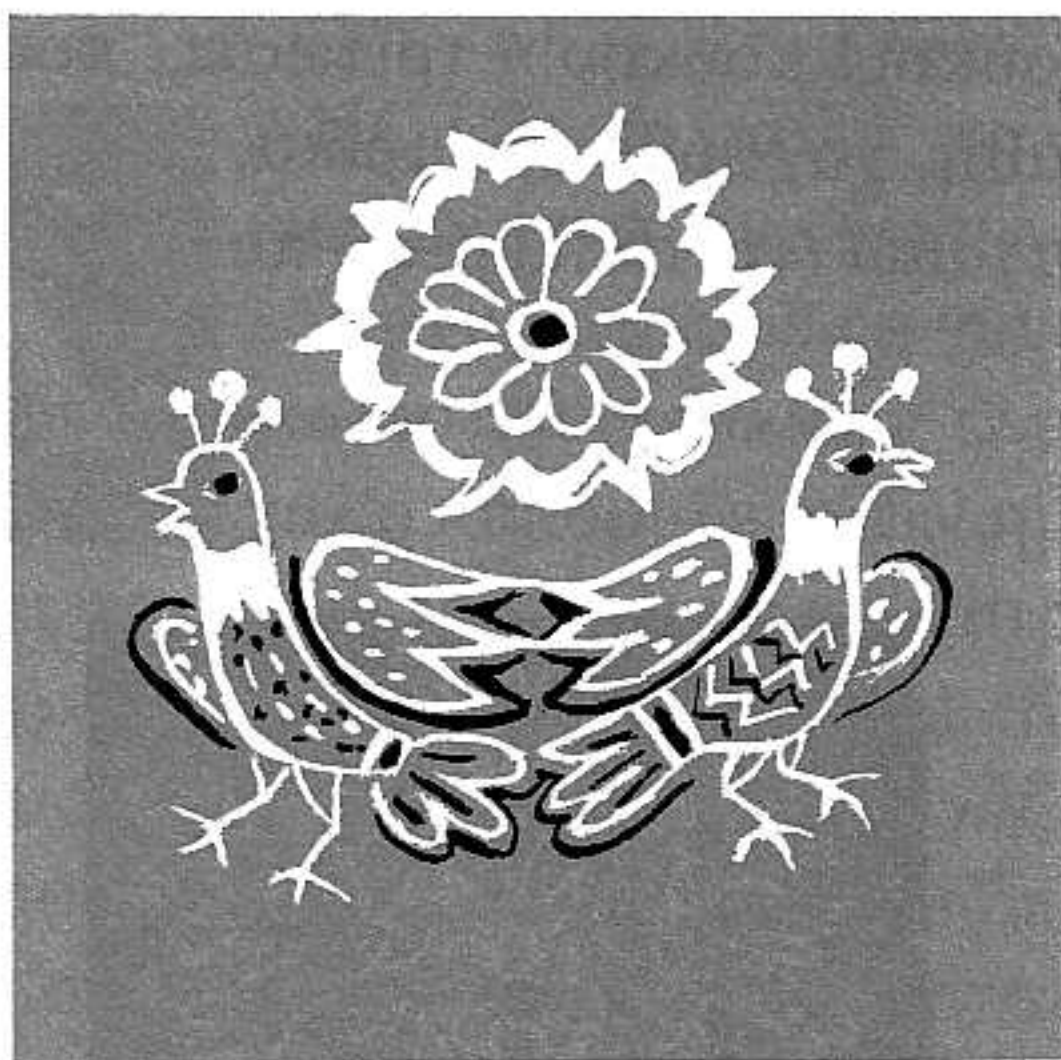
βρούνε τροφή.

— Είναι κούκος... είπαν κι αυτοί. Ο κούκος ζει μόνος. Τώρα πια μεγάλωσε. Δεν πειράζει.

Ο ήλιος μάζεψε αργά τις ακτίνες του, καθώς ερχόταν το βράδυ. Την ώρα εκείνη οι τρυποφράχτες γύριζαν πίσω χορτάτοι στη φωλίτσα τους.

— Κούκου... κούκου... ακούστηκε από μακριά το τραγούδι του κούκου.

(Από το βιβλίο *Το χρυσό ρόδι*)

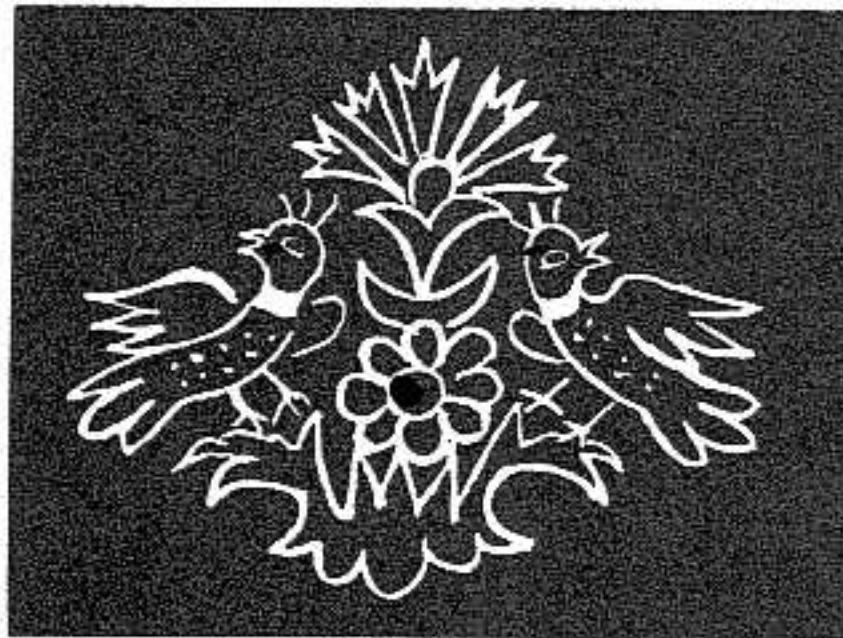
Κούκος

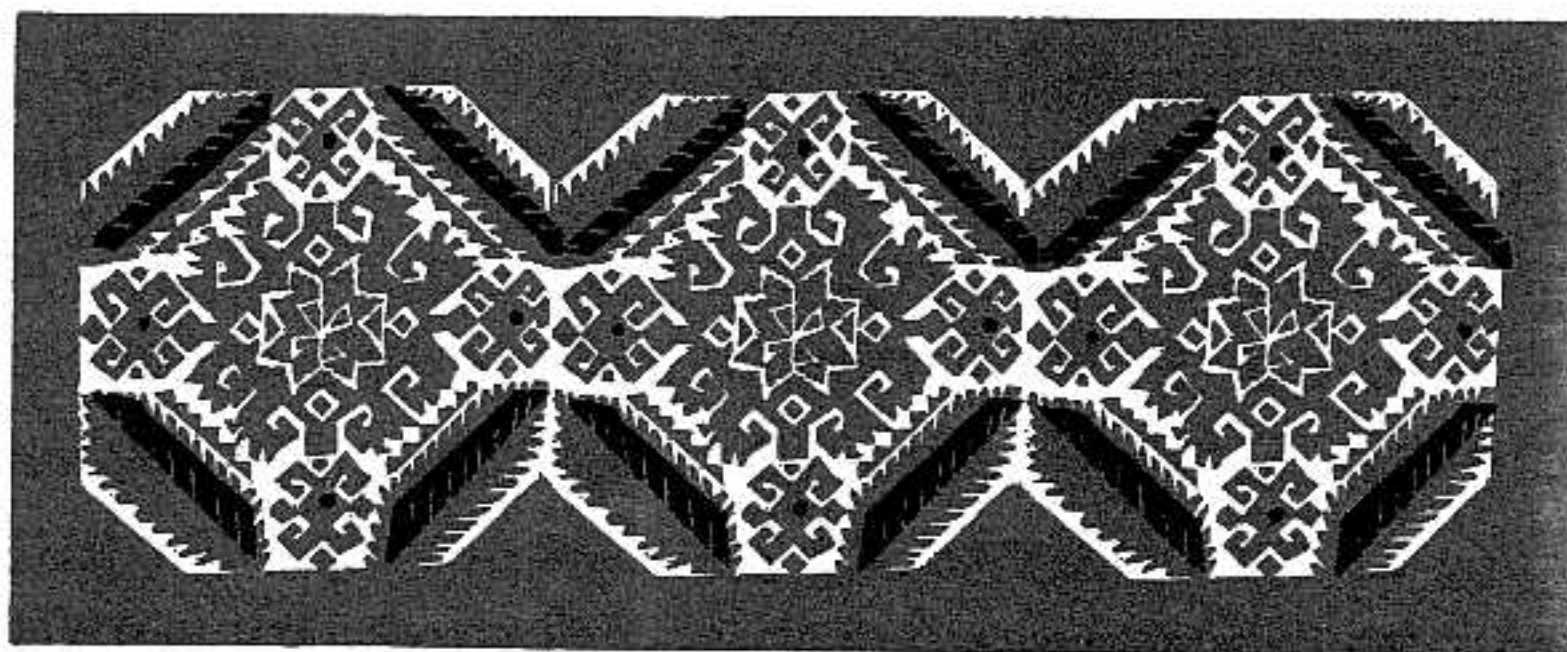
«Κούκου! κούκου!» κούκος και λαλεί.
Τι χαρά! τ' ακούσατε, παιδιά;
'Ανοιξη φωνάζει το πουλί!

«Κούκου! κούκου!» δεύτερη φωνή.
«Δέντρα, ανθίστε, βγάλετε κλαδιά!
χαίρεστε και λάμπετε, ουρανοί!»

«Κούκου! κούκου!» τρίτωσες, πουλί.
— Αγαθή, χαρούμενη καρδιά,
σ' αγαπώ (να το 'ξερες!) πολύ.

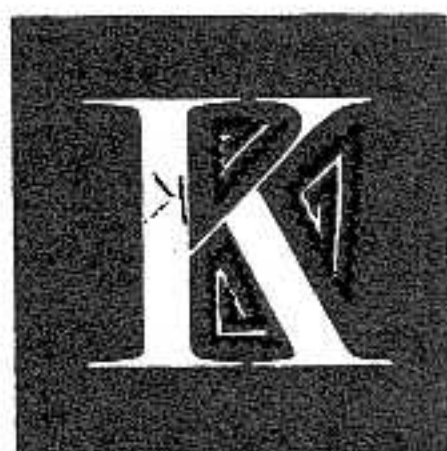
(Από το περιοδικό *Η Διάπλασις των Παίδων*)

ΛΟΤΗ ΠΕΤΡΟΒΙΤΣ-ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Οι τρεις συμβουλές

ΚΑΠΟΤΕ, τα πολύ παλιά χρόνια, ζούσε σ' ένα χωριό ένας καλός άνθρωπος με τη γυναίκα του και το γιο του. Τον έλεγαν Μιχάλη και δούλευε σκληρά για να κερδίζει το ψωμί του. Όμως οι καιροί ήταν δύσκολοι, κι όσο κι αν κοπίαζε, δύσκολα, πολύ δύσκολα κατάφερνε να τα βγάξει πέρα.

Αποφάσισε λοιπόν μια μέρα να ξενιτευτεί, να πάει στην Πόλη να δουλέψει. Έτσι θα μπορούσε να στέλνει από κει χρήματα στους δικούς του. Θα νοσταλγούσε βέβαια τη γυναίκα

του και το παιδί του, το χωριό του και τους φίλους του. Μα τι να κάνει; Μόνον έτσι θα γλίτωνε απ' τη φτώχεια.

Φίλησε λοιπόν γυναίκα και παιδί, κι έφυγε για την Πόλη. Ταξίδεψε, ταξίδεψε μέρες πολλές, κι έφτασε κάποτε κουρασμένος. Και μια που δεν ήξερε καμιά τέχνη, χτύπησε την πόρτα ενός αρχοντικού και ζήτησε από τον Άρχοντα να τον πάρει για υπηρέτη. Εκείνος δέχτηκε, κι έτσι ο Μιχάλης βρήκε σπίτι και τροφή κι άρχισε να κερδίζει χρήματα. Όλα όμως τα έστελνε στους δικούς του. Για κείνον δεν κρατούσε τίποτε.

Πέρασαν δέκα χρόνια, κι είπε πια να γυρίσει στο χωριό του. Αρκετά είχε στείλει στο σπίτι του. Καιρός πια να φιλήσει τη γυναίκα του και το παιδί του. Πριν φύγει, ο Άρχοντας τον φώναξε και του είπε:

— Δούλεψες τίμια τόσα χρόνια, Μιχάλη. Είσαι καλός άνθρωπος. Γι' αυτό κι εγώ θα σου δώσω για δώρο τρεις πολύτιμες συμβουλές. Να τις θυμάσαι όμως! Έχεις πολύ δρόμο για να φτάσεις στο χωριό σου. Πολλά μπορεί να σου συμβούν. Μα αν ακολουθήσεις τις συμβουλές αυτές, τίποτα δεν έχεις να φοβηθείς.

— Ακούω, αφέντη μου αποκρίθηκε ο Μιχάλης.

— Πρώτα πρώτα, να μη ρωτάς για ό,τι δε σε νοιάζει, είπε ο Άρχοντας.

— Καλά, αφέντη μου, αποκρίθηκε ο Μιχάλης. Σ' ευχαριστώ. Κι η δεύτερη;

— Από το δρόμο σου ποτέ μην ξεστρατίζεις, είπε ο Άρχοντας.

— Καλά, αφέντη μου, αποκρίθηκε ο Μιχάλης. Σ' ευχαριστώ. Κι η τρίτη;

— Τον βραδινό σου το θυμό να τον φυλάς το πρωινό, του είπε ο Άρχοντας. Άντε τώρα, ώρα καλή!

— Σ' αφήνω γειά, αφεντικό απάντησε ο Μιχάλης και ξεκίνησε.

Χρήματα βέβαια δεν είχε για να αγοράσει άλογο, αφού όλα τα έστελνε στο σπίτι του. Έτσι, τι να κάνει, πήγαινε με τα πόδια.

Περπάτησε δυο μέρες και δυο νύχτες, και ξαφνικά, τ' άλλο πρωί, βλέπει έναν άνθρωπο, παράξενα ντυμένο, να κολλά χρυσά φλουριά στα φύλλα μιας ελιάς. Περίεργο, σκέφτηκε, γιατί το κάνει αυτό; Γιατί είν' έτσι ντυμένος; Όμως θυμήθηκε τη συμβουλή του αφεντικού του, να μη ρωτά για ό,τι δεν τον νοιάζει, και

συνέχισε το δρόμο του.

— Ε! Σταμάτησε και θέλω να σου μιλήσω, του φώναξε ο άνθρωπος με τα παράξενα ρούχα. Χρόνια τώρα είμαι εδώ και κάνω αυτό που βλέπεις. Περιμένω να δω αν θα περάσει κανείς χωρίς να με ρωτήσει το γιατί. Όμως, μόνον εσύ δε με ρώτησες. Μπράβο, δεν είσαι καθόλου περίεργος. Πάρε λοιπόν όλα τα φλουριά που είναι στο δέντρο και στο σακούλι για ανταμοιβή σου.

Χαρούμενος ο Μιχάλης μάζεψε τα φλουριά, τα έβαλε όλα στο σακούλι, ευχαρίστησε τον άνθρωπο και συνέχισε το δρόμο του.

Περπάτησε μια μέρα και μια νύχτα, και το άλλο πρωί βλέπει πέντε αγωγιάτες, με τα γαϊδουράκια τους φορτωμένα τρόφιμα, να παίρνουν το δρόμο τον δικό του.

— Ε! καλοί μου άνθρωποι, τους φώναξε. Κάνετε μου μια χάρη. Άστε με να φορτώσω αυτό το σακούλι σ' ένα γαϊδουράκι. Έρχομαι από μακριά και κουράστηκα να το κρατώ.

— Μετά χαράς, αποκρίθηκαν εκείνοι.

Έτσι, συνέχισαν το δρόμο τους όλοι μαζί, κι ο Μιχάλης ευχαριστούσε το Θεό για την καλή του τύχη.

Ξάφνου, βλέπουν από μακριά ένα παλιό, ετοιμόρροπο σπίτι.

— Εκεί μέσα είναι μια ταβέρνα, φώναξε ο ένας αγωγιάτης. Πάμε να πιούμε κρασί.

— Έλα κι εσύ μαζί μας, είπαν όλοι του Μιχάλη.

Εκείνος όμως θυμήθηκε τη δεύτερη συμβουλή του αφεντικού του, ποτέ να μην ξεστρατίζει από το δρόμο του, και δεν μπήκε στην ταβέρνα. Κάθισε έξω και φύλαγε τα γαϊδουράκια και τα πράγματα.

Οι αγωγιάτες στην ταβέρνα, όλο κι έπιναν, έπιναν κρασί, ώσπου μέθυσαν κι άρχισαν να χοροπηδούν και να φωνάζουν. Κι από το πολύ το χοροπηδητό, σε μια στιγμή, γκρεμίζεται η ταβέρνα και πέφτει το ταβάνι στα κεφάλια τους.

Είδε κι έπαθε ο καημένος ο Μιχάλης να τους βγάλει από κει. Τους περιποιήθηκε, τους έδεσε τις πληγές τους, τους έδωσε νερό να πιούν και τους έβαλε να ξαπλώσουν κάτω από ένα δέντρο. Εκείνοι για να τον ευχαριστήσουν:

— Πάρ' τα όλα, του είπανε, και τα γαϊδουράκια και τα τρόφιμα, για το καλό που μας έκανες.

Με τα γαϊδουράκια φορτωμένα τώρα, ο Μιχάλης συνέχιζε χαρούμενος το δρόμο του και σκεφτόταν τι χαρά θα έκανε η γυναίκα του, όταν θα τον έβλεπε να φτάνει με όλα τούτα τα καλά στο σπιτικό τους.

Περπάτησε ακόμη μια μέρα, και τη νύχτα έφτασε επιτέλους στο χωριό τους. Όταν όμως πλησίαζε το σπίτι του, βλέπει έναν άντρα να μπαίνει μέσα και τη γυναίκα του να τον καλωσορίζει.

« Α! έτσι» σκέφτηκε θυμωμένα. « Εγώ δουλεύω τόσα χρόνια για να της στέλνω χρήματα, κι εκείνη με ξέχασε και παντρεύτηκε άλλον. Θα φύγω λοιπόν κι εγώ. Θα πάω πίσω στην Πόλη.»

Κι έκανε να ξεκινήσει. Σκέφτηκε όμως την τρίτη συμβουλή του αφεντικού του, τον βραδινό του τό θυμό να τον κρατά το πρωινό. Πήγε λοιπόν εκεί δίπλα σε μια καλύβα και κοιμήθηκε ώσπου να ξημερώσει.

Πρωί πρωί την άλλη μέρα, άκουσε να μιλούν στην πόρτα του σπιτιού του. Βγαίνει απ' την καλύβα και βλέπει τον άντρα, που είχε δει το βράδυ, να φεύγει και να λέει στη γυναίκα του:

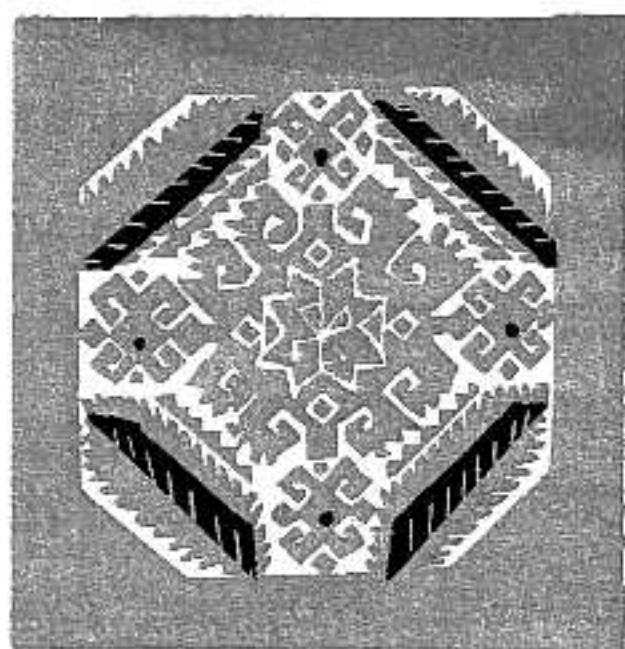
— Γειά σου μάνα, θα γυρίσω το μεσημέρι.

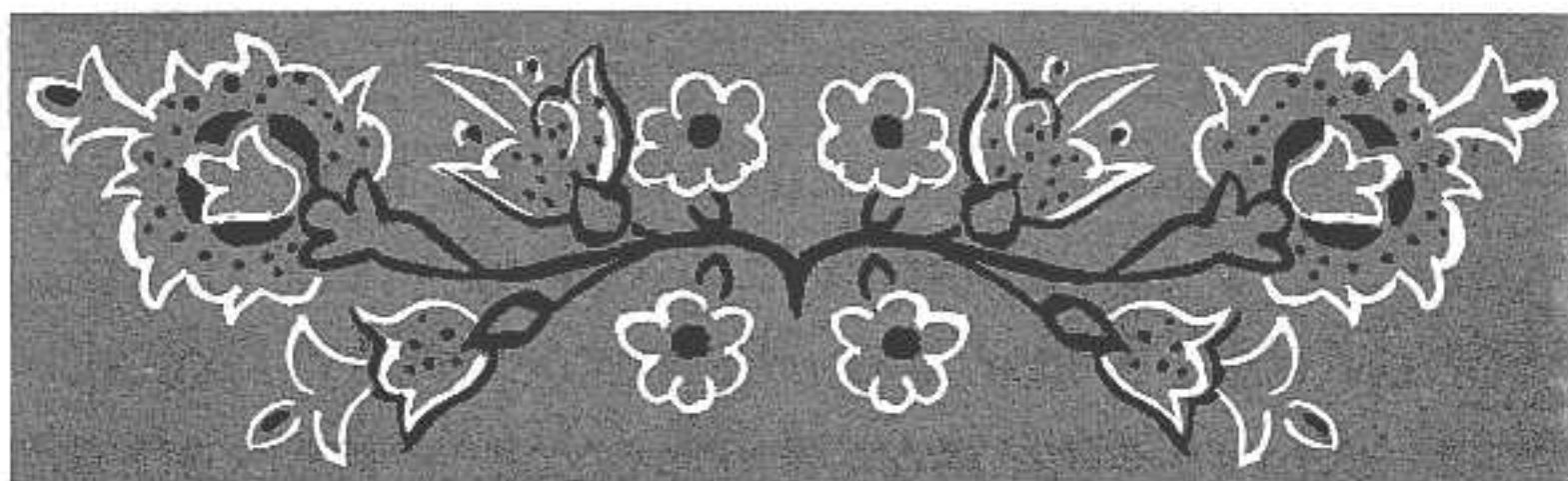
Με χαρά τότε κατάλαβε πως ήτανε ο γιος του. Είχε μεγαλώσει πια, είχε γίνει άντρας, τόσον καιρό που έλειπε αυτός στην Πόλη.

«'Αδिका θύμωσα» σκέφτηκε. «'Αδिका παρά λίγο να φύγω πάλι.»

Έτρεξε τρελός απ' τή χαρά του, τους αγκάλιασε και τους δυο, γυναίκα και παιδί, και ξεφόρτωσε τα καλά που είχε φέρει. Κι από τότε δεν ξανάφυγε ποτέ απ' το χωριό του. Έζησε εκεί χρόνια πολλά, με όλα τα καλά του, με τη γυναίκα και το γιο, τα εγγόνια που ήρθαν έπειτα και τα δισέγγονά του.

(Από το βιβλίο 17 ελληνικά λαϊκά παραμύθια)

ΓΕΩΡΓΙΑ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ-ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ

Το γεφύρι τ' ουρανού

Α 'ΜΟΥΝΑ ψηλός, να 'μουνα και μάγος! έλεγε ο Γιαννιός καταμόναχος στου ποταμού την άκρια. Θε να 'στηνα γεφύρι να δέσω τον ουρανό με τη γης. Να περπατάω απάνω, να φτάσω τ' άστρα, να γεμίζω φως τις χούφτες μου και να το κατεβάζω. Να το ρίχνω στ' άσπρα μαλλιά της μάνας μου, να λάμπουνε σαν ασήμι.

Εκεί που το 'λεγε, να και βγαίνει από το ποτάμι μια νεράιδα. Φόραγε πράσινο φουστάνι, διάφανο, και τα πόδια, τα χέρια κι η θωριά της μοιάζανε με κρίνα.

Του Γιαννιού του κόπηκε η μιλιά από το φόβο. Το 'χε δα ακουστά, πως οι ξωθιές παίρνουνε τη μιλιά των ανθρώπων. Μα η Νεράιδα του γέλασε και του είπε:

— Γεφύρι θες, Γιαννιό, να δένει τον ουρανό με τη γης; Μονάχος σου το φτιάνεις, μονάχος το χαλάς.

Ο Γιαννιός τα 'χασε. Έκανε να ρωτήσει τη νεράιδα, μα αυτή είχε κιόλας χαθεί μπροστά στη ρίζα της βελανιδιάς, που άπλωνε τον ίσκιο της στο ποτάμι. Ο Γιαννιός το κοίταξε. Κι όπως τρεμόπαιζε το φως απάνω στα ισκιωμένα νερά, αφήνοντας πού και πού άσπρες βούλες, του φάνηκε πως έβλεπε πλήθος μικρές, μικρούτσικες νεράιδες, που σαλεύανε τα κρινένια τους χέρια και τραγουδούσανε μ' ασημένια φωνή:

— Μονάχος σου το φτιάνεις, μονάχος το χαλάς.

— Πώς γίνεται; είπε φωναχτά ο Γιαννιός, για να σιγουρευτεί πως δεν έχασε τη μιλιά του.

Μ' από κείνη την ώρα έχασε την όρεξή του. Δεν ήθελε να φάει, δεν ήθελε να πιεί. Μονάχα το γεφύρι είχε στο νου. Πήγαινε πρωί και βράδυ στο ποτάμι και φώναζε στις νεράιδες:

— Πώς γίνεται; Πώς γίνεται μονάχος να το φτιάχνω, μονάχος να το χαλώ το γεφύρι;

Κι άκουγε το ποτάμι που κυλούσε τραγουδιστά τα νερά του και τα δέντρα που σειούσανε τα φύλλα τους, κι έτσι, πάλι, τ' άκουγε να του αποκρίνονται:

— Μονάχος σου το φτιάχνεις, μονάχος το χαλάς.

Η μάνα του τον έβλεπε που δεν είχε κέφι μήτε για παιχνίδι, μήτε για φαΐ, μήτε για γέλιο και του 'λεγε:

— Τι έχεις, Γιαννιό μου, και δεν τρως; Τι έχεις και δε γελάς και δεν παίζεις, όπως πρώτα;

— Τίποτα, μάνα. Θέλω μονάχα να στήσω γεφύρι, να δέσω τον ουρανό με τη γης, ν' ανέβω στ' άστρα και να γεμίσω τις φούχτες μου φως ν' ασημώσω τα μαλλιά σου.

— Σε καλό σου, παιδί μου, είπε η μάνα του και τον αγκάλιασε να τον φιλήσει. Αυτά οι άνθρωποι δεν μπορούνε να τα κάνουνε. Κοίτα μονάχα μη χάσεις κάνα γίδι στη βοσκή.

— Μην έχεις φόβο για μένα, μάνα, μήτε για τα γίδια. Μ' αν δε φτιάσω το γεφύρι, δε θα 'βρω ποτέ μου ησυχία.

Κι όλο κιτρίνιζε από την αφαγιά και την

πίκρα, να συλλογιέται τα λόγια της νεράιδας. Μια μέρα, κει που έπαιζε τη φλογέρα στο βουνό, βλέπει μπροστά του μια γριούλα.

— Ώρα καλή, παιδί μου.

— Καλώς την κυρούλα. Κάτσε ν' αρμέξω τη γίδα να σου δώσω γάλα.

Σαν ήπια το γάλα, η γριά είπε:

— Έχε την ευκή μου. Κι ό,τι λαχταράς να γίνει.

— Μα πώς νά γίνει αυτό που λαχταρώ; είπε ο Γιαννιός. Η μάνα μου λέει πως οι άνθρωποι δεν μπορούν να κάνουνε τέτοια πράματα.

Και της είπε για το γεφύρι.

Η γριά γέλασε.

— Άκουσε τα λόγια μου και δε θά χάσεις, του είπε. Το βράδυ, σα θα γυρίσεις στο σπίτι σου, να πας στη μάνα σου το πιο όμορφο αχλάδι που θα βρεις, να της γελάσεις γλυκά και να τη ρωτήσεις: Πώς τα πέρασες, μάνα; Και σα θ' αρχίσει εκείνη να σου μιλά, να μην ξεκολλήσεις τα μάτια σου από τα δικά της.

— Καλά, κυρούλα, είπε ο Γιαννιός. Έτσι θα κάνω.

Βόσκησε τα γίδια του όλη μέρα, και σαν πήρε τον κατήφορο για να τα κλείσει στο μα-

ντρί, έψαχνε με τα μάτια τις αγριαχλαδιές. Μα όλα τ' αχλάδια που 'βλεπε, του φαινότανε πράσινα, άγουρα και στυφά.

Είδε και μιαν αχλαδιά ξεμοναχιασμένη, φορτωμένη φρούτα. Αποπάνω της πετούσανε πουλιά. Κατεβαίνανε, τσιμπούσανε τ' αχλάδια και πάλι φεύγανε.

— Μμ! είπε ο Γιαννιός. Τούτη η αχλαδιά θα 'χει ώριμα αχλάδια.

Ανέβηκε στο δέντρο για να βρει το καλύτερο. Τ' αγκάθια του τρυπούσανε πότε τα χέρια, πότε τα πόδια, μα ο Γιαννιός το σκοπό του. Δεν έβρισκε καλό αχλάδι, γιατί τα είχαν όλα τσιμπημένα τα πουλιά. Δοκίμασε να φάει, και τα βρήκε ώριμα και νόστιμα. Μα πώς να πάει στη μάνα του χαλασμένο αχλάδι; Κει που ψαχούλευε, ανάμεσα σε κάτι φύλλα, πήρε το μάτι του ένα αχλάδι γινωμένο, όμορφο και γερό. 'Απλωσε να το κόψει, μα δεν μπορούσε. Το αχλάδι βαστούσε γερά.

— Για τη χαρά της μάνας μου θα σε κόψω, είπε ο Γιαννιός και τράβηξε δυνατά και με πείσμα το αχλάδι.

Αυτό βγήκε μονομιάς, σα να 'ταν ακουμπισμένο σε μπαμπάκια, κι ο Γιαννιός άκουσε

να βγαίνει απ' το δέντρο μια φωνή:

— Χαλάλι, αφού 'ναι γία τη μάνα σου.

Ο Γιαννιός παραξενεύτηκε πολύ. Πήρε ωστόσο τ' αχλάδι, το έβαλε στην τσέπη του κι έτρεξε να μαζέψει τα γίδια που είχανε σκορπίσει.

Σαν έκλεισε τα γίδια στο μαντρί, πήγε στη μάνα του κι έκανε όπως του είπε η γριά.

— Να 'χεις την ευκή μου, παιδάκι μου, είπε η μάνα του κι έσκυψε να φιλήσει τον Γιαννιό.

Κι αυτός είδε στα μάτια της ένα φως όμορφο και δυνατό, σαν τον ήλιο. Το φως πετάρισε μια στιγμή και χάθηκε.

Ο Γιαννιός απόμεινε συλλογισμένος. Μά η καρδιά του ήτανε πιο ήσυχη, πιο ξαλαφρωμένη, και γέλασε της μάνας του. Αυτή, που τον έβλεπε τόσες μέρες πικραμένο, χάρηκε, και πάλι είδε ο Γιαννιός στα μάτια της το ίδιο φως.

Την άλλη μέρα, κει που 'βοσκει ο Γιαννιός τα γίδια, ξαναπέρασε η γριά.

— Έκανες όπως σου είπα; τον ρώτησε.

— Ναι. Μα τι να τα κάνει η μάνα μου τ' αχλάδια; Εγώ θέλω να φτιάξω το γεφύρι, να της ασημώσω τα μαλλιά με το άστρινο φως.

— Ε! Τότε πήγαινέ της απόψε ένα λαγό.

— Καλά, θα της πάω, είπε ο Γιαννιός.

Παιδεύτηκε, παιδεύτηκε, ώσπου έπιασε ένα λαγό και τον πήγε. Πάλι χάρηκε η μάνα του και πάλι πετάρισε στα μάτια της το φως. Του Γιαννιού του φάνηκε πως, ετούτη τη φορά, έμοιαζε σαν αχτίνα.

Την τρίτη μέρα, η γριά του είπε να πάει στη μάνα του ένα πουλί. Ο Γιαννιός κυνήγησε όλη τη μέρα, κουράστηκε, ιδρωσε, μα πήγε στη μάνα του το πουλί, γελαστός και χαρούμενος. Κι η αχτίνα στα μάτια της του φάνηκε ακόμα πιο μεγάλη.

Μα τι κακό ξαφνικά! Η αχτίνα σβήστηκε στα μάτια της μάνας, που σκοτεινιάσανε καθώς γύρισε και του είπε:

— Γιαννιό μου, την έβγαλες πια από το μυαλό σου την ιδέα να χτίσεις το γεφύρι;

Κάτι άστραψε μεμιάς μέσα στο μυαλό του Γιαννιού. Θυμήθηκε τα λόγια της νεράιδας: «Μονάχος σου το χτίζεις, μονάχος το χαλάς».

— Τούτο δω είναι το γεφύρι, είπε μέσα του.

Ρίχτηκε στην αγκαλιά της μάνας του και της είπε:

— Το 'χτισα, μάνα, το γεφύρι μου. Το 'χτισα!
Η μάνα του σταυροκοπήθηκε, κι ο Γιαννιός

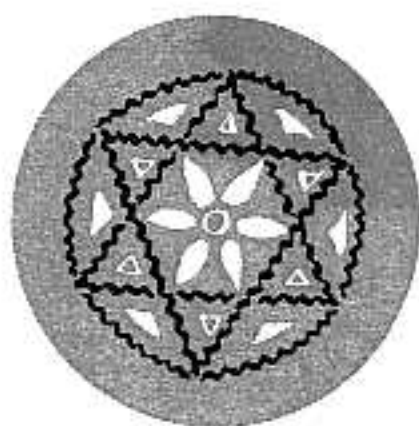
έτρεξε στο ποτάμι. Το φεγγάρι γελούσε μέσα από τα φύλλα της βελανιδιάς. Οι ίσκιοι γλιστρούσανε στα νερά, που λάμπανε σα να 'τανε σπαρμένα μ' αμέτρητα χρυσά πετράδια.

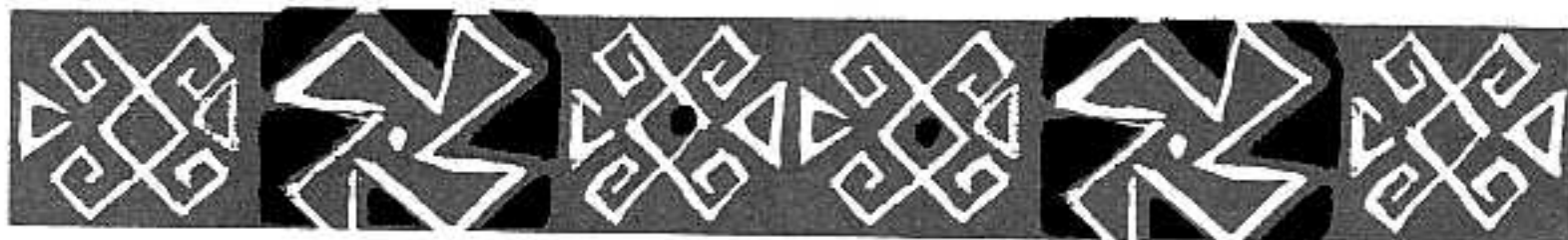
— Νεράιδα, καλή νεράιδα, φώναξε ο Γιαννιός. Δε θα το ξαναχαλάσω πια το γεφύρι μου.

Απ' το ποτάμι ακούστηκε ένα γλυκό μουρμούρισμα, σα να γελούσανε χίλιες νεράιδες μαζί.

Σήκωσε ο Γιαννιός τα μάτια στον ουρανό. Κι είδε να ζυγιάζεται ψηλά, σ' ένα χρυσό γεφύρι, η μάνα του. Τα μαλλιά της ήταν σαν ασήμι. Τα μάτια της λάμπανε σαν όλα τ' άστρα. Και το φως τους τύλιγε τον Γιαννιό και του έφερνε τόση χαρά, μα τόση χαρά!

(Από το βιβλίο *Ο Νάνος τριλαλίας*)

ΛΙΝΑ ΚΑΣΔΑΓΛΗ

Τα παιδιά της γης

Λεμόνι

Ο χειμώνας κι αν θυμώνει,
λεμονιά γερτή ως το χώμα,
τον καρπό της καμαρώνει:
δροσερή χαρά στο στόμα,
ζουμερό, ξανθό λεμόνι.

Πορτοκάλι

Μόλις η άνοιξη θα 'ρθει,
πώς μυρίζουν οι άσπροι ανθοί!
Και στο κρύο, στη συννεφιά,
φως και χρώμα κι ομορφιά—
πορτοκάλια χρυσαφιά.

Κρεμμύδι

Λέει το κρεμμύδι: «Δεν μπορώ να νιώσω γιατί όλοι κλαίνε σαν βρεθούν κοντά μου. Εγώ είμαι τρυφερό κι ήμερο τόσο κι όλους τους αγαπώ με την καρδιά μου».

Φασολάκι

Το φασολάκι σκαρφαλώνει όπου κι αν βρει κι έκανε το φουστάνι του κουρέλι.

Μα λέει η μητέρα η φασολιά: « Ας χαρεί, κι εγώ του το μπαλώνω, δε με μέλει».

Τα κεράσια

«Το Μάη θα γίνουν τα κεράσια» λένε οι σπυργίτες, «καλά θα βολευτούμε!» και τα κεράσια που τ' ακούνε, κλαίνε και ρωτάν: «Πού θα πάμε να κρυφτούμε;»

Μουριά

Μόλις η μουριά τα πρώτα
φύλλα της πετάξει,
μεγαλώνουν τα σκουλήκια
που μας κάνουν το μετάξι.
Κι όταν έρθει το ζεστό,
τ' αγαπημένο καλοκαίρι,
στα παιδιά με τα πανέρια
μούρα ολόγλυκα θα φέρει.

Μηλιά

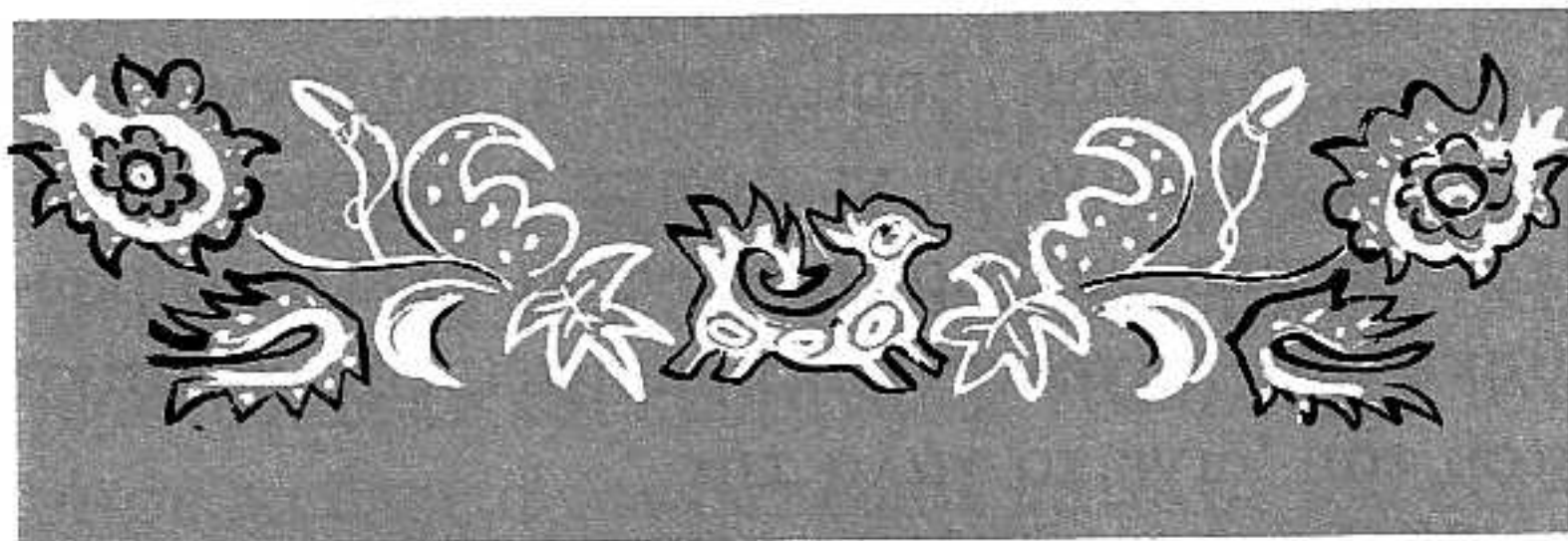
Απ' τη μηλιά, γλυκόμηλο,
κατέβα σε παρακαλώ.
Σε περιμένουν τα παιδιά
με τη χαρούμενη καρδιά.

Κυδωνιά

Χρυσοχέρα η Κυδωνιά,
δεν προφταίνει στη δουλειά.
Χίλια δυο γλυκά μας δίνει
και πελτέ σάν το ρουμπίνι.

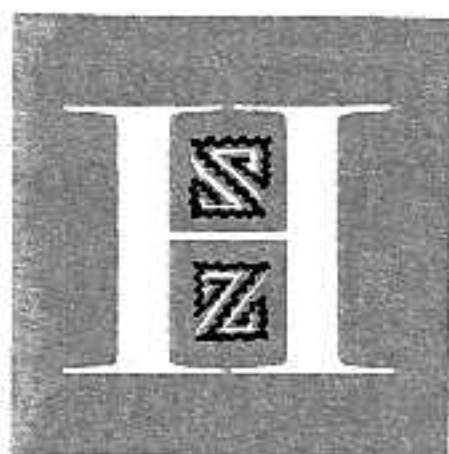
(Από το περιοδικό *Η Οδηγός*, 1952)

ΔΑΝΑΗ ΤΣΟΥΚΑΛΑ

Ο Πιτσιρίκος

ΜΑΝΟΥΛΑ είχε βάλει μπουγάδα εκείνη την ημέρα. Πήρε τον Πιτσιρίκο από το χέρι, τον κάθισε στο περιβολάκι που ήταν μπροστά στο σπίτι και του σύστησε να 'ναι φρόνιμος. Ο Πιτσιρίκος ήτανε τόσοσ δα, όλο λακκάκια και μαλακώματα. Είχε δυο στρογγυλά βελουδένια μάτια σαν κεράσια, κάτι μαγουλάκια κατακόκκινα και λίγο ξανθό χνούδι στο κεφάλι του, ίδιο κλωσόπουλο.

Ο Πιτσιρίκος κάθισε φρόνιμος για κάμποσην ώρα. Είχε δώσει το λόγο του στη μανούλα, κι είχε σκοπό να τον κρατήσει. Έπαιξε με τα πετραδάκια που ήταν τριγύρω, έχωσε το δα-

χτυλάκι του στη μερμηγκοφωλιά, «βοτάνισε» λιγάκι, δηλαδή ξερίζωσε τα φιντάνια που 'πρεπε να μείνουν κι άφησε τ' αγριοβότανα που 'πρεπε να ξεριζωθούν, κι έπειτα σηκώθηκε και πήγε να καλημερίσει την κατσίκα που του 'δινε το γάλα της.

— Καλημερούδια! της είπε.

Η κατσίκα όμως δεν του 'δωσε σημασία. Γι' αυτό ο Πιτσιρίκος έκαμε μια βόλτα ολοτρόγυρα: πήγε και βρήκε την κότα, χτύπησε παλαμάκια για να σηκωθούν τα περιστέρια, κυνήγησε τη χήνα φωνάζοντας «βικ-βικ», κουβέντιασε με το χελιδόνι, που είχε τη φωλιά του κάτω από το τζαμωτό του σπιτιού, τρόμαξε τη γάτα, κι έπειτα άρχισε να βαριέται.

Γιατί συνήθως ο Πιτσιρίκος ή έτρωγε ή κοιμόταν ή έκανε αταξίες. Πώς να περάσει αλλιώς την ώρα του; Με τη φρονιμάδα δεν περνούσε εύκολα η ώρα. Πήγε, λοιπόν, και πλατσούρισε με τα χεράκια του μέσα στο χαντάκι που κάνανε τα νερά κι οι σαπουνάδες που 'χυνε η μανούλα από τη σκάφη και τρέχανε από το πλυσταριό, ως έξω στο περιβολάκι, και πασαλείφτηκε καλά καλά. Άμα βαρέθηκε κι αυτό το παιγνίδι, σκούπισε τα λερωμένα χεράκια

του πάνω στην ποδίτσα του για να τα παστρέψει κι άρχισε να κυλιέται χάμω στο γρασίδι.

Το μεσημέρι που πήγε να τον πάρει η μανούλα για να του δώσει να φάει, τον βρήκε γεμάτο λάσπη και πρασινάδα. Τον άλλαξε, τον τάισε, κι έπειτα τον ξάπλωσε πάνω σε μια κουβέρτα, στη σκία της καρυδιάς, να κοιμηθεί.

Τον Πιτσιρίκο όμως δεν τον έπαιρνε ο ύπνος. Δεν τον άφηναν ήσυχο οι αταξίες που δεν είχε προφτάσει να κάμει εκείνη την ημέρα. Άμα βεβαιώθηκε πως η μανούλα δε θα ξανάβγαινε πια, σηκώθηκε για να προλάβει.

Σηκώθηκε με δυσκολία, γιατί δεν ήταν πολύς καιρός που ο Πιτσιρίκος είχε πάψει ν' αρκουδίζει. Στερεώθηκε καλά πάνω στα ολοστρόγγυλα και γερά ποδαράκια του, έχωσε το δάχτυλό του στο στόμα, γιατί αυτό τον βοηθούσε να σκεφτεί καλύτερα, και συλλογιζόταν τι να σκαρώσει. Να τραβούσε τη γάτα από την ουρά; Να τρώμαζε την κατσίκα; Να μαδούσε τη χήνα; Ή να 'ριχνε πέτρες στα περιστέρια;

Κι αφού τα δοκίμασε όλα τούτα με τη σειρά, χωρίς μεγάλη επιτυχία, γιατί ούτε η κατσίκα τον φοβήθηκε, ούτε τη γάτα και τη

χήνα κατάφερε να πιάσει, ούτε τα περιστέρια να πετύχει, απογοητευμένος έβαλε με το νου του να κάμει κάτι άλλο. «Θα πάω να βρω το πουλάκι που τα μαρτυράει όλα της μανούλας. Θα το μαδήσω, το άτιμο. Θα του στρίψω το λαρύγγι». Και μια και δυο, άνοιξε την πορτούλα του φράχτη, πράμα απόλυτα απαγορευμένο, και, γεμάτος πολεμική διάθεση, τράβηξε κατά τα πεύκα.

Ήταν ακόμα μικρός ο Πιτσιρίκος, μόλις μόλις τον βαστούσαν τα ποδαράκια του, μα προχωρούσε θαρρετά. Πέρασε το φρεσκοοργωμένο χωράφι, σκαρφαλώνοντας πάνω στα μαλακά βουναλάκια του και κατρακυλώντας στα ισιοχαραγμένα χαντάκια, και βγήκε στον κάμπο. Εκεί που πήγαινε, σκουντούφλησε σ' ένα αγκάθι και πάρ' τον κάτω. Ο Πιτσιρίκος άρχισε να κλαίει, για να τον ακούσει ο τόπος και να μάθει τι έπαθε. Ήταν πολύ φουρκισμένος μ' εκείνο το αγκάθι που τον έριξε. Έκλαιγε, έκλαιγε, μα αφού είδε κι απόειδε πως κανείς δεν τον άκουγε, να 'ρθει να τον παρηγορήσει, θεώρησε περιττό να κλάψει περισσότερο, σταμάτησε άξαφνα, ξανασηκώθηκε, και τράβηξε στο δάσος. Τώρα δα ήταν ακόμα

πιο θυμωμένος με το πουλάκι, σαν εκείνο να τον είχε ρίξει κάτω.

Τι μεγάλο που ήταν το δάσος! Πού να καθόταν το πουλάκι; Ο Πιτσιρίκος έτρεχε από το ένα δέντρο στ' άλλο και φώναζε: «Πουλάκι, πουλάκι, ψιτ, ψιτ!» Μα το πουλάκι φτερούγιζε ανάμεσα στα κλαριά, από δέντρο σε δέντρο, και δεν καθότανε να το πιάσει ο Πιτσιρίκος και να του στρίψει το λαιμό. Τα δέντρα ήταν όλα ίδια, μοιάζανε τόσο πολύ το ένα με τ' άλλο, που δεν τα ξεχώριζες. Ολοτρόγυρα χτυπούσαν τα τρυποκάρυδα τους κορμούς με τις μύτες τους, σφύριζε ο κότσυφας, βούιζε το κουνούπι «ζουμ, ζουμ, ζουμ», και δεν ήταν εύκολο να ξεχωρίσει ο Πιτσιρίκος το θόρυβο που έκαναν τα φτερά του πουλιού.

Με το κυνηγητό του πουλιού, πέρασαν ώρες. Ο Πιτσιρίκος είχε ξεχαστεί, όταν άξαφνα ένιωσε κάτι μέσα του να του λέει πως ήταν καιρός να γυρίσει στο σπίτι. Δεν έπρεπε να πάρει είδηση η μανούλα πως το είχε σκάσει. Στάθηκε, κοίταξε γύρω του να δει το σπίτι, μα το σπίτι δε φαινόταν πουθενά. Όσο έφτανε το μάτι του, δεν έβλεπε παρά κορμούς, μόνο κορμούς. Ο Πιτσιρίκος τα σάστισε. Τι είχε γίνει

το σπίτι; Γύριζε γύρω από τους κορμούς κι έψαχνε να το βρει, μα το σπίτι είχε φύγει.

Ο Πιτσιρίκος ήταν μονάχος του, ολομόναχος, μέσα στο μεγάλο δάσος, που τώρα σκοτεινίαζε γύρω του. Πώς φοβόταν ολομόναχος εκεί μέσα! Σίγουρα ο λύκος τον παραμόνευε, κρυμμένος πίσω από κείνα τα μεγάλα δέντρα. Ο Πιτσιρίκος τον άκουγε. Να, τώρα ακόνιζε τα δόντια του. Φοβισμένο, το παιδάκι έκαμε πίσω. Μα πίσω του ήταν οι σκιές. Οι σκιές, που μεγάλωναν κι άπλωναν τα χέρια τους απάνω του. Ήθελαν να τον φτάσουν, τον κυνηγούσαν να τον τσακώσουν, να του κάμουν κακό. Ποιος ξέρει τι θα κάνανε, αν τον έφταναν. Ου-ου-ου, πώς φοβόταν!

Έκαμε να το βάλει στα πόδια, μα τον κάρφωσε στον τόπο ένα μούγκρισμα. Αυτός θα 'ταν ο λύκος! Ο Πιτσιρίκος έτρεμε ολάκερος και δεν ήξερε πού να πάει να κρυφτεί. Αχ! αχ! Τι τρομερό πού ήταν το δάσος! Ο λύκος παραμόνευε πίσω από τους κορμούς, η αλεπού σκάλιζε το χώμα με τα νύχια της κι ερχόταν όλο και πιο κοντά, οι σκιές τον κυνηγούσαν. Μια μεγάλη κουκουβάγια πέταξε στο δέντρο που ήταν πάνω από το κεφάλι του. Όλο το

δάσος τα είχε μαζί του. Τι αξιολύπητος που ήταν, χαμένος μέσα στο εχθρικό δάσος με τα πανύψηλα δέντρα! Ο Πιτσιρίκος κάθισε κάτω απελπισμένος κι άρχισε να κλαίει. Έκλαιγε, έκλαιγε απαρηγόρητα.

Το παιδάκι βρισκόταν τόσο μακριά, που το κλάμα του δεν έφτανε ως το σπίτι, δεν έφτανε ως τ' αυτιά της μανούλας του. Οι μανούλες όμως δεν έχουν μόνο αυτιά στο κεφάλι, όπως όλοι οι άλλοι άνθρωποι. Έχουν και κάτι αυτιά στην καρδιά, που ακούνε πολύ μακριά, ακούν όσο μακριά κι αν είναι το παιδί τους.

Εκεί που έπλενε η μανούλα, η καρδιά της άκουσε το κλάμα. Γιατί έκλαιγε έτσι ο Πιτσιρίκος; Τι έχει πάθει; Τον πείραξε κανένας; Η μανούλα άφησε τα ρούχα και πετάχτηκε έξω.

Ο Πιτσιρίκος δε φαινόταν πουθενά. Η πορτούλα του φράχτη ήταν ανοιχτή. Ο ουρανός είχε σκοτεινιάσει. Ψιχάλιζε.

Η μανούλα έτρεξε κατά τη συστάδα των πεύκων. Εκεί καθόταν ο Πιτσιρίκος, είχε σκεπάσει το μουτράκι του με τα δυο του χέρια, κι έκλαιγε, κι έκλαιγε, που του κοβόταν η ανάσα από το κλάμα.

— Τι έχεις, Πιτσιρίκο; ρώτησε η μανούλα.

Το μουτράκι ξεπρόβαλε πίσω από τα χέρια, καταμουντζουρωμένο από χρώματα ανακατωμένα με δάκρυα. Η μανούλα τον σήκωσε στην αγκαλιά της. Και μόλις ο Πιτσιρίκος ένιωσε τα μπράτσα της γύρω του, παρηγορήθηκε. Αναστέναξε άλλη μια φορά, κι έπειτα χαμογέλασε. Τι σίγουρο που ένιωθε τον εαυτό του στην αγκαλιά της! Ας ήταν μισοβρεμένη από το πλύσιμο. Όλα γύρω μονομιás άλλαξαν όψη· το δάσος μίκρυνε, ο λύκος δε μούγκριζε πια, μούγκριζε μονάχα η αγελάδα του γείτονα, που βοσκούσε εκεί σιμά στον κάμπο. Πάνω στο πεύκο, εκεί που πρώτα τον παραμόνευε η κουκουβάγια, τώρα καθόταν ένας σπουργίτης. Όλα ημέρεψαν μόλις είδαν τη μανούλα κι έγιναν διαφορετικά.

Η μανούλα πήγε τον Πιτσιρίκο στο σπίτι, του 'πλυνε το μουντζουρωμένο μουτράκι του και τα χέρια, του 'δωσε το γάλα του, τον έγδυσε, και τον ξάπλωσε στο κρεβατάκι του. — Τι πήγες να κάμεις στα δέντρα; τον ρώτησε.

Μα ο Πιτσιρίκος δεν της είπε το μυστικό του. Όλα καλά, μα δεν ήταν ανάγκη να ξέρει η μανούλα πως είχε σκοπό να ξεμπερδέψει το πουλάκι. Μπορεί να το 'λεγε και του πατέρα,

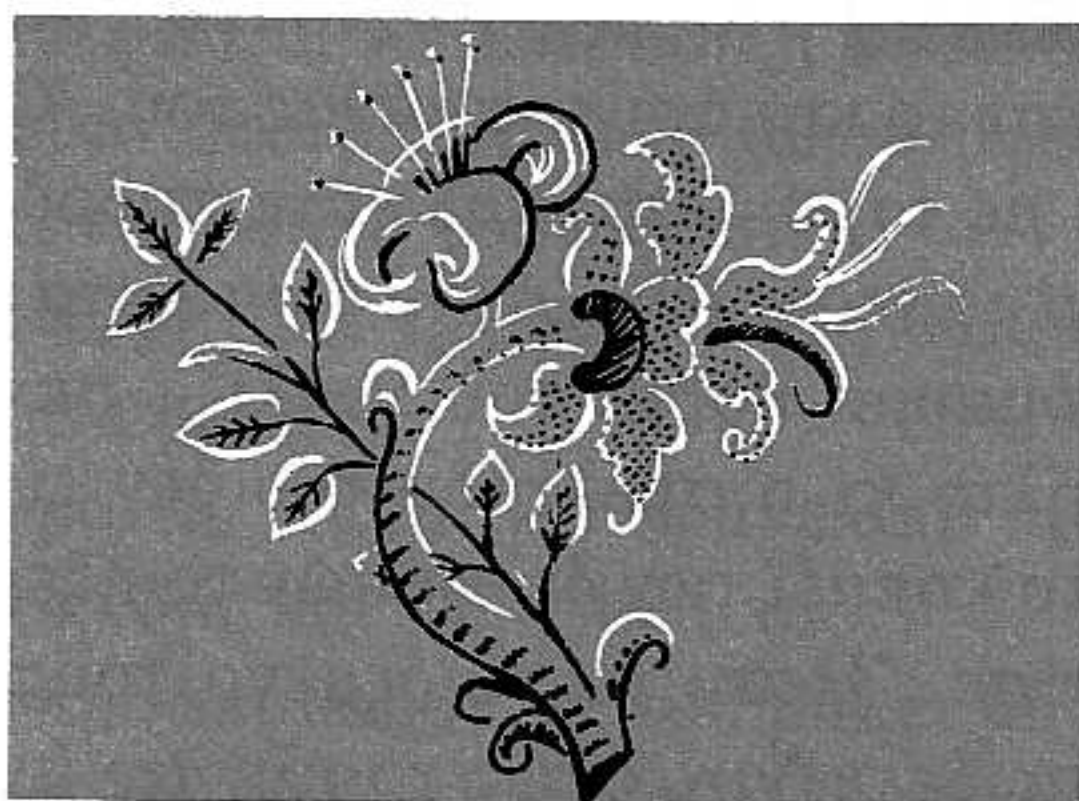

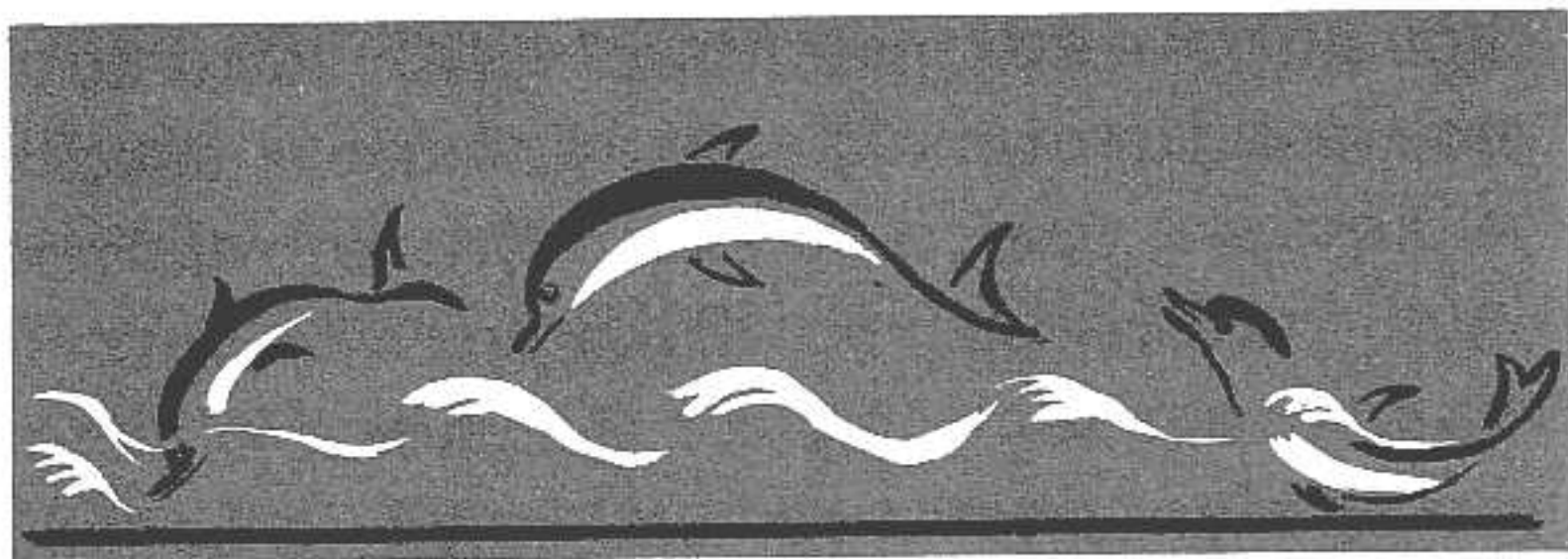
που μάλωνε άσκημα. Με τη μανούλα τα κατά-
φερνε ο Πιτσιρίκος, γιατί μαλάκωνε εύκολα·
ο πατέρας όμως δεν έπαιρνε από χαμόγελα
άμα ήταν θυμωμένος. Καλύτερα να κρατούσε
το μυστικό του. Ο Θεός ήξερε πως ο Πιτσι-
ρίκος είχε μετανιώσει και δε θα τα ξανάβα-
ζε με το πουλάκι. Γι' αυτό είπε την προσευ-
χή του:

Πέφτω, κάνω το σταυρό μου,
άγγελο έχω στο πλευρό μου,
δούλος του Θεού λογιούμαι,
και κανένα δε φοβούμαι,

κι ύστερα αποκοιμήθηκε ήσυχος.

(Από το βιβλίο *Τα παραμύθια της Νεφέλης*)

ΦΑΝΗ ΠΑΠΑΛΟΥΚΑ

Τα δελφίνια

ΗΤΑΝ μια φορά ένα μικρό δελφίνι.

Ζούσε με το κοπάδι του στ' ανοιχτά της θάλασσας ξένοιαστο κι ευτυχισμένο, κι ήταν η χαρά και το καμάρι της μάνας του. Όλη μέρα έπαιζε με τα κύματα, και πότε πηδούσε ψηλά στον αέρα, πότε βυθιζόταν βαθιά στα νερά. Το σταχτόμαυρο κορμί του γυάλιζε σαν ατσάλι στον ήλιο κι η σβελτάδα του δεν είχε ταίρι. Όλο το κοπάδι των δελφινιών το ήξερε και το αγαπούσε. Ήταν το χαϊδεμένο τους, «το μικρό μας δελφίνι», όπως το έλεγαν.

Όμως το μικρό μας δελφίνι είχε ένα ελάττωμα, και το ελάττωμά του αυτό έδινε κιόλας πολλές σκοτούρες στη μητέρα του και πολλές τιμωρίες στο μικρό μας δελφίνι.

Ήταν περίεργο. Ήθελε όλα να τα μάθει, όλα να τα δει. Εκεί που έπλεε ήσυχα μ' όλο του το κοπάδι, κι έλεγαν τ' άλλα δελφίνια μέ θαυμασμό: δές, τό μικρό μας δελφίνι έβαλε μυαλό! ξάφνου το έχαναν. Το κοπάδι σκόρπιζε τότε να το βρει, κι η μητέρα του ανησυχούσε, συγχυζότανε, την έπιανε η καρδιά της, κι ύστερα, όσο να 'ναι, ντρεπόταν και τ' άλλα δελφίνια που μουρμούριζαν:

— Πάλι τα ίδια!

Στο τέλος βέβαια κάθε φορά το έβρισκαν το μικρό μας δελφίνι ή γύριζε και μόνο του.

— Τι έκανες πάλι; το ρωτούσε η μητέρα του.

Κι εκείνο έπαιρνε το πιο αθώο ύφος του κόσμου κι εξηγούσε τόσο φυσικά:

— Είδα ένα μεγάλο ξερονήσι στη θάλασσα.

— Ε, κι ύστερα;

— Σκέφτηκα να, τι να 'ναι άραγε από πίσω...

Πάλι τα ίδια και πάλι τα ίδια...

Άδικα προσπαθούσε να του βάλει μυαλό η μητέρα του, άδικα δοκίμασαν οι γεροντότεροι

του κοπαδιού να του εξηγήσουν τους κινδύνους που υπήρχαν. Πότε βρισκόταν μια βαθιά, φαγωμένη απ' τη θάλασσα κουφάλα, πότε... έχει τόσα παράξενα και θαυμαστά ο κόσμος!

Κάποτε όμως το μικρό μας δελφίνι χόρτασε τη θάλασσα και του μπήκε στο νου να γνωρίσει και την ξηρά. Μέρες ολόκληρες πάλευε να διώξει την καινούρια του επιθυμία. Είχε ακούσει τόσες φορές τ' άλλα δελφίνια να λένε: « Η ξηρά είναι άλλος κόσμος, δεν είναι για μας». Μα το μικρό μας δελφίνι δεν μπορούσε να ησυχάσει. «Είναι άλλος κόσμος! Καλά, μα τι κόσμος;» αναρωτιόταν, και το μυαλουδάκι του δεν μπορούσε να δώσει απάντηση.

Ήξερε ακόμα πως στην ξηρά βασίλευε ένα παντοδύναμο θηρίο, ο άνθρωπος. Το μικρό μας δελφίνι, βέβαια, τον φοβόταν τον άνθρωπο, όμως ήθελε τόσο πολύ να δει την ξηρά! Και μια μέρα δεν άντεξε άλλο. Κει που έπλεε με ολόκληρο το κοπάδι, αντίκρισε από μακριά μιαν αμμουδιά. Καμώθηκε τότες πως κουράστηκε, έμεινε επίτηδες ξοπίσω, το κοπάδι σιγά σιγά ξεμάκραινε, κι όταν έφυγε αρκετά μπροστά, το μικρό μας δελφίνι όρμησε σαν τρελό

για την ξηρά.

Όταν έφτασε κοντά, έκοψε το δρόμο του και γλίστρησε να κρυφτει πίσω από ένα βράχο. Τότε έβγαλε το κεφάλι του απ' το νερό. Τι όμορφη που ήταν η ξηρά! Οι βαρκούλες, κόκκινες, λουλακιές, ξαπόστειναν τραβηγμένες στη στεριά, τα δίχτυα απλωμένα στέγνωσαν στον ήλιο, στο βάθος μια σειρά φρεσκοασβεστωμένα σπιτάκια.

Το μικρό μας δελφίни ξεθάρρεψε, άφησε το σώμα του ελεύθερο, κι ένα κύμα το έβγαλε έξω στην αμμουδιά...

— Τι ήσυχα που είναι όλα, μουρμούρισε.

Δυο τρεις άνθρωποι πιο κει, καθισμένοι κατάχαμα, μπάλωναν τα δίχτυα τους. Σήκωσε το δελφίни μας το κεφάλι του να τους δει. Άλλοι κουβέντιαζαν όσο δούλευαν, άλλοι σιγοτραγουδούσαν.

« Η μητέρα δε θα ξέρει καλά » σκέφτηκε το δελφίни και πλησίασε πιο πολύ. Οι άνθρωποι είναι καλοί. Κι έπιασε να κοιτάζει τριγύρω του άπληστα... Μα ξαφνικά ζαλίστηκε, σα να μην ένιωθε καλά... Για μια στιγμή του πέρασε απ' το νου να φύγει, να γυρίσει πάλι στη θάλασσα, μα δεν μπορούσε. Το σώμα του έγινε μεμιάς

βαρύ, το κεφάλι του αντίθετα λαφρύ, κι όλο ελάφραινε, σα να άδειαζε. Τότε τρόμαξε, σκέφτηκε τη μητέρα του, το κοπάδι του, κι η καρδιά του σφίχτηκε. Γύρω του άκουγε τώρα ένα βουητό, κι ένιωθε από πάνω του σκυμμένους πολλούς ανθρώπους. Άνοιξε τα μάτια του με κόπο. Είδε κόσμο μαζεμένο και τα ξανάκλεισε. Η καρδιά του πήγαινε να σπάσει.

«Τώρα ήρθε το τέλος μου» σκέφτηκε «οι άνθρωποι, τα πιο μεγάλα θηρία, με βρήκανε». — Δέστε ένα δελφίни, άκουσε μια φωνή να λέει κοντά του.

— Τι όμορφο που είναι, είπε μια άλλη.

Κι ένα μικρό παιδάκι έσκυψε και το χάιδεψε στη ράχη.

— Πού να βρέθηκε;

— Μα θα πεθάνει, αν το αφήσουμε. Ακόμα ζει. Άντε όλοι μαζί να το σπρώξουμε στη θάλασσα.

Έπιασαν τότε όλοι μαζί οι άνθρωποι και το σύραν σιγά σιγά και μαλακά στο νερό. Το μικρό μας δελφίни ένιωσε αμέσως καλύτερα, και σε λίγο ακόμα καλύτερα, ώσπου συνήλθε εντελώς. Έβγαλε τότε το κεφάλι του μια στιγμή απ' το νερό, είδε τους ανθρώπους στην

παραλία να το κοιτούν και του ήρθε να κάνει δυο τρία πηδήματα για να τους χαιρετήσει. Ύστερα βυθίστηκε και χάθηκε...

Στ' ανοιχτά της θάλασσας βρήκε το κοπάδι του. Η μητέρα του κόντευε να πεθάνει απ' την αγωνία της. Μόλις το είδε, έτρεξε απάνω του, κι ούτε βρηκε τη δύναμη να το μαλώσει.

— Πού ήσουνα πάλι; το ρώτησε μόνο.

— Στην ξηρά, στους ανθρώπους, αποκρίθηκε περήφανα το μικρό μας δελφίνι.

Το κοπάδι αυτή τη φορά τα 'χασε. Αμέσως μαζεύτηκε τριγύρω του ν' ακούσει.

— Ναι, στους ανθρώπους, ξανάπε το μικρό μας δελφίνι, και ξέρετε τι έχω να σας πω, οι άνθρωποι δεν είναι όπως λέτε· είναι καλοί, πολύ καλοί μάλιστα. Δεν έχουν κακιά καρδιά, πονούν για το πάθημα του άλλου και ξέρουν να τον βοηθούν.

Το κοπάδι των δελφινιών σάστισε ν' ακούει τέτοια λόγια και το μικρό μας δελφίνι κάθισε κειδά και τους διηγήθηκε τη μεγάλη περιπέτεια. Όταν τέλειωσε, ο αρχηγός του κοπαδιού, το πιο μεγάλο και δυνατό δελφίνι, έδωσε έναν πήδο και βρέθηκε μες στη μέση.

— Αδέλφια μου, είπε, όσα μας διηγήθηκε το

μικρό μας δελφίνι είναι θαυμαστά. Αφού λοιπόν οι άνθρωποι έχουν τόσο καλή καρδιά, εμείς τα δελφίνια δεν πρέπει να υστερήσουμε· πρέπει να τους ανταποδώσουμε το καλό που έκαναν, πρέπει να τους δείξουμε την ευγνωμοσύνη μας.

— Σωστά μιλάς, μα τι καλό μπορούμε να κάνουμε εμείς τα δελφίνια στον άνθρωπο; απόρησε ένα δελφίνι.

— Μπορούμε, είπε τότε ο αρχηγός, και το ύφος του έδειχνε πως ήξερε κιόλας τι θα πει.

Τότε έγινε μεμιάς απόλυτη ησυχία.

— Να ειδοποιήσουμε αμέσως τ' αδέρφια μας σ' όλες τις θάλασσες. Από σήμερα, όποιο καράβι πλέει στο πέλαγος, να το ακολουθεί πάντα ένα κοπάδι δελφινιών. Όταν τυχαίνει και πιάνει φουρτούνα και πέφτουν οι άνθρωποι ναυαγοί στη θάλασσα, όπως είδαμε τόσες φορές, να βρίσκονται πάντα κοντά τους τα δελφίνια, να τους παίρνουν στη ράχη τους και να τους βγάζουν στην ξηρά...

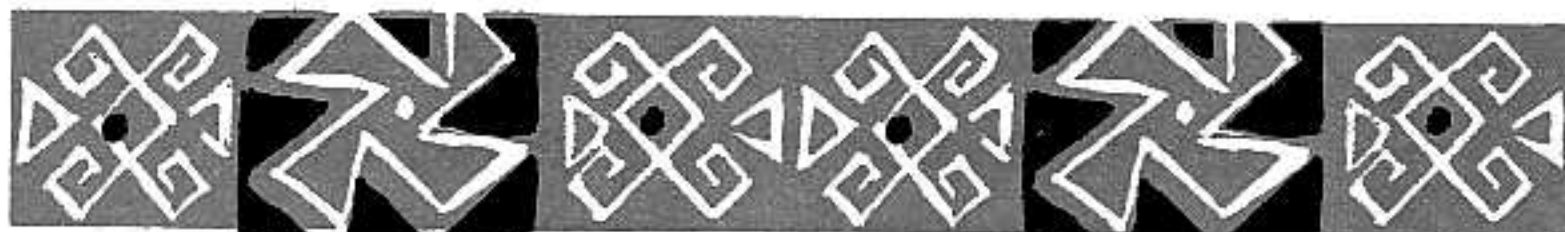
Το κοπάδι των δελφινιών θαύμασε την όμορφη ιδέα του αρχηγού τους, αμέσως δέχτηκε με χαρά την πρόταση και με μεγάλους πήδους σκόρπισε, να πάει την είδηση σ' όλα τα

δελφίνια της θάλασσας.

Έτσι το μικρό μας δελφίνι, με την περιέργειά του, έγινε αφορμή ν' αρχίσει από κείνη τη μέρα μια όμορφη φιλία, που ακόμα κρατάει ως σήμερα. Γι' αυτό, όταν ξανοιγόμαστε στο πέλαγος, βλέπουμε ένα κοπάδι δελφινιών ν' ακολουθεί πιστά το καράβι μας στο δρόμο του...

(Από το βιβλίο *Ιστορίες σαν παραμύθια*)

Νανουρίσματα

1.

Ύπνε, που παίρνεις τα παιδιά,
έλα πάρε και τούτο,
μικρό μικρό σου το 'δωκα,
μεγάλο φέρε μου το·
μεγάλο σαν ψηλό βουνό,
ίσιο σαν κυπαρίσσι
κι οι κλώνοι του ν' απλώνονται
σ' ανατολή και δύση.

2.

Νάνι νάνι, νάνι νάνι
ύπνον ήσυχο να κάνει.
Να κοιμάται να μερώνει,
να ξυπνά να μεγαλώνει·
να κοιμάται σαν τ' αρνάκι,
να ξυπνά σαν τ' αηδονάκι.
Μην πατάτε, μη βροντάτε·
το παιδάκι μου κοιμάται...

3.

Νάνι, θα 'ρθει η μάνα σου
απ' το δαφνοπόταμο
κι από το γλυκό νερό,
να σου φέρει λούλουδα,
λούλουδα, τριαντάφυλλα
και μοσκογαρούφαλα.

(Δημοτικά)

Πάπιες, χήνες του γιαλού

Πάπιες, χήνες του γιαλού,
πέρδικες του ποταμού,
έχει η γούρνα σας νερό,
να 'ρθει η κόρη μου να πιεί
κι ύστερα να στολιστεί,
στο γιαλό να κατεβεί;

Χελιδονάκι μου γοργό!

- Χελιδονάκι μου γοργό
που 'ρθες απ' την έρημο,
τι καλά μας έφερες;
- Την υγείά και τη χαρά
και τα κόκκινα αυγά.

Μάρτη, Μάρτη βροχερέ

Μάρτη, Μάρτη βροχερέ
και Απρίλη δροσερέ,
τα πουλάκια κελαηδούν,
τα δεντράκια φύλλα ανθούν,
τα πουλάκια αυγά γεννούν
κι αρχινούν να τα κλωσουν.

(Δημοτικά)

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΛΛΗΣ

Καλημερούδια

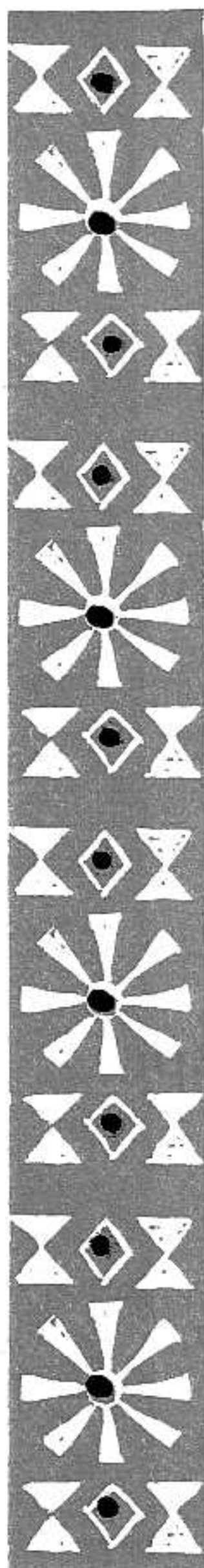
Με τι καμάρι περπατεί
την κούκλα της κρατώντας
και με ένα σπάγκο το γατί
ξοπίσω της τραβώντας!

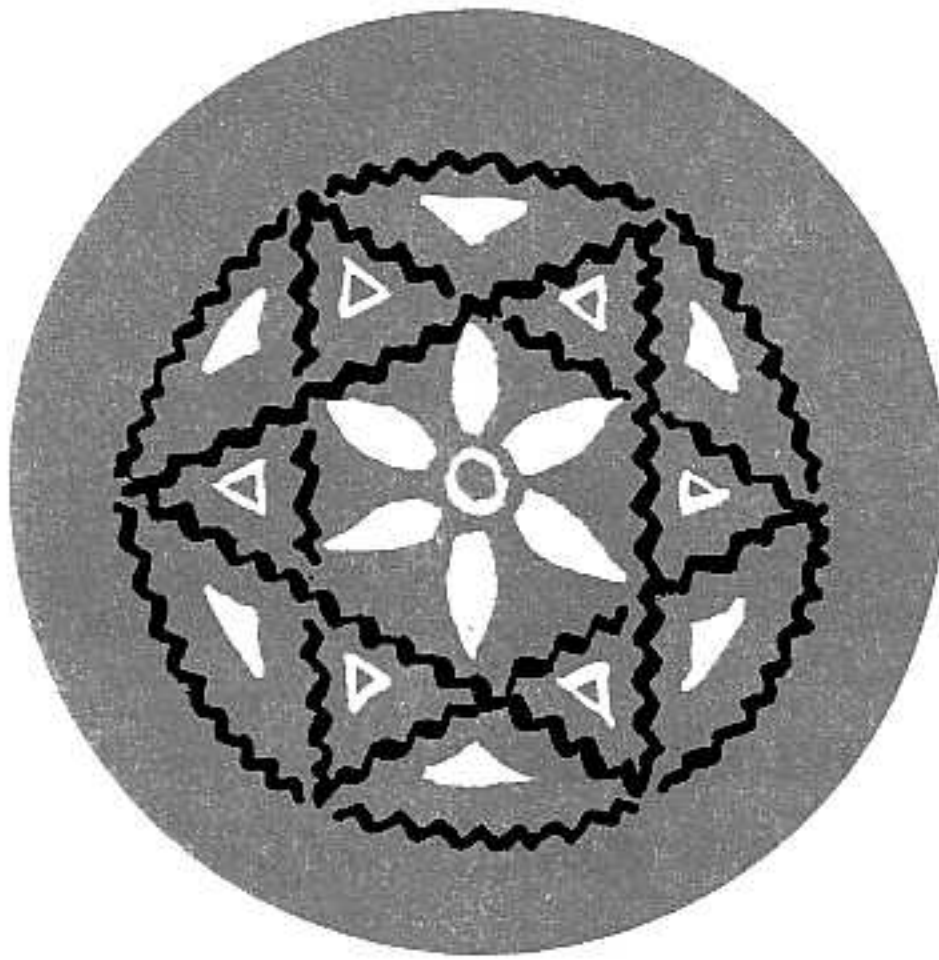
Κοντά στην πόρτα σταματά
πριν πάει πιο παραπέρα,
και τα πουλιά της χαιρετά
με μια της καλημέρα.

Καλημερούδια σας, πουλιά,
καλημερούδια, χήνα...
Την κούκλα λεν Τρανταφυλλιά
και το γατί Ψιψίνα.

Κι αν με ρωτάτε και για πού,
νωρίς τι τάχα βγήκα,
πάω να προφτάσω τον παππού
που με φιλεύει σύκα.

(Από το βιβλίο *Κούφια καρύδια*)

ΜΑΡΙΑ ΚΟΥΒΑΛΙΑ-ΓΟΥΜΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

Το παιδί και τ' αστέρια

Λάμπουν τ' αστέρια
στον ουρανό.
Το φεγγαράκι
λάμπει κι αυτό·

ένα παιδάκι
ακουμπισμένο
σε παραθύρι
μισανοιγμένο·

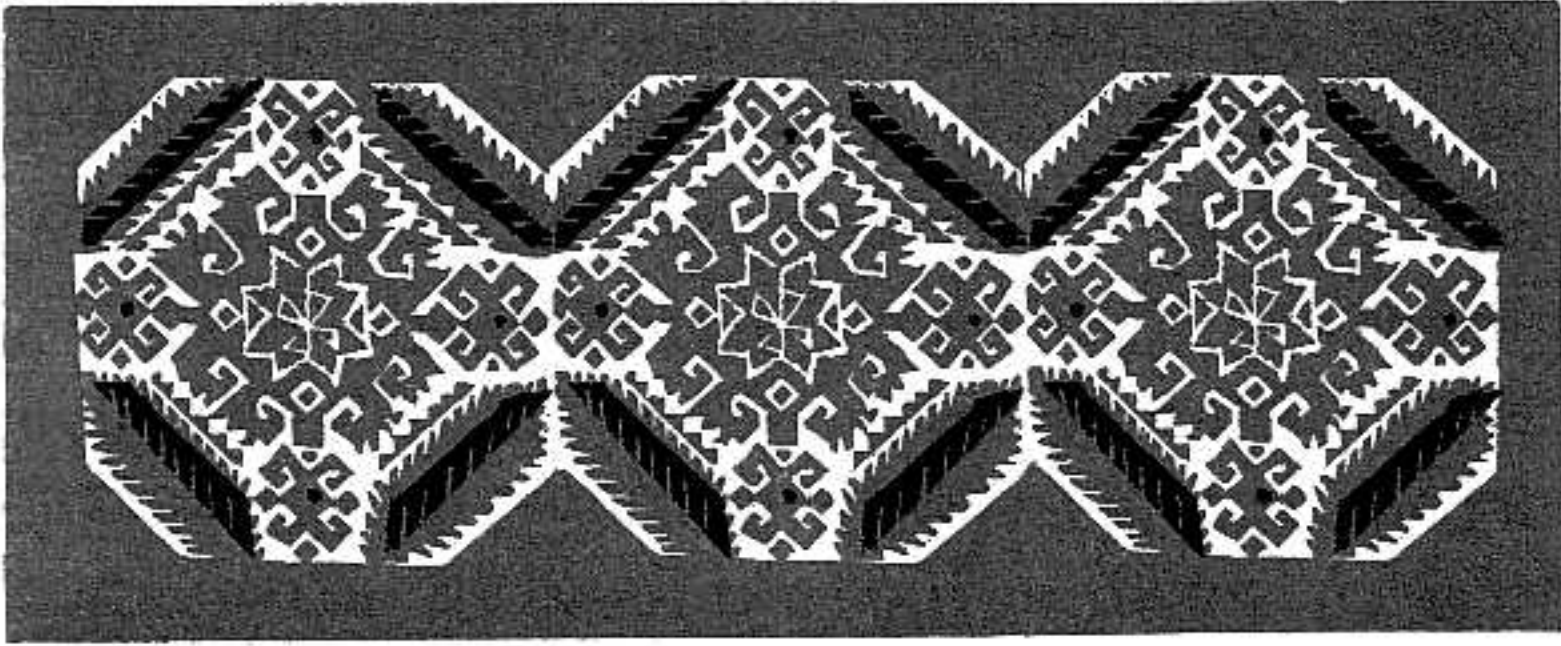
τα δαχτυλάκια του
πότε μετράει,
πότε τ' αστέρια
ψηλά κοιτάει.

Τώρα εμέτρησε
ως τα εννιά,
μα είν' ακόμα
τόσα πολλά...

Εκείνο άραγε
το 'χει μετρήσει;
αχ! πρέπει πάλι
να ξαναρχίσει...

Σε λίγο χώνεται
γλυκά γλυκά
μες στηνς μανούλας του
την αγκαλιά.

Κι ως το χαϊδεύουνε
τα δυό της χέρια,
ξεχνάει και μέτρημα,
ξεχνάει κι αστέρια...

ΒΑΣΑ ΣΟΛΩΜΟΥ-ΞΑΝΘΑΚΗ

Πώς ο Λιας είδε κάτι
που οι άλλοι δεν μπορούσαν
να δουν

ΜΙΑ μέρα, ο Λιας είδε θαύμα! Μην ταράζεστε, παιδιά μου. Είν' αλήθεια πως πολύ σπάνια παρουσιάζονται θαύματα στον άνθρωπο, αλλά φαίνεται πως ο Λιας θα ήταν απ' αυτούς τους σπάνιους ανθρώπους. Αυτά τα πράγματα μπορούμε να τ' ακούμε, ποτέ όμως να τα κρίνουμε. Βουλή Θεού, λοιπόν, ήταν να δει ο Λιας θαύμα! Και μάλιστα σ' αυτή την ηλικία, μισή μερίδα άνθρωπος!

Όχι, δεν κοιμήθηκε το βράδυ στην εκκλησιά για να 'ναι αγιασμένος, ούτε του 'χαν βάλει σκόρδο τη νύχτα κάτω απ' το μαξιλάρι του. Είδε θαύμα στα καλά καθούμενα, μέρα μεσημέρι, κατακαλόκαιρα, την ώρα που ο παππούς ροχάλιζε στο χαγιάτι. Κι όπως εσείς ξέρετε, όταν οι μεγάλοι ροχαλίζουν τα μεσημέρια στο χαγιάτι, οι μικροί έχουν χρέος να τριγυρίζουν στον κήπο ή στα κελάρια, ή στην ανάγκη, και λίγο παραέξω, στο δρόμο, για να δουν αν τα πράγματα είναι όλα στη θέση τους.

Έτσι ο Λιας έφτασε μέχρι το κοτέτσι. Και πραγματικά, όλα ήταν στη θέση τους. Οι φωλιές είχαν τ' αυγά τους, κι ο κόκορας, κρατημένος στο ένα πόδι του, λαλούσε στα κεραμίδια. Όλα εν τάξει, εκτός από ένα. Στη μεγάλη καλάθα, όπου βρισκόταν η πιο περιποιημένη φωλιά, στρογγυλοκαθόταν μια κότα, και μάλιστα μια κότα αποφασισμένη να μην το κουνήσει από κει ούτε ρούπι.

Να τα μας! Είμαστε τώρα υποχρεωμένοι, σκέφτηκε ο Λιας, να σεβαστούμε και την κυρία κότα. Και τι κάνει εδώ, παρακαλώ; Βέβαια, αν είχε λίγη ευγένεια, ο Λιας θα 'πρεπε να σκεφτεί πως η κυρία κότα, ζαλισμένη από τον

ήλιο, απλώς μεσημέριαζε. Ο Λιας όχι μόνο δεν είχε την ευγένεια αυτή, αλλά πήρε κι ένα ξύλο και ζουλούσε την κότα στα φτερά. Ε, λοιπόν, τι καταλαβαίνετε! Η μάχη ήταν αναπόφευκτη, κι ο Λιας δεν έπρεπε να παραπονιέται για ό,τι είδε παραπέρα, μια και πήγαινε γυρεύοντας.

Τσίμπα ο Λιας με το ξύλο, τσίμπα η κότα με το ράμφος, το πράμα έφτασε στο απροχώρητο. Μα και να το κουνήσει η καλή σου από κει που ήταν, δεν το 'λεγε. Το μόνο που άφησε στο Λια να δει σ' όλη τη διάρκεια της μάχης, ήταν τα πολλά αυγά που είχε η φωλιά κάτω απ' την κοιλιά της. Είδατε τόπο που βρήκε η ανάποδη για να πάει να μεσημεριάσει! Τι να πει κανείς με τις ιδιοτροπίες μερικών μερικών.

Και να 'ταν αυτή μόνο η αναποδιά της! Ενώ στην αρχή ριχνόταν με μανία μια στο ξύλο του Λια, μια στα δάχτυλά του, ξαφνικά άρχισε να τσιμπάει τ' αυγά της φωλιάς.

Ο Λιάς κατατρόμαξε! Και φυσικά δεν ενδιαφέρθηκε για τ' ασπράδια των αυγών, που θα πήγαιναν χαμένα, όσο για τους κρόκους, που του άρεσαν. Η κυρία κότα όμως ήξερε τι έκανε. Επειδή μισούσε πολύ το Λια εκείνη τη

στιγμή, που ήταν το πιο κακό παιδί της ημέρας, ήθελε να τον εκδικηθεί χύνοντας τα κροκάδια.

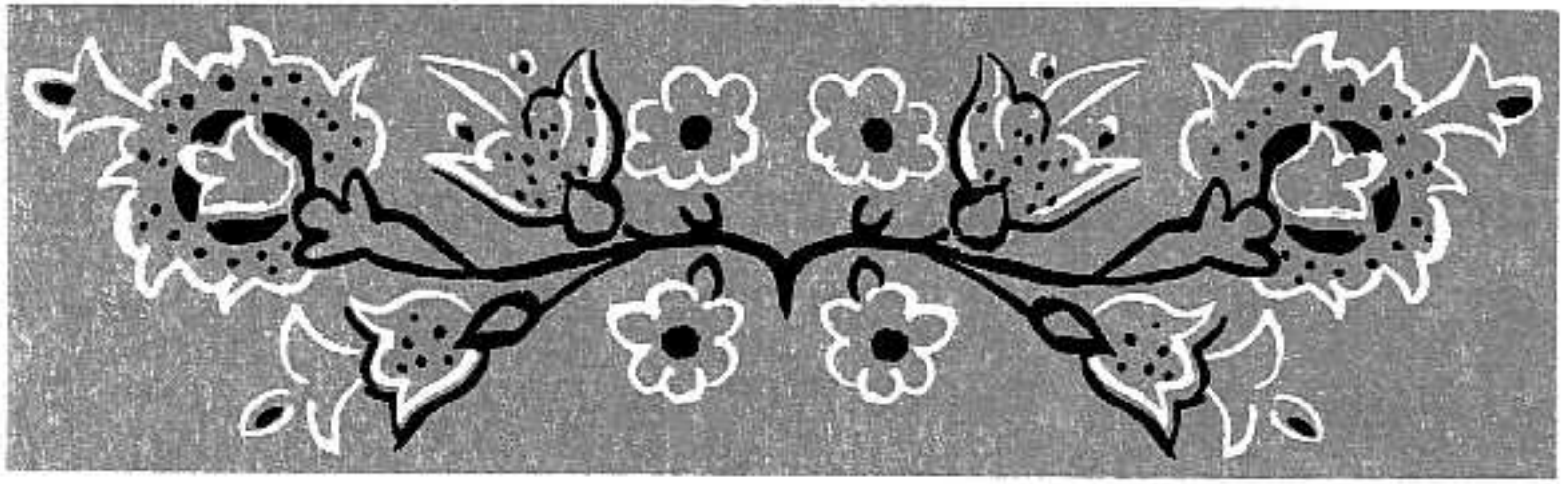
Όμως, τότε ακριβώς έγινε να δει ο Λιας θαύμα! Απ' το ένα αυγό, που με το τσίμπα τσίμπα το 'κανε θρύψαλα η κυρία κότα, αντί να χυθεί ο κροκός που περίμενε ο Λιας, ξεπήδησε ένα ολόκληρο πουλάκι! Αληθινό; Ρωτάτε; Αληθινότατο! Αφού έκανε και τσίου τσίου! Και περπάτησε, και τσίμπησε με το μουσούδι του ένα ψίχουλο, και για πόδια του είχε δυο οδοντογλυφίδες!

Ο Λιας κουτρουβάλησε, σα να κοιμόταν ορθός, έξω απ' το κοτέτσι: Είδα θαύμα! Ένα όμως δεν καταλάβαινε, που κι εγώ επίσης δεν το καταλαβαίνω και που και σεις –θα δείτε– θα 'χετε δίκιο να μην το καταλαβαίνετε. Πώς το θαύμα παρουσιάστηκε στο Λια, που ήταν το πιο κακό παιδί της ημέρας, αφού πείραζε την κυρία κότα που μεσημέριαζε ήσυχα; Εδώ πια έχουμε μπερδευτεί όλοι μας. Στα κακά παιδιά και περίεργα είναι σωστό να παρουσιάζονται τα θαύματα, ή στα καλά και υπάκουα που κοιμούνται τα μεσημέρια; Βλέπω αδικία! Μεγάλη αδικία, παιδιά μου!

Τέλος πάντων ο Λιας έτρεξε παντού να πει πως είδε θαύμα. Τράβηξε τον παππού απ' το μαστούνι, τη μάνα απ' την ποδιά, τη θείτσα απ' τη φουστάνα, και τους έσυρε στη φωλιά. Πράμα όμως περίεργο! Κανείς δεν τον πίστευε πως είδε θαύμα. Καμάρωναν το πουλάκι, χαμογελούσαν κοιτάζοντας ο ένας τον άλλο, αλλά να πιστέψουν αυτό που τους έλεγε μπουρδουκλώνοντας απ' τη βία τα λόγια του ο Λιας, πως δηλαδή το πουλάκι βγήκε απ' τ' αυγό μπροστά του, αδύνατον! Η σειρά ήταν πολύ απλή: Η κότα μεσημέριαζε. Ο Λιας σκάλισε την κότα που μεσημέριαζε. Η κότα θύμωσε. Η θυμωμένη κότα τσίμπησε τ' αυγό θέλοντας να του χύσει τον κροκό. Απ' το τσιμπημένο όμως αυγό βγήκε ένα πουλί.

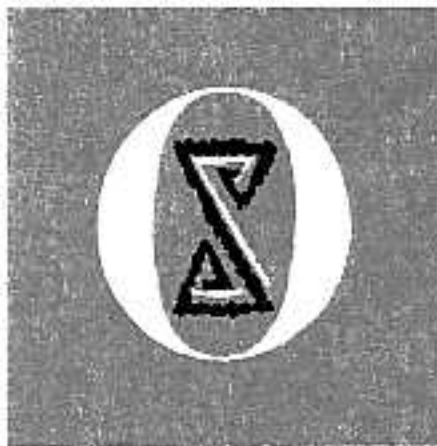
Αυτά όλα τα καταλάβαιναν, αφού τους τα εξηγούσε τόσο καθαρά ο Λιας, μα δεν τα πίστευαν, αφού καθόλου δεν απορούσαν. Δεν ξέρω αν έκανε καλά ο Λιας που επέμενε να τους τα λέει και να τους τα ξαναλέει. Εγώ νομίζω πως, αν έβλεπα θαύμα, θα το κρατούσα για τον εαυτό μου, και πεντάρα δε θα 'δυνα αν οι άλλοι με πιστεύουν ή όχι.

(Από το βιβλίο *Περιπέτειες του μικρού Λια*)

ΒΑΣΑ ΣΟΛΩΜΟΥ-ΞΑΝΘΑΚΗ

Πώς ο Λιας διάγνωσε μια αρρώστια

ΛΙΑΣ άλλαξε τη γροθιά και την έβαλε κάτω απ' το άλλο μάγουλο. Και βέβαια, για να το σκεφτεί ο Λιας, παιδιά μου, σίγουρα ο μικρός πρωτευουσιάνος θα 'ταν έτσι όπως τον είπε —μακριά από μας! Άλλωστε, ο Λιας είχε τα επιχειρήματά του. Πρώτον, δέκατον, όγδοον! Φορούσε ή δε φορούσε απ' το πρωί του Θεού μέχρι τα μαύρα μεσάνυχτα στα πόδια του παπούτσια; Κι όχι παπούτσια της προκοπής, αλλά παπούτσια ολοκαίνουργα. Φως φανάρι πως τα πόδια του

κάτι είχαν! Τρίτον: ενώ δεν πεινούσε, έτρωγε. Τέταρτον και σπουδαιότερο: δεν έδειχνε κανένα ενδιαφέρον για τα ωραία παιγνίδια που του φέρνανε. Σκεφτείτε: δεν είχε διαλύσει ούτε ένα, ενώ ο Λιας κόντευε να διαλύσει και το ίδιο του το σπίτι.

Του Λια τούτο το τελευταίο 'του 'κανε πολλή εντύπωση. Και, καθώς ήταν άνθρωπος που από φύση του ήθελε να σκορπάει κάθε δυνατή γνώση γύρω του, προσπάθησε, ύστερα από λίγο καιρό, με κάθε τρόπο, να μάθει και στο μικρό πρωτευουσιάνο πώς διαλύεται ένα αυτοκίνητο και, στην ανάγκη, πώς ξαναφτιάχνεται. Το δεύτερο βέβαια μέρος της δουλειάς, εξαιτίας που ήταν ασήμαντο, δεν ενδιέφερε πολύ, κι όποιος ήθελε μπορούσε να προσπαθήσει, όποιος βαριότανε, ας τ' άφηνε.

Ο Λιας όμως, πάνω ακριβώς στην επιχείρηση, όταν σήκωσε το κεφάλι του, έφριξε.

Αντί να τον ευχαριστήσουνε για τα πολύτιμα μαθήματά του —τον κορακοδάσκαλο, βλέπετε, τον πληρώνανε!— αντί να λάμψουν πρόσωπα και μύτες, αντί να κατεβούνε όλες οι μηχανές, τ' αεροπλανάκια, οι βάρκες, τα τανκς απ' τα ντουλάπια, και να πάρουν μέρος στη

δράση του κόσμου, σηκώνει το κεφάλι του, που λέτε, και τι βλέπει!

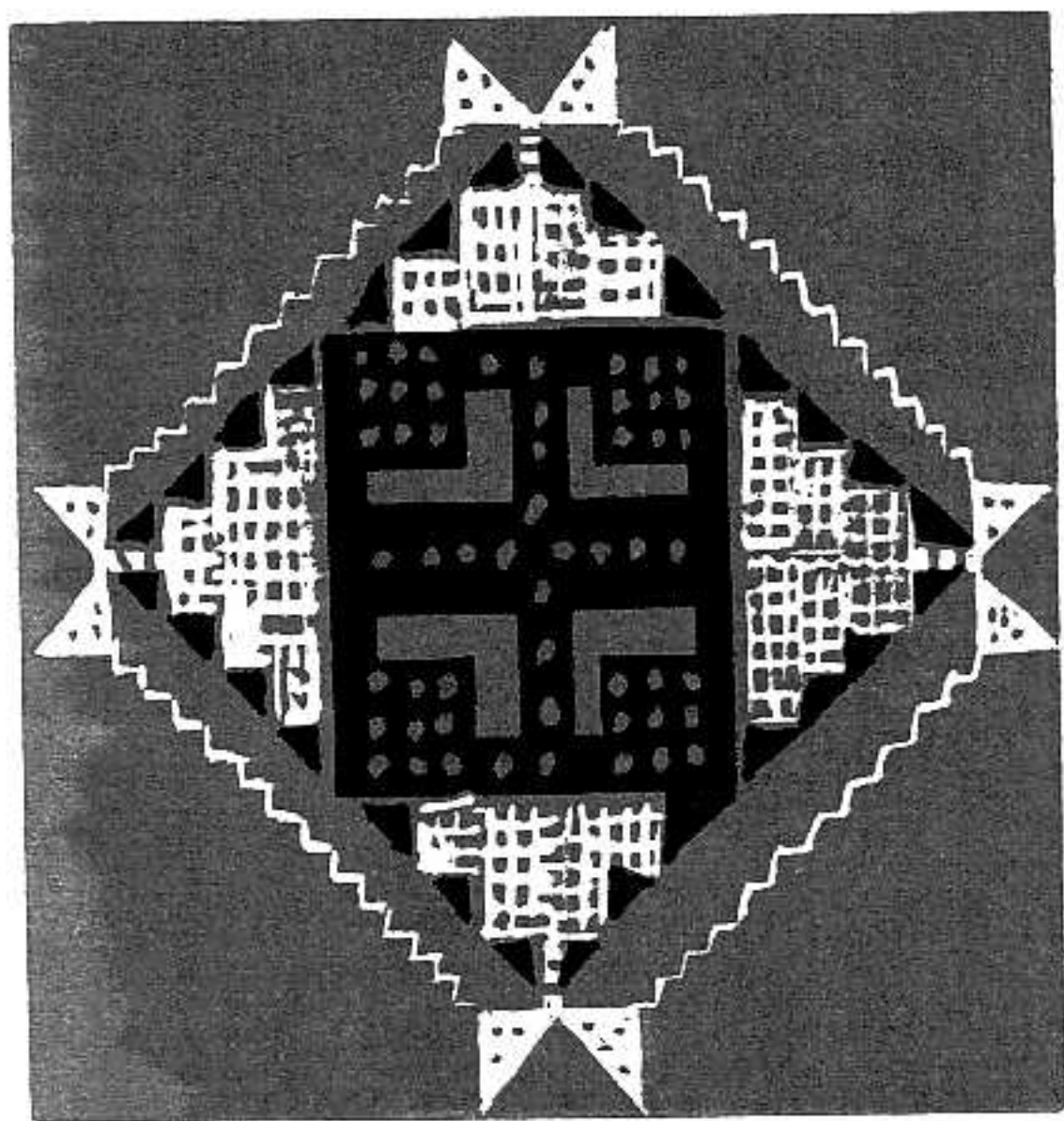
Το μικρό πρωτευουσιάνο να ρουφάει τις μύτες του απ' το κακό του που δεν μπορούσε να διαλύσει ούτε ένα αυτοκίνητο —άρρωστο, το καημένο!— και να ρίχνει δάκρυ κορόμηλο στα ολοκαίνουργα παπούτσια του, τη «μαμάααα», στητή και κρύα, σαν το άγαλμα του Ιωσήφ Ρωγών στην πλατεία του χωριού, να τον αγγίζει ευγενικά, σα συναχωμένο μαντίλι, με τα δυο της μόνο δάκτυλα —μη και συναχθούν και τα υπόλοιπα— και να τον μεταφέρει ως την πόρτα, και τη μάνα, τη δική του τη μάνα, να τον παραλαβαίνει από κει και με τα δέκα της δάκτυλα —και βάλε αν είχε κι άλλα! — ως κάτω στο κελάρι, όπου τον κλείδωσε για τα καλά μια ολόκληρη μέρα.

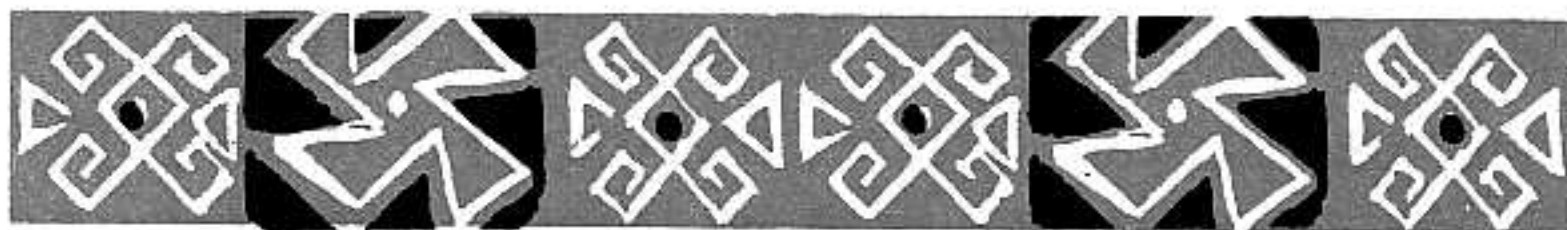
Αν ο Λιας ήξερε, τουλάχιστον, κάποιον απ' τους μεγάλους εφευρέτες, θα παρηγοριότανε για την κλεισούρα και τα βάσανα, μα δυστυχώς όταν κάνουμε τη γνωριμία μ' αυτούς τους κυρίους, είναι κιόλας πολύ αργά. Για την ώρα, ο Λιας έψαχνε να βρει αν σφαιρικό ήταν ή μακρουλό το πιθαράκι που έκρυβε το γλυκό της μάνας. Και καθώς η σιγουριά των μεγάλων

ανδρών δε δέχεται αργοπορίες, όταν μάλιστα είναι και μισοσκόταδο, ο Λιας έχωσε το χέρι του μέσα στο σφαιρικό πιθάρι κι έβγαλε μια χούφτα, μα τι χούφτα, ντομάτα μπελτέ, που την έφερε ολόισια στο στόμα.

Παρακαλώ, μην ξινίζετε τα μούτρα σας! Στο κάτω κάτω ντομάτα ήταν, δεν ήταν και δηλητήριο! Μόνο που ο Λιας αναγκάστηκε να φτύνει μια ολόκληρη βδομάδα.

(Από το βιβλίο *Περιπέτειες του μικρού Λια*)

ΒΑΣΑ ΣΟΛΩΜΟΥ-ΞΑΝΘΑΚΗ

Πώς ο Λιας έσπαζε
το κεφάλι του
για το πού θα 'βρισκε
η μάνα του ψάρι

ΙΑ μέρα ο Λιας πέθανε. Αλήθεια σας λέω, έτρεξε τόσο πολύ αίμα από το γόνατό του που δεν μπορούσε παρά να είχε πεθάνει, γιατί ποτέ του ο Λιας δεν είχε δει τόσο ποτάμι αίμα να χύνεται. Κι επειδή φοβότανε μήπως το δει κι η μάνα του και τα χάσει κι αυτή σαν αυτόν, κι αποπάνω του δώσει και κανένα γερό ξύλο που γκρεμοτσακίστηκε απ' την ξένη μάντρα, έκανε τον ανήξερο και δε μαρτυρούσε πως ήταν πεθαμένος.

Μπορούσε, βέβαια, να μην το 'χει πληρώσει τόσο ακριβά. Ούτε για να κλέψει τίποτα

ανέβηκε στη μάντρα, ούτε να βγάλει τη γλώσσα του στο κοριτσάκι της γειτόνισσας, ούτε να σημαδέψει τις γλάστρες στα παράθυρα, ούτε καν να χαζέψει την κίνηση του ξένου σπιτιού. Να, ο γείτονας κούρευε τα πρόβατα, κι ο Λιας θέλησε να δει πώς γίνεται το κούρεμα. Πρόβαλε λοιπόν τη μούρη του στην κορυφή της μάντρας —ίσα ίσα να εξέχουν τα δυο του μάτια που χρειάζονταν, κι ο υπόλοιπος, που δεν χρειάζονταν, έμεινε κρεμασμένος πίσω απ' τη μάντρα.

Το πώς έγινε τώρα και ξεγλίστρησε, και φύγανε τα πόδια του απ' τα στηρίγματα, και βούλιαξαν ξαφνικά τα μάτια απ' την κορυφή της μάντρας, ούτε ο ίδιος το κατάλαβε, ούτε κανένας άλλος που να μου το πει για να σας το πω.

Πάντως ο Λιας δεν είχε πόδι, και φαίνεται δεν είχε πια ούτε κεφάλι, γιατί κι από κει έτρεχε λίγο αίμα. Όταν ο Λιας διαπίστωσε πως έχασε και το κεφάλι, καταέσκασε, γιατί η μάνα του πάντα του 'λεγε το κεφάλι να προσέχει και ποτέ δεν του 'λεγε να προσέχει τα πόδια.

Καθώς θυμήθηκε τη μάνα του, την έφερε ξαφνικά ολοζώντανη μπροστά του, τι κλάμα

και κακό θα 'κανε όταν τον έβλεπε πόσο πολύ ηταν πεθαμένος, κι ύστερα σκέφτηκε και τον παππού που θα μασουλούσε τα μουστάκια του για να μη φανεί ότι ήθελε να κλάψει, κι η θείτσα θα 'κλαιγε, κι οι γείτονες θα τσίριζαν, κι ο πατέρας θα 'κοβε βόλτες... ε, εκεί πια δεν άντεξε, παιδιά μου, μέσα σε τόσους θρήνους ο Λιας, έβαλε κι αυτός τα κλάματα. Κι όχι κλάματα μαλακά· κλάματα μεγάλα και φωναχτά, όπως ταιριάζει στην περίπτωση.

Αυτά τα διαφορετικά λοιπόν κλάματα άκουσε ο αγροφύλακας του χωριού, καθώς περνούσε από κει δίπλα, κι έτρεξε στο Λια. Ο Λιας, όμως, και τώρα ακόμα δε μαρτύρησε τίποτα. Μόνο που καθώς τον πήρε στα χέρια του ο αγροφύλακας, ο Λιας κατάλαβε πως το κεφάλι δεν είχε φύγει ολωσδιόλου, μά κάτι κρατούσε ακόμα απ' το λαιμό. Και καθώς δεν είχε φύγει το κεφάλι, δεν είχε φύγει και το στόμα, και τα δόντια, κι η γλώσσα, κι ο Λιας αποφάσισε να κάνει χρήση αυτού του μέρους του προσώπου του, αν μπορούσε. Ψιθύρισε λοιπόν στον αγροφύλακα, όσο που ακούστηκε, μια και δε βρίσκονταν στη ζωή:
— Όχι, όχι στη μάνα μου.

Θέλησε να πει και παρακάτω: πως δεν ήθελε να τον δει η μάνα του πεθαμένο, μα πάνω σ' αυτό το σημείο λυπήθηκε τόσο πολύ τον εαυτό του, που έβαλε ξανά τα κλάματα.

Ο αγροφύλακας τότε είπε:

— Καλά. Θα σε πάω όμως στο κοινοτικό γραφείο, γιατί σήμερα είναι Τρίτη, και κάθε Τρίτη έρχεται ο αγροτικός γιατρός.

Ο Λιας κλότσησε, και τότε κατάλαβε πως κλότσησε και μέ τα δυο του πόδια.

Ο αγροφύλακας έπρεπε να απαντήσει, γιατί όταν κάποιος κλοτσάει, δε συμφέρει να μην του απαντάμε, γιατί θα ξανακλοτσήσει. Είπε λοιπόν:

— Εκεί που έπεσες, ήταν όλο κοπριές. Ο γιατρός θα σου κάνει έναν αντιτετανικό ορό.

Ο Λιας τα 'χασε. Απ' ό,τι ήξερε, στους πεθαμένους κάνουν άλλα πράγματα κι όχι απ' αυτό που, πως το λένε, είπε ο αγροφύλακας.

Ο αγροφύλακας όμως τον έστησε στην πόρτα του κοινοτικού γραφείου κι ούτε έδειχνε καμια διάθεση να τον κλάψει, μόνο είπε:

— Εγώ βιάζομαι. Θα πας μόνος σου στο γιατρό και θα του πεις: Να μου κάνεις έναν ορό για τέτανο. Ξαναπές το.

— Να μου κάνεις έναν ορό για τέτανο, επανάλαβε ο Λιας ξεψυχισμένος.

— Μπράβο! Ξαναπές το άλλη μια φορά, για να 'μαστε σίγουροι τι θα πεις.

— Να μου κάνεις έναν ορό για τέτανο, μουρμούρισε ο Λιάς.

Και τώρα τα 'χε ολότελα χαμένα, καθώς μάλιστα δεν έβρισκε τι σχέση μπορούσε να 'χε η μάντρα με τον τέτανο — πώς τον είπανε— κι ο γιατρός με τις κοπριές. Ωστόσο ανέβηκε τις σκάλες κρατώντας το μαντίλι του αγροφύλακα πάνω στο γόνατό του, έσπρωξε την πόρτα κι είπε στο γιατρό, ακριβώς όπως του είπε ο αγροφύλακας να πει:

— Να μου κάνεις έναν τέτανο για τον ορό.

Ο γιατρός όμως, φαίνεται, κατάλαβε πως το παιδί ήταν πεθαμένο και πως, σαν τέτοιο, δε γίνεται να θέλει τίποτα, κι έβαλε τα γέλια.

Ο Λιας θύμωσε. Δεν ξέρω και καλά, αλλά θαρρώ πως θύμωσε κυρίως με τον αγροφύλακα. Και πάνω στο θυμό του, την ώρα που ο γιατρός ετοίμαζε τον τέτανο για να μην πάθει ορό, όπως διάταξε ο αγροφύλακας, κατάλαβε όχι μόνο πως ήταν μπιτ ξεγραμμένος απ' τον κόσμο τούτο, μα πως ήταν και κρεμμύδι. Γιατί ο για-

τρός έβγαζε και έβγαζε και έβγαζε ρούχα, για να βρει το μπράτσο του Λια, και τελειωμό δεν είχαν όσα έβγαζε. Στο τέλος, τον ξεφλούδισε ολότελα. Στο βάθος βάθος απ' τις φλούδες, ο γιατρός βρήκε το Λια, αδυνατούλη κι ασπριδερό σαν καθαρισμένο αμυγδαλάκι. Μαζί με το Λια βρήκε και το μπράτσο του, πού του 'δωσε μια με τη βελόνα. 'Υστερα τον έκανε πάλι κρεμμύδι, του 'δεσε καλά το γόνατο να μην του φύγει, και τον έστειλε στη μάνα του, με άλλη διαταγή και τούτος με τη σειρά του. — Κοίτα, πες στη μάνα σου να μη σου δώσει ψάρι λίγες μέρες.

Ο Λιας έφτασε στο σπίτι και φώναξε στη μάνα του:

— Ο γιατρός μου 'κανε τέτανο, κι ο αγροφύλακας θυμώνει με τις κοπριές, εγώ... εγώ το κούρεμα ήθελα να δω, ο πατέρας είναι εδώ; πρέπει να πάρεις ψάρι, είπε ο αγροφύλακας, και δεν κάνει να μου δώσεις ψάρι, και πού θα βρούμε ψάρι;

— Σιγά σιγά, είπε η μάνα, μου τα 'κανες σαλάτα στο μυαλό μου. Πρώτα πες μου πού γκρεμοτσακίστηκες, κι ύστερα, τι σου 'κανε ο γιατρός.

Ο Λιας απάντησε σ' ό,τι τον ρώτησε η μάνα του, όμως πάρα πολύ βιαστικά, γιατί ανησυχούσε που θα βρίσκανε ψάρι. Η μάνα έπιασε και με τα δύο της χέρια το κεφάλι.

— Μα ο γιατρός είπε πως δεν κάνει να σου δώσω ψάρι, κι εμείς είναι ζήτημα αν τρώμε μια φορά το χρόνο ψάρι, γιατί θες ντε και καλά τώρα να βρούμε ψάρι, δεν καταλαβαίνω.

Έη ο γιατρός σου είπε να σου δώσω ψάρι;

— Όχι, ο γιατρός μου είπε να μη μου δώσεις ψάρι, απάντησε ο Λιας σκεφτικός, αλλά για να μη μου δώσεις ψάρι, πρέπει να μαγειρέψεις ψάρι και...

— Σταμάτα, είπε η μάνα, πάλι μου τα μπέρδεψες!

Κι έλυσε την ποδιά να πάει η ίδια στο κοινοτικό γραφείο για να ξεμπερδέψει την υπόθεση. Ο Λιας στο μεταξύ έδειχνε τόσο αποροφημένος με το ψάρι, που ξέχασε ολότελα πως ήταν πεθαμένος, κι ούτε που το ξαναθυμήθηκε στη ζωή του.

(Από το βιβλίο *Περιπέτειες του μικρού Λια*)

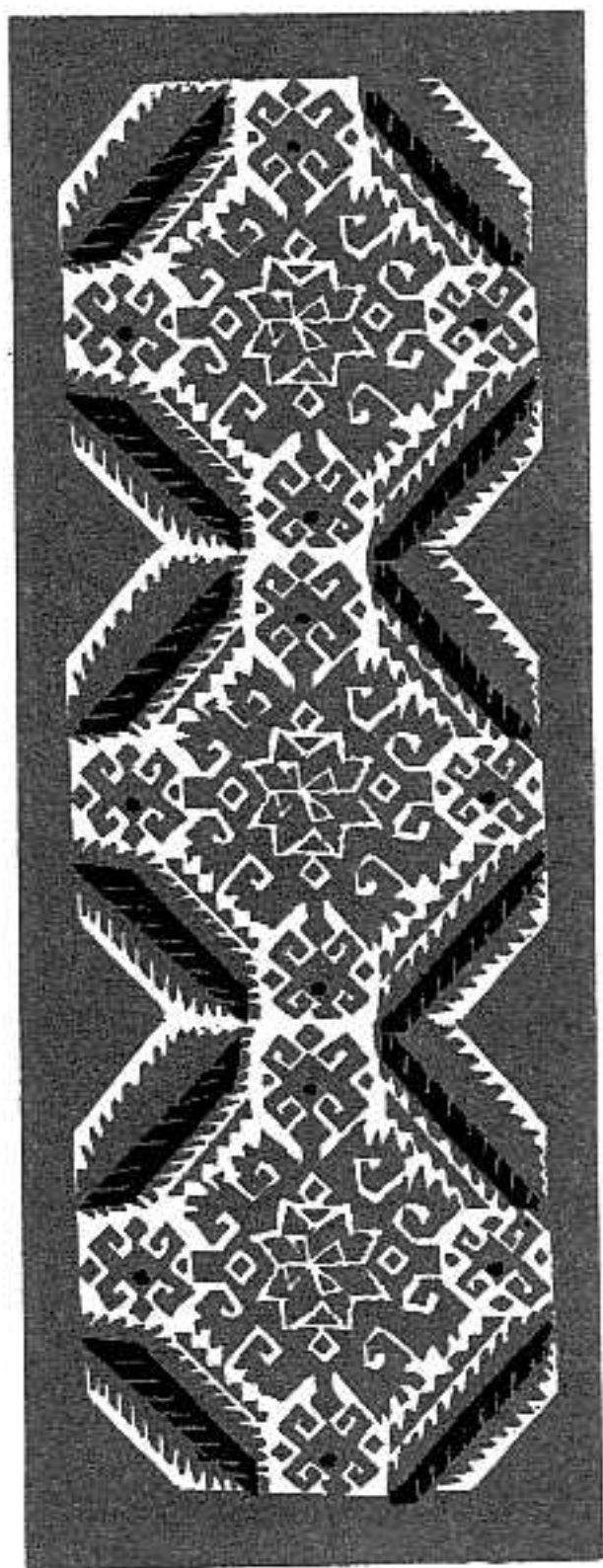
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ

Η Ξανθούλα

Την είδα την Ξανθούλα,
την είδα ψες αργά,
που εμπήκε στη βαρκούλα
να πάει στην ξενιτιά.

Εφούσκωνε τ' αέρι
λευκότατα πανιά,
ωσάν το περιστέρι
που απλώνει τα φτερά.

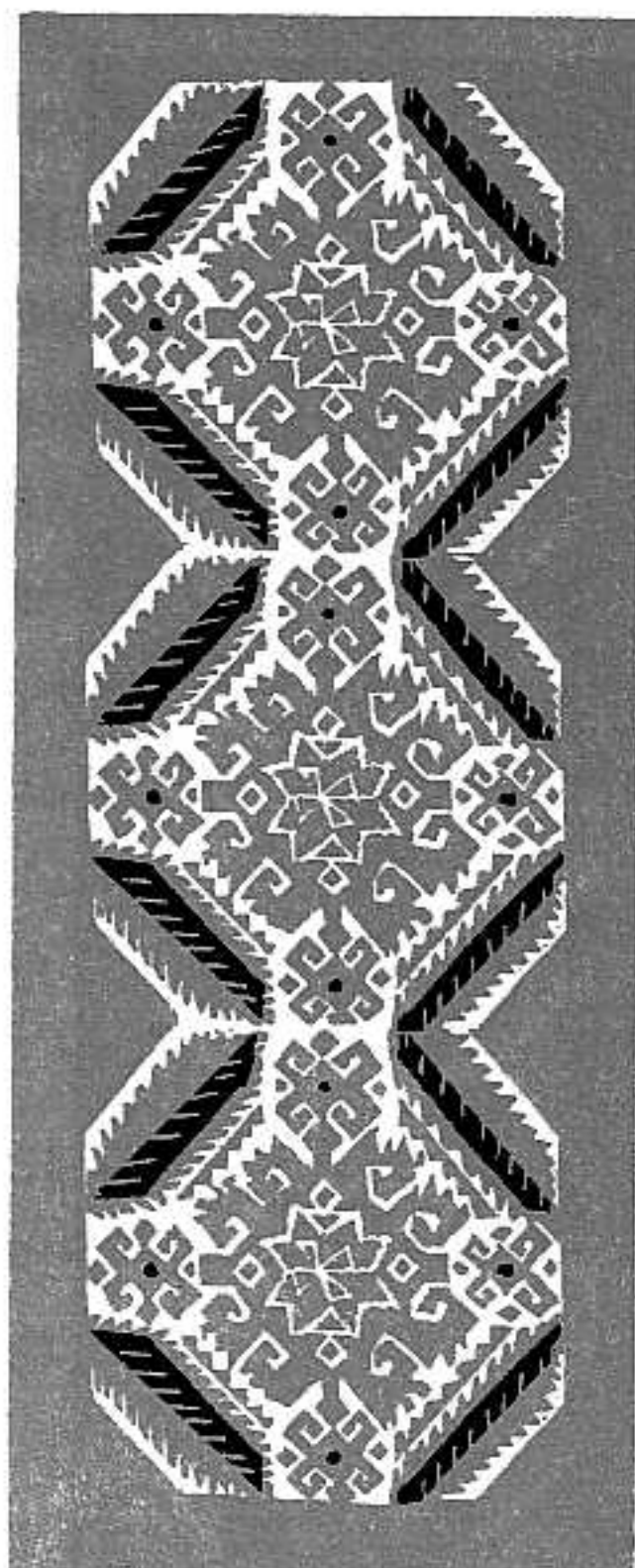
Εστέκονταν οι φίλοι
με λύπη, με χαρά,
και αυτή με το μαντίλι
τους αποχαιρετά.

Και το χαιρετισμό της
εστάθηκα να ιδώ,
ώσπου η πολλή μακρότης
μου το 'κρυψε και αυτό.

Σ' ολίγο, σ' ολιγάκι
δεν ήξερα να πω,
αν έβλεπα πανάκι,
ή του πελάγου αφρό.

Και αφού πανί, μαντίλι,
εχάθη στο νερό,
εδάκρυσαν οι φίλοι,
εδάκρυσα κι εγώ.

ΤΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

Μητέρα

Είδες μες στη γειτονιά
μια αυλή με λεμονιά;
Τι κακό γίνεται' εκεί!
Στέκουν κι οι περαστικοί...
Δω «Μανούλα!» κει «Μητέρα!»
— τούτο γίνεται' όλη μέρα.

Ποιος πεινά και ποιος πονεί,
κι όλοι βάνουν τη φωνή.
Ένα, να τονέ χτενίσει,
άλλο, να τον σαπουνίσει.

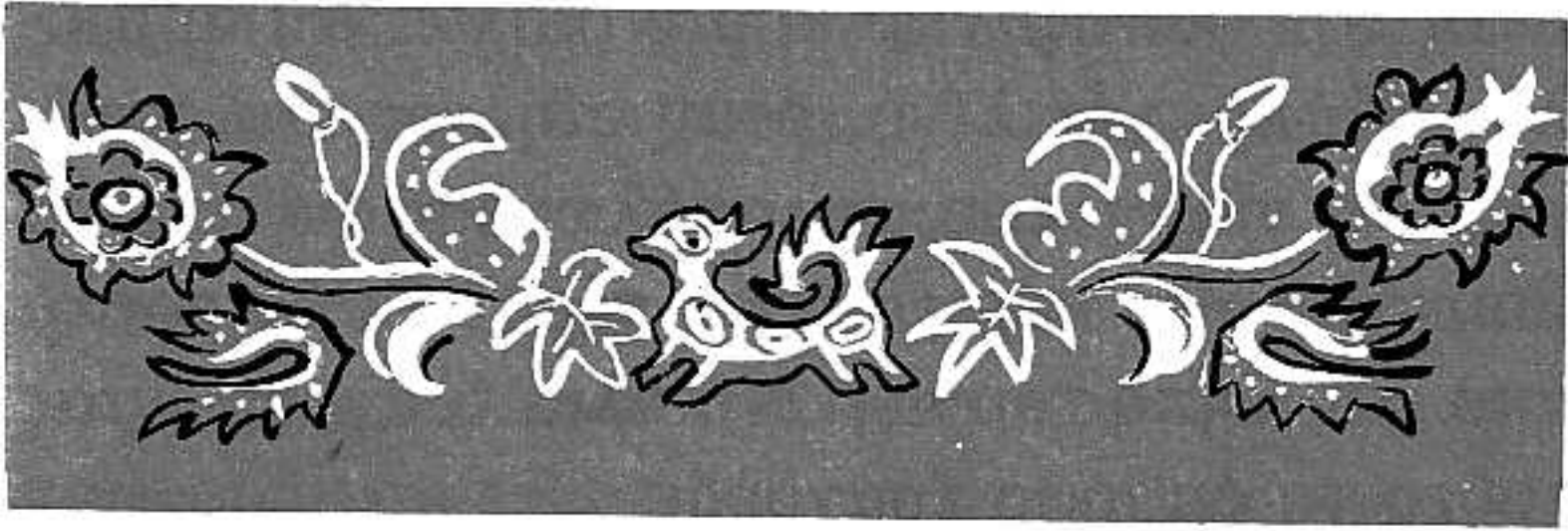
Ποιος «Μανούλα!» ποιος «Μητέρα!»
— τούτο γίνεται' όλη μέρα.

Αχ, μανούλα! πώς βαστάς;
Φτερά να 'χεις να πετάς!
Πώς μπορείς, παρακαλώ,
και δε χάνεις το μυαλό;
Δω «Μανούλα!» κει «Μητέρα!»
— τούτο γίνεται' όλη μέρα.

Έχεις κάποια πληρωμή
κι απ' τα χείλια σου στιγμή
το χαμόγελο δε λείπει
και δεν τα σουφρώνει λύπη;
Δω «Μανούλα!» κει «Μητέρα!»
— τούτο γίνεται' όλη μέρα.

Πάνω, κάτω: στη δουλειά,
στη βοήθεια, στα φιλιά.
Φαίνεται —ποιος το πιστεύει;—
πως ο κόπος λιγοστεύει,
σα σε κράζουν όλη μέρα
ποιος «Μανούλα!» ποιος «Μητέρα!»

(Από το περιοδικό *Η Διάπλασις των Παίδων*)

ΖΩΡΖ ΣΑΡΡΗ

Το γαιϊτανάκι

ΙΑ φορά, δεν πάει καιρός, ζούσε σ' ένα μικρό χωριό, κάπου εδώ κοντά, ένας άνθρωπος πολύ σοφός και πολύ γέρος. Η πλάτη του ήταν σκυφτή, τόσο σκυφτή, που η άσπρη του γενειάδα άγγιζε τη γη. Είχε διαβάσει τα βιβλία όλου του κόσμου και είχε μάθει τις γλώσσες όλων των ανθρώπων. Ζούσε απόμερα, σ' ένα μικρό σπιτάκι, ολομόναχος. Στον κήπο του φύτεωναν κι άνθιζαν όλων των λογιών τα λουλούδια: τριαντάφυλλα, τουλίπες, μαργαρίτες, κυκλάμινα, ζουμπούλια κι όμορφα κατακόκκινα γαρίφαλα.

Οι συχωριανοί του πολύ τον αγαπούσαν κι

όλοι τον φώναζαν: ο κυρ Νικόλας ο Γαρίφαλος. Κάποιο δειλινό, όταν ο ήλιος καλησπέριζε τη νύχτα που σκαρφάλωνε πίσω από το βουνό, τρία κοριτσάκια πέρασαν μπροστά από τον κήπο του κυρ Νικόλα, τραγουδώντας τούτο το όμορφο τραγούδι:

Αν όλα τα παιδιά της γης
πιάναν γερά τα χέρια
κορίτσια αγόρια στη σειρά
και στήνανε χορό
ο κύκλος θα γινότανε
πολύ πολύ μεγάλος
κι ολόκληρη τη Γη μας
θ' αγκάλιαζε θαρρώ.

Ο γερο-σοφός, κείνη την ώρα, πότιζε τα λουλούδια του. Σήκωσε το κεφάλι και χαμογέλασε στα παιδιά. Το γέρικο ρυτιδιασμένο χέρι του τους έγνεψε φιλικά.

— Καλησπέρα, κυρ Νικόλα, του φώναξαν τα κοριτσάκια, και χάθηκαν στη στροφή του δρόμου.

Όταν τέλειωσε το πότισμα, ο κυρ Νικόλας μπήκε στο σπίτι του και κάθησε στο γραφείο

του. Μια στοίβα χοντρά βιβλία τον περίμενε. Έπρεπε να τα διαβάσει... Τι παράξενο όμως, εκείνο το βράδυ, όσο κι αν πάσχιζε να συγκεντρωθεί, δεν τα κατάφερνε. Ο λογισμός του έτρεχε αλλού: στα τρία κοριτσάκια, στο τραγούδι τους.

Χρόνια τώρα ζούσε ευτυχισμένος με τα βιβλία του, τα λουλούδια του, ολομόναχος, και ξάφνου η μοναξιά του φάνηκε αβάσταχτη. Κατάλαβε πως η ζωή του έφτανε στο τέρμα της, νοστάλγησε τα νιάτα του.

Ήταν πολύ λυπημένος εκείνο το βράδυ ο καλός κυρ Νικόλας. Κουνούσε το χιονισμένο του κεφάλι και μιλούσε δυνατά: «Είμαι μόνος, κανένας δεν μπορεί να με βοηθήσει, κανέναν δεν μπορώ να βοηθήσω με τις χίλιες γνώσεις μου. Είμαι άχρηστος. Ας ήμουν τουλάχιστο νέος, ας είχα τη δύναμη να ξανάρχιζα τη ζωή μου, θα μπορούσα...».

Μονομιάς το πρόσωπο του κυρ Νικόλα φωτίστηκε. Σηκώθηκε από την πολυθρόνα κι άρχισε να χώνει βιαστικά κι ανάκατα μέσα σε μια βαλίτσα τα πράματά του. Λίγα ρούχα, το χτένι του, το σαπούνι, ένα ζευγάρι μάλλινες κάλτσες, τις παντόφλες του...

Την άλλη μέρα το πρωί, οι χωριανές, ανοίγοντας τα παραθυρόφυλλά τους, είδανε ξαφνιασμένες τον κυρ Νικόλα, που ποτέ δεν είχε βγει τόσο νωρίς, να κατευθύνεται προς το σταθμό του τραίνου.

«Πού να πηγαίνει ο γερο-Γαρίφαλός μας;» αναρωτήθηκαν.

Ο σταθμάρχης τον χαιρέτησε με σεβασμό και τον βοήθησε ν' ανέβει στο βαγόνι.

Ακούστηκε ένα σφύριγμα, η ατμομηχανή ξεφύσηξε δυνατά, κι οι τεράστιες ρόδες άρχισαν να κυλάνε πάνω στις σιδερένιες ράγες. Ώρες πολλές, τσαφ-τσουφ-τσαφ-τσουφ, και το τρένο έφτασε στη μεγάλη πόλη με τους πολλούς ανθρώπους και τα πολλά αυτοκίνητα. Ο γερο-σοφός σάστισε, ζαλίστηκε από τη φασαρία και την κίνηση, αλλά δεν κοντοστάθηκε. Τράβηξε κατευθείαν για το σπίτι του ξακουσμένου γιατρού Ξανανιώνη. Καθόταν στο γραφείο του, φορώντας την κάτασπρη μπλούζα του. Ήτανε νέος και όμορφος.

— Γιατρέ, του είπε αμέσως ο κυρ Νικόλας, δεν είμαι άρρωστος. Είμαι γέρος, πολύ γέρος. Έρχομαι σε σας για να μου δώσετε τα χάπια «Νεοζίλ», που δίνουν ξανά νιάτα και δύναμη.

Θέλω να εξαφανιστούν οι ρυτίδες μου, θέλω το κορμί μου να γίνει εικοσάχρονο.

Ο γιατρός έσμιξε τα φρύδια.

— Αυτά τα χάπια είναι σπάνια και κοστίζουν ακριβά. Έχετε τόσα πολλά χρήματα για να τ' αγοράσετε;

— Γιατρέ μου, είμαι απένταρος, κι όμως τα θέλω. Θα σας εξηγήσω αμέσως γιατί τα θέλω. Χτες το βράδυ, έτσι ξαφνικά, μια θαυμαστή

Ιδέα γεννήθηκε στο μυαλό μου. Η Γη μας είναι στρογγυλή με 40.000 χιλιόμετρα περιφέρεια. Κάπου τρία δισεκατομμύρια άνθρωποι την κατοικούν. Έκανα ένα μικρό, απλό υπολογισμό: Αν όλοι οι νέοι όλου του κόσμου, αγόρια και κορίτσια, δώσουν τα χέρια μian ορισμένη μέρα, σε μian ορισμένη στιγμή, μπορούν να φτιάξουν ένα γαϊτανάκι γύρω από τη Γη, κι όλοι μαζί, αγαπημένοι, να τραγουδήσουν και να χορέψουν. Πρέπει να γίνω νέος και δυνατός. Θα κάνω το γύρο του κόσμου και θα μιλήσω σ' όλους για την Ιδέα μου και είμαι σίγουρος πως θα την καταλάβουν και θα τη δεχτούν.

Ο γιατρός άκουσε προσεχτικά το γερο-Νικόλα, ύστερα σηκώθηκε, άνοιξε μια μεγάλη

ντουλάπα γεμάτη γιατρικά κι έβγαλε ένα μικρό κουτί.

— Ορίστε, του είπε, σας χαρίζω τα «Νεοζίλ».

Η Ιδέα σας μου αρέσει. Πάει τόσοσ καιρός που δεν τραγούδησα, δε χόρεψα. Πολλοί οι άρρωστοι, πολλές οι έγνοιες. Την ημέρα που θα γίνει το γαϊτανάκι, ειδοποιήστε με, θα 'θελά κι εγώ να μπω μες στο χορό.

Ο κυρ Νικόλας, κρατώντας σφιχτά το πολύτιμο κουτί, ευχαρίστησε τον καλό γιατρό και βγήκε στους δρόμους της πολύβουης πόλης. Ένιωθε χαρούμενος και τού φαινόταν

πως όλοι οι περαστικοί του χαμογελούσαν καλοκάγαθα, λες και μάντευαν τις φωτεινές σκέψεις του.

Μπήκε σ' ένα ξενοδοχείο, ζήτησε να του δώσουν ένα δωμάτιο και, πριν ξαπλώσει, κατάπιε τρία χάπια, πίνοντας ένα μεγάλο ποτήρι νερό, κι αποκοιμήθηκε...

Την άλλη μέρα ξύπνησε από τα χαράματα. Ένιωσε καλοδιάθετος, θέλησε να χαϊδέψει τα γένια του. Το χέρι του όμως άγγιξε ένα δροσερό μάγουλο.

Πήδηξε μεμιάς από το κρεβάτι και κοιτάχτηκε στον καθρέφτη. Τι μεταμόρφωση! Ήταν νέος κι όμορφος. Του ήρθε να φωνάξει από χαρά.

Σήκωσε με το χέρι μια καρέκλα, πήδηξε πάνω στο τραπέζι, σβέλτα ξανακατέβηκε, έδωσε μερικές μπουιές στον αέρα. Ήταν νέος και δυνατός, τι τον ένοιαζαν τα εκατό του χρόνια!

Ο κυρ Νικόλας ταξίδεψε σε πολλά μέρη και αντάμωσε ανθρώπους από όλες τις φυλές της γης. Οι πιο πολλοί τον δέχτηκαν με χαρά και υποσχέθηκαν να πάρουν μέρος στο χορό σα θα 'ρθει η ώρα. Βρήκε όμως και σκληρούς ανθρώπους, που του φέρθηκαν άσχημα. Ένας μάλιστα κακός αρχηγός μιας μεγάλης χώρας τον έκλεισε δεκαπέντε μέρες στη φυλακή, γιατί τον νόμισε επικίνδυνο για την ησυχία της χώρας του.

Όταν βγήκε ο κυρ Νικόλας από τη φυλακή, βιάστηκε να κερδίσει το χαμένο καιρό. Δούλεψε σκληρά για να βγάλει τα χρήματα που χρειάζονταν για όλα τα τηλεγραφήματα που έστειλε σε όλον τον κόσμο για να αναγγείλει τη μέρα και την ώρα που θα γινόταν το γαϊτανάκι.

Παντού έστειλε μηνύματα, στις άκριες της σφαίρας.

«Θα χορέψουμε και θα τραγουδήσουμε όλοι μαζί, στοπ. Την πρώτη μέρα της Άνοιξης, στοπ. Δώστε τα χέρια, στοπ.»

Δεν ξέχασε κανέναν, ούτε κι αυτούς που του είχαν πετάξει πέτρες. Ποιος ξέρει, ίσως την τελευταία στιγμή να μετάνιωσαν και να 'διναν κι αυτοί το χέρι.

Επιτέλους έφτασε η πρώτη μέρα της Άνοιξης! Η Γη στολισμένη την περίμενε. Τα λουλούδια είχανε ντυθεί με χίλια χρώματα και τα πουλιά τραγουδούσανε τα πιο όμορφα τραγούδια τους. Ο ουρανός ήταν ασυννέφιαστος κι ο ήλιος έλαμπε μ' όλη τη δύναμή του, φωτίζοντας τις ομορφιές της πλάσης.

Με μια κίνηση, κορίτσια κι αγόρια απ' όλες τις χώρες, απ' όλες τις φυλές, δώσανε τα

χέρια κι άρχισαν να χορεύουν τραγουδώντας:

Αν όλα τα παιδιά της γης
πιάναν γερά τα χέρια
κορίτσια αγόρια στη σειρά
και στήνανε χορό
ο κύκλος θα γινότανε
πολύ πολύ μεγάλος
κι ολόκληρη τη Γη μας
θ' αγκάλιαζε θαρρώ.

Ο Νικόλας κοιτούσε με μάτια θαμπωμένα από τα δάκρυα. Χιλιάδες νέοι περνούσαν μπροστά του. Τους είχε συναντήσει στα ταξίδια του. Γαλανομάτηδες με ξανθά μαλλιά, μελαχρινοί με μαύρα μάτια, νέγροι με κάτασπρα δόντια, Κινεζούλες με τραβηγμένα μάτια, ερυθρόδερμοι με πολύχρωμα φτερά δίνανε τα χέρια σ' αυτό το γαϊτανάκι που αγκάλιαζε τη Γη. Τους άκουγε να τραγουδάνε, να μιλάνε, να γελάνε και να φωνάζουν. Ο Γιόχαν έσφιγγε το χέρι του Γιάννη και έλεγε: «Πόσο κουτοί ήμασταν να μη μιλάμε ο ένας στον άλλον. Μοιάζεις του αδελφού μου». Ο Γιάννης έλεγε: «Δε θα είμαι πια μόνος τα βράδια του

χειμώνα, θα κάνουμε παρέα και θα λέμε ιστορίες».

Οι φωνές των νέων ήταν τόσο δυνατές που γκρέμισαν τους τοίχους όλων των φυλακών και οι φυλακισμένοι ξεχύθηκαν λεύτεροι και πιάσαν το χορό και το τραγούδι με τους άλλους νέους της Γης.

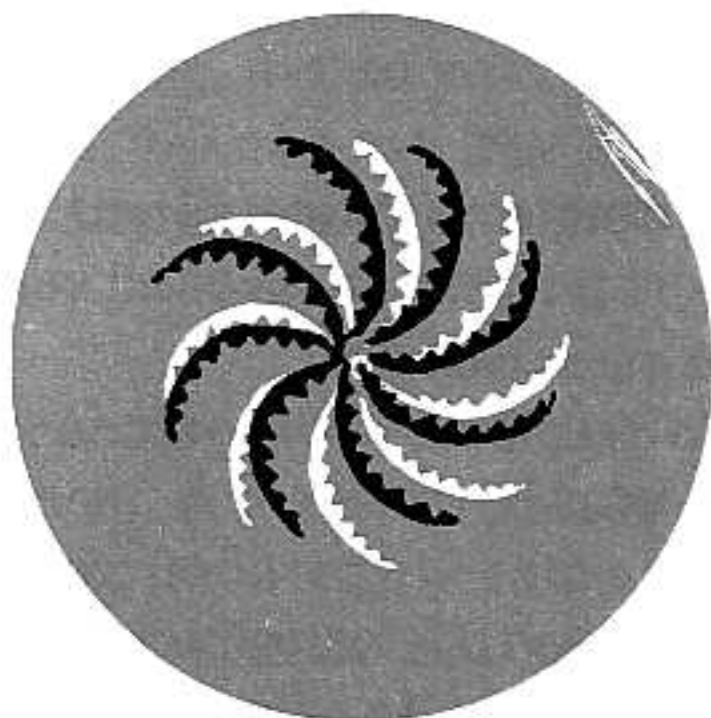
Αν όλα τα παιδιά της γης
πιάναν γερά τα χέρια
κορίτσια αγόρια στη σειρά
και στήνανε χορό
ο κύκλος θα γινότανε
πολύ πολύ μεγάλος
κι ολόκληρη τη Γη μας
θ' αγκάλιαζε θαρρώ.

Αν όλα τα παιδιά της γης
φωνάζαν τους μεγάλους
κι αφήναν τα γραφεία τους
και μπαίναν στο χορό
ο κύκλος θα γινότανε
ακόμα πιο μεγάλος
και δυο φορές τη Γη μας
θ' αγκάλιαζε θαρρώ.

Θα ῥχόνταν τότε τα πουλιά
θα ῥχόνταν τα λουλούδια
θα ῥχότανε κι η άνοιξη
να μπει μες στο χορό
κι ο κύκλος θα γινότανε
ακόμα πιο μεγάλος
και τρεις φορές τη Γη μας
θ' αγκάλιαζε θαρρώ!

(Από το βιβλίο *Το γαϊτανάκι*.

Το ποίημα είναι του Γιάννη Ρίτσου)

*Είπαμε πολλά και σώνει,
ας λαλήσει κι άλλο αηδόνι.*

Απαντήσεις στα Μαντέματα

Από τη σελίδα 82:

1. Το χελιδόνι.
2. Ο ψύλλος.

Από τις σελίδες 97-98:

1. Το καντήλι.
2. Ο πετεινός.
3. Η κουβαρίστρα.
4. Τα δόντια και η γλώσσα.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

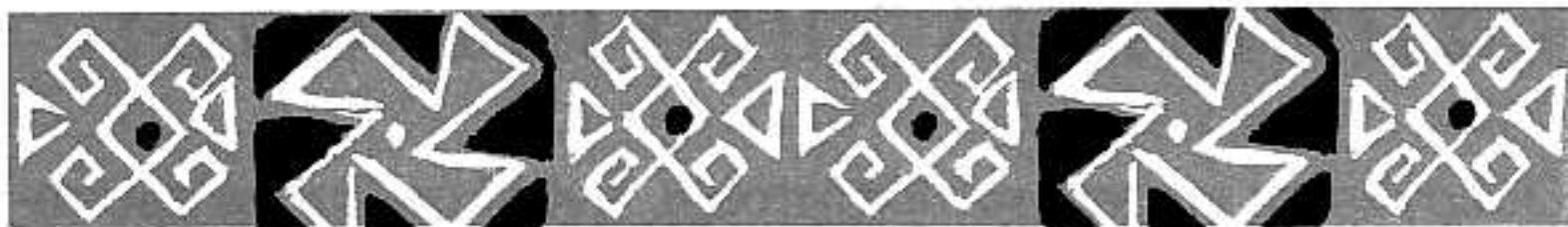
Οι εργασίες για τη σύνθεση του « Ανθολογίου για τα παιδιά του Δημοτικού» άρχισαν το φθινόπωρο του 1974, επί υπουργίας Νικολάου Κ. Λούρου. Η εκτύπωση και των τριών τόμων έγινε επί υπουργίας Παναγιώτη Ζέπου.

Ο κάθε ένας από τους τόμους του Ανθολογίου προορίζεται να χρησιμοποιηθεί σε δύο τάξεις του Δημοτικού. Ο πρώτος είναι για την Α' και Β' τάξη, ο δεύτερος για τη Γ' και Δ', και ο τρίτος για την Ε' και Σ'.

Οι τόμοι είναι αφιερωμένοι, με τη σειρά, στη μνήμη τριών σπουδαίων λογοτεχνών, που ασχολήθηκαν με την παιδική λογοτεχνία και έχουν διαπαιδαγωγήσει γενεές Ελληνοπαίδων με το έργο τους: το Ζαχαρία Παπαντωνίου, το Γρηγόριο Ξενόπουλο και την Πηνελόπη Δέλτα.

Έγινε προσπάθεια ώστε το Ανθολόγιο να είναι προσαρμοσμένο στις πνευματικές ανάγκες των παιδιών του Δημοτικού. Μέσα στους τόμους του δεν επιδιώκεται —και ούτε ήταν, άλλωστε, κατορθωτό— να δοθεί αντιπροσωπευτική εικόνα της Νέας Ελληνικής Λογοτεχνίας. Οι Νεοέλληνες συγγραφείς, ακόμα και οι καλύτεροι, που δεν διέθεταν κείμενα κατάλληλα για την παιδική ηλικία, δεν περιλαμβάνονται εδώ. Πάντως, η ευθύνη της τελικής επιλογής των κειμένων βαρύνει ολόκληρη την Επιτροπή του Ανθολογίου.

Τέλος, το Ανθολόγιο αυτό δεν έγινε για να υποκαταστήσει τα βιβλία των Αναγνωστικών, αλλά για να προσφέρει στους μικρούς μαθητές μια σειρά από γνήσια λογοτεχνικά κείμενα, ποιητικά και πεζά, που θα τους φέρουν σε μια πρώτη επαφή με τη Νέα Ελληνική Λογοτεχνία, θα τους βοηθήσουν σημαντικά να καλλιεργήσουν τον προφορικό και γραπτό λόγο τους και θα τους κάνουν να αγαπήσουν ακόμα περισσότερο το βιβλίο και το διάβασμα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Για σένα που πήρες αυτό το βιβλίο (<i>Πρόλογος</i>) . . .	11
Προσευχή (<i>ποίημα</i>)	13
(Δημοτικό. Συλλογή <i>Κούνια-μπέλα</i> , λαϊκά παιχνίδια και τραγούδια για πολύ μικρά παιδιά, διαλεγμένα από τη Φανή Σαρεγιάννη, Αθήνα 1950)	
Φεγγαράκι μου λαμπρό! (<i>ποίημα</i>)	13
(Δημοτικό. Συλλογή <i>Παιχνίδια και τραγούδια λαϊκά</i> , Αθήνα 1957)	
Κικιρίκου! να η αυγή!	14
(<i>Αλφαβητάρι με τον ήλιο</i>)	
Ο γερο-Βαγγέλης, ο τσαγκάρης	15
(<i>Αλφαβητάρι με τον ήλιο</i>)	
Καλύτερα βρεμένος παρά φορτωμένος	17
(<i>Αλφαβητάρι με τον ήλιο</i>)	
Τό πουλάκι	19
(<i>Αλφαβητάρι με τον ήλιο</i>)	
Το πουλάκι (<i>ποίημα</i>)	20
(<i>Αλφαβητάρι με τον ήλιο</i>)	
Μπροστά στη θάλασσα	21
(<i>Αλφαβητάρι με τον ήλιο</i>)	
Τραγουδάκια για το μωρό (<i>ποιήματα</i>)	23
(Δημοτικά. Νεοελληνική Βιβλιοθήκη, Παράρτημα αριθ. 1. <i>Νανουρίσματα, Ταχταρίσματα, Παιχνιδάκια</i> . Ανθολόγηση με σημειώσεις Φανής Σαρεγιάννη, Αθήνα 1953)	
Μην το κάνεις αυτό, μητέρα	24
(Δημοσθένη Ανδρεάδη, <i>Αλφαβητάριο το Νέο</i> . Μέρος Β', Αθήνα, Εκδοτικός Οίκος Δημητράκου)	

Το πρωινό ντύσιμο	26
(Γεωργίας Ταρσούλη, <i>Στης Μαμάς την αγκαλιά</i> . Εκδόσεις Μ. Πεχλιβανίδης και Σία Α.Ε. , Αθήναι)	
Ντίλι-ντίλι-ντίλι... (ποίημα)	28
(Δημοτικό. <i>Παιχνίδια και τραγούδια λαϊκά</i>)	
Τι όνειρο είδε η Δαφνούλα για τον ήλιο	33
(Επ. Γ. Παπαμιχαήλ, <i>Αλφαβητάριο</i> . Μέρος Β', Αθήναι, εκδότης Δ. Δημητράκος, 1917)	
Δύο κατσίκες σ' ένα γεφύρι	38
(Αρ. Π. Κουρτίδη, <i>Ιστορίες</i> . Αναγνωστικό Β' Δημοτικού, έκδοση 18η. Εν Αθήναις, εκδ. Ιωάννης Δ. Κολλάρος και Σία, 1932)	
Πώς ένα άλογο κι ένας σπουργίτης βοηθούν ο ένας τον άλλο	39
(Αρ. Π. Κουρτίδη, <i>Ιστορίες</i>)	
Ο γνωστικός βάτραχος	42
(Αρ. Π. Κουρτίδη, <i>Ιστορίες</i>)	
Μαργαρίτα (ποίημα)	44
(Μιχ. Δ. Στασινόπουλου, <i>Αρμονία</i> . Ποιήματα για τα παιδιά, Αθήνα)	
Η πεταλούδα (ποίημα)	45
(Ζαχαρία Παπαντωνίου: από το βιβλίο Ζαχ. Α. Παπαντωνίου - Γεωργίου Ε. Λαμπελέτ, <i>Παιδικά τραγούδια</i> . Εκδ. Οίκος Δημητράκου, Αθήναι 1931)	
Το γλυκό	47
(Ελένης Θεοχάρη-Περράκη, <i>Σκανταλιές της Σουβλίτσας</i>)	
Πυροσβεστική (ποίημα)	52
(Μαρίας Γουδέλη, <i>Ζωγραφιές και τραγούδια</i> . Δίφρος)	
Μαστόροι (ποίημα)	53
(Μαρίας Γουδέλη, <i>Ζωγραφιές και τραγούδια</i>)	
Η γιαγιά άρχισε το παραμύθι	54
(Αλφαβητάρι με τόν ήλιο. Μέρος Β', Έκδοση 19η, 1938, Αρχαίος Εκδοτικός Οίκος Δημητράκου, Α.Ε.)	
Γλωσσοδέτες	61
(Δημοτικά. <i>Παιχνίδια και τραγούδια λαϊκά</i>)	

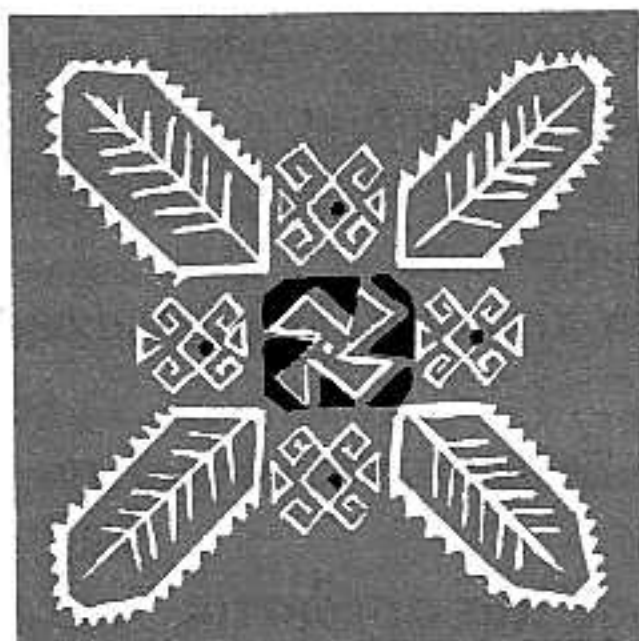
Το άσχημο βασιλόπουλο	62
(Γαλάτειας Καζαντζάκη, <i>Οι τρεις φίλοι</i> , Αναγνωστικό Β' Δημοτικού, Αθηναι 1917)	
Η σάλπιγγα (ποίημα)	70
(Παιδική βιβλιοθήκη. <i>Τα πρώτα βήματα</i> — ποιήματα δια παιδιά—υπό Ιωάννου Πολέμη. Εν Αθήναις, Κατάστημα του Συλλόγου 1904)	
Καντηλάκι (ποίημα)	71
(Στέλιου Σπεράντζα, <i>Μικρές φωνές</i> . Μ. Πεχλιβανίδης και Σία, Αθήναι 1962)	
Τρεις κοτούλες (ποίημα)	72
(Χάρη Σακελλαρίου, <i>Χαρούμενες φωνές</i> . Ι. Βασιλείου, 1962)	
Μου 'λεγε η μάνα μου (ποιήματα)	73
(Δημοτικά. Νεοελληνική βιβλιοθήκη. <i>Νανουρίσματα, Ταχταρίσματα...</i>)	
Ο κουλουράς (ποίημα)	74
(Γιώργη Κρόκου, <i>Παιδικά χαμόγελα</i> . Ι. Σιδέρης, 1963)	
Λύκος, αλεπού και γάδαρος (λαϊκό παραμύθι)	76
(Ελληνικά Παραμύθια, Εκλογή Γ.Α. Μέγα Βιβλιοπωλείον της «Εστίας», Ιωάννου Δ. Κολλάρου και Σίας Α.Ε.)	
Τα βγάζουμε; (ποίημα)	79
(Δημοτικό [λάχνισμα]. <i>Παιχνίδια και τραγούδια λαϊκά</i>)	
Η αλεπού καλόγρια (ποίημα)	80
(Γεωργίου Δροσίνη, <i>Παραμύθια</i> . Εν Αθήναις, εκδότης Γεώργιος Κασδόνης, 1889)	
Μαντέματα	82
(Δημοτικά. <i>Παιχνίδια και τραγούδια λαϊκά</i>)	
Ένα τσαμπί σταφύλι	83
(Μαρίας Κουβαλιά-Γουμενοπούλου, <i>Πες μου κάτι, Μανούλα</i> . Εκδόσεις «Έλαφος», Αθήναι 1971)	
Ξύπνημα (ποίημα)	87
(Βασίλη Ρώτα, <i>Αυγούλα</i> , τραγουδάκια, στιχοπαιγνίδα, μύθοι. Αθήνα 1974)	
Γέλια και κλάματα (ποίημα)	88
(Βασίλη Ρώτα, <i>Αυγούλα</i>)	

Το πιο μεγάλο (ποίημα)	89
(Βασίλη Ρώτα, <i>Αυγούλα</i>)	
Η Σουσουράδα	90
(Κυρα-Μάρθας, Περιοδικό <i>Η Διάπλασις των παιδων</i> , 21 Ιανουαρίου 1917)	
Τα καβούρια κάνουν γάμο (ποίημα)	94
(Δημοτικό. <i>Παιχνίδια και τραγούδια λαϊκά</i>)	
Μαντέματα	95
(Δημοτικά. <i>Παιχνίδια και τραγούδια λαϊκά</i>)	
Τ' αρνίτσι-μπίτσι	96
(Γεωργίας Ταρσούλη, <i>Τα παραμύθια που αγαπώ</i> . Εκδόσεις Μ. Πεχλιβανίδης και Σία Α.Ε. Αθήναι)	
Η Αννιώ (ποίημα)	103
(Γιάννη Κουγιούλη, Ρένου Ηρακλή Αποστολίδη, <i>Ανθολογία της Νεοελληνικής Γραμματείας — Η Ποίηση</i> . Τα Νέα Ελληνικά, Αθήναι)	
Μπαλόνια (ποίημα)	104
(Γ. Κοτζιούλα, <i>Άπαντα</i> , τόμ. Γ'. Δίφρος 1959)	
Σπιτόγατος	105
(Κ.Α. Σφαέλου, <i>Τα Απομνημονεύματα ενός γάτου</i> . Δωρικός)	
Το τραγούδι της Ψιψίνας (ποίημα)	118
(Λίνας Κάσδαγλη, Περιοδικό <i>Η Οδηγός</i> , Σεπτέμβριος- Οκτώβριος 1952)	
Οι καλύτεροί μου φίλοι (ποίημα)	119
(Ρένας Καρθαίου, <i>Χαρταετοί στον ουρανό</i> , Αθήνα 1973)	
Γύρω γύρω όλοι (ποίημα)	120
(Ρένας Καρθαίου, <i>Χαρταετοί στον ουρανό</i>)	
Ο Γιαννάκης και ο Φλοξ	122
(Γεωργίας Ταρσούλη, <i>Τα παραμύθια που αγαπώ</i>)	
Μαλλιαρός (ποίημα)	129
(Αλέξανδρου Πάλλη [Λέκα Αρβανίτη], <i>Κούφια καρύδια</i> . Λίβερπουλ 1915)	
Τρία χτυπήματα στην πόρτα	131
(Χρυσούλας Χατζηγιαννιού, <i>Ήλιε μου, ήλιε μου</i> , μικρές ιστορίες για μικρά παιδιά. Αθήνα 1973)	

Οι άνεμοι	134
(Χρυσούλας Χατζηγιαννιού, <i>Ήλιε μου, ήλιε μου</i>)	
Πουλάκι του χειμώνα (ποίημα)	137
(Μιχ. Δ. Στασινόπουλου, <i>Αρμονία</i>)	
Το ποταμάκι (ποίημα)	138
(Ζαχαρία Παπαντωνίου, <i>Παιδικά τραγούδια</i>)	
Η μερμηγκοφωλιά	139
(Μαρίας Κουβαλιά-Γουμενοπούλου, <i>Πες μου κάτι, Μανούλα</i>)	
Ο Ήλιος και ο Αέρας (ποίημα)	146
(Γεωργίου Δροσίνη, <i>Παραμύθια</i>)	
Γιατί τα σκυλιά κυνηγάνε τις γάτες και οι γάτες τους ποντικούς	148
(Φανής Παπαλουκά, <i>Ιστορίες σαν παραμύθια</i> . Εκδοτικός Οίκος « Αστήρ», Αλ. και Ε. Παπαδημητρίου, Αθήναι)	
Ο Ποντικούλης (ποίημα)	155
(Ζαχαρία Παπαντωνίου, <i>Παιδικά τραγούδια</i>)	
Το ρολόι (ποίημα)	157
(Μιχ. Δ. Στασινόπουλου, <i>Αρμονία</i>)	
Το ξένο αυγό	159
(Ελένης Βαλαβάνη, <i>Κύκλος του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου, Το χρυσό ρόδι</i> . Σύγχρονη ελληνική παιδική λο- γοτεχνία, Αθήναι 1974)	
Κούκος (ποίημα)	166
(Τέλλου Άγρα, <i>Περιοδικό Η Διάπλασις των Παίδων</i> , 18 Ιανουαρίου 1936)	
Οι τρεις συμβουλές	167
(Λότης Πέτροβιτς- Ανδρουτσοπούλου, <i>17 ελληνικά λαϊκά παραμύθια διασκευασμένα για παιδιά</i> . Οι εκδόσεις των Φί- λων, Αθήνα 1973)	
Το γεφύρι τ' ουρανού	174
(Γεωργίας Δεληγιάννη- Αναστασιάδη, <i>Ο Νάνος Τραλα- λάς</i> , β' έκδοση, «Μίνωας»)	

Τα παιδιά της γης (ποιήματα)	182
(Λίνας Κάσδαγλη, Περιοδικό <i>Η Οδηγός</i> , 1952)	
Ο Πιτσιρίκος	185
(Δανάης Τσουκαλά, <i>Τα παραμύθια της Νεφέλης</i> . Δεύτερη έκδοση συμπληρωμένη. Ίκαρος)	
Τα δελφίνια	194
(Φανής Παπαλουκά, <i>Ιστορίες σαν παραμύθια</i>)	
Νανουρίσματα (ποιήματα)	201
(Δημοτικά. Νεοελληνική Βιβλιοθήκη, <i>Νανουρίσματα, Ταχταρίσματα...</i>)	
Πάπιες, χήνες του γιαλού (ποίημα)	203
(Δημοτικό. Νεοελληνική Βιβλιοθήκη, <i>Νανουρίσματα, Ταχταρίσματα...</i>)	
Χελιδονάκι μου γοργό (ποίημα)	203
(Δημοτικό. <i>Παιχνίδια και τραγούδια λαϊκά</i>)	
Μάρτη, Μάρτη βροχερέ (ποίημα)	203
(Δημοτικό. <i>Παιχνίδια και τραγούδια λαϊκά</i>)	
Καλημερούδια (ποίημα)	204
(Αλέξανδρου Πάλλη, <i>Κούφια καρύδια</i>)	
Το παιδί και τ' αστέρια (ποίημα)	205
(Μαρίας Κουβαλιά-Γουμενοπούλου, <i>Το κουκί και το ρεβύθι</i> . Εκδόσεις «Δαμασκός»)	
Πώς ο Λιας είδε κάτι που οι άλλοι δεν μπορούσαν να δουν	207
(Βάσας Σολωμού-Ξανθάκη, <i>Περιπέτειες του μικρού Λια</i> , «Κασταλία»)	
Πώς ο Λιας διάγνωσε μια αρρώστια	212
(Βάσας Σολωμού-Ξανθάκη, <i>Περιπέτειες του μικρού Λια</i>)	
Πώς ο Λιας έσπαζε το κεφάλι του για το πού θα 'βρισκε η μάνα του ψάρι	216
(Βάσας Σολωμού-Ξανθάκη, <i>Περιπέτειες του μικρού Λια</i>)	
Η Ξανθούλα (ποίημα)	223
(Διονυσίου Σολωμού, <i>Άπαντα</i> , τόμος πρώτος, <i>Ποιήματα</i> , επιμ. Λίνου Πολίτη, Ίκαρος, Αθήνα 1948)	

Μητέρα (ποίημα)	225
(Τέλλου Άγρα, Περιοδικό <i>Η Διάπλασις των Παίδων</i> , 9 Ιανουαρίου 1937)	
Το γαϊτανάκι	227
(Ζωρζ Σαρρή, <i>Το γαϊτανάκι</i> , παραμύθι για παιδιά. Αθήναι 1973, εκδόσεις «Κέδρος». Το ποίημα είναι του Γιάννη Ρί- τσου)	
Απαντήσεις στα Μαντέματα	238
Σημείωμα της Επιτροπής	239

ΕΚΔΟΣΗ ΛΑ΄ 2005 – ΑΝΤΙΤΥΠΑ: 145.000 ΑΡ. ΣΥΜΒ. 028/13-3-05

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Σ. ΤΖΙΑΦΑΛΙΑΣ – Ε. ΤΖΙΑΦΑΛΙΑ Ο.Ε. – ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: ΑΦΟΙ ΤΣΙΑΔΗ Ο.Ε.

ISBN 960-06-0052-X

